PRAXIS CAUSARUM CRIMINALIUM. REGULIS NON MINUS...

Claude : de Battandier

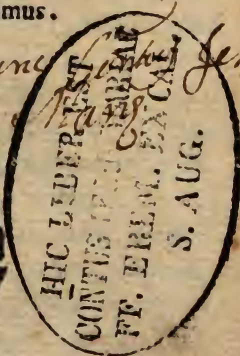
PRAXIS CAVSARVM CRIMINALIVM.

REGVLIS NON MINVS BREVIBVS, QVAM doctis conscripta.

Authore CLAVDIO DE BATTANDIER, *Iurisconsulto, Illustriss. & Inuict. Principis, ac Ducis Gebẽnesii, Nemonciique Fiscali ac Patrimoniali Aduocato.*

Accessit Index locupletissimus.

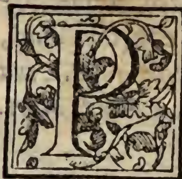

VENETIIS,
Apud Bartholomaeum Rubinum.
M D LXVII.

AD INVICTISS. ET ILLVSTRISSIM. PRINCIPEM IACOBVM DE Sabaudia, Gebennesii Nemoncique Ducem, etc.

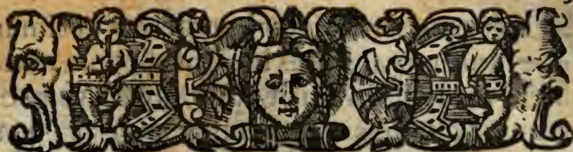
CLAVDIVS DE BATTANDIER HVMILISS. EIVS ADVOCATI, Operis Authoris, oratio.

OSTQVAM, illustriss. Princeps, tua eò vsque me erexit excellentia, vt tui status, Consiliarij, & Fisci ac Patrimonij Aduocati nitore ac splendore me honestarit ac donarit: non potui, quòd in ea pluriès versarer arena, quin nonnihil de criminibus expiandis, agitandis, ac ventilandis, decerperem & eradicarem, quod omni ferè hominum generi, nedum tuis (quos innumeros, beneuolos, ac tuæ excellentiæ amatores, vt scis, ita nosti) subditis, è re futurum iudicarem. Dubitaui autem aliquantulùm, cui hoc Mæchænati causarum criminalium Compendiolum, sub cuius pallio delitescens, securè per orbem volitaret, & cuius splendore coruscaret & floreret, dicarem: num ad tuam, illustris. Princeps, excellentiam, velut axilum, & honorum, ac fortitudinum bellicarum anchoram, & caput, confugerem, cui tantoperè obnoxium me, & obstrictum, vt scio, ita haud eo inficias. Decreueram, sed media è via, tui tanti nominis fulmen, & sublimitas me reuocabat,

uocabat, præcipuè quòd ferè suem (bonos sit auribus) Veneri offerre viderer, & quòd in toto hoc corpore criminali, vix mica salis legatur. Verùm mihi, vt dixi, sic dimicanti, tua tanta & omnibus nota, perspecta, & explorata humanitas, me eò reduxit, vt tuæ excellentiæ hoc dicare Compendiolum, indignum licet patella operculum, haud expauescerem, aquei doni, Regi non abijcienti, oblati non immemor. Patere itaque, quæso, Princeps ac Dux illustriss. vt sub tuo admirabili & honorando nomine, & nitore, hoc tui humilissimi vasalli & Fisci Aduocati, Opusculum in æuum floreat, vt & tuam excellentiam, Nestorei, cum Neronis quinquennio, ne effugiant anni, Deum opti. max. indiès iterùm atque iterùm rogo. E' tua Annexoaquea seu Annessiacensi vrbe, 3. Calend. Mart. 1566.

Tuus in æuum humiliss. Aduocatus.
BATTANDIER.

ORATIO AVTHORIS AD LECTOREM.

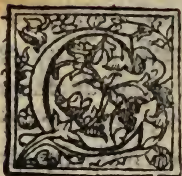
QVVM viderem, amicissime Lector, frequenter et indies criminum materiam, his expiscandam et olfaciendam, qui in ea versantur arena, quique criminibus expiandis praeficiuntur, et ad ea eliminanda, exterminanda, ac coercenda, iustitiae muneri et officio neruosissime aduigilant, et in eo Angeae stabulum, Cleantheo labore repurgant, quod indies hominum malitia exuberet et abundatior (quae, dii, malum) fluat ac scaturiat: meo autem muneri et officio (spartam enim quam quisque nactus est, ornare debet, praecipue in iis, quae domi fere nascuntur: dummodo ne sutor vltra crepidam) annexum et innatum, criminalem materiam pedibus manibusque am-

plecti, et oportere ſcrutari, cernerem optimum, et e re futurum (quamuis hic Chryſippum non agam: ita vt Meliſsa mihi ſit opus) quae paſsim occurrunt, et indies obueniunt memoriae (quam non Luculi nactum me haud eo inficias) cauſa, in apices et regulas, ſi non Herculeo, Achileo, Hectoreove more, ſaltem pro virili, mecum viuens et habitans, contexere et coadunare duxi. Quod quum vtcunque, et pro animi et aetatis: quae author eſt rerum, vt et temporis veritas, filia fertur, modulo praeſtitiſsem, amicorum quorundam pulſu inſtigatus, et publica vtilitate, quam magnopere ſitio et anhelo, pro qua omnis mouendus eſt lapis, mihi propoſita, quaſi araneae filo, et ſtimulo illectus et lactatus: non potui has regulas (quamuis non roſas, vt nec mel, aut muſas loquantur) criminales, qualeſcunque ſint, non edere, ne mihi ſoli natus viderer. Sed et vt, vel omnimode incognitis et alienigenis, nedum vicinis, ſiqua hinc exhauriri et expiſcari vtilitatis guttula et ſcintilla queat (quamuis in Iure Roſcius, nec legum Coryphaeus, ſim, vt nec per extenſum funem noui ire) proficerem: bene enim perdit plumbum, qui illud vertit in aurum. Haec non eo ducantur, nec ſic, quaeſo, accipiantur, vt in Iure peritis, aut quibus Praxis criminalis, domi naſcitur, niſi forſitan releuandi laboris ergo, profutura (quamuis vineta ipſemet caedam mea) crediderim; quod non tam medulas deguſtare, quam

corticem

corticem ac tunicam arrodere, quibuſdam videar. Verum tyronibus has viſere regulas, non parum, vt ſpero, proderit. Sed quòd hinc enatet et emergat commodum, et an quem eruditionis pilum, hoc Compendium ſepiat et ambiat, benignus ipſe Lector, non ad ſtiuam natus, olfaciet, poſtquam rem bis terve ad experientiam traxerit et deduxerit. Ex eo enim an fucum faciam, os alicui obliniam, et quicquam in hamo dem, ſenile eradicabit iudicium. Et qui hoc criminalium cauſarum Compendium medulitus, et in cute inſpectarit, plus commodi, ni fallor, quàm margo ipſa polliceatur, nec pro theſauro carbones, decerpet, et exhauriet. Plura multo hoc Compendio inſeruiſsem, et contexiſsem, niſi illud expaueſcendum duxiſsem, quòd ex ſparſis aliorum vellribus, vtcunque pollitam, mihi viderer ordiri et texere telam: vel alienis riuulis, meos irrigare hortulos: aut alienam ſegetem mihi adſcribere: et quòd hoc Compendiolum, ad huius criminalis Praxis cunabulam notitiam, dignum fere patella operculum, opinarer. Rem autem omnem medulitus ac funditus expiſcari peritiorem expoſcere credidi, quòd difficilia, quae pulchra, et Delio indigeant haec, foliis Sybilae obſcuriora, natatore, ac vaporatam aurem expoſcant. Sed ad huc meſsis in herba eſt. Haec inſuper non mellita, ac Xenophonteia oratione, dicta ſunt, quòd leporibus, ſale, ac nitore careant; ſed commu-

ni et trito ſermone texta ſunt, quò vel tyrones, omnia et paſsim medulitus ita expiſcarentur, vt proficerent, quibus (vti tandem aliquando culmen oratiunculae huic imponam) Neſtoreos opto annos. E'domo noſtra Forti de Raudens, in Baronia Bellifortis, Ducatus Gebenneſii et Sabaudiae: Calen. Mart. 1566.

RIMINALIVM *causarum Compendium (rei sanè spinosæ, ac dumetis lenæ, & vbi quid distent æra lupinis, nosse oportet: sed vbi spina, ibi rosa) aggressuri, quædam quæ rem vtcunque illustrent & ditent, saltem viam sternant, præmittamus oportet. Et præsciendum venit, crimen à delicto parum aut nihil dissidere, sed quoad significatum æquè sonare. Delictum enim legis transgressionis mænijs sepitur: hinc delinquere is fertur, qui Iuris limites & mænia euolat, transgreditur & transfretat. Nam delinquere, est quasi legem linquere, seu relinquere, id est, à legis præcepto deuiare, deflectere, ac declinare. Dicimus insuper crimen in eum irrepere ac serpere, qui quid contra ius statuat. Vt insuper delictum aliud graue, leue aliud & tenue dicimus, eodem pede & modulo crimen metimur. Vt denique crimina à ciuilibus actionibus segregantur, ita & delicta: idque siue institutionem, texturam ac gradationem, siue denique finem et exitum spectemus. Ciuilium enim actionum culmen ac fastigium, eo quod partis ciuiliter interest, colore, vtcunque depingitur. Crimina verò ac delicta, publicæ vtilitatis vtplurimùm sceptrum tenent, & inspectant. Via ad imum in criminibus & delictis, maximè publicis, extraordnaria fertur: ciuilium verò causarum agitandarum methodus*

thodus, viæ ordinariæ fuco ac colore dealbatur. Nunc itaque descendamus in arenam, & rem arduam sanè, & quæ digitorum percußione non extricetur, Dei auxilio implorato, delphineo gressu ferè auspicemur, postquàm horum differentias Hyppol. de Marsi. eius in Pract. §. expeditam. à nume. 63. degustare diximus, & doct. cum Lynceo text. in princip. Institu. de pub. iudicijs. cum alijs id genus delibare.

RECENS, AC COMPENDIOSA CAVSARVM CRIMINALIVM PRAXIS.

* * *

SVMMARIVM.

1 *Crimen commissum esse oportet, antequàm inquiratur.*
2 *Crimen sine delinquente non est, vt effectus sine causa.*
3 *De delinquentis persona, non curandum, nisi scelere commisso.*
4 *Qui hodie in inquisitione incedatur: & nu. 5.*
6 *Qui in priuatis procedatur delictis.*
7 *Hodie qui procedi soleat.*
8 *Modorum crimina expiandi, parua differentia.*
9 *Offensus citandus, an velit accusare, de iure.*
10 *Hodie qui procedatur erga offensum, & inquisitionem.*
11 *Offenso, aut hæredi eius, instantia significanda.*

REGVLA I.

1 IMPRIMIS † delictum cõmissum esse oportet, deq; eo liquere, antequàm ad cõmunem personæ delinquentis inquisitionem, Iudex migret: Etenim priùs persona delinquentis expiscanda nón est, quàm delictum perpetratum,
2 exploratum, & Iudici perspectum, ac cognitum sit: † Nam vt effectum causa concomitatur, sic crimen delinquentis personam annexam & contextam habet: hæc autem pondus habent, & robur accipiunt, ex l.j.§.item illud.ff. ad Senatusc.Syllan.ex l.j.C.vbi causs.fiscal.Lynceus Bart. (cuius dicta folijs, Sybilæ Doctoribus præpõderant) nu.2. cũ Ro. in l.fi.ff.de quæstio.Hyppo.in l.si quis ne quæs.ff.eod.& in cons.lxiij.in causa inquisitionis, &c.argu.l.si is, qui.§.si tu Titiũ.ff.de furt.vbi qualitas absq; subiecto haud subsistit:
3 sic nec reus daẽ sine crimine. † Vnde de delinquẽtis & rei persona, cura habẽda nõ est; tantisperdũ scelus cõmissum,

Iudex

Iudex vel in vdo notũ & cognitũ habeat:in ciuile enim foret contra quempiã inquirere de crimine quod perpetratũ Iudex ignoret.quod gemmeũ credas:aliàs enim aureo esset hamo piscari,& in lente vnguentũ, aut gemmã inse-
4 rere plumbo.† Hodie aũt Iudici delatũ crimen perpetra-
5 tũ,sufficit:† fiet aũt hæc inquisitio, hoc modo,vt post quã Iudici,crimen tale,in tali loco,& tali die, in persona talis perpetratũ,delatum fuerit,à parte ciuili,aut Procuratore Gñrali aut Fiscali,supplicatione id referẽte, Iudex cõmissionis & delegationis literas alicui decernat, ad inquirendũ,qui extẽplò delicti locum adeat, vbi super reo crimine examinet,vt tandẽ probationibus secretis relatis, & visis, Procuratoris Fiscalis requisitioni; in informationũ pede positæ,de citatione personali,captura,aut aliàs pro materia Iudex prouideat,suoq; decreto cõformes decernat literas,per iustitiæ famulũ & seruitorẽ exequẽdas:hęc autẽ oĩa,in secretis fient,ne timore,aut cõscientia victus inquisitus,solũ vertat,profugiat,ac erumpat:sicq; frustretur Iudex,& delictũ ferè impunitũ, ac iudiciũ illusoriũ supersit.
6 Hæc dicta credãtur,quoad publicã vtilitatẽ. † Quoad verò solã priuatorũ vtilitatẽ,nõ inquisitionis via,vt nec extraordinaria(quibusdã demptis casibus,vt in suspecto tutore,& similibus)incedit, vt tradit Palladius ille,cui hæc
7 sunt nota vt nemini notiora,Guid.Pap.sing.dccclxij.† Hodie eò ventũ est,vt pars læsa, facti historia proposita,supplicare solita sit, quò ipsi de Cõmissario ad inquirendum
8 prouideatur:† nec magni fit,accusationis, denũciationis, & inquisitionis,quoad inquirẽdi modũ,& de delicto infor
9 mandũ,discrimen.Adde,vt iuris cõis esse credatur,ne † inquiri Iudex det in mandatis, tãtisperdum offensus sit citatus,& terminũ ad deliberandũ, an accusare velit, habuerit:gl.in c.Presbyter si à plebe.in verb. suspendatur.ij.q.v. Bal.in l.Senatusc.C.de his, qui accusa.non poss.Bar.Cæ-
10 pol.caut.cxv.† Sed hodie vsus id recepisse nõ videtur, vt ẽt eo nõ præstito,inquiratur:nã Castellani solent mox inquirere,vel nemine cõquerẽte,adito imprimis vt plurimũ offenso & admonito, si accusare velit. In moribus ẽt est,

offenso

11 † offenso, vel ipsius hęredibus instãtiam significari facere, vt adsint: etenim certa hęredibus mortẽ defuncti non vindicantibus, pęna statuta creditur: iuuat l. indigno. ff. de his, quib. vt indig. De hac reg. extat riuulus Hyppolit. de Marsi. eius in Pract. in prin. nu. 5.

SVMMARIVM.

1 *Non inquiritur contra aliquem, non diffamatum.*
2 *In Sabaudia qui inquiratur.*
3 *Fama, ad inquisitionem, indicium sufficiens est.*
4 *Hodie qui in speciali inquisitione incedatur.*
5 *Modus inquirendi hodiernus.*
6 *Corpus læsum, vel cadauer, visitatur antequàm inhumetur: & qui id fiat.*
7 *Medici sunt velut vulnerum, & mortis læsi Iudices.*
8 *Modi ad quos reus recurrat.*

REGVLA II.

1 CONTRA † aliquem speciali inquisitione, nisi contra quẽ vox & fama volitet, Iudex nõ inquiret: Imol. Butrig. & alij cõiter in c. qualiter & quando. & ibi gl. j. extrà, de accusation. vbi duo necessariò exposcit: crimen, putà, perpetratum priùs, & ꝙ is sit infamiæ macula pollutus & inquinatus, in quem inquirendum esse Iudex decernit: secundum, quò tandem veritas expiscetur: Ang. in l. si vacãtia. C. de bonis vacant. Hyppol. in singu. xiiij. ad hoc vt inquisitio, &c. Phœnicea gl. vlt. in c. j. de accusation. in vj. de hac re, gustum seuit Angel. in suo malefic. Tractat. in verb. hæc est quædam inquisitio. versic. quartò. numer. 50. ibi,
2 Quartò. & versic. tu autem. num. 57. vbi August. † De modo autem & inquirendi forma, & qui in ea incedatur, videantur hac in prouincia, statuta Sabaudiæ plurima hac de re edita, & Gal. regias Constitutiones huius rei causa,
3 natas & ortas. † Famã ad inquisitionẽ suppetere, est Bart. doctrina. in l. ij. §. si publico. ff. ad leg. Iu. de adulter. Hęc de speciali dicta sint inquisitione, q̃vix ẽt hodie obseruarent̃,
4 ꝙ † indiscriminatim super delatis, inquiri Iudex mandet.

Genera-

Generalis aũt inquisitio fit, nullo reo nominatim delato.
5 † Hodie cõventũ creditur, vt aut Scribarũ alter delegetur, aut loci criminis Officiarij, aut primus Notarius loci, deputẽtur, idq; tùm ad inquirendũ, cùm ad corporis læsi vulnera, Medico præsente, expiscãda & scrutãda, quò vulnerũ numerus, qualitas, ac quãtitas, & nota & perspecta sit Iudici, ante corporis sepulturã: vt indè ictus natura, iudicari possit. Et hic actus, visitatio dicitur, quæ crebriùs in-
6 formationum ambitu sepitur. † In hac aũt cadaueris aut læsi visitatione, periti, à Iudice partiũ cõsensu, aliàs ex officio, iurati & delegati, vlnerũ vim & robur, & si indè mors irrepserit, lætalia, putà, necne sint vulnera, & an hinc vel aliundè mors serpat, referẽt, quò Iudex securã ferat sñiam: iuuat l. semel. & l. vlt. de re militari. lib. xij. C. & l. j. §. j. & l. iij. ff. de ventre inspic. c. significasti. l. extrà, de homi. l. cùm ita. de verb. oblig. l. cõparationes. C. de fide instr. Plurium aũt, aut vnius relationi, si plures haberi nequeãt, standum creditur: arg. §. ꝙ aũt. in Auth. de non alien. col. ij. bellissi-
7 mè Bar. in suo Tract. de percussion. idq;, † vel si solã referant credulitatẽ, ꝙ non tam vt testes, quàm vt eius articuli cõiudices, videãtur: d. l. j. ff. de ventre inspic. Tangã infrà, reg. clvij. nu. 11. fit etiam & scitè vt Iudex ipse cadauer viset & visitet, reo præsente, & defunctum recognoscẽte, antequàm putà, inhumetur: & de hac re fiet scriptura per Iudicem, Scriba omnia literis consignante, quæ visitatio di-
8 citur. Postquàm autem reus citatus fuerit, † aut sese iudicio sistit, aut est contumax, aut ad Procuratoris munus & officiũ, velut ad deos confugit. De his omnibus infrà, suis locis pedetentim dicẽt: de his verò Medicis latiùs, re. cxvj.

SVMMARIVM.

1 *Quinque expiandorum scelerum via.*
2 *Qui hi modi discrepent.*
3 *Hodie parua inter hos modos, differentia.*
4 *De clausula, Super quibus omnibus, &c. libellis criminalibus, contexi solita, & quid operetur.*
5 *Quòd hac clausula, loco conclusionis inseratur.*

Regula

1 IVRIS esse cõmunis creditur, vt † ad crimina expiãda, exterminanda, ac eliminanda, quò ea expiscentur, per accusationem, denunciationẽ, inquisitionem, exceptionẽ, & in notorijs extraordinariè incedatur: mellitus text. in c.licet Hely.de symo.extrà, l.cũ suppositi.C. de fals.vbi de accusatione: & l.ea quidem.C.eo.vbi de denunciatione:& l.ij.C.de abolitio.vbi de inquisitione,& c.inquisitionis & pulchrè in c.super his.extra,de accusatio.vbi etiam de exceptione,ne dicam de præcedentibus: de extraordinaria cognitione,tex.in c.euidentia. & c.qualiter & quando.§.ad cogendos.extrà,de accusat.l.j.ff.de extraordi.crimin.cap.ad nostram.extrà, de iureiur.c.vlt.de cohabitat. cler.c.scelus.ij.q.j.& c.de manifesta.ead.quæs. horum guttula irrigatur malef. Tract. Bonif.de Vitell.titu.quot modis super malef.proced.cum tit.seq.Idem voluit Alber.de Gand.in suo malef.Tract. in fi.proœmij.& tit.seq.per ordinem:Phœnicea glos.rub.in l.querela.C. ad leg.Corn.de fals.Specu.tit.j.lib.iij.& titul.quæ pœna per inquisition.in
2 prin.lib.iij.cum tit.seq.Ang.in suo malef. Tract.gl.j.† Inter hos incedendi modos, discrimen assignãs hoc: vt ex officio Iudex inquirat, pars accuset, Officialis verò denun-
3 ciet. † quod discrimen hodie flocci, ac parui vtplurimũ, fit:nec qua via in criminibus expiscandis, incedatur, Iudici studio, aut curæ est, si modò criminũ exterminandorũ zelo, id fiat:vt in ciuilibus, actionũ nomina, haud deside-
4 rari,& in vsu,& oĩbus in vdo est:præcipuè ꝙ † clausula, Super quibus oĩbus,&c.libellis adijci solita sit: de qua scitè Ang.d.Tract.in verb.qui dñs Iudex, vt suprà.versi.quid si per adiectionẽ.nu.8.congruit huic rei clem.sæpè.de verb. sign.quod arrisit Guidoni Pap. decis.lviij. nec displicuit Nicol.Boër.tit.de iurisd.omn.Iud.§.ij.gl.j.col.4. applaudit Guil.Ben.in ij.§.repetit.c. Raynutius.ver.si absq; liberis.in materia fideicom.subst:t.latè & scitè Ang. d.Tract. in verb.Super quibus oĩbus & singulis, per tot. vbi Augu.
5 † vt in criminalibus, loco cõclusionis, ponat̃ hæc clausu-

la,

la,Super quibus oībus,&c.peto ius iustitiamq; ministrari, quãuis in ciuilibus causis certa sit conclusio texẽda ac erigenda:& ita cõsuetudine obseruari, eò loci nu.1.Aug.attestatur.His addatur Ang.d.Trac.in verb.& ad querelã.vers. miero officio.nu.1.cum seq.ver.Tangam infrà, reg.6.in fi.

SVMMARIVM.

1 *Accusare,nemo cogitur.*
2 *Recusari Iudex quando poßit,& quando non.*
3 *Reaccusare quando reo liceat,& quando nõ:& nu.4.5.7.8.et 9.*
6 *Exceptio peremptoria,admittenda.*
10 *An reaccusatio,criminis accusati condemnationem suspendat, & quando.*
11 *Accusatio,quid sit.*
12 *Denunciatio,quid sit.*

REGVLA IIII.

1 ACCVSARE, † hoc in Sabaudiæ regno,vt nec denunciare,vel si ius Fisci abdatur cogitur nemo: l.vnica.C.
2 vt nemo inuit.ag.& statut.Sabaud.tit.xcij.lib.ij.† Reaccusare autem,de graui & manifesto crimine, insinuatus,non
3 creditur,† aliàs sic:arg.tex.in cap.proposuit. in fi.extrà,de appella.& ca.quod suspecti.iij.q.v.etiam in arg.vbi de recusatione Iudicis,& ꝙ admittatur secundũ dictam distinctionẽ:quamuis hodie ex iusta causa indistinctè admittãtur:sed adfero Phœniceos tex.in l.is, qui.ff.de publi.iud.& l.neganda.C.de his , qui accus.non poss.canonizata in ca. neganda.iij.q.xj.vbi in neminem,nedum accusatorem,ad reaccusandũ admitti reus videtur:tangit Spec.tit.accusat. crimin.à quo fieri permit.lib.iij. At vlteriùs Iurisc.Vlpia. in d.l.is qui graditur,quærendo, quid accusatione finita, siue reus damnatus, siue absolutus dicatur . Et tandẽ hoc admisso,illũ de graui crimine conuictũ,vnde infamia manet & fluat,repellit:inchoatã autẽ ante damnationem, admittere in d.l.in fi.creditur.Et ita fere Bart.eam legem in
4 princ.& nu.7.enodat.† Excipi tamen ab hac reg.ij. parte.

propriæ

propriè iniuriæ, ſuorumq;, ſiue perſonalis,ſiue realis, caſum,itum eſt:ex l.qui iudicio. ff.de accuſat .Barto.in d.l.is, qui.nu.2.Idem in alijs,ſi non par,aut maius obijciatur crimen,aut niſi in modum exceptionis, aut iudicis officio edatur . d.l.neganda.vbi Phœnicea glo.vlt.& ex d.l.neganda.cuius is videtur ſenſus ſincerus: vt ſuam ſuorumq; iniuriã proſequẽdo, reaccuſans, indiſtinctè, ſed alius, non niſi grauius crimẽ reus proponat,audiatur: Quo præſtito grauius priùs diſcutiatur oportet . l.j.C.de his qui accuſ.non
5 poſſ.† Additur & alia declaratio , vt crimen præiudiciale,
6 reus accuſatori obijciens,audiatur: † Ita Bar.eò loci.num. 1.auxilio l.j.C.de his qui accuſ.non poſſ.fultus & innixus, hãc addens & contexens rõnem:ꝙ exceptionis perẽptoriæ ſpecimẽ(quã admittendã nemo neſcit: l.ſi maritus.§.præ-
7 ſcriptiones.ff.de adulter.)præ ſe ferat.† Nõ deſunt: qui reaccuſandi reo fas eſſe , licet nõ proſequendi tantiſperdum ſeſe accuſationis onere, exuerit & exemerit, vt eo ſaltẽ finito,incœptã reaccuſationẽ, ante condemnationẽ, proſequi poſſit autumẽt:d.l.negãda.& d.l.is,qui.ij.reſpõ.ita enu
8 cleat Bart.in d.l.is, qui nu.1.† Idẽ in calumnia, & crimine
9 cõnexo,creditur:vt per Bar.eò loci. † Idẽ ſi pars non oppo nat:ibidẽ Bar.nu.8.vbi plura per eũ dicentur, quæ hic non inſero,ne alienis riuulis meos irrigare hortutulos videar.
10 Nec eſt Bar.ibi.nu.7.in eo miſſus faciendus,† an poſt cõdemnationem, rõne obiecti & reaccuſati criminis, executio in pendulo ſubſiſtat,necne,& qñ. Quòd aũt in criminalibus recõuentioni nõ ſit locus, extat dictum Phœniceum
11 Hippo.de Marſi.§.expedita. nu.68.† Accuſatio autem ijs finibus ſepiri,& enucleari creditur, vt nihil aliud ſit,quàm rei delatio apud Iudic.vt ille puniatur: l.libell.ff.de accuſ.
12 † Denũciare verò, eſt certiorẽ Iudicẽ de crimine cõmiſſo, facere:quò,ſi videat,vlciſcatur:l.ea quidem. C.de accuſat.

SVMMARIVM.

1 *Cuius ſit accuſſare.*
2 *In priuatis,cuius.*
3 *In publicis,cuius.*

REGVLA V.

1 IN † dãnis datis,ac illatis,accusandi ius illius esse creditur,ad quẽ res, vel iure dñij,quasi, aut possessionis iu-
2 re,pertinet:Bar.con.xv.li.ij.consi. † Quod intellige quoad priuatũ interesse,& in priuatis delictis : quãuis sit infamis: Spec.lib.iij.tit.accusa.crim.à quib.fieri permit.fultus
3 l.j.& ij.ff. de priuat.delict. Quoad verò † publici criminis accusationem,quilibet integræ & teretis famę admitti creditur:in prin.vers.publica autem.instit.de publi.iudic.Hodie autẽ,solus Procurator Fisci,admittitur ad publicum. Id quod interest & quilibet facere partẽ, potest. quando autem quis repellatur,delibauit Hypo.de Marsi. in sua Pract.§.constante.nu.34.cum sequen.

SVMMARIVM.

1 *In ciuilibus,libellus obscurus,parte non opponente, incedit.*
2 *Secus creditur in criminalibus,quinimo negotij diuersitas,ex loci & diei differentia enatare creditur.*
3 *In criminalibus,libellus debet certitudine beari.*
4 *Accusator non debet cum rei iactura vagari.*
5 *Crimen confessus,libelli ineptitudine non iuuatur.*
6 *De anno,die,mense,hora,& alijs necessarijs in actoris libello.*
7 *Qui concludatur in libellis criminalibus.*
8 *Actore ineptè agente,quid fiat.*

RECVLA VI.

1 LICET † in ciuilibus,parte non opponente, libellus generalis & obscurus: procedat. Phęniceus text. in l.fin.
2 §.sancimus.C.de annuali exceptio. attamen † in criminalibus,etiam parte non excipiente, extruditur fauore rei : Bald.non Talpeus in l. edita.numer.10. C.de aden.Alexand.consi.lxxij.colum.iij.versicu.& licet.volu.1. Hyppo. consi.xlix.donandus.colum.fi.maximè vbi loci , aut temporis diuersitas , varia arguerent negotia : hæc degustat Ange.

Ang.ſuo in malefic.Tract.in verb.qui dominus Iudex.nu. 8.cum ſequen.vbi quaſdam ſerit limitationes. Quòd autẽ
3 † accuſatoris libellus, certitudine & beandus & donandus
4 veniat,extat l.libellorum.ff.de accuſation.cum alijs.† nec enim debet accuſator, cum æſtimationis alienæ iactura, & diſcrimine,vagari:facit l.ſi in rem. ff.de rei vẽd.diem & horam ac locum ab accuſatore enucleandum,cõuincit alibi rei,vt aiunt,proponendum pluries, & probandum propoſitum: regulã noſtrã fulciet tex.in l.in cauſis criminalibus. C.de accuſatio.cum glo.vbi de libello Babylonio cã-
5 po:† Confeſſus tamen crimen, hac exceptione,vix in defenſionũ datione,iuuaretur:d.Ange.in verb.comparuerũt dicti.nu.4.vbi proceſſus ineptitudinem, quam nullitatem vocant,obijcere,huic nunc fas non eſſe credidit. His pondus addit text.in cap.j.de accuſation.in vj.quibus adda-
6 tur Ang.in verb.de anno præſenti nu.1.& ſeq.† vbi an locus & tempus neceſſariò exprimi debeãt in libello, & nu. 13.cum duobus verbis ſeq.nu.1.14.& 15.vbi de anno die, nocte,& hora:de horum requiſitorum exceptione,& quãdo opponi debeat, Alber.de Gand.in ſuo malefi.Trac.tit. qualiter fiat accuſatio. nume.5.& 6.vt ante ſententiam id
7 fiat.† In criminalibus hodie concludendum, vt ſecundum iuris & ſtatuti formam, reus condemnetur, mordicùs tenet d.Ange.in verb.hæc eſt quædam nu.66.quem videas, guſtum ſeni ſuprà,reg.iij.nume.5.hanc ſecundam regulæ partem, iuuare videtur tex.in cap.examinata.de iudicijs,
8 extrà,vbi † ineptè agens,tunc repellitur,& reus ab inſtãtia liberatur,actori,iure, alio in iudicio agendi ſaluo:probatum tamen aliter quàm propoſitum,ſcelus, eadem inſtantia,cauſarũ ac inſtantiarũ circuitus,& multitudo conuincere ex æquo & bono , videtur : arg.l.quidã exiſtimau. ff.de rebus cred.in fi.princ.Deguſtabo infra,reg.lxxvj.

SVMMARIVM.

1 *Vbi de crimine agatur.*
2 *Vagabundus,omnium ſubit curiam.*

2 *Remissioni criminosi, quando sit locus: & quot requirantur, nu. 4.*
4 *Enucleatio dicti, Vbi te inuenero, ibi te iudicabo.*
5 *Quid de delicto alibi perpetrato, extra, putà, domicilij territoriũ: an de eo, domicilij Iudex & inquirat, & iudicet: & nu. 6.*
7 *Remittatur, & quando clericus, aut laicus, ad ecclesiasticum, aut secularem Iudicem.*

REGVLA VII.

1 IBI † de crimine tractari, quæri, & finis imponi potest, vbi vel crimẽ ꝑpetratũ fertur, vel domiciliũ habet reus, aut vnde originẽ ipse duxerit: text. in l. j. & Authen. quæ in prouincia. C. vbi de crimin. agi oport. l. in criminali. C. de iurisdict. omn. iud. Sed an & qñ remissioni sit locus, scitè Bar. in d. l. j. degustat, nu. 1. vbi glo. in verb. reprimitur, non
2 † passim nec ab omnibus reũ puniri, sed à ꝑnominatis Iu-
3 dicibus (vagabundo dẽpto) tantùm, credidit, quinimò † remissioni locum esse, vel si sit (vt eò loci Bar. num. 4. in fi. & nu. 5. ait) Imperator aut Rex cuius authoritate reus intricetur & detineatur, si in reũ, ius & imperiũ aliundè nõ ha-
4 beat: Quod autẽ † dicitur cõmuni & vulgari sermone, Vbi te inuenero, ibi te iudicabo, & c. de Deo, cuius vniuersalis & omniũ locorũ, est iurisdictio, verba fieri, à Bar. & cæteris eò loci, creditur. & qui in contrariũ agũt, ac reos, remissione abnegata, detinent & iudicant, & ius tertij lædunt, & in iuris, vel diuini, præcepta irrepunt: quod est Phęniceũ, contra quosdã uicinos, indies talia perpetrantes. De huius regulæ neruis, vi, ac energia, est quasi Babylonius campus apud Alber de Gand. in suo malefi. Tracta. tit. vbi puniatur delinquens, per tot. Angel. consil. clxxvj. Aret. consil. lviij. Bonifac. de Vitell. in suo malefi. Tracta. tit. de falsis. nu. 33. vt autẽ remissioni sit locus, quæ expiscanda veniãt scitè enucleat & enodat Guid. Pap. decis. ccij. vbi sex requiri cre-
5 didit, q̃ ibi enumerat: An autẽ † in loco domicilij, vel originis, delicti alibi perpetrati, prætextu inquiri queãt, idem Albert. expiscatur loco præalleg. tit. vlt. vbi in negatiuam partem, repere videtur: In contrariã partẽ, quò delicta pœna

na cōdigna, donentur, nec impunita floreant, videtur iuiſ-
6 ſe Ang. in ſuo malef. Tract. in fi. prin. glo. j. † In cuius affir
matiuā ſnīam, vt hodie paſſim ea vegetat, ita pedibus ma-
nibusq; eo Huius reg. micā quis exhauriet ex tex. & gl. in
7 c. j. & ij. iij. queſt. vj. † Quoad inſuper ad eccleſiaſticum Iu
dicem remittendum reū præuentum, ſcilicet deguſtat gui
do Papa, deciſ. lxiij. & deciſ. dlxij. Verum in mixtis crimi-
nibus, quemlibet Iudicē, in ſuum crimen expiſcari, idē te-
nuit deciſ. clxxviij. putà, vt laicus in laicū, & clericus in cle
ricum reum ius dicat. His tamen addatur art. v. ſtili ſupre-
mi Senatus Sabaudiæ.

SVMMARIVM.

1 *Quatuor modis quis delinquit.*
2 *Pulchra delinquendi modorum expiſcatio.*

REGVLA VIII.

1 QVADRVPLICI † via ac methodo, quis in crimen irrepit, & præceps cadit: facto, putà, dicto, cōſilio, ac ſcriptura: l. ex maleficijs. ff. de actit. & obligat. Hectorea Baldi doctrina in l. data opera, col. iij. num. 9. C. de his, qui accuſ. nō poſ. in iure Achiles Ang. Are. ſuo in malef. Trac.
2 in verb. Caiū Sempronij. nu. 1. † Aliā contexit & depingit ſuo Herculeo more, delictorum ſectionem Alber. de Gandi. in ſuo malefi. Tract. tit. de pœnis reo. nu. 2. Nam, inquit ille, aut quis cogitat, agit, & faſtigium imponit ac perficit: aut cogitat quidem, verùm cogitatiouis mænia non euolat, nec excedit: aut non cogitat, agit tamen, & culmen imponit: aut vt nec cogitat, ita nec agit, nec perficit. quæ mēbra pedetētim enucleando, & proſequitur & illuſtrat, ſua quæque pœna donando condigna. Huic regulæ cōgruit. l. aut facta. ff. de pœnis: vt de pluribus delinqnēdi generibus.

SVMMARIVM.

1 *Ciuilis debiti nomine, quis regulariter carcerum vinculis non irretitur: in criminali tamen caſu, ſecus, & quando: & nu. 8.*

2 *Qui & quãdo priuato, reũ criminis, & capere & detinere liceat.*
3 *Qui & quando Iudici, & an in propria rei domo.*
4 *Mulier non pecuniarij debiti nomine, sed sceleris capitali, aut similis caussa, includitur.*
5 *Qui hodie cum scelesta muliere agatur.*
6 *Hodie qui ad capturam scelestorum eatur.*
7 *Debitor ciuilis fugitiuus, seruatis seruandis, capietur.*
8 *Debitor captus euadens, potest in domo capi.*

REGVLA IX.

1 ETSI † ciuilis debiti ꝑtextu & colore, quis crebriùs carceris vinculis non irretiatur, nec intricetur: personali obligatione, & sñiæ executione, & quibusdam demptis: criminis tñ capitalis, aut alterius sanguinis effusionẽ redolẽtis, nomine, in ipso flagranti delicto, reus, vel à priuato, nedũ Iudice ac Magistratu, & capi & carcerũ nexu ir-
2 retiri posse creditur: qđ sic accipias, † si priuatus mox, aut saltẽ intra viginti horũ spaciũ, si id loci distãtia & interuallũ patiatur, captũ & detentũ, ad Iudicẽ, & Magistratũ loci duxerit: Lynceus text. in l. j. C. de raptu virgin. & l. capite quinto. ff. de adulte. cum ibi notat. Aliàs priuato capere non licere, vt nec illo casu vlteriùs retinere reũ, quin in eum priuati carceres crimen irrepat, cõi calculo itum
3 est. l. j. C. de priua. carcer. † Iudex aũt, vel è proprio domo, reũ exhaurire & extrahere põt: l. j. C. de offi. di. Iud. cũ notat. in l. nemo. ff. de reg. iu. hæc Phœnicea & Achilea Bar. in eo ferrei, ac aurẽ mordaci loti aceto, doctrina, in l. sacri legij. §. cũ eo. nu. 2. & 3. ff. ad legẽ Iul. pecu. & Ange. suo in malefic. Tract. in verb. qđ fama publica. nu. 71. Quis autẽ Iudex, hanc habeat facultatẽ & qđ ordinarius habẽs imperium, nõ alius, enucleat Hyppol. de Marsil. in eius Pra-
4 cti. §. attinguam. nu. 77. † Mulier autem, ciuilis, vel fiscalis, debiti colore, non intruditur. l. j. cum Auth. seq. C. de offic. di. Iud. At verò, criminis pecuniarij prætextu, fideiussoribus demandatur: sin corporalis fluctuet & volitet pœna, lacertosè custodienda, aut in monasterio, aut alibi,

per

5 per mulieres,venit:Authen.hodie.C.de custod.reo. † Hodie autem,aut eo modo custodiæ delegantur, aut in carcerem detrusæ,alijs eis custodiæ causæ,socijs,datis, inclu
6 duntur . † Hodie insuper eò ventum est vi stili supremi Senatus Sabaud.art.ccciij.est(quod & Gallis arrridet) vt non nisi informationibus & capturæ mandato,anteuntibus,quis reus capiatur, criminis flagrantis , aut fugæ suspectæ,casu excepto: & hoc casu , intra triduũ Iudici hoc denunciabitur:sẽm statuti Sabaudiæ formã , cap.lxxxviij. lib.ij.Sed dicti stili verba,non maiores Iudices,sed Castellanos ac minores,suo ambitu sepire vidẽtur:quo fit, vt in alijs,iura cõmunia florere credãtur,quãuis indiscrimina-
7 tim illo iure vtamur.Quoad aũt ciuilia debita , † si debitoré creditor verisimilis fugæ suspectũ dicat,caueatq; ad formam statuti Sabaudiæ,ca.lxxxvj.lib.ij.etiam sine literis,ac solo verbali Iudicis aut Castellani mãdato, capi debitor & detineri poterit:vt ibi,de Iudicis captura , maximè præcedẽtibus informationibus , aut reo de fuga suspecto,Hyppol.de Marsil.§.cõstante.nu.5. & 6.de debito ciui
8 li,& q † captus euadens,posit in domo capi,idẽ Hyppo. eius in Pract.prẹalleg.§.vlteriùs.nu.1.mordicùs tenet.

SVMMARIVM.

2 *Duplex Iure ciuili,crimen,nec omne infamiam irrogat.*
2 *Iure canonico,omne publicum creditur , & infamiam instillare.*
3 *Hodie,vel priuata delicta,extraordinariè i sequimur,& quãdo.*
4 *Multiplex criminũ sectio,& quod capitale, & quod nõ capitale.*
5 *An pœna corporali de iure canonico,sit locus.*
9 *Graue scelus,quod dicatur,& quod leue.*
7 *Crimen,quod ordinarium,& quod extraordinarium dicatur.*

REGVLA X.

1 ETSI de Iure ciuili, † aliud priuatum , aliudq; publicũ crimen esse itum sit:tit.de pri.delict. & tit.de pub.iud. ff.§.j.Instit. de public.iud. cum id genus iuribus infinitis :

nec omnia hæc indistinctè, infamiæ maculam ac labem, irrogent aut ingerant.§.ex quibusdam.Institu.de pœna te
2 mer.litig.† Iure tamen canonico ventum est, vt, & omne crimen sit publicum,ita & infamiæ scintillam instillare & intrudere:Phœnicea glos.ij.in verb.fures.in cap. infames. vj quæst.j.guttulā sentit Bald.in rubr.C.de his, qui accusa re non poss.nu.8.August.Arimin.apud Ang. in suo malef. Tract.in verb.& ad querelam Titij.nu.47.in hac delitesce re sententia Ioan.Fabri,in §.vltimo. super glo.Institut. de
3 pœna temer.litig.asserens: huic rei argumento est,q̃ † ho die vel priuata crimina,vt furta,atroces iniurias, & simi- lia,via vt plurimum extraordinaria,more publicorum iu- dici orū,insectemur,præcipue ob publicū Fisci interesse:vt alibi hoc in Tract.sparsimus.nec supremi Senatus Sabau- diæ stilo,publica à priuatis in eo secernuntur,si modo cor poralis pęna,exiliū,aut mulcta(vt sic dicā)honoraria,hinc enatare credatur,artic.clxxxij.cum duobus pręced.cōmu
4 ni tñ iure,† aliud publicum,aliud priuatū dici solet:vt di- ctū est.Aliud insuper capitale,vnde sanguinis pœna:aliud nō,vnde pecuniaria emergat:in princip.Instit.de publi.iu dic.& l.ij.ff.eod.& ibi multus est Bar.Spec.in titu.de accu
5 sat.nu.2.lib.iij.vbi an † de Iure canonico pœnę corporali
6 sit locus.† Aliud deniq; graue scelus adferũ, vnde vltimū scaturiat supplicium, mēbri ve abscissio inferatur: Aliud
7 tenue,leue,seu non graue:Idē lib.iij.tit.ij.nu.9.† Aliud ad imū crimen ordinarium,certa donatum a lege pęna,aliud extra ordinariū,arbitraria ferè,ex circumstantiarū diuer- sitate,& pondere:idem d.tit.de accusatione, in principio.

SVMMARIVM.

1 *In capitalibus,reus edere contra se, vel Fisco,non tenetur: licet in ciuilibus & leuis ponderis criminibus,secus.*

2 *Tertius,tenetur Fisco edere.*

3 *Iudici,vel reus edere tenetur.*

4 *Editionum harum finis,vt veritas habeatur.*

5 *Fiscus an alteri edere teneatur,& quando.*

Regula

REGVLA XI.

1 IN † capitalibus & atrocioribus criminibus, reus contra se ét Fisco, nec acta nec instrumẽta, vt nec alia edere cogitur: quamuis in ciuilibus, & leuis pōderis criminibus, secus: l. nimis graue. C. de testib. aureus & Lynceus tex. in l. ij. §. item diui. cũ Phœnicea glo. (quę non aureo hamo piscatur, vt nec in lente vnguentũ) in verb. agatur. ff. de iure: Fisci. vbi iuris Achiles Bar. versi. tertio modo. Alexan. con
2 sil. cxxxij. visa col. fi. volũ. j. † quisquis tamen alius nō conuentus, Fisco edere in quacunq; causa, obnoxius creditur: d. glos. in fi. † Vt & quicunq;, ét reus, omnia Iudici edit l. is,
3 apud quẽ. C. de eden. E ita conciliata & pacata creduntur iura, Tyria maria concitantia, & oleũ camino addentia, in d. l. is, apud quẽ. & in l. ne quisquã. ff. eod. cũ dicto §. itẽ diui. qui ipsemet depingit rẽ hãc coloribus. Iuuat reg. l. j. ff. de bon. eorũ, qui i mort. sibi consc. vbi quacunq; via, rei criminis, sanguinẽ redimunt, ergo & iura abdendo & nō edẽdo: cōgruit l. vlti. in fi. C. de eden. & l. de minore. § tormen
4 ta. ff. de qō. † hæ autem editiones, eò tendunt, quò veritatis fides, quæ instrumentis vt plurimũ fit habeatur: d. l. is,
5 apud quẽ. Sed quid de Fisco, † an contra se quicquã edere parti teneatur: de hac re videtur text. in l. iustũ. C. de eden. melior in l. illatæ. C. de fide instr. vbi Paul. de Cast. & crebrius hunc edere non teneri, itum est: rationum casus tamen, ex dictis iuribus, demptus creditur.

SVMMARIVM.

1 *Reus cōparens, ante omnia auditur super oneribus ipsi impositis.*
2 *Hodie vbi audiantur rei.*
3 *Rei responsiones, mox Fisco eduntur.*
4 *Reo dilatoriam aut peremptoriam allegante, quid.*
5 *Declinatoria & dilatoria, ante litis cōtestationem, sed peremptoria etiam post proponitur.*
6 *Quid iuris si reus fassus legatur, & qua via incedatur.*
7 *Quòd origine, accusatio à defensione differat.*

Conclusionum

8 *Conclusionum Fisci copiam, quando reus adipiscatur.*
9 *Quando item accusator.*
10 *Quid iuris, confeßione innocentiæ admixta.*
11 *Repetitioni & confrontationi, quando sit locus.*
12 *Testes reprobationum & iustificationum, ore rei proprio nominabuntur.*
13 *Ad sententiam vsque, reus se tuetur.*
14 *Reprobationũ & iustificationũ probatio, cuius fiat sumptibus.*
15 *Huius probationis nomine, consignanda summa, & à quo.*
16 *Reo abnuente crimen, qui incedatur.*
17 *Pœna Aduocati, aut Procuratoris, reum respondere instruentis.*
18 *Reo respondere abnuente, quid iuris.*
19 *Hinc inde probationibus habitis, quid iuris.*
20 *Re ab initio leui, quid iuris.*
21 *Qui reus præsens incedat.*
22 *Quando Procuratore reus præsens vtatur, & quando non.*
23 *Qui reus præsens custodiatur.*

REGVLA XII.

1 IN † criminibus, reus cõparens, aut carcerũ vinculis, vel arrestis intricatus & detentus, auditur imprimis super crimine delato, & quod informationibus sepiatur: idque pede (vt plurimùm) ligato, & in carcere, aut arrestris illaqueatus, secundum criminis pondus ac grauitatem, aut aliàs, vt in l.j.& ij.in princip.ibi, vt ex vinculis causam dicat, &c.ff.de custod.eo.iuncta l.ij.versi.nisi tã graue, &c.
2 eo.tit.auxilio l.ij.C.eod.circa med. quàmuis † ea non sit in obseruantia, vt audiantur inquisiti apud acta, sed regulariter iu carcerum loco huic rei dicato, interrogẽtur, & audiãtur. Solẽt eñ hodie Iudices, nõ à carceribus detẽtos ad acta adsciscere, sed ad carcerũ certũ migrare locũ, vbi carcere proprio extractũ delinquentẽ, deductũ audiãt & interrogent, eorũ criminali Scriba præsente, omnia lite-
3 ris cõsignante. † Cuius rei respõsiones habitæ, mox Fisci Procuratori deferũtur: quò hic Aduocati Fiscalis & Principis cõsilio, & ductu, sm̃ negata, aut data, reqrat & cõcludat:

dat:qui,si declinare ipsum reum iustè viderit,ius super eo imprimis dici non impediet(quod quādo id fiat,videatur Io.And.Tractatus,post malef.Tract.Bonifa.de Viteil.col
4 locatus , vbi scitè & quasi Sybilina doctrina) † Sin super principali negotio,aut dilatoria,aut perēproria exceptione incedatur, sine harum præiudicio vlteriùs eatur oportet,vt infrà dicet,& gustū nobis satum reliquit Albert. de Gand.in suo malef.Trac.tit.quid sit agendū reo pręsente.
5 vbi ēt † de alijs exceptionibus dilatorijs, ante litiscontestationē,& peremptorijs,ad sn̄iam vsq;,& adducendis , & probationum pondere ditādis:ex singu.l.si quis. C.de exceptio.& l.ij.C.sent.rescin.nō poss.glo.in verb.tractari.in l.si maritus.§.lex Iulia.versic.præscriptiones.ff. ad legem
6 Iul.de adul.Quòd † si dictus Fisci Procurator, simplici & pura rei cōfessione,litē absumi & examinari posse cernat, tā ipse q̄ pars ciuilis,respectiuè,illi,putà Reipu.seu dominij:hæc verò priuato nomine cōcludat definitiuè , necesse est,harū conclusionū reo,extenuandi causa, copia danda: tunc enim,vel periti cōsilio,respondendi reo his cōclusionibus,fas erit,quāuis superiori in auditione & responsione,secus,;sed ore proprio debeat de crimine delato r̄ndere.l.oēs.de delato.lib.x.C.l.fi.C.de iureiur.& l.licitatio.§. qđ illicitè.ff.de publ.& vestig.§.pœna.in fi. Instit.de iureiu.& l.j.§.spectat.ff.eo.de rei extenuatione notat. in c.nullus.iij.q.iiij. vbi accusationis prohibitio , est defensionis
7 admissio:† Ea enim si nō rectà cōtrà,saltē præter naturæ instinctū tendit & mouetur: hæc verò,à naturæ cunabulis
8 & primordijs fluxit,& ortū habet.Nunquā aūt † reus, conclusionū copiā,ad eis respōdendum per extenuationē,nisi
9 data criminis cōfessione,nanciscitur(vt † nec pars ciuilis conclusionū Fisci, nec responsionū rei copiā , ad super his deliberandū & concludendū, præcipuè si Fisci Procurator ei rei assensum nō adhibuerit) & ita hodie vtimur.
10 Sin † cōfessio nō simplex,vt nec pura, sed admixtam habeat innocētiæ, ac defensionis qualitatē , nominari mox (nisi informationū testes,Iudicē in contrariū pellerēt,tūc
11 enim † eorū repetitio ac cōfrontatio , priorē sedē & pal-

mam

mam obtinerēt,vt infrà dicetur)à reo,ore proprio,testes, quibus eā qualitatē cōprobet, operæpretiū est : quemad-
12 modū & † ad informationū testiū,reprobationes fulciendas,& suo pondere donandas, reus testes nominare habet
13 necesse.† Posse aūt ad sniam vsq; exclusiuè, rem hæc præstare,crebriùs credito: Albert.de Gād. in suo malef.Tract. tit.de homic.& eor.pœnis.nu. 5.delibauit Ang.in suo malef.Tract.in verb.qui Iudex dictis.nu. 1. Tangā infrà reg.
14 xxiij.& reg.lxvj.fiet † aūt hæc testium nominatio , & ore ipsius rei,vt dixi , proprio , & ipsius sumptibus probatio , si infacultatibus(quamuis crebriùs non tēdatur retè miluio,vt nec accipitri,& capite censo)sit idoneus:aliàs, partis ciuilis, siquæ sit non Diomedea ferè necessitate laborans , nec æquo pauperior , nec indigena sumptibus : Ad imū,hoc casu,ad Fisci seu dñi iurisdictionis ærariū , velut ad deos,confugitur,& volitatur. Quo nostro probationū
15 casu,† certa pecuniç summa,harū probationū nomine , cōsignanda,pro,& numero testiū, & loci distātia , veniet arbitranda.Quorū oīum, Iudex sua in snīa nō obliuiscetur.De hac defensionis,tam realis q̃ personalis,materia, quasi Babylonio cāpo,Albert.de Gand.d. Tract.tit.de de
16 fensionib.à reo faciend.Quod † si sese reus,negatiua responsione fulcire tentet,tunc demùm,testiū , rectà & pertinēter seu ad rei onus deponētium,repetitioni,& tādem confrontationi locū fore,& Fisci Procurator requirit , & Iudex arbitrabit,certámq; pecuniæ summā,viatici, expēsarum,ac vacationum,testium,nomine, Iudex in partem ciuilem,si ea adsit,& Midas,aliàs in Fiscum, ad iudicabit.
17 Quòd † siquis Aduocatorum,Procuratorumve, instruere reum,qui rñdeat,tētare ausus dicat, pçna cōdigna mulctandus venit:Cæpol.cautel.5.nu.4.gl.mag. in c.ij.de con
18 fess.lib.vij.Degustabo infrà,reg.cv.nu.6. Sed † si respōdere reus abnuat in tenuibus delictis, Iudicis officio coërcebit,idq; captis pignoribus, mulctæve impositione, aut cōfessionis interrogatoriorum cōminatione, vt pro cōfessis habeantur:in Auth.de his,qui ingred.ad appell.§.fi.col.v. gl.fi.in fi.in l.j.C. de cōfess.& gl.in verb.fateatur. in fi.vbi

pulchrè

pulchrè de priori mẽbro, in l.certũ.ff.eo. Hæc autẽ contumacia, per Scribã Iudicis interrogãtis, literis erit consignãda, & dotãda: gl.in c.qm̃ contra falsam.extrà, de probation.l.de ætate.§. nihil interest.ff. de interrogat.actio. & c.si seruus.l.iij.dist. At verò, in atrocioribus sceleribus tormentis, rei suspecti interrogandi veniunt, & respondere cogendi: l.j.ff.de qõ.l. quoties.C.eod. Quòd si iudex,

19 † ꝓbationibus hincinde habitis, ẽt rei defensionibus fultis, & probationũ põdere eis addito, huius agni sine macula absolutioni locũ fore, alio nõ apparẽte suspiceť, tantisper dũ definitiuè ius dicat, laxandũ per vrbẽ reũ, cũ cautione & submissione, si arbitretur, errore duci non creditur: Ang.prædicto Tract.in verb.pręsente versi.quæro.nu.17.

20 Sed † si à primis cunabulis, rẽ tenuẽ Fiscus, responsionibus visis, & quã sola pecuniaria pœna concomiteť, sociãque habeat, degustet, per reũ tñ negatã, aut alijs defensionum coloribus depictã, ciuili liti reductioni, & quò partes, ad processum ciuilem reducantur, non abnuet, vt nec Iudex, cum cautione & submissione, statuere differet, reũ laxando. Dicetur infrà, reg.xvij.nu.4.& 5.idq;, vi stili supremi Senatus, arti.clxxx.j.

21 † Reo præsente & comparẽte, qui de iure cõis sese vertere habeat, literis vtcunq; cõsignauit Bonifa. de Vitell.in suo malef. Tracta.tit.de cõparitione accusati cum: for. confessión. promiss. satisfact.&

22 termini per tot. An † & in quibus præsens reus per Procuratorẽ & admittatur & audiatur, Ang.d.Tract.in verb. qui dominus Iudex.versi.& ẽt nota.nu.11.cũ sequen. hoc

23 missum factũ nolim, quod † de reorũ cõparentium custodia dicitur, confessum iudicialiter crimen, quod relegationis pęnam, excedat, cathenis vinciendum & irretiendum, nedum in carceris vincula detrudendum: l.si cõfessus.& l.diuus.la j.ff.de custod.reor.& Bal.in rub.ff.& C.de in ius vocand. Sin relegatione minor pęna credatur, carcerę vinciendum quidem, sed sine cathenis: Barto.in l.j.ff. de custod.reorum, & argum.d.l.diuus. De hac nostra regula, tangit Hyppolitus de Marsil.eius in Practi.§. sequitur.num.1.& 2.& sequentibus.

Summrium

SVMMARIAM.

1 *In criminalibus, qui tacet, non habetur pro confesso.*
2 *Cogetur reus respondere, & qui, remissiue.*

REGVLA. XIII.

1 EA est iuris communis regula, vt † in criminalibus, is, qui tacet pro confesso non habeatur: Soci.reg.cccxcij.
2 cum duab.sequen.in suis Fallen. † respondere autem cogetur, eo quo suprà diximus modo, præced.regula, num. 18.

SVMMARIVM.

1 *Iudex etiam post publicationem, testes & instrumenta inducere in rei fauorem, potest.*
2 *Hodie reus ad sententiam vsque se defendit.*
3 *Pro accusatore, Iudex id non præstat.*
4 *In criminalibus non, sed in ciuilibus, concluditur in causa, & quid sit. nu. 5.*

REGVLA XIIII.

1 IVDEX † in criminalibus, maximè via inquisitionis incedens, ad rei innocentiam tuendam & protegendã, ex officio, nouos testes, vel post publicationem, & causæ, conclusionem, nedum instrumenta inducere potest: l.ij.ff.de custod.reor.l.si non defendantur. in fine. ff.de pœnis.l.j.§. fi.& l.iiij.§.hæc autem, de damn.infect.& l.vnius.§.cognitu rum. ff.de quæst.Bal.in Authen.at qui semel.nu.1.Fallen. ij.& iij.C.de testib.Aret.consi.lxxx.sicut decet. col.ij.ver. his tamen. idem voluit Hypp.de Marsil.eius in Pract.§.sequens quest.nume.2.& 3.& 8.& 9.Quemadmodum hodie
2 hac in prouincia, † ad sententiam vsque reus vi stili supremi Senatus, arti.clxxxj.ad defensionum & innocentię causas intrudendas, & fulciendas, vt & ad testium reprobationes, auditur (si modò de nouo ad notitiam ipsi occurre-

rint)

rint)cùm tamen purgationis iuramento: huius nostræ reg.meminit Auge.in suo malef.Tract.in verb.comparue
3 runt dicti inquisiti.nu.19.vbi Augus.& ibi,an etiā † cōtra reum,Iudex ex officio idem prestet,discutitur: & Hypp. de Marsil.eius in Pract.§.sequens.nu.6.& 7.in negatiuam inclinare videtur partem, quamuis in rei fauorem liberè
4 admittat:& ibi,num. 1.2.3.4.& 5.† In criminalibus, ut & status causis, in rei preiudicium non concludi, quamuis id fiat in ciuilibus,mordicùs tenet: quod æquitatem ha-
5 bet.† Quid autem sit concludere in causa,ibid.nu.9.enucleatur:quando,putà,est probationibus renunciatum.

SVMMARIVM.

1 *Rei auditio,ac processus textura,sed non litis decisio delegatur.*
2 *Iudex,saltem semel audire reum,tenetur.*
3 *Reprobationum & iustificationum probationes, Iudex hodie facit,nisi,&c.*
4 *In Curijs sopremis & similibus,vnus ex dominis ad reum audiēdum,& ipsi processum contexendum, celebriùs committitur, iudicato Curiæ saluo.*
5 *In minorum Iudicum absentia,Locumtenens,dein antiquior hodie Aduocatus,& in Sabaudia,& in Gallia,admittitur.*

REGVLA XV.

1 REI † auditio,processusq; textura & erectio, nō gladij potestas,seu causę decisio,delegatur:Lynceus tex.in l. solent. ff.de offic.Procons.& leg.Speculat.lib.iij.tit.accusat.crimin.coram quib.sit faciend. in princ. vbi Principis delegatorium rescriptum eximit.Cuius regulæ prius mē-
2 brum sic accipe,vt † Iudex reum saltem semel audiat:iuxta l.diuus.la ij.ff.de custod.reor.quia,ab alio gestis, omnimodè stare non arctatur:ver.si verò crimen.§.siquis con
3 tra aliquem.in Authent.de sanctiss. Episc. col. ix. ut † in repetitionibus hodie obuenit,quas ipse Iudex crebriùs facit, vt & factorum innocentiæ rei & testium reprobatio-

num

num probationes:nisi forsitan maximo intricaretur morbo,aut iusta de causa abesset,aut alio legitimo impedimẽto irretiretur:iuxta l.j.ff.de off.eius. quo casu,ipsius Locũ-
4 tenens eo fungetur munere. † In Curijs supremis, & similis farinæ iudicijs,vnus ex dominis,& illustrissimis Senatoribus aut Consiliarijs,ad audiendum reum,& ipsi proces-
5 sum texendum ac formandum,committitur:† Iudices aũt minores,eorum.Locumtenens,intricati ac impediti,delegant,quorum in absentia, antiquior Patronus seu Aduocatus,vi stili supremi Senatus Sabaudiæ, ad processus texturam(quò celeriùs crimiaa expediantur) admittitur:huius rei micã exhauries ex stilo supremi Senatus,art.cccxj. & arti.cccxij.vbi indiscriminatim, in Iudicis absentia,ipsius Locumtenens,quo absente,antiquior Aduocatus omnia ad iustitiæ exercitium, negotia pertractat & expedit, properãdæ & accelerandæ iustitiæ ergò. Mirum itaq; non videbitur, si criminalia sine noua delegatione exerceat: q enim omne affirmat,nihil abnegat, omnia includit,& nihil excludit.trita l.de pretio.de public.in rem action.

SVMMARIVM.

1 *Accusatore absente,qui incedatur contra reum præsentem,*
2 *Accusator pacto cum reo inito, ab accusatione desciscens & desistens incidit in Turpil.& alias pœnas, si publicum crimen ventilabatur.*
3 *Sin priuato agebatur crimine arbitrariè coercetur.*
4 *De pœnis accusatoris contumacis.*
5 *Accusator absens,nec comparens,vocandus est:& nu.9.*
6 *Accusatoris calumnia à Iudice expiscanda,& punienda.*
7 *Accusatore iusta causa impedito,quid sit agendum:et nu.8.et 9.*
9 *Accusator citandus,& contumax,puniendus venit,& qui.*
10 *Accusatori semel actione lapso,iterum agere non licet.*

REGVLA. XVI.

1 ABsente † accusatore, Iudex vel ab instantia reum absoluit,aut ad litis decisionẽ, Procuratore præcipuè Fi

scali

ſcali id requirẽte, incedit: l. quãuis indubitati. C. ad l. Iul. de adult. & c. crimina. extrà, de colluſ. & l. pen. ff. de publi. iudi. vbi Bart. & in l. inter. eodem nu. 10. in fi. & l. libellorũ. ff. de accuſat. & l. Pap. §. j. poſt gl. ff. de inoffi. teſtam. Imol. in c. licet. de locat. Sẽper enim publicũ id quod intereſt, remanet pœna condigna donandum, ac dotandũ: l. licita-
2 tio. §. quod illicitò. ff. de publi. & vectig. Quòd ſi ideo † ab accuſatione deflectat, q; pacto cum reo cõuenerit, in Turpil. Senatuſc. pœnã preceps cadat neceſſe eſt, ſi publico ſaltem agebatur crimine: l. ab accuſatione. ff. Senatuſc. Turpil. iuncta l. cum §§. ſeq. eod. l. j. & l. in executionib. C. eod. Emendam inſuper pecuniariã non euadet: l. iij. §. fi. ff. eo-
3 dem: † Sin priuatũ vertebatur ſcelus, Iudicis arbitrio coërcendus creditur: l. ſiquis repetere. §. vltimo, in fi. iuncta gl. pen. & vlt. ff. ad Senatuſc. Turp. & l. qui iniuriarum. ff. de iurei. Huius rei ſcintillam deguſtabis in reg. cxx. & reg. cxxj.
4 ſed † hic actor & pœnã extraordinariã, præter Turp. patie-
5 tur † vocatus, & contumax, ſumptusq; & impenſas reſarciet: l. qui crimen. ij. reſpõſ. C. de his, qui accuſare nõ poſſ. & l. eũ, quẽ. ff. de Iudi. & l. j. §. qui excuſatione. ff. de vacat. & excuſat. muner. & l. ij. ff. de Decurion. lib. x. C. & l. vnic. C. de ſumptib. recuper. eod. lib. & l. omnes, qui, in fi. C. de E-
6 piſco. & Cleric. & l. ſæueriter. C. de excuſ. † Poterit inſuper Iudex, ipſius accuſatoris calumniã, & expiſcari, & coërce-
7 re. † Hæc verã, niſi pro eo, abſentia, & excuſatio, in mediũ Iudici adferatur: tũc eñ paulò illi ſiſtendũ venit: l. inter accuſatorẽ. ff. de pub. iud. l. reſcripto. §. ſiquis accuſatorẽ nõ habet, ff. de munerib. & honor. iuncta gl. in verb. nõ debet.
8 & l. iij. C. de his, qui accuſ. nõ pñt. Sin † relegationẽ pœna excedat & euolet, ipſius annotabuntur bona, & iuſtitiæ iu-
9 go ſufficiẽtur, vt infrà, de reo dicetur. † Citandũ aũt actorem, quò cauſã in inſectetur, & eo cõtumace, extraordinariè hũc puniendũ, cũ expenſarũ, & rei ſumptuum, condemnatione, ex d. l. qui crimẽ. verſi. ſin verò. & l. ſi ea. C. de his, qui accuſa. non poſſ. ſenili conſilio ductus, credidit Specul. tit. accuſator nõ veniẽs in termi. ad compar. aſſig. nu. 2. lib. 3. vbi quaſi Sybilina doctrina, & latè. Accuſatore aũt

C non

nõ citato, vt decet, rei absolutio haud viribus subsistit: Phœniceus text. in l. si accusatoribus. C. de accusatio. sed itera
10 tò & denuò liberè conuenietur. Is † autem semel accusatione lapsus, iterùm eam non excitat: l. si is. C. ad Turpil. & d. l. si ca. in fin.

SVMMARIVM.

1 *In criminibus agitandis, Procurator arcetur.*
2 *Hodie qui quoad Procuratorem, incedatur.*
3 *Pede ligato reus respondet, seq; tuetur.*
4 *Quomodo, vbi, & quot modis incedatur, coram minoribus Iudicibus: & qui coram maioribus, in leuibus: & nume. 5.*
6 *Quid procedatur, si crimen incidenter in ciuili causa interueniat.*
7 *Qui in grauibus delictis, incedatur, & de exouiatore, & quæ ille præstabit.*
8 *Iustè impeditus, exouiatorem mittet.*
9 *Quid in vniuersitate delinquente.*

REGVLA XVII.

1 IN † criminibus, vbi pœnæ corporalis quæstio vertitur, Procurator regulariter arcetur: text. Phœniceus in l. per omnes. in fin. C. de defens. ciui. vbi etiam de Aduocato. & in cap. non negamus. circa fin. ibi qui se. & ibi gloss.: & in cap. si quando. ij. quæst. vj. & ibi glo. vlt. nõ postponenda, limitationes effingens: melior text. in ca. in criminalibus. v. quęst. iij. cũ sequen. & l. vltima. C. vbi Senato. vel clarissim. tãgit Ang. in suo malef. Tract. in verb. qui dominus Iudex. versic. tu autẽ. nu. 20. cũ seq. & versic. quęro quid. nu. 15. cũ seq. Notat idẽ Bar. in loco satis peregrino, in l. sed & hę. §. Patronus. ff. de Procurat. melior de iure tex. in l. tunc con uenit. C. de accusatio. quã quidã etiã de accusatoris Procuratore, vel in potentioribus personis (vt ibi) enucleãt, vt perpetim in capitalibus & non pecuniarijs causis, Procurator vtriusq; partis arceatur quamuis cõiuncta accusatoris personæ, agens audiatur, vt negotiorũ gestor: ex trita l.

sed

sed & hę.ff.de Procurat.De Procuratore pſentis & detēti, idem Angel.eò loci.versic.& etiã.nu.11.cum seq. mellita gloss.mag.in l.seruũ quoque.§.publicè.versic.nã & in capitalibus.ff.de Procurat.l.penul.§.vltimo.ff. de public. iud. Quod cõmuni calculo,& ex doctrina d.glos.mag.Chrysippi laqueos texentis,in criminibus pœnã corporalē ambiētibus,non itē pecuniariã sepientibus,procedere creditur.

2 † Hodie autē sic res depingi posse videtur,vt in illis nunquàm Procurator ad defendendũ floreat,mediis causæ dēptis,pro detento,ad iustã absentiam rei Iudici proponendã,præstito calũniæ iureiurãdo, secundũ l.ij.C.de iura.calũ.& probandã illicò:Thom.Ferrat.cap.ante xviij. quò Iudex aliquandiu differat,dilatione ad cõparendum,cõpetēti,data:in hac sentētia videtur delitescere Iuris.in dicta.l.pen.§.pen.versic.sed excusatio.ff.de public.iud.Guid.Pap.decis.cccxxxviij.& sing.dccvj.§.vlti. Cæp.cau.lxvi.& caut.cix.& cautel.cclv.sing.& Sybilina glo.in cap. veniens. in verb.criminali.extrà,de accusatio.latè Socin. in suis Fallen.reg.cccxxij.fuse etiã Ang.in suo malef.Tract.in verb. qui dominus Iudex.versic.quæro.Alber.de Gãd.in suo malef.Tract.titu.vtrùm Procurator in malef. interue. & qñ. per tot.pulchrè ēt Bonifac.de Vitel.eodē suo Tract.malef.tit.de Procuratore defensore.per tot.vbi,de medijs causę an & quãdo,& ad quas exceptiones in partē, ac Iudicem

3 obiiciendas,admittatur:Tũc enim † pede ligato,& ore ꝓprio debet inquisitus respondere,& proprias adferre defensiones:iuxta l.ij.ff.de custod.& exhib.reor. interest enim, & ē re futurũ,quò veritas habeatur,ac eruatur, delinquētis personã habere,ob variationes,mutationē coloris, trepidationē,& alia id genus:vt ibi per Doctor.quò denique suũ nanciscatur sententia effectũ:nã quoties pęnã corporalis in mediũ venit,extraordinariè res agitur:§.j. de publi.iud.Instit.hinc sine Procuratore:sin pecuniaria indenda credatur pœna,non extra ordinē,sed ordinario stilo,vi stili supremi Senatns,art.clxxxij.lis vertitur:& ab eo tempore Procuratoris munus & officiũ non spernitur, vt nec

4 abijcitur.Etenim aut † corã minoribus Iudicibus & Ca-

ftellani i.de crimine aliquo quærit, aut corā ordinario & maiore Iudice: illo casu; de leuibus, summariè reus respondet corā illis, & ei triginta dierū interuallū, ad defensiones stabiliendas, & quò eis pondus addat, cōceditur: & tandē in assisiis hæc res culmen accipit: cauet antē responsione data, reus se iudicatū soluturū: quibus casibus ne verbum quidē de Procuratores, ne dicā Aduocato: & hæc via, denuntiatio ac querimonia dici videtur. Sin ad Iudicē supplicatione proposita, itū sit, aut ille solā ad fines tantū (vt aiunt) ciuiles citationem decernit: vt in minimis delictis: & hoc casu viá & methodus ordinaria, primas tenet: sicque Procurator admittitur: aut inquisitionē decernit, quo facto, eò ventū est, vt, probatione ad cōdemnationē non suppetente, aut processus ipse ciuilizetur, vt Practici aiūt, & in factis contrarijs (vt horū phrasi vtar) appunctuentur: quo casu, ab eo tēpore, Procurator palmā obtineat. Aliqñ antè, quàm eo vsq; ventū sit, visis informationibus, Fisci Procurator, paruitate criminis attenta, quò ad fines solū ciuiles decernatur parti citatio, requiret & cōsentiet: quod Iudex nō abnegat: cuius capitis, ne mica quidē in articulo clxxxij. stili supremi Senatus: & hoc ēt casu, ordinaria methodo ibitur. illo aūt casu, reus respōdet, qui si fateat, via, quā reg. xij. nu. 6. & 10. diximus, procedetur. Liberabitur autē reus, à carceribus vel arrestis, cum cautione & sub-
6 missione, illo casu, si in negatione delitescat. † Accidit aliquando, vt esit ciuilis omnimodè actio agitetur, crimen tamen incidenter obrepat: vt si de obligatione, quittantia seu acceptilatione, aut testamento quæratur, quæ falsi insimulentur: tunc enim, tam contra producentē, quàm Notarium ab eo tēpore quoad id via incedetur extraordinaria, quæ criminalizatio, vt illi aiunt, vocatur: quod caput, Aduocati & Procuratoris munus abhorret, vt & alia publica crimina. Cuius rei, ne scintilla quidē in dicto arti. clxxxij. vt nec de litis exordio, & qui ab ipsis primis cunabulis, incedēdum veniat, sed de sola litis cœptæ prosecutione. Sed
7 si † rem arduā & grauem, pœna corporali, exilio, aut honoraria mulcta dignā Procuratori Fisci olfaciat & expiscetur

tur, via extraordinaria, putà, psonali citatione, aut psonæ captura, cũ bonorũ hoc casu annotatione, gradiẽdũ requiret: quo casu, siue sistat sese reus, siue & minus absens aut cõtumax, ad Procuratoris aut Aduocati auxiliũ, cõfugiẽs ac volẽs, nõ audiet: nisi quo s. diximus mõ. Infirmum ãt defensorẽ (quẽ exoniatorẽ uocãt) ad infirmitatẽ & deducẽdam & probandam, cum speciali & iuratorio mandato, delegare posse, non ausim denegare, nec ire inficias: vt tunc, per tempus reus, excusetur, nisi pars aduersa in cõtrarium probare cupiat: c. querelam. de Procurato. ext. iurabit autem hic exouiator in rei animam, se animo calumniandi infirmitatem non proponere: idem in eo qui absentis, iustã rei absentiã adfert: not. apud Bart. in d. l. seruũ quoq; §. publicè. in ff. de Procurat. Sed donec de ea iusta, aut absentia, aut infirmitate cõstet, pcedi, saluo iure exouij, creditũ. Idẽ voluisse vĩ. Alber. de Gãd. loco palleg. nu. 6. & 7. Idẽ

8 † crediderim de citato, q ob malorũ, aut inimicorum insidias, aut alia iusta de cã, venire nõ audet, vt defensorẽ hũc & exouiatorẽ eo mõ delegare possit: nisi dixerimus ad saluum conductum, hunc recurrere debere, vt interim, lite pẽdente, à nemine lædatũ: Quod quidẽ, & ad debitorẽ, reũ creditores formidantẽ, extendere alas, & protẽdi crediderũt: idq; argumẽto testiũ: vt donec sese purgarit, & Iudici paritũ dicatũ, nõ vexetũ debiti cã. De hoc saluo cõductu, deq; certi loci tuti, & iurisdictionis, eiusdẽ Iudicis, vbi citatus cõpareat, concessione, gustũ decerpere & exhaurire licet ex Alber. de Gãdi. in suo malef. Trac. tit. de citatio. fac. nu. 9. De hoc exouiatore, latiùs j. reg. xviij. nu. 8. Casum Phœniceũ

9 ab hac reg. excipi, creditũ & visũ qbusdã est, quo casu † vniuersitas aut villa seu vrbs & ciuitas, deliqsse dicetũ: lato & ferè Babylo: cãpo hoc enucleat & enodat d. de Gãd. Tract. præalleg. tit. de homici. & eorũ pœnis. nu. 17. qñ Procurator ĩ criminalibus asciscatur, degustat gl. in verb. de expulsis. in c. hoc quippe. iij. q. vj. vbi quando nõ ascitus dicatur.

SVMMARIVM.

1 *Aduocati consilio, reus an vtatur.*

2 *De pœna Aduocati malè reum instrumentis.*

3 *In atrocioribus, Aduocati munus arcetur.*
4 *Idque tam in prima, quàm secunda instantia.*

REGVLAE XVII. APPENDIX.

1 ADVOCATVS † postulare, & inquisitũ consulere, in criminali causa, quantumcunq; illud sit crimen, prohi beri non creditur: Phœniceus & menti figendus text. in l. ij. circa fi. ibi, qui posteà, quàm ad Iudicẽ. C. de exhibend. & transmit. reis, & in l. custodias. ff. de publ. iud. in prin. So
2 cin. sẽis in Fallen. reg. cccxxij. nu. 10. Sed † caueat Aduoca tus aut Procurator, ne reum criminis, respondere contra conscientiam edoceat: nam sic consulens, suspendi meretur: hæc est opinio, & sanctissima Bal. sentẽtia, in l. ita vulneratus. ff. ad leg. Aquil. nu. 2. cui auxilio est glo. mag. in c. ij. de confess. in vj. vbi de Aduocato, clientulum responde
3 re edocente: Cæpol. cautel. v. nu. 3. † Hæc tamen nõ obseruatur regula, in atrocioribus sceleribus, in quibus ore proprio reus respondet, citra & præter omne Aduocati, aut Procuratoris auxiliũ, & patrociniũ: iuxta Phœniceũ text. in l. per oẽs. in fi. C. de defensorib. ciuit. & in c. quia. v. q. 3. notat Petr. Rebuff. in procem. Cõstitut. regia. gl. v. nu. 46. quem videre neminem pigeat, vt nec Hyppo. de Marsil. in eius Pract. in §. examinata. nu. 20. non in lentevnguentum Petr. Rebuf. in procemio Constitut. reg. j. tom. gl. v. nu. 46.
4 † Quod procedit, tum in prima, cùm in secunda instãtia: inquisitus enim, ore proprio grauamina dicere & euomere, habet necesse: vt infrà, reg. clxiij. nu. 8. & 9. & reg. clxvj. num. 3. De materia huius regulæ, & q̃ in insigni & graui crimine, Aduocatus non admittatur, scitè Hyppo. de Marsil. eius in Pract. §. diligenter. nu. 164. & ita vtimur.

SVMMARIVM.

1 *Pro absente, & absentiæ & innocentiæ excusator recipi creditur: & nu. 3.*
2 *Annotatio, an in solis mobilibus fiat.*

Iudex,

4 *Iudex, nemine postulante, rei innocentiam tueri debet.*
5 *Defensor differt à Procuratore.*
6 *Defensionis huius absentis, vtilitas.*
7 *Pro reo absente, cautelæ.*
8 *Exouiator, duo iurat.*
9 *Sententia, contra excusatum, lata, nulla.*
10 *Probabilis absentia excusat, nedum necessaria.*
11 *Eadem instantia, pluries quis exouiatorem delegat.*
12 *In ciuili etiam, reus exouiatorem mittit, & tandem Procuratorem constituit.*
13 *Actor, non videtur exouiatoris priuilegio gaudere.*
14 *Exouiator mittitur, impedimentis superuenientibus,*

REGVLA XVIII.

1 IN criminalibus, vbicunq; † contra absentem, inquisitũ, sententia ferri posse credita est, ad causas innocẽtiæ nedum absentiæ, & allegandas & probandas, excusator de iure admitti creditur: quamuis vix hodie quoad innocentiam admittatur, refert hanc esse cõem sñiam, in iure quidam Roscius, Aret. consi. cxlvij. visa consultatione. col. ij. versi. sed concludo, post Bart. in d. §. publicè. l. seruum quoque. nu. 3. 4. & 5. de Procur. ff. & in l. pen. §. vltimo. nu. 6. ff. de pub. iud. Ias. in l. si is. qui. col. iij. nu. 6. & 7. ff. qui testam. fac. poss. videtur text. Lynceus in d. §. publicè. ibi, nam & in capitalibus iudicijs defensio datur, &c. vnde hæc regu. exhausta videtur: sororem habet l. si non defendantur. in fi. verbis. ff. de pœ. vbi de absentis innocẽtia, & l. vl. ver. si neque redierint, neq; qui se defendant habuerint. ff. de req. reis. vbi de absentis rei defensione. de absentiæ causa, est text. in d. §. vlt. l. pen. ff. de publi. iud. & in l. inter. ff. eod. latè & scitè de his amicorum allegationibus, per d. Gand. in eius malef. Tract. tit. vtrum Procurat. in malef. interuen. nu. 5. & 6. cum seq. & tit. seq. vbi quid reo absente & contumace, sit agendum, enucleat & enodat, & de annotatione, ac confiscatione: iuxta d. l. vlt. de requir. reis. Melle dulcior etiam Ang. in eius malef. Trac. in verb. qui dominus.

ij.versi.tu autem.nu.20.& seq.& eo.verb.ver.& tene menti.nu.8.vbi annotationẽ in solis mobilibus,fieri autumat: sed vsus,aliter hic & in Galliæ partibus,habet: describuntur enim omnia, & sub iustitiæ iugo & manu reducuntur, & Commissario custodienda,donec & quousq;,&c.demãdantur:idq; in capturæ,aut trinæ breuis citationis, si capi
3 nequeat,literis.Vt † is(ad rem) rei absentis nomine defendens,innocẽtiæ,aut absentię causas allegans,nõ Procuratoris,sed defensoris colore depingatur,ac dealbet:Bart.
4 locis præalleg.Nam & † Iudicẽ,nemine postulante,id præstare posse arbitrantur:Bart.d.§.publicè. nu.4.ex Authẽ. qui semel:ver.ꝙ si vocatus.C.quomo.& quando Iud.pronunc.deb.& l.ampliorem.in fi.prin.versi.sin aũt. C.de appellat.vbi gl.iij:& sic diuersitas vocabuli d.§.publicè, cum Aut.l.reos.C.de accusat.(quæ Procuratoris vocabulũ, ad defensorem,& negotiorũ quẽcunq; gestorũ,dilatat)cum
5 d.§.vlt.conciliabit:† defensor enim,longè lateq; à Procuratore dissidet,& discrepat: hæc autẽ reg. de defensore &
6 excusatore, non item de Procuratore verba facit. † Hæc insuper defensio,è re erit,& absenti proficiet, quò pœnas pecuniarias & cõtumaciales,vtcunq; effugiat, vtq; ipsius bona nõ annotẽtur:has vtilitates & commoda adfert glo. mag.in verb.datur.circa med.ibi, sed quid prodest, &c.d. §.publicè.d.l.seruũ quoq;. Quod verò arridere opinor,pẽdente ea propositione,duranteq; à Iudice statuto sese repræsentandi termino,vt interim nõ incurrat absens reus, cõtumaciæ pœnas,& citationũ,vt aiunt,emẽdas, quas aliter ob defectus,mox incurreret:arg.§. vlti.l.pen.in fi.verb. ff.de publ.iud.Nã cõtumacia, delictum cẽsetur:Ang.loco
7 præalleg.in verb.qui dñs.versi.quæro an.nu.24.† Pro absentis rei innocẽtia, cautelas adfert Cæpol.cautel. lxvj.& cautel.cix.vt quis Iudicẽ amicabilẽ instruat, quò ex officio ipsemet de absentis innocentia & eius iustificationibus,inquirat:iuxta l.si nõ defendãtur.ff.de pœ.& l.nõ tantùm.ff.de appella.ac testes de ea re deposituros, ei nominet:hi aũt Iudicis officio deponent:Cæpol.caut.cclv.Thomas Ferrat.cautel.xviij. aliã contexit ac nectit cautelã,

vt in longinquas migret reus regiones,quo citationis pr§ sumatur ignorantia,& id ab amico proponatur,& exemplò probetur,sicq; iudicium differatur. De hac iustæ causæ absentiæ,& similium excusationum allegatione, tetigi suprà,reg.xvij.num.7.& est tex.in l.quæsitum. ff.de re iudicata.& c.si ægrotans.cum glo.mag.v.quæst.iij.& cap.placuit.l.ij.xviij.distin.c.querelam.extrà, de Procuratoribus: his addatur l.reos.vbi Bal.C.de accusat.& l.inter.ff.de pu
8 blic.iud. † Duo autem habet exouiator hic iurare necesse,quod sit reus infirmus, tantaque infirmitate irretitus,vt citra vitæ aut personę periculũ venire nequeat, aut quid id genus:& ab eo missus, ad eum excusandum & exouiandum:Quam causam,parte negante, reus breui habet probare,& etiam pars in contrariam partem, si velit: his denique nectatur tex.in ca.cum dilecti.§. expectantibus.extrà,de dolo & contu.& Bar.in l.quæsitum. ff.de re iudic.& Innocen.in c.querelam.extrà,de Procurato. & c.veniens. extrà,de accusatio.Bart.in l.pen.§.ad crimen. nu. 16.& nũ.
9 18.ff.de publ.iud. Nec † probata ea causa contra hac via excusatum, vim & robur habere creditur sententia lata: Lynceus tex.& ad hanc rem natus,in c.querelam. extr.de Procur.& in d.c.cum dilecti.ext.de dolo & contum. & ca. cum Bertholdus.extrà,de re iudi.& l.si finita.§. si fortè.ff.
10 de dam.infec.& l.quęsitum.ff.de re iud.Quod,vel † in probabili absentia,procedere credit:vt c.cõsultationibus.extrà,de offi.deleg.Nõnulli eò rẽ dilatãt, vt publico impedimẽto,aut necessario absens,ita excusatur, vt ne quidẽ excusatorẽ seu exouiatorẽ mittere habeat necesse: not.in l. ij.§.siquis municipalis.ff.siquis cautio.iuuat l.j.ff.de vacat. & excusat.muner.Quòd si hoc modo excusatus,intra terminũ pręfixũ nõ venerit,sicq; ducat ac æstimet cõtumax, vt per Bar.in l.ex cõsensu.§.fi.ff.de appellat.& in Cle.vnic. de dolo & contumacia.& l.petitã.§.item veniunt. ff.de petit.hæred:tunc demùm contumacia,suum teretem & plenum sortitur effectum:d.c. cum dilecti. §. expectantibus,
11 de dolo & contumacia.† Pluries autem quis exouiatorẽ, eadem in instãtia,delegare põt,toties,pytà, quoties citabitur;

bitur: & iusta ſuberit rō & cauſa, eodem iuramenti genere
12 ſuperſtite. In † ciuilibus aūt, ſemel atque iterum reus excuſatus ac exouiatus, vel impedimento vegetante, Procuratorem conſtituere, ſi in contumacis nomen irrepere no-
13 lit, habet neceſſe: d. l. quæſitum ff. de re iudi. † Actor verò, ſacco (vt aiunt) paratus adeſſe debet, vnde exouiatoris ac defenſoris priuilegio non vtitur: l. i. ff. de diuerſ. & tempo. præſcript. & ibi glo. & Bar. tenetur enim Procuratorem ad hibere & delegare: vt ibi, & not. Cyn. in l. j. C. de reſtit. mi-
14 lit. & eorum qui Reipub. cauſ. abſ. Quod accipias, † impe dimentis ſuperuenientibus: ex æquo tamen & bono, modi ca dilatio non abs re concederetur.

SVMMARIVM.

1 *Contra reum abſentem, & procedi, & ſententia ferri, poteſt.*
2 *Quis dicatur contumax.*
3 *Qui quis fiat contumax.*
4 *Qui contra contumacem procedatur.*
5 *Quid vſus communis, reo perſonaliter non citato, obſeruet.*
6 *Quomodo hodie vtamur.*
7 *Qua via contra abſentem innocentem, hodie incedatur.*
8 *Hodie confiſcationi locum non eſſe.*
9 *Contumax intra annum comparens, refuſis expenſis, auditur.*
10 *Hodie qui ii audiatur.*

REGVLA XIX.

1 CONTRA † inquiſitum abſentem, contumacem, ſententia ferri, nedum procedi poteſt: Lynceus text. in l. abſentem. in princ. ver. aduerſus contumacem. ff. de pœnis.
2 † Cōtumax autem is fertur qui, vt nec denunciationibus, ita nec Iudicis edictis, paruit: text. præalleg. & l. contuma-
3 cia. in prin. & in fi. ff. de re iud. † fit autem hac in re contumax, qui citatione perſonali, aut, in capturæ defectum, trina breui ét citatione perſonali, ſiue in perſo. ſiue in domicil. ſiue voce tubę & pręconis, ſiue alta ſeruiētis voce, per

vicos

vicos seu quadriuiũ,euocatus,corã iudice non cõparet , à quo manaript & fluxerint,id genus edicta, & denunciatio nes,quò respondeat , & innocentiã purget,aut aliàs obe-
4 diat,& pœnã delicto congruam enatet & euadat.† Procedi autẽ contra hunc solitũ est,vt si quidẽ personali citatio ne euocatus,nõ sese,die,putà,præfixa & assignata , nec intra tres dies proximè subsequentes,sistat,is defecisse dicatur,& in defectũ corã Iudice pro tribunali sedẽte vocatus, huiusmodi declaretur,i d parte ciuili,aut saltẽ Procuratore Fisci petente,quẽ defectum die lapsa adiudicabit Iudex parti petẽti:quo casu,ipsius vtilitas,personalis captura videtur ex l.j.§.administrationẽ autẽ.C.vt oẽs Iud.in cuius defectũ,trina breuiũ dierũ citatio,cũ bonorũ rei annotatio
5 ne,sufficietur:Verùm † vsu cõmuni eò ventum est,vt, de secunda personal.citatione,quãdo prior personaliter(vt sic dicam)executa non est:secus,captura decernatur, & in huius subsidiũ,triũ breuiũ dierũ citatio,& annotatio.Sin ab initio captura cum,triũ breuiũ dierum,& annotatione, cõcessa legatur,reo diebus assignatis,deficiente,tribus defectibus obtentis,& legitimis declaratis,Iudex ex officio testiũ repetitionẽ arbitrabitur:quo præstito,citatione perẽptoria,reus ad ius audiendũ,assignabitur:quibus peractis, vtraq; pars concludit,& tandẽ ad Iudicem omnia deferũtur,qui hunc vel sola contumacia, reũ criminis declarat, & pœna cõgruenti,si & quãdo apprehẽdi poterit,honestat & decorat,aliàs in effigie,mitigatis & declaratis cõtuma-
6 cialibus mulctis & pœnis ex æquo & bono:† quibus expẽsarum litis & iustitiæ condemnatio nectenda venit. & ita
7 hodie vtimur:† Non desunt tamen,qui aliquali æquitate pulsi & lactati,ob cõtumaciã,si de rei absentis innocẽtia, Iudici liqueat,hunc non condemnandũ,verũ Principi rescribendũ,autument:huic sentẽtiæ velut ad saxũ,hæsit Cępol.cau.cclv.nu.5.quod & ęquitatẽ habere,& humanitate fultum,ac nisum videtur:alibi ad ipsius absolutionẽ,pedibus manibusq; it:cau.lxvj.nu.2.& 5.& Ang. in suo malef.Tract.in verb.qui dominus Iudex.nume.29.& ferè per tot.illum versic.vbi latè de materia contumaciali : vt suprà

prà. Alibi non condemnandum. cautel. cclv. numer. 4. (& ibi numer. 5. si sententia lata. de rei innocentia liqueat, non ad executionem corporalem, incedendum, sed Principi rescribendum ducit: iuxta l. j. §. vlti. vbi gloss. ff. de quæstion. quod & æquitatem redolet) De hac contra absentem, & ciuili & canonica incedendi uia, degustetur guttula apud Guid. Pap. decisio. ccccxxix. huius etiam materiæ specimen nobis satum reliquit, legum ille Coryphæus, & in Iure Roscius. Bartol. in l. inter. ff. de publi. iud. Qui contra absentem iri soleat, enucleat & aperit Alber. de Gand. suo in malef. Tract. tit. quid sit agendum reo absen. & cō-
8 tum. vbi Phœnicceè † hodie confiscationem, sedem nullam habere, sed proximiores palmam obtinere velle creditur: Dicam infrà, reg. cxxxix. Qui insuper aduersus hos
9 incedatur, & quòd † intra annum contumax comparens, refundendo expensas, audiatur, scitè & bellissimè notat Palladius ille Ang. in suo malef. Tract. in verb. qui domi-
10 nus Iudex. versi. & tene menti. num. 4. cum seque. † quod hodie vix procederet, citra appellationis viam, saltem contumaciæ mulctis, & emendis, declaratis non solutis: hæc tanguntur à Specul. titul. accusat. contumacia multipl. considera. libr. iij. & ita videtur enucleanda l. absentem. C. de accusatio. fingitur enim hodie contumax, vel inscius, breui post perpetratum crimen, vel ante inquisitionem, aufugiens, & absens: & ita curia Gallica, & nostra vtitur, quò rei, non fuga, sed præsentia, iustitiæ pareāt, & eorū innocentiā velis equisq; purgent, & fugę odio.

SVMMARIVM.

1 *In criminalibus, diligenter incedendum.*
2 *Criminales causæ, ciuilibus præferendæ.*
3 *Quantò corpus fortunæ bonis præstat, tantò criminalis causa, ciuili dignior, huic præferenda.*
4 *Causæ carcerati, dicitur pia: & summaria, nu. 6.*
5 *Legatum carcerato factum, pium creditur,*
7 *Carcerati dicuntur miserabiles personæ,*

Regula

REGVLA XX.

1 IN † criminalibus, grauiter & celerrimè incedendum venit, citra tamen omnem præcipitationem: l.j.& l.de his.
2 C.de custod. reor. vt etiam † post positis ciuilibus, Iudex criminalium causarũ decisioni studeat, & omnes neruos, ac Celantheo labore insudet, vel Angeæ stabulum repur-
3 gans: Etenim † quantò corpus, fortunæ bonis, & dignius & nobilius est; tantò causarum criminalium, ciuiliũ decisio-
4 ni anteponenda: † hæc enim criminalis, & carceratorũ causa, pia fertur: Hypp.de Marsi.eius in Pract.§.nunc videndũ.
5 nu.12. Et ita, vt † eis legata, piorum legatorum vim, & ro-
6 bur nacta credantur: ibid.nu.13. dicitur insuper ea, † causa summaria, more miserabilium personarum: Hypp.de Mar-
7 sil.eius in Pract.§.attinguam. nu.75.& nu.76.† vbi carcerati, miserabiles personæ dicuntur.

SVMMARIVM.

1 *Defensionis exceptionem, nulla lex prohibet.*
2 *Iudex ex officio, rei innocentiæ studet: & nu.4.*
3 *Ad sententiam vsque, reus sese tuetur: & duabus regu. sequent.*

REGVLA XXI.

1 LEx † & statutum, omnem excludens exceptionem, nunquàm innocentiæ exceptionem inhibere creditur: Bal. in l.edita. in ij.Comment.col.pe.nu.115.C.de eden. Alex. consi.cxij.viso, col.ij.vol.v. Anna.consi.lix.visa inquisitio-
2 ne. Et † ad rei innocentiam tuendam, ex officio, nec reo petente probationes, vel à domesticis, & minùs idoneis testibus, ne innocens & insons vexetur & pereat, recipere Iudex creditur: vt & in patribus vel mulieres viris præferantur. gl.in cap.clerici.lxxxj.dist.d.Vbert.de bona Curs.eius in Pract.tit.quibus mod.suo no.ciuili.agent. in verb.liberorum. fol.34. Tangam infra, reg.lxv.in fin.l.absentem. ff. de pœnis. Spec, in titu.de inquisitione.§.j.ver.sed nunquid cas.nume.22.libr.iij.& titu.de noto.crim.num.vlt.eodem lib.

lib.ex cap.cum inter.§.j.extrà,de exception.& cap.fi.eod. & cap.eorum . xj.quæſt.iij.vbi nemini defenſio tolléda eſt: Anna.d.conſi.lix.Alexand.conſi.xxiiij.animaduerſus.col.
3 penulti.vol.ij.Hyppol.ſing.lix.innocentibus. † hæc autem exceptio, ad ſententiam vſque proponi poteſt: Albert.de Gandi.in ſuo malef.Tract.titu.de homicid.& eorum pœnis.nume.5.maximè cum iuramento nouæ notitiæ hodie, vi ſtili ſupremi Senatus,art.clxxxj.Latiùs infrà, duabus re
4 gulis ſequen.Quòd autem † Iudex nemine petente, ex officio, rei defenſiones inquirere habeat, docet Hyppol.de Marſil.eius in Pract.§.nunc videndum. nu.7.& tex.Phœniceus in d.l.ſi non defendantur.ff.de pœnis.de hac reg.tangit Hyp.de Marſi.eius in Pract.§.opportunè. nu.9.& §.vlt. q.nu.11.cum vtrobique ſeq.

SVMMARIVM.

1 *Defenſionum fauori, reus non renunciat.*
2 *Vbique locorum, reo, vel confeſſo, terminus ad ſe defendendum conceditur.*
3 *Errore confeßionis rei probato, confeßio non obeſt.*
4 *Plurium quoad hanc renunciationem, opiniones, & diuerſa.*
5 *Appellationi reus condemnatus, non renunciat.*
6 *Qui quid ad ſui defenſionem factum probetur.*
7 *Princeps, rei defenſiones, tollere nequit.*
8 *Renunciatio defenſionis, reuocari poteſt.*

REGVLA XXII.

1 DEFENSIONIBVS † innocentiam redolentibus, in criminalibus non renũciatur: aureus tex.in l.j.§.ſiquis vltrò . ff.de quæſtio.Bal.in cap.j.nu.7.& alijs.de probatio. Matth.de Affict.deciſ.cccxcj.nu.9.ſcitè Ange.in ſuo malef.Tract.in verb.comparuerunt dicti inquiſiti.verſi.necnon.numer.9.glo.mag.non Talpea circa med.ibi,item pactum . in l.pactum . ff.de pact.ne quidem cum iuramento: Hyppo.de Marſi.eius in Pract.§.examinanda.nu.16.& ibi

latè

2 latè de hac materia.† Vbique locorum ad defensiones intrudendas, termini præfigi,& concedi, vel confesso,ne immeritò perdatur , not.scitè Ange.in verb.qui Iudex dictis.
3 num.1.ita,vt † erroneę confessioni pondere adhibito , nihil confessio reo obsit: vt eò loci, qui ita obseruari per to-
4 tum mundum,affirmat: † Alij alijs rem depingunt coloribus,vt, non defensioni quidem, termino licet renunciari, queat: Alij tacitam quidem, per termini lapsum, sed non expressam defensionis renunciationem admittunt:sed eodem ferè res redit . Non desunt qui hanc effingant distinctionem , vt qui certus est carere defensione, renuncians, audiatur: certus verò habere,nunquàm:dubius autem audiatur, sed pœnitentia ductus, admittatur : quo iure ferè hodie vtimur,via forclusionum hac in re forsitan explosa. id genus distinctiones refert quasi Babylonio campo, Ange.d.Tract.in verb.qui Iudex dictis. versi.an autem.nume. 5.(tradens auream cautelam,vt dicat reus,spōte defensioni & ex certa scientia,renuncio, quòd sciam me omni defensione carere,& similia: idem in termino)vbi Augustin.
5 cum ver.præceden.in fi.hinc manat & fluit,† appellationi per reum renunciari non posse,quā introduxisset,vel quis eius nomine:Sybilinus nu.1.tex.in l.non tantùm.ff.de appel.& relat.nisi forsitan crimen notorium conuinceretur: Ange.in verb.præsente dicto Caio.versi.& tene menti.nu-
6 mer.11.Dicam regul.clxvij.† Qui autem ad sui defensionem,quid factum,probetur, & plura id genus scitu dignissima,defensionis fontem & riuulum dealbantia, tradit Ange.in verb.& dictus Titius se defendendo.in princip.& maximè numer.9.cum sequen.vbi de defensione articulanda, scitè . De huius regulæ riuulis, ac limitationibus in notorio ac flagranti crimine,& similibus, scitè Hyppo.de Marsil.in sua Pract.in verb.examinanda . per tot.& in sponte confesso . in §.postquàm . numer.33.& in enormi delicto . in §.diligenter . numer.62.& §.expedita. numer.76.
7 vbi † Princeps ne quidem de plenitudine potestatis, rei
8 defensiones tollit . † Hanc autem defensionis , aut termini, ipsius renunciationem , reus reuocare potest : di-

cto §. examinanda, numer. 31.

SVMMARIVM.

1 *Reus, priùs ad defensiones probandas admittitur, quàm torturæ aut condemnationis iugo, submittatur.*
2 *Rei defensiones, in quibus consistant.*
3 *Rei defensio parùm prodest, post irreparabilem iniuriam.*
4 *Reo indiciorum copia danda, quò illis per extenuationem respondeat: sed eo non vtimur.*
5 *Hodie, quid iuris, remissè.*
6 *Hodie vi stili, videtur reus sese tueri non posse à sententia.*
7 *Humanitatis est, omni tempore, reum in defensionibus audire.*

REGVLA XXIII.

1 REvs † priùs, quàm torturæ iugo ac laqueo subiugetur, ne dicam ad condemnationem in eum eatur, ad defensionum probationem, quibus ad ipsius innocentiam eatur, aut indicia extenuentur, si non omnimodè eneruentur admittendus est: non Talpeus tex. in l. vlti. versi. ita tamen. Ibi, ne quas, ante probationes, iniurias patiatur. C. vbi Senato. vel clariss. & l. vnius. §. vltimo. ff. de quæstio. Alber. de Gand. in suo malef. Tract. titu. de quæstio. & tortu. num. 23. qui allegat Lamb. de Ramp. ita consuluisse, pellectus & lactatus tex. in l. ij. ff. de appell. recip. vel non, ex ra-
2 tione illius legis. † Defensiones autem in eo consistunt, vt facta iustificationes (quorum ambitu alibi rei sepiri, necmno abnegat) vt aiunt, & testium reprobationes, suo amplexu sepiant: eò enim vsque serpit defensionis genus, vel in casibus exceptis: ex aureis textib. in c. licet Hely. & cap. tuas. de simon. extrà, quod & ad testes infamia notatos,
3 protendi creditur: ex dictis Iurib. Dicemus reg. lxvj. † Parùm enim aut nihil prodessent reo, eius defensiones & earum probatio, post torturæ vim & iniuriam illatam, quæ nulla ex causa resarciri queat: tetigit Matth. de Afflict. de
4 cis. cccxcj. nu. 8. † dandam indiciorum reo copiam, quò in

ea

ea defendat,autumans:quod & æquitatem habet, non vſi
5 tatum tñ. † hodie ꝙ hoc in Sabaudia, obſeruetur, diximus reg.xiij.nu.13. vt vi ſtili,arti.clxxxj.reus ad ſententiã vſq; ſeſe tueri poſſit:cui articulo cõgruit dictus §.vltimus. l.vnius.ff.de quæſtio.ibi,quamuis defenſionẽ quocunq; tẽpore,&c.iuncta glo.vnde dictus arti.exhauſtus videtur. Ve
6 rùm hoc vnũ miſſum factũ nolim,in d.artic.† à ſnĩa,excluſum reum videri, ſic in cauſa appellationis, non admitti, quamuis communi iure in d. §. vltimo, omni tempore & quocunq;,admitti videat̃,& ſic in cauſa appellationis:quo
7 & iure,hodie vtimur,† nunquã rei defenſiones,abijciẽtes (quod humanitatem habet) maximè nouæ notitiæ purgationiſq; iuramenti,medela adhibita:Delibabo infrà, reg. clxiiij.à nu.15.ad culmen regulæ vſque.

SVMMARIVM.

1 *Non in leuibus, ſed grauibus ſceleribus ad quæſtionem itur: & quando.*

2 *Veritas vtplurimùm abdita,in rei pectore eſt: vnde hinc exhaurienda.*

3 *In ciuili cauſa,ſaltem ardua,quæſtioni locus fertur.*

REGVLA XXIIII.

1 HIs peractis, † vt plurimùm non tam in leuibus ac tenuibus,quàm grauibus & atrocibus criminibus, non ſatis(crebriùs)probatione fultis, ad quæſtionem pedetentim itur:vix enim euenit, quin ſaltem præſumptionibus, coniecturis, & indicijs ſit locus, præcipuè factis iuſtificatiuis ac teſtium reprobationibus, non probatis, aut in-
2 ſufficienter necvt decet,aut rei alibi:idq;,† quò veritas,vtplurimùm in profundiſſimo rei pectoris ſcrinio abdita & abſtruſa,eruatur & exhauriatur: etenim hi crebriùs, ſub pelle ouina,vulpinã, & ſub aſinina veſte,exuuias ſeu leonis exuuiũ geſtant:vnde de eius neruis & viribus(etſi forſitan à carbonaria ad calcariã,ſed nõ in lẽte vnguentũ) nõ-

nulla primis ſaltem labris deguſtãda veniunt, præpoſita iudiciorũ qualicunq; (dummodo pomæria nõ excedamus) cognitione: hæc videtur reg. ortũ habere, ex l. edictum. ff. de quęſtio. & ſimilib. melliflué Albert. de Gandi. in ſuo malef. Tract. tit. de queſtion. & tormen. nu. 2. & 3. & ſimilib. & nu.
3 12. vbi † in ciuili cauſa, ſaltẽ ardua, nedũ ciminali atroci, ad quæſtionẽ itur: de hac reg. Ang. in ſuo malef. Tract. in verb. quod fama publica nu. 94. vbi Augu. tetigit & ſcitè Hyppol. de Marſil. in eius Pract. in verb. nunc videndũ. nu. 25. cum ſequen. vbi in plenis probationibus Iudex ad quæſtionem proſiliens, reum negantem non condemnat. Tangam infrà, reg. xxxvij. maximè numero 2. & 3. Idem Hypp. in cauſa ciuili ardua, aut quæ crimen annexum habeat ad quæſtionem iri mordicùs tenet, in §. expedita. nn. 60. & 61. eò loci.

SVMMARIVM.

1 *Omnis actus indiciũ faciens, duobus ſaltem teſtibus probari debet.*
2 *In ore duorum vel trium, ſtat omne verbum.*
3 *In criminibus, de maximo agitur præiudicio.*
4 *Statu, honore, & ſimilibus, nihil carius hoc in ſeculo.*

REGVLA XXV.

1 OMNIS † actus humanus, indicij robur & vim habens, coniecturamve prę ſe, ad negotium principali ſiue in dicendo, ſiue in faciendo conſiſtat, ferens duobus teſtibus saltẽ probari debet: aliàs, vel mile ſingulares, de diuerſis actibus indicijſve, deponentes teſtes nihil probãt: Scriptum enim omnibus in vdo fertur, † In ore duorũ vel trium, ſtare omne negotium, ſeu verbum: l. vbi nu. ff. de teſtib. l. iuriſiurandi. in fin. C. eod. cap. veniens. in fin. extrà, de teſtib. cap. in omni. & cap. licet vniuerſis, extrà, eod. & cap. cùm à nobis, eod. Phœnicea & ordi. gloſſ. in verb. vel indicijs. in l. fin. C. famil. erciſc. & eſt cõmunis opinio ſecundũ Alexad. conſil. x. sentio in dubium. volum. 4. & conſ. xciiij.

repetit.

repetit.col.penult.vol.vij. Socin.cõsil.cxviij.visa.col.iii.in fin.vol.j. Decius consil.cccx.visis in fi.vol.ij. Ias.in l. admonendi.in ii.intẽp.col.lxxxiiij.ante nu.213.ff.de iureiuran.

3 Idque verissimũ † in criminibus videtur, quòd in his non de leui aut tenui,sed maximo, & quod vt plurimùm resarciri nequeat,præiudicio,agatur:vt de vita,& hominis statu, quę maximi ponderis,nemo nescit,quum † nihil hoc

4 in seculo,vita,honore,ac statu,nobilius, quisquis dignus, & bene natus,& norit & anhelet.

SVMMARIVM.

1 *Ad semiplenam probationem,vel indicium,vnus testis omni exceptione maior,requiritur.*

2 *Ad probationem indicij remoti,testium non obsolutorum testimonium admitti creditur.*

REGVLA XXVI.

1 ETsi † ad semiplenã probationẽ contexendã, vel indicium de principali actu,vnicus testis idoneus, omniq; exceptione maior,exposcatur, ex Bart.sententia.nu. 36.& Aret.in l.admonendi.vbi Ias.lect.j.nu.92.& lect.ij.nu.166.

2 ff.de iureiur.Attamen † ad indicii remoti pondus & robur,duorum testium minus idoneorũ,nec omni exceptione maiorum,testimonium admitti creditur: Salic.& communiter alii in l.cunctos populos.ad fi. C.de summa Trin. Brunus in Tract.de indiciis.col.ij.in fin. Socin.consil.liiij. col.ij.in princ.volum.j.

SVMMARIVM.

1 *In delictis,quæ clam & in obscuro fiunt,facilius ad torturam itur.*

2 *Sola fama,ad torturam suffiiciens non creditur.*

3 *In secretis,& consilijs initis,de facili ad torturam itur, & quandoque ad condemnationem.*

REGVLA XXVII.

1 IN † criminibus, quæ clàm & in obscuro fieri solita sũt (vt furtum, adulteriũ, falsum, & similia) solis indiciis & præsumptionibus, ad torturã, multò faciliùs, quàm in aliis proceditur: Coryphæus ille Bal. in l. iij. nu. 3. C. de Episco. audien. vbi incantationis crimen, & inuenenationis, vt ille ait, & falsæ monetæ, contexit & nectit: iuuant not. in l. si hi, qui. C. ad leg. Iul. de adult. in fin. not. apud Bar. Babylonio
2 cãpo in l. fin. ff. de q̃o. vbi an † sola fama sit sufficiens, necne: quod Bar. non videtur, ad inquisitionẽ licet suppetat: idem voluit Hyppol. de Marsil. eius in Pract. §. diligenter.
3 nu. 18. † Idẽ creditur de consilijs & tractatibus secretis.

SVMMARIVM.

1 *Indicia ad torturã sufficiẽtia, q̃ sint, Iudicis arbitrio relinquitur.*
2 *Indiciorum genera plura.*
3 *Ad condemnationem indicia, nouem numero, sufficientia dicũtur.*
4 *Inditiorum reo danda copia.*
5 *Vsu tamen non obseruatur.*
6 *Minæ an & quando ad torturã sufficiant: & numero. 7.*
8 *Palor, & coloris faciei mutatio, vocis mutatio, trepidatio, & inconstantia, sanguineus gladius, gladij delatio in rustico, & mẽdacium, indicia sunt. & nume. 9. 10. 11. & 12.*

REGVLA XXVIII.

1 INdicia, † quæ ad torturam sufficientia dicantur (hoc opus, hic labor est, nec digitorum percussione fit) Iudicis arbitrio relinquitur: arg. l. ij. §. vlt. ff. de testib. Bartol. in l. fin. nume. 5. ff. de quæstion. Bald. in l. ij. nume. 5. C. quorũ appell. non recip. Alexand. consil. lxiij. habita. in fin. volu. j. Decius consi. ccclxiii. in causa quæ agitatur in princip.
2 † Plura autem indiciorum genera, refert Barto. loco præalleg. aliud, quippe, indicium remotum, aliud propinquũ illud quidẽ vnicum non sufficere, quamuis hoc sit ad torturam:

turam:de hac re,& reg.Bald.in l.j.nume.9.C.de confess.& in l.milites.in princip.C.de quæstio.& in l.sicut falsi.C.de probat.& Alber.de Gand.in suo malef.Tract.titu. de quæ
3 stio.& tor.numero 36.† Quæ autem ad condemnationẽ indicia suppetãt,nouẽ numero recenset d. Alber.de Gan. tit.de.præsum.& indic.in dub.ex quibus condem.seq.pos. dubio procul non omittendus,vbi non in lente vnguentũ, vt nec aureo piscatur hamo:cui annectatur alius ipsius tit.sequens.vbi de præsumptionibus, quibus ad condemnationem eatur,digladiatur:huic conforme est quod legitur apud Bonifac.de Vitell.in eius malef.Tract.titu. de indicijs,vbi satis disertè de indiciorum neruis,nec gemmam inserit plumbo.his addatur tit.ii.sequens.vbi de rumore & præsumptionibus.de rumore, extat Gandini titu.de rumore occulto & manifesto.his denique contexi meretur tit.quæ.indic.deb.præced.apud Bonifa.& Alber. de Gãd. titu.de quæstio.num.13.et 14.vnde huius reg.medulas ex
5 piscari quisquis poterit.† Indiciorum autem dandã reo copiam, quò ea extenuet, casibus demptis,creditur:An-
5 gel.in verb.quòd fama.numero 37.† Qnod hodie nominatim non obseruatur,quamuis defensionum,ac reprobationum exactarum,copia ei & fiat & concedatur:sed in cõsequentiam,probatis defensionibus,vt plurimùm, contra
6 indicia,probatio emergit ac enatat. † Ex minis autem occidendi,homicidium præcedentibus, iudicium ad torturam sufficiens elici,credidisse videtur Bal.in l.Pacumeius.
7 num.4.circa med.ff.de hæred.instit.† si is,putà,minitetur, qui similia exercere fama.fertur:text.in l.non omnis.§.à Barbaris.ff.de re milit.& Bar.in l.fin.ff.de quæstio,facit l. spadonem. §. qui iura.ff. de excusat.tutor.& l.iubemus. C.de probat.l.siquis ex argentariis.§.ij.ff. de edend. non si bonæ sit famæ,aut alterius generis delicti macula depictus.scitè Hyppol.de Marsi.eius in Pract.§.diligenter.numero.85.& numero.87.vbi,qui mortem minitatur illicò occidi potest, ex Baldi sententia in l.j.nume.2. C. quando liceat vni cuique.sine iud.se uindic.Etenim contra illum,cum inimicitia,& aliis præcedentibus indiciis, & con

iecturis,in præsumptionē itur: Sed contra bona beatū fama,non itē:q minarum indicium, bonæ & honestæ vitæ præcedentis,pondus elidat & exterminet.c.cū in iuuentute.extrà,de præsumpt.q ex personis,minæ pēsitentur, extat tex.aureus in l.vnic.in fi.C.si quis Imperat.maled. vbi
8 Bar.Bal.& alij doctè.† his addi solet,palor, & coloris faciei mutatio:arg.l.de minore.§.pen.versi.plurimum. cum
9 seq.ff.de q.† Vocis insuper mutatio,trepidatio,& inconstātia,& similia,maximè è re futura sunt,in veritate eruenda & extirpādā:his enim exterioribus indicijs,intima abdita & abstrusa emergūt & enatant:d.l.de minore.§.pen. iuuat l.si tamen.§.ij.ff.de ædil.edic. Alij aliud connectunt iudi-
10 cium,† sanguineū gladij figmentum.l.vtrum.ff. de donat.
11 inter virū & vxor.in arg.Insuper † gladii delatio, maximè in ignobili,præsumptionē adfert:l.vnica. vt armo.vsus.li.
12 x.& in Auth.de armis.col.vj.† his denique contexi mendacium,in mendacem poterit:l.vnius.§.testes.ff.de qō.c.literas.extrà,de presum.De indiciorū natura & materia, latus est campus,apud Hyppol.de Mars.eius in Pract.§.constante, per tot.& §.diligenter.

SVMMARIVM.

1 *Fama ad quæstionem,debet esse eiusdem speciei delicti: & in fin. reg.*
2 *Etiam in alijs delictis,rei fama grauatur.*
3 *Quisquis debet famæ conseruandæ studere.*
4 *Sola fama nō sufficit ad torturam, sed alijs adiuta adminiculis.*
5 *In ciuilibus,fama cum vno teste,ad condemnationem sufficit:secùs in criminalibus: & nu.8.*
6 *Aliud quo ad crimina,iure Canonico creditur.*
7 *Quando reg.sub nu. 5.posita,quoad ciuiles causas, non procedat.*

REGVLA XXIX.

1 AD hoc,vt † quis ex mala voce & fama, quæstioni sufficiatur,eiusdem farinæ & generis delicti, famam esse

oporret:

oportet:insufficiens autem diuersi generis,& alterius farinę diffamatio creditur:in Iure Roscius Bart. in l.Cassius. in fi.de Senator.Palladius ille Bal.in l.fi.ff.de hæred.insti. Io.And.in reg.semel malus.de reg.Iur.in vj.Alex.consi.v. col.ij.& consi.clxvj.col.j.vol.j.Thomas in voto.j. illustrissime.Bald.tamen in l.vnica.nu.9.in fi. C. de confess.† etiã
2 in alijs grauari hominis famã,opinatur:cui rei põdus addere velis equisq;,ex c.defleat peccator.de reg.iur. extrà,
3 & ex not.in l.ij.in fi.C.qui testa.fac.poss.nititur.Vnde † cõsulit(nec in lente vnguentum) cuiq;, conseruandę famæ viam,& methodum,vitamq; in eum degendam modũ, vt hinc bona fama velut thesaurus inæstimabilis volitet & exhauriatur:crudelis enim est,qui famam suam negligit: Hyppol.de Marsi.eius in Pract.§.quoniã. nu.89. Nã sicut lilium,suauitatem odoris,ita bona fama,suauitatẽ & ho-
4 noris gaudiũ pręstat,vt ille ait:† solã tñ famã, ad torturã non sufficere,idem Bal.in l.milites.nu.1.C. de quęstio.autumat,& mordicùs tenet:videatur hac de re, Barr.in l.de minore.§.tormẽta.nu.30.in fi.ff.de qõ.Paul.de Lea.in Cõment.c.grauis.extrà,de pos.de famę probatione, & qñ sola probet,pulchrè Alber.de Gand.in suo malef.Tract. tit. qui ad famæ probatio.cum tit.seq.& trib.pręced. vbi non immeritò de famę,& infamię neruis,& viribus: idẽ tit.de qõ.& tor.nu.39.vbi sola fama,ad torturã non iri,nisi alijs iuuetur adminiculis,æquiùs mihi videtur,quamuis sine illis,posse,velle videatur:de fama,quodq; sola,alijs exuta indicijs,non,sed horum adminiculo sufficiens sit,Ang. tradit in suo malef.Tract.in verb.ꝙ fama publica.nu.41.(vbi
5 † vnius testis testimoniũ cũ fama,in ciuilibus quidẽ,sed nõ
6 in criminalibus,ad condẽnationem sufficere opinat̃)† August.aũt eò loci hęc iure Ciuili, non item Canonico incedere credidit:ꝙ Cano.iure,fama sola,semiplenã probatio
7 nem faciat:vt ibi per eum. Limitat tñ † iuris Ciuilis regulam(quã magis approbat) tribus casibus ibi contextis.de fama,quando probet,& quando non, scitè Specul.lib.iij. tit.fama quid sit. per tot.cum tit.sequen.vbi de rumore.
8 quòd † in ciuilibus,non item in criminalibus, semiplena

probatio cum fama sufficiat, mordicùs tenuit Hyppol.de Marsil.eius in Pract.§.expedita.nu.77. De regula nostra scintillam senit idem Hyppol.§.diligenter.nu.86.

SVMMARIVM.

1 *Socij assertio, an & quando sufficiat ad inquisitionem & torturam: & nu.2.*

3 *Præsumptionem facere quibusdam, saltem ad inquirendum videtur.*

4 *Nonnullis ad torturam, in casibus exceptis, sufficere videtur.*

5 *Quando socius de socio interrogari possit, & torqueri: & nu.7.*

6 *Confessio socij torti, non torquendi, indicium ad torturam sufficiens non præstat.*

7 *Socius torquetur ad enucleandum socios.*

REGVLA XXX.

1 CONFESSIO † seu socij assertio, in criminalibus, indiciū ne quidē ad inquisitionem (ex quorundā sententia) ne dicam ad torturam, vel si socius malè famatus & suspectus dicatur, non datis alijs indicijs, nisi in sex casibus exceptis, præbet: hanc refert communem & verā opinionem, Dec.consi.clxxxix.lætatus sum.col.iiij.vers.iij.& Fulg.consi.xvj.super eo.col.iij.luce clarior text. in ca.veniens.in fi.extrà, de testib.& l.quoniā.versi.si socij & participes.C.eod.vbi notatur super gl.in verb.participes, quid de iure Ciuili aut Canonico, de hoc, nec quidē non con-
2 dēnatus, licet illo Iure audiatur. † Crimē tñ læsæ Maiestatis, & quinq; alia excipi credunt: gl.pen.mag. cū tex.in c. siquis Papa: in fi.lxxix.distin.& c.quæro.versic. hæc licet. ibi ad cuius accusationem.vj.quæst.j. Quibusdam tamē,
3 † socij responsionem, ad inquirendum saltem, præsumptionem adferre videtur: glo.vlt.in l.vltima.C.de accus.præcipuè si vel fama, vel quid simile ei faueat: & hi, nō in lente vnguentū, vt nec aureo piscantur hamo. huius rei micā senit Gand.in eius malef.Tract.tit.de q.nu.16. cum seq.ma

ximè

ximè.num.7.Ang.in suo malef.Tract.in verb.q; fama publica.nu.31.& ibi Aug.& nu.106.vbi etiam Aug.qui Ang. eò loci eam responsionē in casibns dictæ l.vltim.C.de ac-
4 cusat.† ad torturā sufficere,satis crudè,opinatur:mouetur ille l.edictū.& l.j.§.cùm quis latrones.vbi videt tex.Lynceus.ff de quæstio.idq; habita æstimatione,fides sit adhibenda,ex circunstantijs & qualitate personæ,necne:cōtra d.gl.vlt.in fi.C.de acc.quæ eā duntaxat aliquā p̄sumptionē credidit:socius aūt,quò criminis socios detegat & enucleet,in carcere & poni & detineri pōt:Ang. eò loci.num. 89.vbi Augu. qui hoc intelligit in casibus de quibus in d. gl.vlt.in d.l.vlt.C.de accusatio.& in l.j. extrà, de confess.
5 quando socius,putà,potest de socio interrogari: † quod euenit,aliqua(illis tantùm casibus)præcedēte præsumptione,non aliàs:& sic multò minùs torqueri:vt in d.gl. quam
6 sequitur ibi Bald.& quærit, an † quæstionem passus, qui torqueri non debuit,sua confessione in socium ad torturā faciat præsumptionem,& indicium:& tandem, in negatiuam partē,saltē nullis præcedētibus indicijs, pedibus manibusq; it,& pellitur:exempli causa, adfertur famosus latro.l.diuus Adrianus.ff.de custod.reor.l.j.C.eodem:l.prouinciarum.C.de ferijs.Itē falsæ monetæ casus:l.j.in prin. C.de fals.mon.vbi Iudices tortura socios expiscātur.Tangam infrà,reg.xl.nu.5.& 6.& reg.xxxj.

SVMMARIVM.

1 *Cōfeßio de alio facta,an & quādo valeat:et quid de se & de alio.*
2 *Hæc,solam præsumptionem,perseuerata confeßio adfert.*
3 *Confeßio in inimicum facta,non valet.*
4 *In casibus exceptis, Albert.de Gandi.ad torturam à socio nominati,iri credidit.*

REGVLA XXXI.

1 CONFESSIO † de alio tantùm, in tormentis facta, spontaneę præpōderat:nō si de se & alio,interrogatus

reus,

reus,crimen faſſus dicatur:tunc enim ſpõtaneam, quæſtio natæ præferri,& palmã obtinere itum eſt:de ſe autem con feſſionem ſpontaneã quæſtionatæ, maioris ponderis,credi tum eſt:tex.in §.j.ſi verò,ſcilicet,in fin.ibi,quat. propt. hoc nihil celét verit. &c.in Auth.de teſt.& l.cùm probatio.ff.de prob.& ibi glo.ſecundum & tertium membrũ,pondus acci pient ex aurea mellita diſtinctione Bar.in l.j.§. queſtioni.
2 ff.de queſt.† hec conſcij sceleris confeſſio ſola,nullis indicijs,aut aliis auxiliata adminiculis, solam præſumptionem pro qualitate perſonæ,adfert, ſi ad aras vſque tortus perſeuerarit,non tamen ad queſtionem,aut capturam,ſufficientem facit:notat phœnicee Cyn.in l.fin.C.de accuſat.& in l. repeti.ff.de queſt.Prius reg. membrum, quidã enucleant,
3 † ſi contrà inimicum reus non fateatur,quòd de facili tunc mentiretur:l.j.§.cauſa.uerſi.prætereà.ff.de quæſt.l.iij.in principff.de teſtib.in arg.plura de hac re apud Bonifac.de Vitel in ſuo malef.Tract.tit.quę indic.deb.præced.tortu.à nume. 9.vbi plures,quibus de alio confitenti,caſus, ſtetur,recuſet: ſcitè de hac re,Alber.de Gandin.in suo malef. Tract. titu. de quæſtion.& tor.nume.16.17.cum sequen.& Angel. in eius malef.Tract.in verb.quòd fama publica. verſic. decimò quæro.nu.106.& nota.nu.49.& Auguſt.eò loci:gloſſ.Phœni
4 cea cum text.in d.l.vlt.& de accuſation.† Alterius nominationẽ à reo criminis factam,ad torturã in caſibus exceptis, in quibus ſocius de ſocio interrogari poteſt, ex l.vltima. C. de accuſatio.tantum ſufficere,non aliàs,crebrius Vbert. de Bonacur.eius in Pract.tit.quib.mod. ſuo no. ciui. agent. in verb.de ſe confeſſis.fol.35.credidit.Idẽ voluit. Alber.de Gãdin.eius in malef.Tract.tit.de quæſtio .nume.16.& nu.17.

SVMMARIVM.

1 *Fuga quando indicium ad torturam præbeat, & quando non: & nume.3.*
2 *Idem creditur de latitante,& ſeſe abſcondente.*
4 *Ratio huius regulæ.*

Regula.

1 FVGA † ante inquiſitionem, delicto perpetrato, indiciũ ad torturã maximè ſororinã nacta famã, aut aliud id genus indicium prębet, quãuis longè ſecùs, in iam accuſato, aut inquiſito aufugiente, credatur: tunc enim vexationis & carceris metu potiùs, quàm cõſcientia aufugiſſe ac ſolùm vertiſſe cenſetur: Bar. in l. j. ff. de bon. eor. qui mort.
2 ſibi conſc. vbi † de latitante ac ſeſe abſcondente, idẽ credidit Bart. nu. 5. & Ang. in l. fi. ff. de queſtio. Rom. in l. lege Cornelia. vbi Bar. ff. ad Senatuſc. Sylla. Mattheſ. in ſingu. cxlvj. Nota aureum dictum Iaſ. in l. ſi is, qui. col. ij. in fi. & in prin. col. iij. nu. 5. in fi. C. qui teſta. fac. poſſ. & in l. admonendi. in prima lect. col. cvj. nu. 88. cum seq. vbi babylonicè, & lectu. ij. nu. 157. ff. de iureiur. Decius in cõſi. ccxxxiiij. in effectu. col. j. in princ. Hyppol. in rubr. C. de probat. nu. 47. verſi. alio modo. tangit Bar. in d. l. admonendi. nu. 35. huius materiæ guttulam quis exhauriet ex regu. clxij. & reg. clxiij. apud Socin. in ſuis Fallen. & Ang. ſuo in malef.
3 Tract. in verb. quod fama publica. & nu. 46. † Eius autem fugam, qui in delicti actu proximo, adfuiſſe conuincitur, indicium facere: habetur in l. lege Cornelia. ff. ad Senat.
4 Syll. † Ratio autem huius noſtræ reg. eſt, ꝙ, vt nondum inquiſitus, ita necdum accuſatus, conſcientia ſolùm vertere pręſumatur, ſiue fugiẽdo ſiue latitãdo: poſteà verò, quauis via carceris vexationem, ac ſanguinis effuſionẽ, redimere põt: d. l. j. ff. de bon. eor. qui mort. ſibi cõſc. vbi Bart. hoc mouetur & pellitur fundamento. huius regulę medullas deguſtat Hyppol. de Marſil. eius in Pract. §. diligenter. numer. 41. & ſequent.

SVMMARIVM.

1 *Vulnerati aſſertio, iurata, non plenè probat, ſed indicium ad torturam præſtat: ſecundum quoſdam.*
2 *Alij aliter & in contrarium, quoad torturam, opinantur.*
3 *Hoc verius creditur, alijs non exiſtentibus indicijs.*

Regula

REGVLA XXXIII.

1 ASSERTIO † solius vulnerati iurata, etsi, haud plenè probet cõtra vulnerantem: l. si quis in graui. §. j. ff. ad Senatusc. Sillan. facere tñ ad torturam, indicium, quibusdã vr: Phœnicea glo. in l. ij. in verb. cauit. C. de calumniat. Ange. in dicta l. siquis in graui. §. siquis moriens. ff. ad Syllania. Ana. in singul. xxvj. casus est quòd siquis. col. j. volu. iij. post Angel. in d. l. ij. C. de calumnia. tex. in l. iij. §. j. in princip. ff. ad Syllania. iuuat l. j. §. vltimo. in fi. eod. In contrariã iuit sententiã, Augu. apud Angel. in eius malef. Tract. in verb.
2 qui Iudex ad probationẽ. ver. tu aũt. nu. 12. † hac ratione lactatus & illectus, quòd non oẽs qui è corporis vinculis euolant, sint sancti (vt ille ait) Ioãnes: & verius ac humanius, quod August. & alijs pluribus, & placuit, & visum est, aliis non existentibus indiciis, crediderim. & ita vtimur. Addes
3 quæ dicam reg. seq. maximè nu. 4. † An autem sola læsi assertio, hæredem accusatorem, à calumnia ac expensis exuat, & liberet, scintillam degustabis reg. cxxx.

SVMMARIVM.

1 *Ad condemnandum, solius vulnerati vel iurati assertio non sufficit: & nume. 4.*
2 *Exoneratus à vulnerato, vel extantibus indicijs, à tortura liberatur.*
3 *Exoneratio non prodest, probationibus in contrarium existentibus.*
4 *Assertio vulnerati ad aras vsque perseuerata, alias probationes iuuat.*

REGVLA XXXIIII.

1 SOLIVS † vulnerati dictum, quantumuis iuratum, ad onerandum & condemnandum, non sufficit: idque fauore liberationis, & condemnationis odio: argumen. l. Arrianus. ff. de action. & obligatio. l. absentem. & l. si præses.

ses.ff.de pœnis.Alexand.in consil.xxiiij.lib.ij. Bald.in l.ij. C.de calumniato.tex.in l.iii.ff.ad Sylla.Petr,de Ca.consi. clxvij.Alber.de Gand.eius in malef.Tract.titu. de transa ctio.& pact.in malef.num. 16.in fin.glo.pē.in l.ij.vbi Ang.
a de calumniator.† Et tantus est liberationis fauor,vt vel ex tantibus indicijs,à vulnerato exculpatus ac exēptus,à tor tura exuatur:Bar.in dicta l.iij.§.j.ff.ad Syllanian.Quod di ctum procedere crebriùs creditur,nisi liquidis ac Lynceis probationibus,in contrariā opinionē & sententiā, Iudex pelleretur:tunc enim vulnerati dicto,& exculpationi, aut assertioni,vel iuratę,nullo modo standum,locis prę alleg. Augustin.in eā pedibus manibusque iuit sententiā , apud Ang.in d.verb.qui Iudex ad probationē.vers.tu autē, præ alleg.de hac re,sequen.reg.vtcunq; tamen alias probatio nes,offensi assertio iurata in vltimo spiritu, fulcit text. in l.iij.§.j.ff.ad Syllania.

SVMMARIVM.

1 *Exculpatio offensi,reum & à tortura,& à condemnatione, eximit:intellige,vt in praeced.reg dictum est.*

2 *Sola vulnerati assertio,hodie parùm prodest.*

REGVLA XXXV.

1 EXculpatio † (vt sic loquar)offensi,adeo inquisitū onere eximit,& omnia delere indicia creditur, vt nec torqueri,ne dicā condēnari queat:aureū & Phęniceum Baldi dictum Sybilinum in l.j.col.penult.nu.32. C. commu. de leg.Alexan.in dicto consil.xxiiij.col.iiij.versi.fortifico volu.ij.alleg.text.in l.Paulus.la ij.§.j.ff.de bon.libert .iuncta l.ij.in fin.ff.ad Senatusc.Sylla.Felyn.in c.j.circa fi . de præsumpt.Hyppol.con.lxvj.post reditum.& sing.xxij.confessio.Thomas de Neapol.in voto xxiiij . in causa Nicolai.& singul.lv.nota bene Alber.de Gandin.eius in malef. Tract.tit.de transact.& pact.in malefic.nu.16.in prin. Augusti.apud Angel.eius in malef.Tract.in verb.qui Iudex ad probationem.

probationem. ver.tu autem,præalleg.quod sic accipias velim, si aliundè in contrarium non emergant probationes: vt reg.præced.nu.3.consignatum literis videre est : Et ita
2 vt † parùm aut nihil, sola vulnerati assertio seu exculpatio,reo proficiat,vt & parùm accusatorem iuuat:& ita vtimur ad huius reg.enucleationem,repete precedentes.Exculpationem,esse innocentiæ rei indiciũ, mordicùs tenuit Hypp.de Marſ.eius in Pract.§.diligenter.nu.260.quamuis reũ ea assertione non iuuari, alibi nu.118.eodẽ §.dixerit.

SVMMARIVM.

1 *In quæstione pluribus infligenda, à iuniore, ac timidiore incipiendum.*
2 *Et à suspectißimo quoque.*
3 *Hinc, à iuniore, aut muliere: & nu.4.*
5 *Rei ætas, fortitudo, ac debilitatio, criminis atrocitas, considerabitur.*
6 *Methodus & quæstionis modus, à Iudicis arbitrio dependet.*
7 *Ordo in tortura seruandus, & quis.*
8 *Qui quæstio fiat, & in ea procedatur.*
9 *Quibus quæstio non detur, præsentari quàmuis poßit.*

REGVLA XXXVI.

1 IN † quæstione pluribus infligenda,à iuniore, timidiore, ac eo,à quo veritatem faciliori negotio,Iudex extorqueri posse autumabit,inceptandum: Lynceus tex.in l.j.versi. item diuus.& l.vnius.in prin.ff.de quæstion. Bartol.legum
2 Coryphæus in l.j.in prin.ff.de quæstio.: † Et à suspectissi-
3 mo quoque primordia ponenda : † hinc à filio exposcenda veritas in patris facie,per torturam,quò pater humanitate & pietate pulsus,veritatem faciliùs euomat:l.isti quidem.ff.quod met.caus.§.sed veteres. Instit. de noxa.actio.
4 versi.quis enim patiatur,&c.† A fœmina insuper cunabula sumenda, quòd tenuior & minoris constantiç,viro ducatur:non Talpeus text.in l.prægnantis.in ij.respons.ff.de poenis.

pœnis.vbi glo.ult.& Barto.auxilio erit.l. filia. C.de inoff-
testa.l.deferre.in prin.ff. de iure Fisci.c.forus.extrà,de ver.
signific.l.quisquis.§.ad filias.in fin.C.ad legem Iul. maiest.
5 Dicam infrà,reg.cxxviij.num.8. † Habenda denique deli-
cti,in grauitate ac atrocitate consideranda, ratio erit, vt
& consideranda rei ætas veniet,fortitudo,ac debilitas, in
quæstione indenda, quò Iudex cum medela ac tempera-
mento incedat:l.de minore.§.tormenta.ff.de quæstio.l.iij.
ff.de re milit.§.fi.& l.si quis in graui. in princip. ff.ad Syll.
6 & l.quæstionis modum.ff.de quæstio. ut † quæstionis om-
nis ferè modus & mensura,ex Iudicis arbitrio, velut nido,
volitet & dependeat: in quo quisquis scribentium murus
aheneus est.vnde videat ne in ea quæ reg.xl.num.7.& reg.
xlj.dicuntur, irrepat ac præceps cadat:de temperamentis
à Iudice adhibendis in tormentis,tangit Alber.de Gandi.
7 in eius malef.Tract.de quæst.& tor.nu.5.10. & 11. ubi † et
de ordine,in quæstione pluribus infligenda, obseruando,
huius ad imum reg.micam habet Bonifac.de Vitel.in eius
8 malef.Tract. tit. qualiter sit fienda tortura: † Fiet autem
fune,vel alia simili via:ut notat. in l.edictum. ff.de quæsti.
Idem Bonifac.in fin.dicti tit.sybilinè,velut quidam legum
9 Palladius,& Coryphæus. † Quæ autem personæ, torturæ
onus enatent & euadant,scitè discutit Hypp. de Marsi.eius
in Pract.§.expedita.nu.27.cum alijs seq. qualis est Decu-
rio,Doctor,Aduocatus,miles,Doctorum filij,minores 14.
ann.maiores Magistratus eorum durante officio, Clerici
in sacris constituti non infames,decrepitæ ætatis, Reipu-
blicę vtilis,& similes:nisi in lęsę maiesta.crim. illis autem
casibus torti cõfessio non nocet:ibid.nu.46.de reg. nostra,
Hip.de Mar.eius ĩ Prac.§.& expedita.nu.49.terreri tñ pos-
se videntũ ut impubes,per qõnis pręsentationẽ: Phœniceus
tex.in l.j.§.impuberi.ff.ad Syllan.Dicam infrà,reg.xliij.

SVMMARIVM.

1 *Reus quæstionem,in negatione delitescens, passus, omnes proba-
tiones abolet.*

Non

REGVLA XXXVII.

1 REVS † in tortura saxeus ac constans, in negatione delitescens, omnes probationes, quantumcunq; rotundas, ac teretes, seu plenas, contra se militantes, adeò exanimat, eneruat, & debilitat, vt harum vi & colore, nihil statim, ne dicam condemnari possit: Sybilina glo. ij. & Abb. in l. edictum. ff. de quæstio. Bart. in l. vltima. ff. de quæstio. & in l. vnius. §. j. vbi not. eodem tit. Roscius ille Ang. Aret. in suo malef. Tract. in verb. quod fama publica. nu. 119. c. seq. Alber. de Gand. suo in malef. Tract. tit. de quæstionibus. & tor. nu. 21. Hypp. in d. l. edictum, & in sing. lxiiij. plura profectò. & in sing. cclxij. quod potui nolui. Cæpol. con
2 sil. xxxij. quidã rustic. col. pen. hinc † fertur Iudex vt Chorebo stultior, ita fatuus, ad torturam, delicti probationibus rotundis & plenis confugiens: Alber. in rubr. de quæstio. C. & Cæpol. d. consil. col. pen. Tetigi suprà, xxiiij. reg.
3 circa fi. † Sed huic fatuitati vt obuiam eatur, medela hæc adhibenda est, si ore rei proprio veritaté (iuxta l. j. in prin. versi. ad tormenta. ibi, vt sola. ff. de quæstion.) extorquere tentet, vt dicat sua in ordinatione Iudex, quæstioni reum citra probationum præiudiciũ, subijciendum (& hac cautela pluries vtitur supre. Sabaudiæ Senatus, cuius nutu

omnia

omnia in his finibus,geruntur & fiunt, & rectè) vt eo casu, probationum vi superstite & salua,si ea sit rotunda ac sufficiés, ad condemnationem nihilominus pedibus manibusque eatur:† Sin minus relaxetur reus,cum cautione & submissione sese toties quoties,vt aiunt, repræsentandi & iudicatũ soluendi,citra tamen aliqualem delicti absolutioné:& interim amplius inquirendũ & informandũ,decernere solitus est Iudex.† Alij hac vtuntur methodo, vt ab instantiæ quidé obseruátia,reũ absoluant,sed nõ à delicto, parté ciuilé in expensis & eo quod rei interest,condemnãdo:† Idq; ratioue calumniæ,vel si indicia extent non manifesta:Bald.in l.fin.ff.de calumniat. nota.in l.penult. C. de condict.ob cauf.dat.& l.sed etsi vnius.ff.de iniur.& l.dominus. C.de qó.† Sin manifesta torturæ, id est,quibus ad torturã itum sit,&ad accusationé deuentũ dicatur,extent indicia,excusandus accusator à calumnia creditur: Bald. in l.iij.C.ad legé Iul.de adulter.vel si sola semiplena adsit probatio,nisi in contrariũ plenè reus probet:Hyppol. de Mar.§.constante.nu.1.97.& §.superest.nu.1.2.3.4.5.6.& seq. vbi latè & scitè de parte ciuili, instigatore, denunciatore & similibus.Tangã infrà,reg.cl.De hac instantiæ, nec delicti absolutione definitiua, scitè Salic.in l.si hi qui.C.ad legé Iul.de adulter.iuncta ibi gl.vlt.in vlt.verbis.†Ratio auté huius incedédi methodus & viæ,ex superuenientia probationũ & indiciorũ,& exposcenda,& expiscanda venit:poterũt eñ aliæ in posterũ enatare & emergere probationes, aut indicia,qbus prioribus põdus addat. Verũ prior illa, si cã salté agédi iusta subsit,vt nũc diximus,melior & æquior videt:harũ viarũ guttulã senit quis apud Bar.in l. vnius.§. j.præalleg.scintillã degustat Albert.de Gandi.eius in malef.Tracta.titul.locis Præallegat. huius rei mica est apud Chassan.in Cõsuet.Burgund.tit.*des iustices*.§.v.versi.*s'il n'a grace*.num.93.cum seq.fenit nõnihil,nec aurum inserit plũbo,Petr.Rebuf.in procem.Constit.reg.glos.v.numer. 118. Delibabo infrà, reg.clxj.† Sin solum adesse fisci Procuratoré dixerimus, horũ neutrius condénationé is extimescit nec formidat:arg.text.in l.iniuriarum.§.is,qui iure. ff. de

10 iniur.cum alijs id genus:† nisi dolus,fraus,calumnia, aut concussio in eo detegeretur & conuinceretur:quo casu in eum,priuato nomine,condēnatio irreperet:c.vltimo.extr. de calumn.& l.vnica.de sūptib.recuper.in fin.lib.x.C.congruit.l.ij.§.si publicanus.ff.vi bon.raptor.& Bald.in l.ij. C. qui accusare nō poss.iuuat l.post legatū.§.Aduocatum. ff. de his,quib.vt indi.& l:cùm quædā.§.inuenimus.C.de ad-
11 minist.tutor.l.non est ignotū.iūcta. glo. eo. † nisi speciali mādato fulciatur,aut ratū ab eo gestū tandem aliquando dominus habeat:Phœnicæa glo.ij.in l.iij.§. si Procurator. ff.quod quisq; iur.nō in lente vnguentū Bar.in l.j.§. si Procurator. ff.si quis ius dicenti nō obtemp.nu.5.nec Talpeus
12 idē in l.j.§.deiecisse.ff.de vi & vi arm.† Mitius & leuiùs tamen crebriùs cum Officiali,quàm cum alio agitur:Palla-
13 dius ille Bal.in l.ij.C.qui accus.non poss.† Sola autē Procuratoris Fisci culpa,dominū ligat & vincit:l.quòd si nolit
14 in §.qđ Procuratore.ff.de ędil.edict.& ibi gl.† Hinc in cōpensam,si Fiscus palmā nanciscatur,nec in ciuili nec criminali iudicio,à parte expensas(vt quorundā gutturi arridet)repetit:ex l.vltima.C.de fructib.& lit.expens.sed id regulare non est:gustū huius rei (nec aureo hamo) inseremus in regu.cl.Cuius autē expensis & sūptibus, processus criminales texantur ac nectantur,dicetur regu.clj.huic iustè nec immeritò nectenda,quā post hāc videas, quasi hāc pedetentim sequeretur,& velut huius sequelam. Denique
15 † Iudicem,dolo,culpa,aut negligentia, quem vexantem, ad sumptus rei teneri itum est:Hyppol.de Marsil . eius in Pract.,§.superest.numero 8.

SVMMARIVM.

1 *Accusator tenetur cauere de damnis rei in casum absolutionis.*
2 *Hodie id vix obseruatur.*

REGVLA XXXVIII.

1 IN † criminibus, saltem quæstioni & torturæ obnoxijs (qualia sunt capitalia & atrociora) accusator seu pars

ciuilis,

ciuilis,de dãnis,& eo quod rei intererit cauere, in casum absolutionis teneri creditur:hoc velle videtur Pheniceus text.in l.iij.in fin.verb.C.ad legẽ Iul.de adult.ubi Bal.rem hanc quibusdam depingit coloribus & distinctionibus:
2 † quod hodie parùm obseruatur.

SVMMARIVM.

1 *In atrocioribus delictis,quando ad quæstionem eatur.*
2 *Quod & ad ciuilia negotia,ardua,extendi itum est.*
3 *Ciuilis causa,aliquando criminalizatur.*

REGVLA XXXIX

1 IN † capitalibus & atrocioribus sceleribus, indiciis p̃cedentibus,& plena deficiente probatione,in subsidiũ ad quæstionẽ itur:l.edictũ.§.quæstiones.ff. de quæstio.l.milites.& ibi Bal.in princip.& nu.6.C.de quæstion.sing. gloss. penult.in l.j.C.eod.vbi ẽt Bald.vt omnibus in his criminibus,ea adiudicetur,indicijs fulta, quibusdã tamen dẽptis
2 casibus.† Quod & ad ciuilia negotia,saltem ardua, precipuè crimini annexa,scribentes,in subsidium saltem dilatant:aureus & Lynceus text.in l.ij.ff.de appellat.recip. vel non.& in l.diuus Pius.ff.de quæst.& c.j.deposi.extrà,& ibi not.Butrig.Imol.& Panorm.Alexand.consil.lxxvij.in casu.col.fi.vol.j.l.ex libero. ff.de quæstion.& l.edictũ.eod.in hãc serpsit & raptus hæresim est Bonifac.de Vitell.in eius malef.Tract.tit.de quibus caus.quis possit torq. his congruit & arridet l.interrogari. C.de quæstio.nõ dissidet Albert.de Gãdin.in suo malef.Tract.tit.de quæstion. nu. 12.
3 † Et hoc ciuili casu,dicitur lis criminalizari,eo intuitu, & quòd quoad hũc articulũ,sit via incedẽdũ,extraordinaria: at l.j.in fin.& similes.C.eod.specialẽ casũ,eò loci & à glo. & à Doct.sepire,& ambire credunt.De his tetigi .s̃.re.24.

SVMMARIVM.

1 *Quæstio repetitur,alijs enatis indicijs.*

2 *Trepidatio, variatio, ac mutatio, sola ad repetendam torturam sufficientes sunt coniectura.*
3 *Repetitioni locus creditur, quando noua indicia, euidẽtiora prioribus, elucescunt.*
4 *Socij & mandantis casus, à reg. exemptus.*
5 *Socij inculpatio, an sit indiciũ sufficiens ad torturã: & nume. 6.*
7 *Torto vel excesso, extincto, Iudex tenetur.*
8 *Hæc noua indicia, debent esse diuersi generis à prioribus.*
9 *Qui nihil dixit in tortura, non est repetendus.*

REGVLA XL.

1 QVAESTIO† seu tortura, nouis saltẽ enatis & emersis indicijs, repetit, non alias, vt crebrius creditur: Lynceus text. in l. repetit. & l. vnius. §. reus. ff. de quæstion. Albert. de Gandin. eius in malef. Tract. tit. de quęstion. & tor. nu. 4. & 20. Bald. in l. militis. numer. 4. C. de quæstion. tangit Ang. in eius malef. Tract. in verb. quod fama. versi. no-
2 nò quæro. nu. 105. vbi † de rei trepidatione. balbutia, ac variatione, solis ad torturam repetendam, sufficientibus, cũ tamen Augustini eò loci declaratione, & versic. si verò negat. nu. 119. hoc (ad rẽ) videntur velle verba illius §. reus. in
3 ver. euidentioribus, &c. quasi velit † Iuriscon. tunc demũ iterum & denuò quæstionem repeti, quando euidentiora prioribus argumenta, & indicia adsunt: Bar. in d. l. vnius. §. reus. nu. 2. in ij. intellect. iis congruit Ordinatio regia sub rub. *des questions & tortures.* artic. iij. & ita vtimur, putà, vt
4 torturę repetitio in nouis delitescat indicijs.† Casus tamen sociorum criminis, & mandantis, crebriùs excepti creduntur: vt nec sine iis, delinquens detentus, sotiorum & mandantis, detegendorum causa, torqueatur: bellissimus & text. sing. in l. etsi certus. in prin. ff. ad Senatusc. Syllan.
5 Bar. in d. l. repet. §. vlt. ff. de quæstion. Sed an † socij inculpatio, sufficiens indiciũ ad torquendũ sociũ, præstet, scitè Ang. & August. in d. verb. versic. decimò quæro. nu. 106. & num. 95. 96. & 98. notatis in l. vltima. C. de accusat. iis nenum. 95. 96. & 98. notatis in l. vltima. C. de accusat. iis nexis, & ibi glo. vltim. casus describens, quibus socius de so-

cio

6 cio interrogetur, & q; † sola hinc præsumptio emergat & enatet, quam crebrius non sufficere ad torturã, solam nec vrgentem, itũ est. qua de re v. reg. xxx. latè & babylonice.
7 Quòd † si reus sine indicijs repetatur, vel aliter in tortura excedatur, vt inde mors irrepat, Iudicẽ de homicidio teneri creditum est: Bald. in dicta. l. milites. & in l. vnica. C. de emend. seruo. num. 1. & 4. & Bar. in l. quæstionis. ff. de qõ. & Alber. de Gand. eius in malef. Tract. tit. de quæst. nu. 35. dicã reg. seq. quòd Iudicis sæuitia præsumatur, Bal. in d. l.
8 vnica. † Hæc autem noua quæ diximus, indicia, diuersi generis sint à prioribus, operæpretium est: arg. nota. in l. per hanc. C. de temp. & repa. appell. & per Bar. in l. vnius. ff. de qõ. de quæstionis repetitione, gustum decerpere licet ex Bonifac. de Vitell. in eius malef. Tract. tit. quæ indicia de.
9 præced. tort. à nu. 12. † De torturæ repetitione, & eo qui nihil dixit in tortura, non retorquẽdo, scitè Alber. de Gãdi. in suo malef. Tract. tit. de qõ. & tor. nu. 4. & nume. 20.

SVMMARIVM.

1 *Qui in tormentis deceßit, Iudicis sæuitia defunctus præsumitur.*
2 *Et culpa, & dolo, & aliàs Iudex excedere poteſt: et qui puniatur*
3 *Cum Iudice, coniecturis incedendum.*
4 *Punitur Iudex, appellantẽ exequi mãdans appellatione pẽdẽte.*
5 *Plura Iudicis vitia.*
6 *Pœna lege grauior, indita infamiam non infert.*

REGVLA XLI.

1 IN † tormentis, qui è corporis vinculis euolauit, Iudicis sæuitia exanimatus præsumitur: rem acu tetigit Bal. in l. vnica. C. de emend. seruo. nu. 1. & 4. aurem mordaci lotus aceto Bar. in l. quæstionis. de quæstion. & Bald. in Iure Roscius, in l. milites. nu. 4. C. eodem. scitè idem Bal. rem hanc distinctionibus decorat. & ditat in l. iij. in fin.
2 C. ad legem Iul. de adulter. vbi † sæuitiam, excessum, dolum, culpam, & casum segregat: vt excessus culpæ admix-

tus,aut dolo contextus,puniatur:dolus quidem,lege Cornelia de ſycar.at verò culpa,ſecūdum ipſius culpæ qualitatē:notat.in l.Gracchus.C.ad leg.Iul.de adulter.crebriùs,vt ſuo Iudex exuatur cingulo,ac priuetur officio:vnde qui Iudex in tortura,ſaltē quū excedit,ob talem ſeuitiā & dolū, in homicidij crimen irrepit,& decapitari(vt Baldi verbis rē tā cruentā decorē)debet:Bal.d.nu.4.& Bar.loco preal-
3 leg.qui † ex coniecturis & indiciis,Iudicis culpam decerpendā,ac dolum exhauriendum, quò ipſius immanitas & cruenta ſæuitia,pœna crucietur condigna,edocet.Eodem
4 morbo laborare creditur Iudex,cōdemnatū, appellātem, exequi appellatione pendente,mandans,& faciens: mellitus text.in l.lex Iulia,in fin.verſic.quid enim.cum ibi notat.ff.ad legē.Iul.repetund.vbi de alijs.Iudicis vitijs, in cōdemnationibus & executionibus adhiberi ſolitis,ira,puta, pecunia,& alijs id genus:vnde eodem helleboro indigetis Iudex: iuuat l.j.& Authen.nouo iure.C.de pœna Iudici. q. malè iud.& l.ij.ff.de condict.ob turp.cauſ.pro hac reg. eſt Ang.in eius malef.Trac.in verb.qđ fama publica.nu.104. huius rei micā habet Alber.de Gādin.ſuo in malef.Tract. tit.de q̄ſtio.& torment.nu.35.vbi diſtinctio. rē hanc ornat & polit.de inuēto mortuo in carcere, dicā reg.cxliii.nu.9.
6 Adde, q̄ ſi † Iudex lege grauiorē pęnā indat, infamiæ labes inde in reum haud repit,nec ſerpit:& quando, Phœniceus text.in l.quid ergo.§.cum autem. verſic. pœna.ff. de his,qui notantur infamia.

SVMMARIVM.

1 *Iudicis malè iudicantis,pœnæ.*
2 *Siue culpa,dolo,negligentia,&c.*
3 *Hodie mulctatur Iudex.*

REGVLA XLII.

1 IVDEX † in criminalibus, culpa aut ignauia malè, vel procedēs,vel iudicans,nō obſeruato,putà, iuris aut ſtili

ſoci

loci ordine, sed præposteratione vtens, aut ineptitudine lapsam sententiam ferens, & litem suam facit, & parti læsæ damna resarcire, de iure communi tenetur: l. prolatā C. de senten. & interlocut. omn. Iud. & cap. sacro. extra, de sentent. excom. & l. si quando. in fin. C. de testib. & l. sancimus. in fin. C. de Iudic. & can. Dominus noster. xxiij. q. iij.
2 † Idque, siue culpa, siue ignauia seu negligentia, aut & maximè si Iudicis dolo & iniuria, lata conuincatur sententia: ca. vlt. extrà, de empt. & vendit. & l. emptor fundi. C. de
3 euictio. vix tamen hodie hæc florerent: verum † si in iure & in facto, Iudex errasse conuincatur, in mulctam pecuniariam incidit in Gallia, vi Ordina. regiæ, & in Sabaudia vi stili supremi Senatus, art. ccclj. iuuat reg. xxxvij. nu. 15.

SVMMARIVM.

1 *Vnum crimen confessus pro alio, indicijs non vallato, non torquetur si interrogari posit.*

2 *In contrarium à nonnulli itur, in iterari solitus criminibus.*

REGVLA XLIII.

1 VNVM † crimen quæstione, indicijs præcedentibus, cō fessus, aliorum scelerum prætextu (nullis horum datis indicijs) vel eiusdem farinæ & generis, torqueri saltem, si interrogari queat, non potest: idque, iuris subtilitate, reo-
2 rum fauore: quamuis à nonnullis † in delictis, crebrius perpetrari & frequentari, vt illi aiunt, solitis, vt furtis, in contrariam eatur sententiam, & consuetudinem: l. sicut. C. de fals. l. j. in prin. ff. de quæstioni. & l. maritus. eod. pro hac consuetudine affertur text. in l. congruunt. ff. de offic. Præsid. & in l. non omnes. à barbaris. ff. de re milit. iuuat quod arrisit & placuit Albert. de Gandin. in suo malefic. Tract. tit. de quæstion. & tor. numer. 19. vbi hæc eadem decisio sedem obtinet. De hac regu. degustabo infrà, regul. xlviij. nu. 5. Qui autem quæstioni haud subijciantur, degustauimus suprà, reg. xxxvj. nu. 9.

SMMARIVM.

1 *Quando reo offerri & præsentari, sed non dari quæstio debeat, & posßit.*
2 *Qui in eius oblatione incedatur.*
3 *Si nihil Iudex profecerit, quid fiat.*
4 *Quid si confeßionem Iudex adeptus sit eo modo.*
5 *Extra torturæ locum, eius comminatio facta; si reus fassus crimen dicatur, comminatio confessarij non obest.*
6 *Nisi in vim sententiæ quæstionis, id fieret, & quando.*
7 *Solus tormentorum timor, reo prodest.*
8 *Solus armorum terror, excusat.*
9 *Cibi aut potus abnegatio, ac carceris durioris mutatio confeßionem, vi & tormentorum metu extortam denotant.*
10 *Quæstionis verbo, quid veniat.*
11 *Hodie quid.*

REGVLA XLIIII.

1 VBI † indicia ad torturam suppetentia, absunt, alia tñ his proxima leguntur ad terrorem quæstio reo offerri ac præsentari põt: mellitus text. in §. talem verò. in Auth. de mand. Prin. col. iij. phœnicee Bald. in l. ij. nu. 4. C. quorũ appellat. non recip. & in Clem. j. extrà, de hæretic. & c. j. extrà, de testib. & l. j. §. impuberi. ff. ad Senatusc. Syllan. Quo
2 casu, † ad torturæ oblationem & præsentationem, siue Iudicis snia, sola Iudicis medulita & intestina deliberatione, itur: nam si Iudex id eliminaret, & in apricum ederet, reo appellare aut liceret, aut ipsi curæ nec studio esset. Exhaurietur aũt proprij carceris loco, & ad assuetũ quæstionis locũ, deducatur reus oportet, vbi veste exuta, & tormentis, funiculis, ac alijs id genus solitis, reo ostensis, cõminationibusq; de eo torquendo, deq; eo (fictionibus habitis) ligãdo, si veritatẽ nõ eu omat nec eliminet, eò tandẽ
3 vnietur, vt † si nihil profecerit Iudex, reũ in carcerẽ remittat, deliberaturus super litis decisione, aut interlocutione,

qua

qua actor ad maiorem delicti probatione, his verbis. *Et ce pendant sera plus amplement informé*, &c. ad mittatur, reo interim forsitan sub cautione & submissione laxato, vel aliàs prout Iudici æquũ & bonũ videbitur: l. vnius. §. in
4 ea. ff. de quæstio. † Sin cõfessione rei Iudex nactus ac adeptus dicatur, repetitione extra torturæ locũ, & perseuerantia habita, condemnationi locum esse, ex precedẽtibus li-
5 quet, & ex his, quæ infrà, alijs dicentur regulis. Quòd † si extra torturæ locũ, qõnem Iudex cõminetur, & réus cõfiteatur, hic leuis est timor, nec reũ excusans: l. metus. ff. ex quibus cauſ. maio. iuuat in argu. l. hæc aũt satisdatio. ff. si cui plús quàm per leg. ibi, Nã iniquũ erat, &c. vnde hoc casu, vnica cõfessio, ad condemnationẽ sufficiẽs pódus credi
6 tur. † Aliud autumariũ si lata qõnis sñia, eiusq; pretextu cõminatio facta, quantumuis extra torturæ locũ, dicatur: iustus enim metus, maximè à sñiæ pronunciatione dici creditur: arg. d. l. metus. & l. j. §. ex incendio. & l. Pedius. ff. de incen. rui. & naufr. tũc enim perseuerãtia esse opus, qđ confessio iusto metu nacta videatur: arg. l. metũ presenté. & l. metũ accipiendũ. & l. metũ aũt. ff. de eo, qđ met. cauſ. facit l. ij. ibi, Aut formidine tormentorũ. C. quorũ appell.
7 non recip. vbi † solus tormentorum timor reo prodest: & ibi glo. in verb. aliquid dixerit, &c. his addatur l. idem est.
8 in fi. prin. versi. qui armati. ff. de vi & vi arma. vbi † solus
9 armorum terror sufficit. Eodem ventum est, † si ob cibi & potus denegationem, vel carceris durioris mutationem & retẽtionem, reus ad confessionem à Iudice impellatur & inducatur, vt tormentorum metu id genus confessio extorta dicatur: arg. l. item apud Labeoné. §. questioné. ibi,
10 † Quæstionis verbo, etiam ea, quam malã mansionem Græci dicunt, continebitur, &c. ff. de iniur. vbi gl. in verb. Greci, de cibo & potu & similibus, dégustabo infrà, regu. xlix. nu. 10. Verùm regulam hanc, quidam hodie ita enucleant, vt ad supremarum Curiarũ, velut ad Stoicorũ dumeta, fimbrias & limites coarctent, ob minorum Iudicũ appellationes. De hac regul. suprà, regul. xxxvj. numero 9.

Summa

SVMMARIVM.

1 *Testes in criminalibus, venire abnuentes, vel aliàs differentes, cogendi sunt: & qui.*

2 *Via cogendi testes.*

3 *Etiam via extraordinaria, contra hos inceditur.*

4 *Lege Cornelia, an hic testis teneatur.*

REGVLA XLV.

1 TESTES † in criminalibus venire, ac testimonium ferre, illegitimè vel abnuentes, vel aspernantes, & aut reorum minis, suasionibusve, alteriusve potentis minis aut suasionibus, latẽtes, mulctæ inditione, ac corruptionis criminis confessi, pœna & cogendi, & testimonium ferre ar-
2 ctãdi veniunt.† Idq;, & pignoribus captis, & personę, si apprehendi possint, captura, & detẽtione, tantisperdũ & testi
3 moniũ tulerint, & iustitię paritum dicatur: † solet autem contra hos, via & extraordinaria methodo incedi, contumacię pœnas & mulctas indẽdo: iuuant quę suprà, reg. xij. in fi. de reo pręsente, & respõdere abnuẽte, dicta sunt: gustũ
4 huius rei senit belliss. Bar. in l. j. §. j. ff. de fals. † vbi hunc testem, contumacẽ in non parendo, lege Cornelia, de falsis teneri opinatur, & in eo murus aheneus est: in hac delitescit sñia de iure Ciuili, quãuis de iure Canonico in cõtrariam pedibus, manibusq; eat sñiam, Spec. tit. de test. versi. de testium compulsione. nu. 4. eo enim iure monendos testes, non cogẽdos: c. ex parte. in fi. extrà, de testib. sed moniti non parentes, compelluntur: Lynceus tex. in c. super his, cum ij. seq. de testib. extrà. & gloss. mag. in verb. super criminibus (hodie ius Ciuile floret) iuuat cap. si testes. ver. sic. l. Iulia. publ. v. quæst. iij.

SVMMARIVM.

1 *Testis mẽdax, aut vacillans, torqueri et puniri põt: & num. 10.*

2 *Testis tunc torquetur, quando veritas aliter haberi nequit.*

3 *In dignitate constituti, an torqueantur, vt Clerici: & qui nõ torqueantur, & nu. 4. & 9.*

Mendax

REGVLA XLVI.

1 TESTIS † mendax, aut vacillans, vel in causa ciuili, saltem ardua, nedũ criminali, vt quæstioni submitti pôt, ita conuictus puniri debet: melle suauior text. in l. ex libero. iunct. ibi gl. j. ff. de quæst. & l. vnius. §. testes. eo. & l. nullũ. iuncta glo. j. & in verb. in ciuili. & glos. vlti. C. de testib. & l. qui falso. ff. eod. vbi glo. vlt. Sybilinus tex. cum glo. in verb. derelinqui. in §. & licet dudũ. ver. si verò. in fi. in Auth. de testib. col. vii. & in l. eos. ff. ad l. Corn. de fals. vbi est tex. Phœniceus & aureus Alber. de Gan. in suo malef. Trac. titu. de quæst. & tor. nu. 8. & nu. 12. vbi de negotiis ciuilibus & cri-
2 min. arduis: † Idq́;, si negotij veritas, aliter haberi nequeat:

d. l. diuus

d.l.diuus Pius.ff.de q.& indiciorum nãciſcandorum cau ſa:Ang.in ſuo malef.Tract.in verb,q̃d fama publica.num. 49.de hac regula, ſcitè & latè Bar.Palladius in d.l.ex libe-
3 ro.† vbi Clericorũ in dignitate poſitorũ, teſtimonium exi mit,quos tñ falſi iugo ſubiugat: ex l.Presbyteri. la j.C.de Epiſ.& Cleric.vt & cæteros quoſcunque hmõi teſtes, legis Corneliæ pœna puniri,itũ eſt,maximè ſi aſtu deponant,& rei grauitas id præ ſe ferat: dictis tex.& gloſ.ſecùs,Iudicis motu puniunt:d.l.nullũ.Verùm in d.l.Presbyteri.nõ de clericali ſimpliciter,ſed de ſola præsbyterali dignitate,verba ſũt:vnde Clerici,eo modulo trutinãdi, quo laici, venient, quicquid illius legis fimbrias Bar.dilatet & extẽdat: iuuat c.ſi res.14.q.vj.& q̃d Canon.tradunt in c.j.extrà,de poſ.& Abb.in c.cum in cõtemplatione. extrà .de reg.Iur.& glo. in l.fallaciter. §.quòd ſi ingenuorũ.C.de abolition.in verb. vexata.in glo.vbi ingenui & Clerici torquentur: qui quæſtioni obnoxij non ſint,enodat d.de Gandi.d.tit.num.8.& 9.vt eſt minor 14.decrepita ſenior, in dignitate conſtitutus,& ſimiles, & quando:ibid.numer.37.& nume.38.vbi de Aduocato, & quid cõſuetudine feratur. Barto.inſuper aliã contexit diſtinctionem,quoad merè laicos:† vt dignitate,
4 officiove ſeculari, & nobilitate præditi, ſola vacillationis de cauſa,tormentis ſufficiantur: d.l.nullum.Sed vt d.l.nul lum.huic rei pondus non addit, nec hoc probat, ita iura præalleg.indiſcriminatim vocem trahunt, & omnem minitantur teſtem: text.ãt in d.§.teſtes.l.vnius. cum de men daci, tum de vacillante ſeu variante, verba facit:quod vi-
5 detur ex vi verbo mendacij ibi poſito. † Etenim mendax dicitur,& qui falſum ait,& qui verum abdit, abſcondit,celatque:vt ibi, & ĩ d.l.Presbyteri. la j.iuncta ibi gloſſ.vltim. vnde ne quicquã & inquaſſum videretur annexa ea verba, Veritatis gratia, &c.quò fit, vt legendum ibi crediderim,
6 aut variationis gratia, &c.† Diximus autẽ,teſtẽ veritatẽ ardentẽ,in falſi crimen irrepere, pœnamq́; ſaltem ſtellionatus,ex ea taciturnitate, & latitatione,ferre:l.j.ff.ad leg. Corn.de fal.& ead.l.ff.ad leg.Corn.de ſycar.& ad id, quod partis ciuilis,aut Reipubl.intereſt, teneri:arg.eorum,quæ
not.

not.per Cy.in tit.de sepulchro viol.& per Bal.in l.Presby-
7 teri.C.de Epis.& Cler.† Periuriũ insuper, fustibus cædendum,vt innuere tex.in l.si duo.§.vlt.in fi.ff.de iureiu.† Ter-
8 tium torquendi testem modum, addit ibi Barto.si sponte ad testimonium dicendum,testis ierit, ac erumperit: ex §. si verò ignoti. in Authent.de testib.column.vij.& ex cau. illi, qui.v.quæstion.v.& ibi gloss.magn.vltim.Sed illi text. hoc non tam crude velle videtur, verùm aliud appetunt, nempè,quòd ignoti, suo testimonio ueritatem corrumpere festinent. Sola autem festinantia non sufficeret ad tor-
9 menta: gloss.in uerb. festinantes. d.§.si verò ignoti.† de his à tortura personis exemptis, latè & babylonicè Bonif. de Vitell.suo in malef.Tracta.titu.de q.vbi minores quatuordecim annis,decrepitæ ætatis homines,& similes exi-
10 mit.† Testẽ,vel nullis præcedentibus indicijs,oĩ iusta causa(vt si hic vacillet, præsumaturve veritatis sciẽs,quam celat) torqueri posse mordicus tenet Bald.in l.milites.nu.5. in fi.C.de q.& l.interrogari. iũcta ibi glos.j.eod.& in l.iij.
11 C.de adulter.vbi aliud scitu dignum cõnectit, putà,† si testis unum in testimonio dixerit,aliud verò tortus enomat, stãdum tunc demùm secundo in tormentis dicto:Bar.in l. eos,qui.nu.2.ff.de fals.iũcta gl.ij.in l.edictũ.ff.de q.secus si sponte deflectat à primæua: tunc enim stãdum priori,nisi
12 immediatè correctus dicatur: † idem si testis in repetitione sua,desciscat à priore,& eam mutet: Lynceus text.cum glo.in verb.infirmare.in c.per tuas.extrà, de probation.& l.generaliter.C.de non numer.pec.facit c.cum in tua.x.de
13 testib.& attesta.Quoad verò † testium & corruptiones,additiones,& augmentationes, & qñ eis sit locus,si incõtinẽti,vel ex interuallo, an verò circunstãtijs sit inhærendũ,ad subornationis timorẽ & suspicionẽ tollendã, aut pertimescendã,extat tex.cum gl.vlt.& ibi Abb.in c.per tuas. de testib.& attesta.extrà.tex.in c.prætereà. vbi glo.vlt.extrà,de testib.cogen.vbi etiam Abb.Idq; nullo probato errore: Innoc.in ca.cum dilecti.extrà,de accusa.Auth.at qui semel. vbi glo.in verb.productionem. C.de probatio.vbi scrib.vt
14 † incõtinenti,testi sese corrigendi fas sit,nõ ex interuallo,

subor-

ſubornationis timore:pro hoc verbo,incontinenti,adduci
15 ſolet l.continuus actus.de verb.oblig. † Conſiderabit au
tem Iudex,an probabilis correctionis cauſa,adſit & addu
catur:aliàs enim,teſtis in vacillationem & ſuſpicionem ir
repit:tex.in l.in teſtibus.ff.de teſtib.Bart.in d.l.eos,qui.ff.
16 de falſ. † Quæ omnia,à Scriba Iudicis, literis conſignan
da erunt:c.quoniam contra falſam.de probat.extrà.quin-
imò qualitatẽ vacillationis,vt & trepidationem, & colo-
17 ris mutationem, non omittet Scriba: † Iſta enim omnia
falſi indicia creduntur,& ſimilia:Innoc. in d.ca.quoniam
contra falſam.& Bal.in l.Presbyteri.j.C.de Epiſ. & Cleri.
& aliter Iudicis arbitrio reliquitur, falſitatis argumenta
expiſcari:l.de minore.§.tormenta.ff.de quæſtio.de his An
gel.in ſuo malef.Tract.in verb.quod fama publica.verſic.
nonò quæro.num.105.vbi iſta,ad repetitionem torturæ,
18 ſufficere creduntur. † Quòd ſi teſtis aliter dictum, quàm
ſcriptum dicat,ipſi potiùs,quàm ſoli Scribæ, ſtatur: quia
titubationis morbo informationes laborant:l.j.§.fina.vbi
gloſſ.ultima.ff.quemadmo.teſtam.aper.c.iij. cum gloſſ.in
19 verb.Clerici.extrà,de proc.& l.theri.ff.de dot.præl. † niſi
alii teſtes adſint ſufficientes:gloſſ.vlti.in d.l.j.§.ultimo.ff.
quemadm.teſtam.aper.Aut ſcripturam, eius author ful-
ciat,& ei aliundè pondus addat: l. ſi quis Decurio in fin.
& ibi gloſſ.ad legem Cornel.de falſ.(vbi glo. ultim. in fin.
20 quærit,quid † ſi Scriba ſuam eſſe ſcripturã, ierit inficias?
& ſuſpectam reddi autumat: ex d.l.j.§.vltimo.ff.quemad.
teſta.aper.) Pro hac deciſione, eſt cautela Thom. Ferrat.
cautel.xxxj.circa fin.qui huic rei pondus addit authorita
te Specul.in titu.de teſta.§.j.verſic. ſed pone, ecce Iudex.
nume.48.& in titu.de inſtru.edition.§.reſtat.verſ.ſed quid
ſi vnus.nume.12.cum,vbi enumerat caſus,& nu.18. Idem
21 voluit Socin.in ſuis Fallen.reg.ccccxxj. † quod credit pro
cedere in criminalibus(in quibus non vtimur mendicatis
ſuffragiis,vt nec aliorum Iudicum relationibus ſolis,ex l.
ſinguli.C.de accuſatio.)non item in ciuilibus, quòd in il-
lis clariſſima probatio expoſcatur:trita l.ſciant.C.de pro
bat.de ciuili vltra p̃dict.tãgit Guid. Pap.deciſ.dxl. & ſing.
dccij.

22 dccij.& can.ſicut.ij.quæſt.viij. De hac re, † & cuius fides, teſtis aut notarij,præponderet, & an vter, & teſtis an notarius prior ſit torquendus,Bal.conſi.lv.vol.j. Specul.in d. §.reſtat.neutri contra alium credi, & neutrum puniri cre
23 didit:d.nu.12.in fi.quem vide omninò:vbi additur † quid ſi actorum Notarius,ſibi ab executore relatum dicat, qui id neget:de his omnibus ſcitè ſanè Barto. in l.in exercen-
24 dis.C.de fide inſtrum.Quòd ſi teſtis eò ſeſe vertat, † vt ſe immemorem dixerit,ſcripturæ tunc demum ſtandum creditur:l.cum precibus.C.de probat.Bart. in d.l.in exercendis.nu.10.& gloſ.ulti. in d.l.j.§.fi.ff.quemad.teſta.aper.ex
25 ratione l.peregrè.ff.de acquir.poſſ. Quòd autem † cauſæ criminali,ciuilis ardua æquiparetur,tenet Bald.in ca.veniens.num.7.extrà,de teſtib.arg.l.propter litem.verſi.niſi
26 fortè.ff.de excuſat.tutor. † hic autem teſtis,variè falſove deponens, aut vtrique parti teſtimonium prodens pœna condigna à Iudice,coram quo deponit,punietur:tex.in c. ſi teſtes.§.qui falsò. iiij.quæſt.iij. & l.nullum.C.de teſtib. & Authent.apud eloquentiſſimum.C.de fide inſtru.de teſtis, inſtrumenti, aut Notarij falſitate, latus eſt campus apud d.Bonifa.tit.de falſis. cum iiij.titul.ſeq.& apud d.de Gand.titu.de falſarijs.De reg.noſtra, guſtum habes apud
27 Hyppo.de Mar.§.expedita. nu.48.† Reus inſuper varius, torqueri poſſe fertur : Hypp.eò loci. §.diligenter.num.74. Bart.ſcitè, nec in lente vnguentum, in l.de minore.§.plurium.nu.4.ff.de quæſtion.

SVMMARIVM.

1 *Teſtes mendaces,aut vacillantes quo torqueantur, negotio interfuiſſe oportet.*

2 *Idem ſi de negotij principalis circunſtantijs agatur.*

3 *Quādo teſtis corruptus,& eum corrūpens, quæſtioni ſubijciatur.*

REGVLA XLVII.

1 TESTES † mendaces, aut vacillantes, tunc demum quæſtioni obnoxij leguntur,quum facto interfuiſſe dicuntur:

cuntur: hæc sunt verba Iurisc. Pauli in d. l. vnius. §. testes. ff. de quæst. vbi glo. in verb. quum facto, id est, negotio principali, de quo agitur: & glo. in l. Presbyteri. la j. in verb. præcipiunt. C. de Episco. & Cleric. Alber. de Gand. in suo malef. Tract. tit. de quæstion. & torm. nu. 8. Siue ipsemet dicāt & fateantur se interfuisse, rem tamen negent: vt in d. glos. proxim. alleg. siue alij testes, eos interfuisse affirmēt, & hi abnuant & negent se adfuisse: d. §. testes. iuncta ibi glo. vbi Bart. circa med. ver. secundus si conuincitur, &c. Adde tūc
2 demum † hunc testem varium, his quæ diximus subijci, si circa negotium principale, & substantialia, aut etiam circa negotij principalis circunstantias, varij crimē in eum repserit, sed non sic in alijs circunstantijs creditur: Bartol. nume. 9. & ibi nota. & in lit. dict. in l. eos. ff. ad legem Cornel. de fals. cum similib. de omni falsi genere Alber. de Gā-
3 din. in eius malef. Tract. tit. de falsarijs † De testibus corruptis, & eorum corruptoribus, & qui in vtrunque ad torturam, condemnationem, aut aliàs gradiri, fit operæpretium, scitè & Sybilina doctrina Alciat. in fin. ij. libri prætermisso. vbi plurima allegat & adfert opiniones, & autem mordaci lotus aceto, nec ad stiuam natus, rem hanc limatè expiscatur, nec aurum in stercore (honos sit auribus) quærit.

SVMMARIVM.

1 *Confeßio tormentorum metu facta, non nocet.*
2 *Quid si Scriba dicat hunc sponte confeßum.*
3 *Perseuerantia necessaria.*
4 *Confeßio voluntaria aut coacta, an & quando sufficiat.*
5 *Vnius criminis confesßionis prætextu ad aliud non itur, nisi indicijs saltem extantibus.*

REGVLA XLVIII.

1 CONFESSIO † delicti, nullis legitimis præcedentibus indiciis, tormentorum metu & terrore, et facta et

extorta,

extorta, vel miliès, quantumuis iudicialiter, rata habita, confitenti non præiudicat: mellita & Phœnicea glo. in l. pen. & ibi Barto. ſcitè. ff. de quæſtion. Ang. in l. j. C. de cõfeſſ. Alber. de Gand. in ſuo malef. Tract. titu. de quęſtion. & tormen. nu. 26. & Augu. apud Ang. in eius malef. Tract. in verb. quod fama. verſi. tu autem. num. 105. Ange. in l. ij. vbi glo. pen. C. quorum appell. non recipiant. Alexan. cõſil. j. nu. 5. vol. iij. Ang. in l. qui in aliena. §. celſus. ff. de acq.
2 hæred. † vbi de Notario ſpontaneam rei confeſsionem ſcriptitante, Alexan. conſi. v. nume. 14. volu. j. & conſil. lij. nu. 2. vol. iij. Salic. in l. ij. col. fi. C. de cuſtod. reor. Roma. cõſil. clxvij. Anto. Anna. conſi. xviij. col. pen. Hyppo. in conſ. viij. in cauſa magiſtri. col. iiij. ſing. text. in l. j. §. diuus Seuerus. ff. de quæſtion. & l. vnius. verſic. in ea cauſa. ff. eod. & d. l. j. §. ſi quis vltrò. ff. eod. in arg. & §. in cauſa. ver. quæſtioni. eiuſdem legis: nam ſi vltrò confeſſus, nihil ex eo ſibi præiudicij parit, vt ibi: multò minùs tormentorum terrore, ad confeſsionem pulſus: Quàmuis Bal. in l. vnica. nu. 8. C. de
3 confeſſ. & in l. ij. C. de cuſtod. reor. † huius perſeuerantiã morti præponderet: de huiuſmodi torturæ cõfeſsione plura Alber. de Gand. ſuo in malef. Tract. tit. de quæſtion. & Ang. ſuo ſimili Tract. in verb. quod fama. verſi. poſtquàm
4 aliquis. nu. 110. cum ſeq. vbi Augu. & ibi † de confeſsione in tortura, & extrà facta, & quando ſola ſufficiat, & quando non, ſed iterùm repeti debeat, hinc vnũ crimen in tormentis vel alibi, confeſſum, ſuper alijs indiciorum auxi-
5 lio haud vallatis, nec † ad quæſtionem, nec ad interrogatoria trahi. Idem de Gand. d. tit. de quæſtio. nu. 19. his addantur quæ regula ſeq. contexuntur: & huic vltimo dicto quæ reg. 43. dicta ſunt, nectantur:

SVMMARIVM.

1 *Vltrò crimen confeſſus, ſibi præiudicauit.*
2 *Intellige ſi aliundè vtcunque conſtet, non aliter: nu. 3.*
4 *Errore propoſito, & probato, ea confeſsio non nocet.*
5 *Fauore rei, confeſsio interpretationem patitur.*
6 *In dubio, tormentorum metus non præſumitur, niſi, &c.*

7 *Omnia ſcribenda digna.*
8 *Confeßionis criminis,plures qualitates & circunſtantiæ.*
9 *Tormentorum metus,quando adeſſe dicatur.*
10 *Extra tormentorum locum,metus,cibi ademptio,ac aeris priuatio,quid.*
11 *Sponte confeſſus,ineptitudinem non proponit.*

REGVLA XLIX.

1 VLTRO † crimen confeſſus, ſibi præiudicauit, vt nec pœnitere poſſe credatur cõmuniter:ca.j.de accuſatio.
2 in vj.Quod † ſic accipias velim,ſi aliunde cõſtet:nec enim auditur perire feſtinans: trita l.non tantùm.in fi.ff.de appella.gloſſ.mag.circa med.ibi,Item in cauſa pecuniaria,
3 &c.in l.vnica.C.de confeſ. † Aliàs enim valere id genus cõfeſſio nõ creditur notat apud Bar.in l.qui in carcerẽ.ff. de eo,quod met.cauſ.& ibi Bal.in ij.editione.& glo. Adde
4 regulæ huic,† niſi errore & propoſito & probato:tũc enim rei fauor palmam obtineret:Sybilina Baldi doctrina & diſtinctio,in l.j.nu.4.C.de cuſtodia reor.& in l.vnica.nu.16. C.de confeſſ.latè Albert.de Gand.in ſuo malefic.Tract.ti. de quæſtion.& torment.num.24.cum ſequẽ.vbi de hac cõfeſſionis materia eo titulo latiſſimè.Alia additur huic re-
5 gulæ declaratio,niſi,† putà,in rei fauorem poſſet ea cõfeſſio interpretationem accipere,& pati: tunc enim rei fauor,interpretatiouẽ pateretur:cap.cùm dilecti. extrà, de accuſat.Ita notat Bald.in d.l.vnica.nu.10.iuuat has declarationes tex.in dicta l.j.§.diuus Seuerus.& §.ſi.quis vltrò.
6 ff.de quæſti.† In dubio,tormentorum metus non præſumitur niſi Iudicis minæ,aut tormẽtorum adhibitio, aut præparatio,proponerẽtur:Bald.in dicta l.vnica.num.10.in fi. Chaſſan.in Cõſuetud.Burg.titu.*des iuſtices*.§.v.verſicul. *s'il*
7 *n'agrace*. nu.40.& 41.Socin.reg.lxx.in ſuis Fallẽtiis.† Sed ſapienter fecerit Iudex,ſi nihil ſcriptura dignum omiſerit.† De hac regula & præced.& tam de ſpontanea, quam extorta confeſſione,perſeuerata vel non, naturæ conueniente vel nõ,poſsibili vel nõ,de ſe vel alio facta,latus eſt

campus

campus apud Bonifa.de Vitell.in eius malefi.Tract.titu.q indicia.de.præced.tort.à nu.9.cum tit.sequen.& nu.16. cū tribus tit.sequen.vbi latè de hac omni materia, deq; perseuerantia,& de omnis generis confessione . ad quem recurras.Iis addatur Albert.de Gandi.in suo malefic.Tract. tit.de quæstio.& torment.nu.15.cum sequen.nu.27.28. &
9 29.vbi† quando tormentorū metus adesse dicatur. & nu.
10 30.31.32. † vbi quid si extra tormentorum locum, & de minis Iudicis, & ob cibi ac aeris priuationem,cōfessio fa
11 cta dicatur.tetigi suprà,reg..xliiij.nu.9.Adde† confessum vltrò,processus ineptitudinem non proponere,vt nec libelli Hyppolitus de Marsil.eius in Pract.§.constante.nu. 31.

SVMMARIVM.

1 *Confeßio, stantibus indicijs non reuocatur:nisi &c.*
2 *Causa reuocationis,& exprimenda & probanda.*
3 *In tormentis confessus,& extra perseueratus,non auditur pœnitentia ductus.*
4 *Perseuerantia opus est ad condemnationem.*
5 *In tortura confessus, extrà non perseuerans iterùm torquendus, & quando.*
6 *Tortura purgat indicia.*
7 *Hic error,ad sententiā vsque,proponi & probari potest.& nu.9.*
8 *Error duplex,& de quo hic.*
9 *Hodie ad sententiam vsque,error admittitur.*

REGVLA L.

1 CONFESSIO † delicti,legitimis stantibus indiciis facta,reuocari nequit, nec reuocatio reo prodest, nisi probato contrario,vel indicia in contrarium extēt: notat phœniceè Roscius ille in Iure Bal.in l.vlti.num.2. vbi pulchrè notat And.Barbat.colum.ij.C.de probationib.Ang. Aret.in suo malefic.Tracta.in verb. comparuerunt dicti inquisiti.nu.9.& in verb.qui Iudex dictis.num.1. in fi.ex l.
2 error.C.de iuris & facti ignorantia.† vbi causam reuoca-

tionis & exprimendam & probandã autumat. Idẽ in verb. quod famæ. versic. postquàm aliquis. nu. 110. cum seq. vbi August. gloss. penul. in l. ij. vbi est tex. in fi. C. quorũ appel
3 non recip. Vbi † in tormentis confessus, extrà semel perseuerans, pœnitere nequit: Bald. in l. bonæfidei. num. 5. C. de reb. credi. & iureiur. de hac confessionis, & ipsius reuocationis materia, scitè & ad vnguẽ Bal. in l. ij. C. de custodia reor. qué omninò videat, qui hanc materiã non primis, vt aiunt, labris degustare, sed medulitùs expiscari optabit: bellissimè & cum doctrina, idẽ Bal. in l. vnica. nu. 8. cum se
4 quent. C. de confess. sed in hac regula, & præceden. † perseuerantia expostulat, vt inde sequi condemnatio possit. gloss. in l. j. C. de confess. & l. si quis in hoc genus. C. de Epi.
5 & Cleric. Bartol. in l. vnius in fin. princip. numer. 3. † in tortura confessum, extra tormentorum locum nõ perseuerantem, si vehementia adsint indicia, quibus ad torturã itum sit, iterum qõni subiugandũ ait, quò ea confessionis vis & probatio, alia tortura euanescat, eneruetur, & extinguat, non item si parum vrgentia præcedebant indicia: August. apud Ang. in eius malefi. Tract. in d. verb. cõparuerunt. nu.
6 9. per totum. vbi scitè. † Et hac secunda tortura, purgari cõfessionis indicium & vim, itum est, vt & alia & præcedentia indicia, per prioré credũtur torturã: Bar. in l. fi. ff. de qõnib. & gloss. in l. ij. C. de custod. reorũ. & Bald. in d. l. in bonefidei. de hac erroris post confessionẽ, deductione, guttulam satã nobis reliquit Bonifa. de Vitel. in eius malefi. Tracta. tit. quę indicia debeant præced. tortur. à nu. 15. (& ibi coadunantur plura Alexandr. consilia) qui in ea velut ad
7 saxũ, hæret sententia, † vt ad sententiã vsque, error hic & proponi & probari posit, maximè si in contrariũ de veritate non satis constet. Idẽ voluit d. Alber. de Gãdi. in suo
8 malefi. Tract. tit. de qõ: & torm. nu. 24. † vbi errorem facti à iuris errore segregat, quod hæc confesio contra Barto. nihil operetur, tenet idẽ de Gandi. eò loci. nu. 25. crediderim
9 † ad sententiã vsque, hac in Sabaudia proponi & probari posse, vi stili supre. Senat. art. clxxxj. quia facti iustificatiui nomine sepit. de cuius facti neruis & viribus, alibi se-

nimus

nimus & degustauimus,& maximè regu. xxij.& regu. 23.

SVMMARIVM.

1 *Reus potest suam declarare conf.ssionem.*
2 *Reus suam non potest perimere confessionem.*

REGVLA LI.

1 CONFESSIO † criminosi,potest declarari & exponi,
2 † sed nō perimi: text. est Phœniceus in c.cum dilecti. versicu.mandamus.ibi,Vos excusationes suas, &c. extrà, de accusatio.singulariter Bald.in l.ii.in fin. C. de custod. reor.vbi phęnicee & velut quidam Palladius.

SVMMARIVM.

1 *Confessio in tormentis facta,in quauis instantia,reuocari potest. Itē in alio loco,& tpe diuerso,pseuerata vt valeat necesse est.*
2 *Nominatim debet perseuerare.*
3 *Confessio persuerata nocet si aliæ adsint probationes.*
4 *Tacita perseuerantia an sufficiat.*
5 *Appellatio reuocat confessionem.*
6 *Confessio non plenè,sed semiplenè probat,& nu.7.& 8.*
7 *Confessio infamat.*
9 *Confessio post diem & noctem,debet continuari: & hæc est consuetudo:nume.10.*
11 *Confessioni legitimè factæ,vel tacitè continuatæ ad condemnationem vsque,statur:tormentorum verò metu,quande.*

REGVLA LII.

1 CONFESSIONI † in tormentis factę,si in ea reus diuerso & tempore & loco,perseueret,statur,non aliàs, sed eam,tam in prima,quàm secunda instantia,reuocandi ipsi fas est: de priori huius regulæ membro, præcedentibus diximus & enucleauimus regulis, quarum vim hæc patietur: de secundo capite scitè tetigit Bartol,

in l.ij.C.quorũ appella.nõ recip.de priori capite, idẽ Bar. in l.j.§.diuus Seruerus.ff.de qõ.quod Baldo in l.ij.nu.3.C.
2 de custod.& exhib.reor.ita demùm arridet, † si nominãtim & expresse apud acta,aut saltẽ corã Iudice & Scriba repetitus,extra tamen tormentorũ locũ,perseueret:Alber. de Gandin.in eius malef.Tract.tit.de quæstio.& tor.num.
3 32.Addo, † hæc veritate nixa videri, siquæ probationes, aut indicia conformia legantur, ne insons perire festinãs, ac volens,condemnetur,aut crucietur: ex text.d.§. diuus Seuerus.& l.non tantũ.in fin.ff.de appellatio.Idẽ tñ Bald.
4 (velut quidã Prothæus)† tacitam ratificationẽ suppetere, ac sufficere,in l.vnica.nu.8.C.de confess.autumat. Quã-
5 uis † sola appellatione, reuocari confessionem, velle vi-
6 deatur.† hanc confessionẽ non hæsam nec perseueratam, haud probare in reum,vel Orbilio plagosiorem credidit
7 Gui.Pap.de ci.cccxxxix.& sin.lxxiij.vbi † de confessione,
8 & ipsius infamia, plura scitu dignissima: † Sed intellige, plenè quidẽ non,sed semiplenè probare:Thom.Ferrat.cautel.v.Guid.Pap.d.sing.lxxiij.versic.cõfessio facta in tormẽ-
9 tis.Verũ † confessionẽ hãc,post diem & noctẽ, vt in regula,cõtinuatã sufficere,fulciri videtur text.in l.si cõfessus.ff. de custod.reor.& l.j.§.qõ.& §.siquis vltrò.ff.de qõ. Cyn.in
10 d.l.siquis in ea.C.de custod.reor.Bar.† hanc esse consuetudinem ait in l.j.nu.5.ff.de custod. reor. cui nectatur in Gallia, regia Ord.sub rub.*des questions & tortu*.artic.ij. in fin.verbi.crastina die torturæ,& alio in loco, reus iterùm audiendus ad perseuerantiam fertur: quo iure ferè hodie vtimur de dilatione intermedia,guttulam senit Alber.de
11 Gandin.d.tit.nu.33.hic addatur,quòd † confessioni legitimè factæ,sola vel tacita voluntate,perseueratæ, non reuocando,puta,ita statur,vt indè condemnatio sequi possit: quod si tormentorum metu,fuerit reus confessus,expressa & repetitione ratificatione,nullis stantibus in eum probationibus,opus esse creditur:Sybilina Bald.doctrina in l.ij. nume.3.C.de custod.reorum.

SVMMARIVM.

1 *Confessio spontanea,an & quando valeat.*

2 *An vnica iudicialis sufficiat.*
3 *An bina requiratur, vt hodie: nume.4.*
5 *Spontanea non nocet, nisi congruat indicijs.*
6 *Confessus crimen, qui custodiendus veniat.*
7 *Confessio spontanea, quot, & quibus casibus non officiat.*

REGVLA LIII.

1 CONFESSIONI † spontaneæ, cui reus pede fixo, velut ad saxum hæret, statur, nisi eam errore proposito, & probato, reuocarit, vel pro reuocationis vi, extent indicia: Bart. in d.l.j.§.diuus Seruerus.& §.qōni.& §. siquis vltrò.ff.de quæstionib.& Bal.in d.l.ij.nu.3.& 4.C.de custod. reorum. Guido Pap.decis.cccxxxix.& sing.lxxiij. Nōnul-
2 li tamen† vnicam in iudicio factam, confessionem sufficere arbitrantur: pelluntur hi tex.in l.qui sententiam.C. de
3 pœnis. † Non desunt qui binā expostulent: glo.in l. j.ff.de custod.reorum.ex l.siquis in ea.iuncta gloss.C.eod.& Bar.
4 † hanc esse consuetudinem refert.in l.j.nu.5.ff.de custod.
5 reor. Hanc autem regulam procedere crediderim, † si aliquibus saltem indiciis & præsumptionibus cōgruentibus, & nitatur, & iuuetur: dictis §§.diuus Seuerus. quæstioni si quis vltrò: ex ratione: l.non tantùm.in fin.ff.de appellationi. quod non audiatur perire festinans: quod & humanitatem habet. In hanc opinionem pedibus manibusque iisse videtur Chassan.in Consuetudi.Burgund.titu. *des iustices.* §.v.vers. *s'il n'a grace.* num.40.& 41.Socin. regu.lxx.in suis
6 Fallent. Sunt qui eò recurrāt, vt dicant † confessum iudicialiter crimen, modo quo suprà dictum est, si relegationis pomæria crimen excedat, cathenis vinciendum & irretiendum, nedum in carcerem detrudendum venire: l. si confessus.de custo. reorum.l.diuus.la j.ff.eod.& Bald. in rub.ff.& C.de in ius vocando. Sin relegatione minor infligenda credatur pœna, vt carcere quidem includatur, sed cathenis nō intricetur: Bar.in l.j.ff.de cust.reor.& arg.d.l.
7 diuus.† Quot aūt & quibus casibus, spōtanea cōfessio nō obsit, Hypp.de Mars.eius in Prac.§.postq̄.nu.6.& aliis seq.

SVMMARIVM.

1 *Extraiudicialis confeßio, & ad torturam sufficiens, & facere semiplenam probationem, creditur.*
2 *Si, putà, non fuerit reuocata.*
3 *Consilium Iasonis damnandum.*
4 *Extraiudicialis confeßio, ad condemnationem non sufficit: nisi geminata, & nu. 5.*
6 *Extra iudicium confessus, perseuerare cogitur, vel mulier, & quando, & nu. 7.*
8 *Idem in confesso coram Iudice incompetenti.*
9 *Confeßio extraiudicialis in tormentis perseuerata, ad condemnationem sufficit.*
10 *Confeßio coram incompetenti Iudice facta, indicium ad torturã sufficiens præstat.*
11 *Ea tamen ad condemnationem non sufficit.*

REGVLA LIIII.

1 CONFESSIO † extraiudicialis, vt semiplenam probationem facere, ita ad q̃onem sufficiens, crebriùs creditur: Palladius ille Bal. in l. vnic. num. 8. in fi. & nu. 9. C. de cõfess. Phœnicea gl. in l. capite quinto. gl. vlt. vbi scitè. ff. ad leg. Iul. de adulter. Panor. in ca. de hoc. nu. 7. vbi addit. ver. ad imponendum terrorem. extrà, de symo. & in c. quàm sit graue. nu. 21. vbi addit in verb. torturæ. extrà, de excessib. Pręlator. Guilielm. de Cun. in addit. in l. siquis in hoc genus. nu. 1. ver. suæ confessioni. C. de Episc. & Cler. Bald. in l. milites. nu. 2. C. de quęst. Guid. Pap. decis. cxx. Ang. eius in malef. Tract. in verb. comparuerunt dicti. nu. 4. Quod non 2 nulli eò coarctant, vt † ad Stoicorum ferè dumeta cõstringant, in eum, putà, quo non reuocaretur casum: Thom. Ferrat. cau. xxvij. Bald. vbi suprà, nu. 45. refert & sequitur Pan. in ca. olim. le ij. vbi nota. in apost. in verb. subijcit torturæ. nu. 9. & ibi Fel. col. ij. ver. secundo, nisi reuocet, &c. extrà, de rescrip. Ias. in l. Magistratus. ver. secũdò sing. limita, &c. nu. 3 4. & 6. de iurisdic. om. Iud. vbi † (pręter Christiani munus)

Aduoca-

Aduocatum docet, quò reum amicum, confessionem hanc reuocare, ad qõnem enatandam & euadẽdam, illectat: sed alibi diximus id genus consilium dantem, furca suspendẽ
4 dum, & exanimandum. Quoad autem † cõdemnationem, ea confessio insufficiens credita est, nec satis ponderis ad-
5 dere: Barto. in l. si confessus. ff. de custod. reor. † nisi sororinam nacta esset, & geminata dic retur, maximè in ciuilibus: Ias. in l. sed etsi. §. si cum de hæreditate. nu. 7. ff. de iure
6 iuran. † Cogendum autem, extra iudicium crimen confessum, vel mulierem, perseuerare, credidit Bald. in l. clarum.
7 nu. 4. C. de autho. præst. præcipuè † si ea verisimilis videatur, non aliàs: idem credidit eò loci nu. 4. idem Bal. in cri-
8 men confesso † coram incompetenti Iudice, putà, vt coram competenti & Iudice ordinario, perseuerare is confessus habeat necesse, & cogi queat, maximè si ex ea confessione sinistra suspitio, aut infamia fluxerit & orta dicatur: non aliàs: his pondus addit Guid. Pap. decis. ccij. nu. 7. Iason ta
9 men in d. l. Magistratibus. nu. 4. de iurisd. om. Iud. † confessionem extraiudicialem, in tormentis perseueratam, ad cõ demnationem sufficere, sine aliqua alia ratificatione, cre-
10 didit. Quòd autem † cõfessio criminis, vel coram incompetenti Iudice facta, sufficiens ad quæstionem indiciũ præbeat, notat Ias. in d. l. Magistratibus. num. 3 1. & 4. vbi Pau.
11 de Cast. nu. 3. Quoad verò † condemnationem non videtur, ob processus debilitatem & ineptitudinem: Guid. Pap. decis. ccxvj. nu. 3. & sing. lxxiij. De hac reg. videndus Hyp. de Mar. §. diligenter. nu. 76. & §. quoniam. nume. 19. in eius Pract, & d. §. diligenter. nu. 77. vbi de minoris confessione, & nu. 78. vbi non ad condemnationem, sed torturam sufficit, scilicet, non reuocata: ibid. nu. 79.

SVMMARIVM.

1 *Confeßio rei, in carcere facta valet, & quando.*
2 *Carcer nec pœnam, nec metum adfert.*
4 *In criminalibus, metus ex carcere non præsumitur.*
3 *Cur rei detineantur.*

5 *In ciuilibus causis, secùs.*

REGVLA LV.

1 CONFESSIO † rei, in carcere facta, viribus subsistit: Bald. in l. vnic. nu. 13. C. de confess. dummodò sine tor-
2 mentis id fiat, nec eorum metu facta videatur. † Nam solus carcer, vt pœnam non adfert, ita nec metum: gloss. cum text. in ca. si Clerico. de sententia excommunica. in sexto.
3 † Etenim non eò detinentur rei criminis, quò interim carcere crucientur, sed custodiæ causa, & ne illusoria tandem aliquando emergant indicia, includuntur: l. ij. ff. de custod. reorum. cum similib. In hac regulæ sentẽtia delitescit Bal. in l. siquis in hoc. numer. 3. & 4. C. de episco. & Cleric. vbi
4 † metus ex carcere non præsumitur, quum Iudex carce-
5 rem iuris authoritate indat, & habeat: † quanuis in ciuilibus, pro carceris metu, in præsumptionem crebriùs eatur: Bal. in l. falsus. nu. 31. C. de furt. & ser. corrupto.

SVMMARIVM.

1. *Testes vtiles quidem, sed non necessarij, in rei confessione.*
2 *Actis vel sine testibus statur.*
3 *Vtilitas testium præsentia, reo confessionem abnuente.*

REGVLA LVI.

1 CONFESSIONI † rei, testium præsentia non necessaria, verùm vtilis creditur, & è re adhibebitur, duorũ
2 putà: † Actis enim sine teste, statur: facit in argum. text. cũ ipsius rõne, in l. in donationib. C. de donatio. iuuat l. vbi nu
3 merus. ff. de testib. † E re aũt erit, & proficiet, quò maior fides & põdus primi Iudicis actis indatᷣ., & ne de facili reus cõfitens à primæua (vt nõnunquàm euenit) confessione & responsione deflectat & desciscat, si se cõfessum abnueret.

SVMMARIVM.

1 *Contractus carcerati, an & quando sustineatur, siue cum intrudente,*

dente, siue cum alio: & nu. 2. & 7.

3 *Etiam ad condemnationem confeßi debiti ciuilis, itur, & latè nume. 4.*

5 *Confessio in causa ciuili facta, in criminali est maximi ponderis.*

6 *Confessio inter easdem personas, in vno facta iudicio, nocet in alio, nisi contra eam iudicatum dicatur.*

REGVLA LVII.

1 CONFESSIO † debiti, aliusve carcerati cõtractus, aut vltima voluntas, si modò ritè & rectè is inclusus dicatur, ac alij actus in carcere facti & initi, irretiti libertatem & vtilitatem inspectantes, cõi calculo sustineri creduntur.
2 † idq; vel si cum intrudente nedum alio tertio, aut concarcerato fiant, verum vr: iuxta trad. per Bar. Bal. & alios in l. qui in carcerẽ. ff. de eo, quod met. caus. Ang. eius in malef. Tract. in verbo, qui Iudex dictũ. ver. an ãt. nu. 15. nõ est alienus text. in l. metũ. § sed licet. de eo, quod met. caus. & in l.
3 qui à latronibus. ff. de testam. Et ita † vt ad condemnationem debiti ciuilis, sufficiẽs credatur: l. vnic. C. de confes. l. j.
4 ff. eod. c. cùm super. x̃. eod. sing. gl. in c. vlti. eod. vbi † quę & qñ id genus cõfessio obsit, siue ea iudicialis, siue extraiudicialis dicatur: glos. ẽt mag. in l. j. in prin. & circa med. C. de
5 cõfes. vbi Babyl. cãpo, & scitè. Adde † confessionẽ in ciuili causa factã, in criminali maximi ponderis, si ea sit partis, nõ Procuratoris: Aug. apud Ang. eius in malef. Tra. in ver. & ad querelã. nu. 87. Confessio insuper inter easdem perso
6 nas, in vno facta iudicio, † in alio ita demùm officit iudicio, nisi cõtra illã primi iudicij cõfessionẽ, iudicatũ dicat.
7 Idẽ Aug. eo loci, nu. 88. † An & qñ carceratus contrahere queat. erigit regulam negatiuã, cum limitationib. affirmatiuis, Hypp. de Marsil. in Pract. §. attinguã. nu. 22. cum seq.

SVMMARIVM.

1 *Minor 25. aduersus delicti confessionem restituitur: & quando.*

Mino

2 *Minor sola confeßione læsus præsumitur.*
3 *In criminalibus minores indigent tutore ac curatore.*
4 *Regula nostra quando procedat, dolo aut culpa, &c.*
5 *An in delictis omißione, vel factione, &c.*
6 *Quæ minorum scelera puniantur: reg. sequen.*

REGVLA LVIII.

1 MINOR † viginti quinq; aduersus criminis, de quo minus legitimæ extabant probationes, confessionẽ, vel nullo errore proposito, restitui potest: Phœniceum & Sybilin. Ang. dictũ in l. certum. §. in pupillo. ff. de confess. vbi est aureus text. Extat etiam tex. cum gl. j. in c. ij. de in integrum restitut. in vj. sequitur pedetentim Alexand. in l. nam posteaquàm. §. si minor. col. pen. de iureiur. & in con
2 sil. cxvj. cum inquisitione. volu. ij. † Etenim eo solo, quòd confessus crimen haud legitimè probatum legitur, in eum læsio irrepsisse & serpsisse conuincitur: vnde restitui, præcipuè confessione sine curatore data, potest: Matth. de Affli.
3 decisio. ccviij. l. clarum. C. de autho. præstand. vbi † in criminalibus, minoribus, tutoris authoritas adsit, necesse est: saltẽ modo quo regula seq. dicetur. Ita tñ vt minores ipsi respõdeant, tutores verò aut curatores, eis adsint: d. l. clarũ.
4 † Hæc deniq; procedere credũtur, si culpa, nõ si dolo, crimẽ in minorẽ irrepsisse dicatur: l. j. C. si aduer. delic. resti.
5 postu. † Alij in delictis, omissione, nõ factione (vt sic dicã) perpetratis, restitutionẽ concedendã autumãt. De his scitè quasi Sybilina doctrina, ac Babylonio cãpo, nec aureo hamo piscat, gl. in verb. non subuenietur: & in verb. ei subuenietur: in l. si ex causa. §. nũc videndũ. ff. de mino. 25. ann. latus cãpus apud Ang. in suo malef. Tract. in verb. cõparuerunt dicti. ver. necnon sis bene. nu. 7. cum seq. maximè nu. 10. & in verb. scienter & dolosè. nu. 12. vbi de puerorũ
6 & minorũ delictis, † & quæ horum delicta puniãtur: scitè etiã hoc puniendi genus, distinctionum coloribus depingit, & insectatur Albert. de Gand. in eius malef. Tract. tit. de pœnis reor. nu. 30. & sanè non in lente illé vnguentũ, vt

nec

nec gemmã inserit plumbo, sed aurẽ mordaci lotus aceto, rẽ ipsam ad limã deducit. de pœna minoris xxv. annis: l. si quis. C. ad legem Cornel. de sycar. & l. impunitas. C. de pœnis. de confessione minoris extraiudiciali: Hyppol. de Marsi. eius in Pract. §. diligenter. numero. 77.

SVMMARIVM.

1 *In criminalibus, minor tutorem aut curatorem, desiderat.*
2 *Id quando procedat, & in quibus iudicijs.*
3 *Minori in atrocioribus destituto, curator ad lites datur: & nu. 6.*
4 *In atrocioribus minor doli capax, personaliter respondet.*
5 *Idq; sine Patroni aut Procuratoris, vt maior, auxilio.*
6 *Minoris tam in tortura, quàm extrà, confessio, quid. & num. 11.*
7 *Minores qui & quando puniantur: reg. praeceden. nume. 6.*
8 *Minor omnium delictorum, carnis dempto, capax est.*
9 *Minor cùm omittendo, tùm agendo peccat.*
10 *Minor an possit esse in iudicio sine tutoris aut curatoris, saltem ad lites, authoritate.*
11 *Confessio minoris, quando sit nulla.*

REGVLA LIX.

1 IN † criminalibus, vt nec in ciuilibus, pupillus sine tutore, vt pubes sine curatore, nec agit nec defendit: Phœniceus text. in l. clarum. vbi Bald. maximè nu. 3. versic. item licet. (vbi respondet §. ad crimen. l. pen. ff. de publ. iud.) C. de autho. præstand. & l. cùm & minores. C. si aduersus rẽ iud. & l. ij. C. qui legit. standi in iud. perso. hab. vel non: Secùs iudicium minitari ruinam item est: glo. vltima. in d. l. clarum. Salic. in l. ij. C. qui accus. non poss. l. propter. C. ad legem. Iul. de adulter. & in rubr. C. de in lit. dand. tuto. vel curat. Albert. de Gandin. in suo malef. Tract. tit. de homi-
2 cid. & eorum pœnis. nume. 17. hoc ita, † si ciuiliter & iure ordinario, non si extraordinariè, maximè in capitalibus & atrocioribus sceleribus incedatur: Cyn. in eo murus a-
3 heneus est in d. l. clarum. iuuat l. vlti. ff. de priui. delict. † Et hoc casu, tutorẽ, aut curatorẽ nõ habenti, detur saltẽ cu-

rator

4 rator ad lites:d.l.propter.& Salic. in d.l.ij. † In atrocioribus autem & extraordinarijs criminibus, minor doli capax,personaliter respondet,sine alicuius auxilio,aut consilio:l.si ex causa.§.nunc videndum.ff.de minorib. iuuat l. j.C.si aduers.delict.l.auxilium.§. in delictis.ibi, Sed vt ad legis ff.de minorib.iuncta ibi glo.in verb. fateatur.glos.in c.j.extrà,de delict.puero.& ca.paruuli.dist.iiij.Bal.in Au-
5 then.sacramenta puerorum. C. si aduers.vend. & ita † vt ne quidem Procuratore,aut Aduocato,vt nec maior vtatur:trit.l.pen.§.vlti.ff.de publi.iud.scitè & latè Ange.eius in malef.Tract.in verb.comparuerunt dicti.versi.necnon. nu.7.cum alijs, per tot.vbi de curatore minori saltem ad
6 lites dando,† & de minoris tam in tortura, quàm extrà, confessione,& ibi plura August.cumulat,pluriumq; longè lateq; discrepantes sententias & opiniones recenset: idē
7 Ang.in verb.scienter & dolosè.nu.6.vbi † qui & quādo mi
8 nores puniantur.† Est autem minor doli capax, omnium delictorum,carnis scelere dempto,compos:glo.in d.l.clarum.in verb.concedunt.& l.pupillum.ff.de reg.Iur.Infans autem doli capax non est:§.in summa.Institut. de obliga. quæ ex delict.nasc. Capitis insuper supplicio,vel impubes plectitur:l.excipiuntur.ff.ad Senatusc.Syllan. & ibi glo.&
9 l.si adrogati.ff.de tutel.† peccare enim possunt tùm agendo,cùm omittendo:scrib.in d.c.j.de delict.puero. Angel. eius in malef.Tract.in verb.scienter & dolosè.nu. 12.vbi
10 August.Quò fit † vt infantes rei delati, in iudicio sine tutoris,aut eo deficiente,curatoris saltem ad lites,authori-
11 tate esse nequeant: d.l.clarum. † aliàs fertur minoris cōfessio nulla:Bald.in d.Authenti.sacramenta puberum. de huius reg.materia,latus & quasi Babylonius campus, apud Ang.cò loci in verb.comparuerunt dicti.versi.necnō. nu.7.tetigit August.in eo Tract.in verb.qui dominus.ver. tu autem.nu.3.hanc regulam & eius declarationes, iuuāt quę regula sequenti dicuntur,maximè num.2.& 4.de hac regula guttulam senit Hoppol.de Marsil. eius in Practi.§. nunc videndū.nu.31. & nu.32.& 33.vbi causæ cognitionē præstandæ authoritatis,expostulat,dilatione intermedia.

Summa-

SMMARIVM.

1 *In priuatis delictis, patris authoritas necessaria creditur, sed non in publicis, & nu. 3.*
2 *In publicis criminibus, filiofamiliàs minori, curator ad lites datur.*
4 *Indiscriminatim filiusfa. reus delatus defendit.*
5 *Hodie quid.*

REGVLA LX.

1 IN † criminibus, in priuatis quidem, sed non in publicis, patris authoritas & consensus exposcendus venit, quàm
2 uis † his curator ad litem detur, vt pluribus videtur, si sit filiusfamiliàs reus, minor xxv. annis. hanc refert communem Alber. de Gand. eius in malef. Tract. tit. de aliquibus quæstio. nu. 12. cum seq. & tit. qui accus. pos. rub. de filiofa.
3 nu. 32. † Patris consensum & authoritatem in his postponi, conuincit l. inter. §. pen. & l. filiusfamiliàs. ff. de adulte. & gl. in d. §. pen. vbi accusa. & l. noxali. & l. etsi condemnatus. ff. de noxal. action. Lynceus & oculatis. text. in §. vlti-
4 mo. in vltimis verbis. Institu. eod. † vbi indiscriminatim filiusfam. pro delicto, siue publico, siue priuato (quòd Deli-
5 cti verbum sit generale) conueniri potest. † Quo iure hodie vtimur, maximè si extraordinariè, & non ciuiliter incedatur. De hac regula babylonicè Hyppol. de Mars. eius in Pract. §. expedita. à nu. 72. §. sequens quæstio. nu. 53.

SVMMARIVM.

1 *In merè pœnalibus, nec supplet, nec decisi. defertur iuramentũ, & quando: & nu. 2. & 13.*
2 *In causam attingentibus potest.*
3 *Accusator reo non defert, sed reus actori sic: & nu. 4.*
5 *Iudex quando, & an deferat ex Bartolo.*
6 *Innocentia rei fauorabilis.*

Reus

7 *Reus quando infamiam non patiatur iurando.*
8 *Iuramentum à pacto differt.*
9 *Periurus reus condemnatus infamis.*
10 *Ex gloss. volunta. & iudic. sed non necessa. in probationis defectum defertur.*
11 *Ex Odofredo voluntarium solum defertur.*
12 *Ex Azone indistinctè omne defertur.*
13 *Nota pulchrè quando non deferatur iuramentum, etiam in ciuilibus, nedum in criminalibus.*
14 *Quid si crimina ciuiliter intententur.*

REGVLA LXI.

1 IN † merè criminalibus, seu pœnalibus, nec suppletiuum, nec litis decisiuum defertur iuramentum: Alexan. consi. lxvj. viso processu. col. j. vol. j. tradunt Bar. & Hyppo. in l. de minore. §. tormenta. ff. de questio. & maximè in l. maritus. num. 4. eo. tit. & in singu. lxiij. incip. memoria teneo. Quod
2 quidam ita enodant, vt † principalis negotij nidum & mænia id non excedat, nec ad causam attingentia, extendat alas, protendaturq;: not. apud Bar. in dicta l. maritus. nu. 4. vltima apostil. Bar. tamen in d. l. maritus. num. 4. ad finem vsque, distinctione rem depingit, & (in summa) accusatorē
3 deferre reo, ob † Turpill. & collusionis timorem, non posse
4 opinatur: † reum verò actori non it inficias, quòd videatur reus tunc demum crimen, sub conditione, si iurauerit, fate
5 ri. † Iudicem autem in probationis subsidium & defectū, ad rei absolutionem, iuramentum, quod purgationis vocant, reo quidem posse, sed accusatori ad condemnationē non deferre, lactatus tex. nō alieno. in l. præsenti. C. de his, qui ad Eccles. confug. & l. sciant. C. de probationib. scitè & Babylonio campo Specul. in titu. purgatio quid sit. per to-
6 tum. libr. iij. † Tendit enim tunc demum ad rei absolutio-
7 nem, cuius gratia innumera concessa leguntur: † & hoc casu in reum nulla infamiæ labes ac macula irrepit: Phœniceus tex. in l. furti. §. qui iussu. & ibi gloss. in verbo notatus:
8 & glo. sequen. ff. de his, qui notantur infa. (In † quo iuramentum

mentum à pacto,aut transactione,dissidere, glo.in d.verb. notatus.asseuerat)iuuat regul.nostram l.si.duo.§.idem Iu-
9 lianus:ff.de iureiurand. † nisi posteà periurus in condem-
nationem præceps cadat:gloss.in d.l.furti.d.§.qui iussu.d. verb.notatus.& l.nam posteà.§.si damnetur. ff.de iureiur.
10 Glos.tamen in l.iij.in verb.agatur.ff.de iureiur. † volunta
rium & iudiciale quidem,sed non necessarium, in probationis subsidium & defectum deferri posse iuramentum, existimat. Et quàmuis Bar.in d.l.iij.numer.1. contrariam alleget gloss.j.in fi.in l.maritus.ff.de quæstio. ea tamen de solo in probationis defectum, iuramento, vocem trahit, nisi probationis inopiam,ad omne iuramenti genus,reducamus.Distinctionem insuper fingit ac depingit Albe. de Gand.eius in malef.Trac.ti.de transact. & pact.in malefi.
11 nu.25.vt † ex Odofr.sententia, in voluntario quidem,sed
12 in necessario & iudiciali,deferri nequeat:quàmuis † Azoni indistinctè deferri posse visum fuerit:ut ille refert. huic regulæ congruit quod not.Bolo. in l.non est verisimile.ff.
13 de eo, quod met.caus. ut † in criminalibus,ut nec magni ponderis causis ciuilibus, aut vbi singulares adessent testes,vel in aliquem iuris præsumptio daretur, non deferat
14 iuramentum: quē vide. Adde † non deferri iuramentū in criminalibus,vel si ciuiliter intententur:Hyp.de Mar,eius in pract.§.postquàm.nu.1.2.3.& 4.quē videas: nisi casibus à iure expressis:sed absolutioni locū fore. de reg.Hypp.de Marsi.eius in Prac.§.postquàm.nu.2.& §.expedita. nu.74.

SVMMARIVM.

1 *Ex solis præsumptionibus,reus non condemnatur, & quando.*
2 *Indicia ad condemnationem sufficientia,nouem.*
3 *Vbi maius periurium,ut in criminalibus,ibi cautiùs agitur.*
4 *Indubitata indicia,quæ sint.*
5 *Indicia grauia aut leuia,quæ sint.*
6 *An & quando ex solis indicijs,ad condemnationem eatur.*
7 *Dubitatis indicijs,ad solam torturam:sed indubitatis ad condemnationem etiam sine ea itur.*

8 *Iudices, ad condemnationem sufficientibus habitis indicijs, quare reum torturæ submittant.*

9 *Qui id fieri debeat.*

REGVLA LXII.

1 IN † criminalibus, ex solis p̄sumptionibus ingentibus & vrgentibus licet, nisi vel spōte reus cōfessus, vel legitimè per probationes apertissimas, aut per indicia ad probationem indubitata, & luce clariora, conuictus, non condemnatur: hæc regu. excerpta creditur ex text. clariss. in l. vlt. C. de probat. vbi oēs Docto. & maximè Bal. & l. qui snīam. C. de pœnis. & l. qui accusare. C. de eden. & l. j. C. de confess. & l. absentem. ff. de pœnis can. nos in quenquam. ij. q. j. & ibi gloss. j. conuincendi modos enumerat. facit etiam gloss. ij. eò loci. Alexand. consil. lxvj. volum. j. in princ. notabiles adfert distinctiones, Palladius ille & legum Coryphæus Bal. in l. milites. nu. 5. C. de quæstio. & l. non hoc. in
2 fin. vnde cog. (indicia † autē, vel ad condemnationem, sufficientia, nouem nu. refert de Gand. eius in malef. Tract. titu. de præsumpt. & indic. indubit. ex quib. condem. sequi. poss. quę non omittas) Ratio autem horū, redditur à Bal.
3 in d. l. vlt. nu. 4. quòd vbi † maior & grauior condemnatio subsequitur, ibi tutior & firmior probatio expiscāda, sit p̄cipuè in criminalibus, in quibus vt plurimū, aut de statu, de fama, de honore, de vita, aut corporis partis mutilatione, digladiatur ac dimicat̄, quibus nihil hoc in seculo, charius & magis Phœniceum, si Philosophorū, nedum Christianorum sententiæ hæserimus, quod horum vel minimū, fortunę bonis præponderet. De anima (qua nihil dignius)
4 hic ne verbum quidem. † Indubitata autem (ad rem) indicia, Bal. in d. l. vlt. nu. 3. sunt à lege approbata, & veritatem in vnam consonantiā indubitanter arguentia: arg. l. si hi, qui adulterij. C. ad leg. Iul. de adulter. & l. milites. §. oportet. C. de quæstion. † indicia autem leuia, aut grauia, quæ
5 sint, Baldi Sybilina doctrina in d. l. non hoc. in vlt. verbis enucleat ac enodat: vt, putà, graue dicatur, quod frequenter & facilè contingit adesse: leue verò, quòd frequenter

&

& facilè abesse obuenit:ratione glo.penult.eiusdem legis,
6 pellectus:ibi etiam,† an & quando quis,solis in condemnationem,indiciis,irrepat,& per distinctiones multus est
7 idem Bal.in d.l.milites.nu.5.C.de q.vt velit, † indicia dubitata,quàmuis verisimilia,non ad condemnationẽ , sed ad solam torturam:indubitata verò,etiam sine tortura,ad
8 condemnationem sufficere:† solere tñ Iudices, quò negotij veritatem,ore rei proprio,nanciscantur,tunc demum
9 reum quæstioni submittere,† sed sit hoc moderamine adhibito.De quo reg.xxxvij.supra.

SVMMARIVM.

1 *In criminalibus,nec violenta præsumptio ad condemnationem,licet in ciuilibus sit,sufficit.*
2 *Verus l.vlt.C.de probat.& nouus intellectus.*
3 *Communis antiquus intellectus non congruus.*

REGVLA LXIII.

1 IN † criminalibus,etiam violenta præsumptione , quæ in ciuilibus plenę probationis, vim & robur habet,ad condemnationem non itur:cap.afferte.& cap.quia versimile. de præsumptionib.l.vlti.cum ibi notatis. C. de probationib.Alexand.consil.xv.viso processu.in iij.fundamen.volum.v.Ratio exhaurietur ex trita illa l.vlt.C.de probatio
2 nib.quæ † quoties de luce clarioribus,verba facit , non tã de probatione,quàm de indicijs & coniecturis , vocẽ tra-
3 hit:vnde non verè eã crèbrius induci putarim, vt † omne probationis genus(vt communiter creditur,luce clarius esse debeat,sed indicia sic,vt ibi in fin.quod nota, velut nouum,& aurẽ mordaci(citra iactãtię maculã)lotum aceto, nec in lente vnguentum,vt nec ad itiuam natum.

SVMMARIVM.

1 *Plures imperfectæ probationes,in criminalibus iungi nõ possunt*

ad plenam probationem inducenda.

2 *Quàmuis secùs in ciuilibus, saltem non arduis credatur.*

3 *Iasonis opinio in ciuilibus, id procedere, si eiusdem sint farinæ duæ illæ probationes.*

4 *Quid in criminali Baldo visum sit: quàmuis alijs non videatur: me.5. & 6.*

REGVLA LXIIII.

1 IN † criminalibus, plures & diuersæ probationum species (quales, duæ semiplenæ probationes sunt) ad teretē & rotundam, ac plenam probationem instillandam, contexi, vt & necti, ac iungi non possunt: Bal. in c. veniens. nu. 7. & ita glo. ij. ibi, Prętereà. de testibus. & l. siquis ex argentarijs. §. j. versi. quid enim. num. 4. ff. de edend. Alex. consil. cxliij. quum abundet. colum. ij. vol. ij. Sali. in l. ea quidem. col. penulu. C. de accusationib. Decius in c. j. colu. pen. ver. secunda conclusio. de appellatio. & in c. cùm causam. col. penult. de probationibus. & in consil. clxxv. in causa falsitatis. circa fi. volu. j. Id genus decisionem erigit Iaso. in l. admonendi. colum. lxxxiiij. in princip. nu. 213. in ij. inter-
2 preta. ff. de iureiuran. Quàmuis † in contrarium, in causa ciuili, saltem non ardua, pedibus manibusque eatur: Bald.
3 & Doct. locis præallegatis. † Iason tamē in loco præalleg. in ciuilibus semiplenas probationes, duas etiam in ciuili causa, nisi eiusdem farinæ & speciei sint, haud sufficere o-
4 pinatur. † Baldo verò in d. c. veniēs. in criminalibus, duas semiplenas probationes, indicijs probatis fultas, sufficere placet: verbi gratia, Vno teste de veritate negotij, duobus
5 item de fama deponentibus. † Scio tñ nonnullos ex l. non omnes. §. à barbaris. ff. de re milita. In contrariū trahi, sed ea argumenta à l. vltima. C. de probationibus. colorē acci-
6 pere crediderim: † hanc ciuilis & criminalis causæ differētiam, literis nobis consignatam reliquit Hyppol. de Marsil. eius in Pract. §. expedita. numer. 81. & §. diligenter nume. 14.

SVMMARIVM.

1 *In criminalibus, contra reum, testes omni exceptione maiores esse debent.*

2 *Nec multitudine, nec adiunctorum ratione, horum testium inhabilitas purgatur, aut suppletur: secùs in ciuilibus. num. 3.*

4 *Testis domesticus, pro reo admittitur.*

REGVLA LXV.

1 IN † criminalibus, ad probandum contra reum, testes idonei & omni exceptione maiores requiruntur & ita,
2 vt † illorum inhabilitas, nec multitudine suppleatur, nec adiunctorum ratione purgetur: Bal. in ca. ad nostram. de probatio. l. fi. cum ibi notatis. C. de probationib. Iaf. in Authent. si verò contigerit. ver. tu limita. nu. 6. C. de Iud. tex. Lynceus in c. licet causam versic. quanquàm. ibi, Ad repro
3 bandum extrà, de probatio. Quàmuis † in ciuilibus secùs: Hyppol. de Marf. eius in Pract. §. expedita. nu. 82. vbi quod deest in fide, in ciuilibus, supplet numerus. Idem creditur
4 pro reo, in criminalibus, † vt vel domestici rei innocentiã probent. Hyppo. de Marsi. eius in Pract. §. oportunè. num. 15. sed vide Bartol. gloss. & alios in l. parentes. C. de testib. Dixi regul. xxj. num. 2.

SVMMARIVM.

1 *Testis infamis testimonium, sine tortura non admittitur, vel in casibus exceptis: nisi, &c. & nume. 2. & 3.*

4 *Testium dolosorum reprobationes, in casibus exceptis, ad probandum admittendæ.*

5 *Testis accusatus non purgatus, an, & quãdo in ciuili aut criminali causa admittatur: & de purgato: & nu. 12.*

6 *Qui sint & dicantur infames: & nu. 7. & 8. siue ciuiliter, siue criminaliter siue publico, siue priuato, vel ciuiliter agatur.*

9 *Iniuria etiam verbalis, infamiam irrogat.*

10 *Multiplex infamiæ species: & nu. 14.*

11 *Testimonio, qua infamia officiat.*

13 *Accusatus Procurator esse non potest, donec se purgauerit.*

15 *Infamia macula, testis ossibus haret, non purgata putà.*

REGVLA LXVI.

1 TESTIS † infamis testimoniũ, vel in casibus exceptis, sine tortura veritati pondus non addit: Phœniceus & sing. ciuilis tex. in l. ob carmen. in fi. princ. ver. si ea rei conditio. ff. de testib. congruit l. ex libero. in prin. versi. nec tamen consequens esse, vt etiam sine tormentis, eidem, putà minori xiij. annis, vel alteri testi regulariter reprobato, credatur: tex. Can. vbi sine tormẽtis huius farinę testibus non credatur: in c. imprimis. in fi. versi. testes. ij. q. j. & c. illi, qui. v. quæst. v. & c. si testes. versi. si autem ea rei cõditio. 4. quæstio. iij. non est alienus tex. in l. nullus. C. ad leg. Iul.
2 Maiest. vbi † creditur testimonij infamis indiscriminatim & sine tortura admittendi, singularis casus: ergo crebriùs in contrarium itur: iuuant quæ tradit Spec. in tit. de
3 teste. num. 28. versi. quia tunc admittitur, &c. † vbi infamis crebriùs à testimonio in criminalibus arcetur, præcipuè in reum: nisi in subsidium, quando, putà, veritas haberi aliter nequit: & tunc cum tortura admittitur: phœniceè Lanfrã. de Oriano in eius Practi. tit. de deposi. testi. num. 129. cum præceden. & seq. scitè Bart. in l. j. nu. 12. C. de sum. Trin. vbi Bal. nu. 5. mellitè & scitè Ias. in d. l. j. nu. 65. cũ seq. ad fi. vsq;. vbi infamia facti & iuris, siue in criminali, siue in ciuili causa, qñ testimoniũ impediat, reg. cum limitationibus & declarationibus aureis erigitur: certis insuper, vt diximus, casibus auditur, vt in crimine læsæ maiesta. hæresi, & simon. Phœniceus tex. in c. licet Hely. extrà, de symo. cũ aureo ca. per tuas. ibid. & gl. mag. vbi est aureus tex. maximè ad hoc,
4 vt ẽt † in casibus exceptis, testiũ dolosorum, id est, eorum, qui non iustitiæ zelo, sed dolo deposuerint reprobationes probãdæ admittãtur: auxilio est ca. imprimis. ver. sed & de personis, &c. & vers. testes aũt, &c. in fi. ij. q. j. & c. illi, qui. v. quæst. v. bellissi. text. in cap. per tuas. de symon. vbi est simi-

lis

lis text. vbi etiam quanti ponderis sint huiusmodi testimonia sola,vel aliũde auxiliata,versicu.nos verò,&c. siue purgati,siue non,dicantur huiusmodi testes, aut emendati:non omittetur cap.testimo.&c.vlti.de testibus,extrà.
5 vbi † an & qñ testis criminis purgati,vel non, insimulatus à testimonio extrudatur,siue in ciuilibus,siue in criminalibus: notatur in l.qm̃.super. gl.participes.vbi de socij criminis testimonio,& quis socius dicatur:C.de probation.degustabo infrà,reg.cxxix.maximè nu.12.de testimonio criminosi scitè dictus Lanfran.titu.præalleg.nu. 123. cũ se-
6 quen.Hi † autem infamiæ nota inquinati & polluti dicuntur,qui,vel publico iudicio,vel priuato,quo casu ciuilis actio infamiæ labem ingenerit,damnati creduntur:Phœniceus text.& singul.in l.infamem.ff.de public.iudic.iuncta ibi glo.j.ij.& penul.vbi latissi.Barto.& §.penulti. Institut.
7 de pœna temerè litig.idque † siue ciuiliter, siue criminali
8 ter,publico agatur iudicio:vt ibi in glo.j.cum scriben.† In aliis autem iudiciis priuatis,sola licet condemnatio criminalis,infamię maculam inferre,ex d.l.infamẽ. non credatur:eã tñ si sententiæ executio subsequatur,istillari crebrius itũ est:glòss.ij.in dicta l.infamẽ.quæ id fulcit viribus l.ictus.ff.de his,qui notantur infamia.Bart.in dicta l. infa
9 mem.nu.1.2.3.4.& 12.vbi † pro leuicula ẽt iniuria verbali,damnatus,infamiæ pedicis irretitur & intricatur: ex c.
10 cùm te.extrà,de re iudica.† De iuris,facti, & sententiæ infamia,gustum seni meo in legitimarum Tractatu,art.ix. sub nu.10.post Bal.in l.fratres.C.de inoffi.testamento.vbi ille quasi Babylonio campo multus est.A nonnullis eò vẽ
11 tum est,vt † infamia facti,si crimẽ ciuiliter ducatur,vt in ciuili vel ardua cã,testimonio haud sit obfutura:tex.videtur in c.per tuas.extrà,de sym.sing.tex.in c.testimoniũ.&
12 c.vlt.extrà,de testibus.vbi scitè de his,† & vt pendẽte criminali accusatione,in testimoniũ reus in criminalibus nõ admittatur:vt ibi,& videtur aureus tex.in l.in testimoniũ. ff.de testib.quod intellige nisi in subsidiũ:vt de infamibus diximus,maximè in exceptis criminibus:tex.Lynceus in
13 c.vlt.de testib.& attestat.extrà. † Vt nec Procurator esse

interim poteſt:vt ibi gl.vlt.circa prin.& ſingula.ad hoc natus tex.in l.reū.C.de Procurator.nō purgata,putà, innocē-
14 tia.† de duplici īfamiæ genere,extat tex.in l.ij.ff.de obſe-
15 quijs.à liber.præſtand.† Hæc aūt infamiæ macula,nō lota nec purgata,ita teſtis oſſibus (vt ſic dicā)hæret, vt vel co poſt depoſitionē vita finito,probari queat:Specu.prælle-ga.loco.nu.29.pulſus tex.l.vlt.C.de teſtibus.cū ſimilibus. Huius regulæ vis, ēt videtur pendere ex l.edictum. & l.diuus.& l.de minore quatuordecim annis.ff. de quæſt.de teſtis infamia,Hypp.de Marſ.eius in Prac.§.diligēter.nu.62. & nu.81.& ſimilibus. vbi de eius teſtimonio torquendo.

SVMMARIVM.

1 *In criminalibus,teſtis ſui dicti,vel non interrogatus, reddere tenetur rationem.*
2 *Quod procedit,ſi contra reum deponat.*
3 *Teſti in rei fauorem deponenti, vel ſi nullam dicti rationem reddat,creditur.*

REGVLA LXVII.

1 IN † criminalibus,teſtis etiā non interrogatus, dicti rationem reddere tenetur,ſecùs non probat: Sal.in l.fi.C.
2 de probatio.Roma.in rub.de arbitr.col.x. † Quod ſic accipias velim,vt in teſte, contra reum deponente, id ince-
3 dat, non ſi in rei fauorem : † tunc enim vel non aſſignantis dicti rationem teſtimonio ſtatur, tantus eſt abſolutionis fauor:l.Arrianus.ff.de actio.& oblig.l.abſentem.ff.de pœnis.l.fauorabiliores.ff.de reg.Iur.Hyppol.in ſing. 658. teſtes in cauſa.

SVMMARIVM.

1 *In ciuilibus cauſis, actoris probationes ex ſeipſis debilitari oportet,quò reus abſoluatur:& nu.3.*
2 *In criminalibus,etiam ex rei probationibus,ſufficit.*
3 *Quò reus damnetur actoris probationes multò vrgentiores eſſe oportet:*

oportet:& num.9.

4 *Testium pondus,à numero & qualitate dependet.*

5 *Ex solis actoris probationibus, vel rei absolutio dependet,et quō.*

6 *De testium,& instrumentorum pugnantia,plura.*

7 *Testibus verisimiliùs deponentibus statur.*

8 *Indicia indicijs eneruantur & tolluntur.*

10 *In paribus aut dubijs testimonijs,rei fauor præponitur.*

11 *In criminalibus,potiùs in rei fauorem negantibus,quàm in eum affirmantibus,statur.*

12 *Quàmuis secùs in ciuilibus.*

13 *Hodie quid.*

REGVLA LXVIII.

1 ETSI † in ciuilibus causis,quò reus absoluatur, actoris probationes,ex seipsis præcipitari,& dubias reddi ope ræpretium sit:c.in præsent.de probatio.extrà . l. non hoc.
2 C.vnde legit.† in criminalibus tamen accusatoris probationes,rei probationibus,anxias & dubias reddi,ac debilitari sufficit:Bart.hanc eandem distinctionem texens, depingens & erigens , in l.non solùm. §. sed vt probari.ff.de noui.oper.nun.Sali.in l.matrem.C.de probatio. Alexan.
3 consil.xv.viso processu.in ij.funda.volu.j.Hinc fit,vt † datis hincindè indicijs,aut probationibus,quò reus condẽnetur,accusatoris probationes,multò vrgentiores,excellen-
4 tiores,ac nobiliores,esse oporteat:† quod testium & qua-
5 litas,& numerus,olfaciet. † Idem dictum velim de solius accusatoris probationibus,quotiès alij ad reũ onerandũ , ad excusandũ alij tẽdunt , vt tunc demùm inęqualitas spectãda veniat:his arridere videt l.ob carnem.§. vltimo.vbi Bar.Bal.& alij,ff.de testib.vbi gl.mag.& l.iij.§.ideoq;.ver. eiusdem.ibi, Aliàs numerus testium eod.cum glo.magn.
6 in c.in nostra.extrà,eod.(vbi scitè & pulchrè † de testim. tam vnius,quàm duarũ partiũ, contrarietate,siue ea testimonia sint testiũ,siue instrumentorũ:mellitus tex.cum gl. in c.si testes.iiij.q.iij.ad quæ Iura quisquis pedibus manibusq; recurrat,quòd ad limam res deducatur vsque , scitè sanè)

ſanè)his annectatur Bar.in l.iuriſiurādi.nu.8.C.de teſtib. vbi teſtium numerum exceſsiuum, dignitati præponderare, aliàs dignitatē præferri, ſcitè & mordicùs autumat:
7 † veriſimilius teſtimoniū, ēt præferatur oportet:Matth. de Affl.deciſ.ccclxiij.nu.6.& deciſ.cccc.nu.11.& Soci.reg. ccccxxvj.in ij.& iij.fallent.in eius Fallent.Ang.hæc deguſtaſſe videtur in eius malef. Tract.in verb.quod fama pu-
8 blica,nu.34.vbi † Auguſt.indicijs alia tolli & eneruari indicia,autumat,qui allegat Sal.in l.fi.circa gl. C.de accuſat.& in l.in ciuile.C.de furtis.pulchrè & verè dubio pro-
9 cul Bar.in l.j.§.j.nu.2.ff.de quæſtio. vbi † accuſatoris teſtimonia,rei probationibus,quò ad condemnationē eatur, grauiora multò,& præpōderare oportere affirmat.Quod & notatu dignū eſt,pro rei tuitione:his cōgruit Fulg. conſil.lxj.& Franciſ.Brun.in Tract.de indic.& tor.col.4.circa fi.cor.ij.faciūt quæ reg.clvij.de Medicorū relatione dicū-
10 tur.† in paribus aūt aut dubijs teſtimonijs, rei fauorem præponendū duxit Phœnicea gl.vlti.in fi.in c. Clerici. 81. diſt.quam allegat Bald.in d.l.data opera.num.44. & idem
11 Soc.eadem reg.in fi.vbi † in criminalibus, plùs creditur in rei fauorē negantibus,quàm in eū affirmantibus:quàm
12 uis † in ciuilibus ſecùs.† Hodie etiam in ciuilibus, crimi
13 nalis reg.videtur obſeruari:hinc quæ anteeant tunc probationes,ex præcedentibus,vel in ciuilibus liquet. de teſtium pondere,& quando cuiuſq; potiùs in ſententiam eatur,& in dubijs cuius fauor præponderet, ſcitè Specul.tit. de teſt.verſi.poſtquàm.maximè nu.45.& 6.

SVMMARIVM.

1 *In actu ad vtrumlibet, animæ fauorem, in duriorem partem, in præſumptionem imus.*
2 *In foro conſcientiæ,culpa timenda,etiam vbi non eſt.*
3 *Patris dolus,culpa,aut matris,qui & quando puniatur.*
4 *In foro contentioſo,quotiès de pęna infligenda quæritur, in mitiorem labimur partem.*
5 *Delicta non præſumuntur.*

Hæc,

6 *Hæc, rei absolutionis, gratia, sed condemnationis non, fiunt.*

REGVLA LXIX.

1 IN † omni actu ad vtrumlibet, id est, qui in delictum cadere, vel non, potest, in anxijs animæ fauore, in partem duriorem, velut tutiorem, declinare, & sic delictum præ-
2 sumere operæpretium est: etenim † in foro animæ, culpā expauescere & abhorrere, bonæ consciētię est: aureus textus, in c. ad audientiam. cum glo. pen. & vlti. in fi. de homicid. extrà. alius Phœniceus text. cum glo. j. in c. de his, qui filios occid. vbi timendam culpam, etiam vbi ea non est, in foro cōscientiæ, glo. autumat, quæ gl. in d. cult.. est iugi-
3 ter & perpetim menti figenda, † pro patribus, aut matribus, filiorum casu, culpa, dolo: aut aliàs occisoribus, pœna
4 imponenda, vt sciamus quæ & quanta. † In foro autem contentioso, vbi de pœnæ afflictione, verba habentur, in dubio, in partem leuiorem ac mitiorem deflectere nos
5 oportet, † quum delicta non præsumi, nemo nesciat, clarissimus, tex. & notatu dignus, in l. merito. ff. pro soc. & ibi glo. j. & Bar. & in l. qui iurasse. §. si pater. cum glo. ff. de iu-
6 reiuran. † hæc absolutionis, non condemnationis gratia, procedere autumans, pellectus Bart. text. in l. si duo Patroni. in princi. ff. de iureiurand. pro huius etiam regu. secunda parte facit text. in l. absentem. in princip. ff. de pœnis. Abb. & Felyn. in d. c. ad audientiam. in secundo notabil. de homicid. extrà.

SVMMARIVM.

1 *Sese exanimans, vulnerans, aut tentans, conscius præsumitur.*
2 *Sese occidens, sepultura non donatur.*
3 *Huius morte, crimen non extinguitur.*
4 *Nec pœna euanescit.*
5 *Huius bona prescribuntur.*
6 *Huius hæres, ad ipsius innocentiam, quò bona obtineat purgandam auditur.*

Esse

REGVLA LXX.

1 SESE † exanimans & occidens, tentansve, quàmuis ob uiam itum sit, vel sese vulnerans, sibi mortem consciscē di animo, quum de crimine quæritur, criminis reus & con scius præsumitur: notatur pulchrè apud Bart. in Iure Roscium, in rubr. ff. de bonis eorum, qui ante sententiā mor. sibi consc. Ias. latè in l. si is, qui nu. 2. 3. & 4. C. qui testamen.
2 facere possunt. Quo fit, vt † sepultura donandus, suiipsius homicida non veniat: vt ibi per eos, & notatur in c. siquis absciderit. cum seq: lvj. distin. & c. sanè. xv. q. j. cum alijs: bri
3 cam huius rei seliget quis extradit. in regul. cxliij. † Durat
4 enim, nec tunc morte euanescit scelus: Bar. † in l. defuncto.
5 ff. de public. iudic. in princ. vt † nec tunc demùm pœnæ intereunt: l. ex iudiciorum. ff. de accusationibus. quinimò bo na proscribuntur: l. defunctis. in fi. C. si reus vel accus. mor. fuerit. & l. vlti. ff. de bonis eorum, qui mortē sibi cōsc. Quā
6 uis §. ulti. d. l. vlti. † ad probandam rei huius suiipsius occi soris innocentiam, hæres audiatur, qua probata bona obtinet: de his guttula in reg. cxxiiij. & reg. cxxvj. num. 4. sese occidere tentans, nec perficiens, qui puniatur, vr̄ text. sing. cum Doct. in l. si quis. la ij. in fi. ver. miles. ff. de pœnis. & in l. j. ff. de bonis eorum, qui ante sententiam mortem sibi cō scius. & quando non. d. l. si quis. in fi.

SVMMARIVM.

1 *Facto aduersarij prouocatus, nunquàm vera & ordinaria delicti pœna, sed mitiùs punitur.*
2 *Prouocatus, non tam dolo, quàm culpa deliquisse præsumitur.*

REGVLA LXXI.

1 FACTO † aduersarij prouocatum, nunquàm vera delicti pœna cruciari, sed leuiùs & mitiùs cum eo agi credi tur: non Talpeus tex. in l. qui cum maior. versic. si libertus. ibi, Ignoscendum est enim ei, &c. ff. de bonis libert. l. ij. in prin.

prin.ff.de iure Fisci.l.Gracchus.in fi.C.de adulter.l.si adulterium.§.Imperatores.ver.difficillimum. ff.eodem.l.j.§.diuus.versi.item diuus. circa fin.ff.de sycar.Hypp.in l.ij.per
2 illum text.C.eodem.Etenim † non tam dolo,quàm ira,crimē in hunc irrepsisse itum est: d.§.Imperatores ver.difficillimum, &c.huius rei guttulam fenit Hypp.de Mars.cius in Pract.§.quoniam.num.62.& 63,70.& 71.vbi incœptor rixæ,& qui percutere incœpit,in culpa esse fertur.

SVMMARIVM.

2 *In materia prouocationis,creditur Iudex posse lenire pœnam, vndecunque prouocatio,occasiove manet & fluat.*

REGVLA LXXII.

1 TANTVS † esse ferē prouocationis, datæve occasionis effectus,vt in potestate Iudicis homicidæ (quē iracundia,prouocatiove, vel si aliundè,quàm ex offensi facto, ea ortum habere dicatur,impulerit)esse credatur, pœnam ordinariam lenire ac extenuare: Phœniceū d.Rom.in l.cùm mulier. la j.col.16.aduerte tum.ff.sol.mat.per.text.Phœniceum & Lynceum in l.lex Iul.§.fin.ff.ad leg.Iul.repetund. Hyp.in l.j.col.vij.de sycarijs.

SVMMARIVM.

1 *Legis permißionem euolans,de solo excessu,punitur.*
2 *Quòd in eo,quo solo exceßit,deliquerit.*
3 *De correctionum & emendationum materia,latè.*

REGVLA LXXIII.

1 VBICVNQVE † aliquid certa forma,licet, si eius pomæria excessa dicantur, non factum integrè,sed solus puniatur excessus: textus omnium, qui adduci possent Lyncei, ac aurem mordaci loti aceto, in lege Gracchus.

in fi.C.de adulter.vbi glos.in l.si adulterium.§.Imperatores.versi.difficillimũ enim,&c.ibi,Et magis, quia plus,&c. ff.eodem.& ibi Ang.not.Alexand.consi.cxl.ad fin.vol.ij.& consil.cxix.vol.vij. vbi hanc esse cõmunem asserit.Etenim
2 nõ † in eo,quod licet, sed in quo legalis permissionis nidũ euolat,& cancellos egreditur,is deliquisse creditur:text.cũ gloss.in c.olim.glo.vltima.extrà, de restitut.spolia.faciunt
3 † quæ adduci possunt de filiorum, vxoris, seruorum,discipulorũ, & aliorum,id genus correctionibus & emendationibus,in l.vnic.C.de emenda.seruor.& l.vnic.C.de emẽda. propinquor.cum ibi traditis per Bar.& alios:vbi pater materve,vir, dominus, aut magister excedens, quatenùs pomæria legis euolauit, punitur. huius rei qui suos irrigare desiderat hortulos,riuulum exhauriat ex malef.Tract.Bonifac.de Vitell.titu.quib.concess.est correctio.& ex Pract. Hypp.de Marsi.§.quoniam.num.90.vbi de solo excessu,tenetur:& §.aggredior.nu.80.vbi de magistri correctione,& nu.81.vbi de viri.

SVMMARIVM.

1 *Qui legis permissionem excessit, dolo non præsumitur id fecisse.*
2 *Idq; siue agendo,siue defendendo excesserit.*
3 *Omnis legalis defensio,moderamen non excessum exposcit.*
4 *Dolo & ex proposito excedens,punitur de excessu, & vltrà:odio doli:& quando,in fine reg.*
5 *Culpa omnis punienda,sed hic pro modo excessus.*

REGVLA LXXIIII.

1 QVICVNQVE † pomæria à lege concessa,euolat, & excedit,non vt dolo pulsus,sed culpa illectus & lactatus punitur:l.j.§.fi.ff.de sycar.Felyn.in c.significasti. col.fi. de homicid.Butrig.in c.olim el primo. per illum tex.de re
2 stitut.spol.extrà.† Idque,siue ille agat, siue tueatur:† Ete-
3 nim omnis defensio à lege data,moderamen nõ excessum, exposcit:glo.vltim.in d.c.olim. cum similib.non desunt tamen,

4 men,qui † dolo & ex proposito excedentem,non si culpa, puniri crediderunt: Ang.Aret.eius in malef.Trac.in verb. & dictus Titius.nu.9.qui allegat Sali.in l.Gracchus. C.de adult.& Pet.de Anchar.in Clemen.j.de homic.in fi.iij.nō tab.quod à re alienum & abhorrens non videtur,si propo situm, aut dolus indubitatus elucescat & expiscari possit,
5 vt vel integrè excedens puniatur. † Sin sola arguatur culpa,regulam palmam obtinere crediderim. Nec enim iuri consonum videtur,vel solam culpam impunitam relinquere,nisi hæc iusta aliundè causa lactetur & fulciatur. de hac nostra reg. extat Hypp.de Marsi.eius in Pract.§.quoniam. nu.67.doctrina: & quòd dolo & ex proposito excedens, de solo excessu teneatur,tenuit idem Hypp.ibid.nu.68.

SMMARIVM.

1 *In criminalibus, testis de credulitate,in rei fauorem admittitur.*
2 *In ciuilibus longè secùs.*

REGVLA LXXV.

1 IN † criminalibus quò pœna mortis reus exuatur, testis de credulitate verba facientis testimonium admitti crebriùs creditur: vt si testis(exempli causa) se credere reum aliquem occidisse, aut ei vulnus aliquod inflixisse, ad necessariam sui defensionem dixerit:Bal.nu.5.& Salic.in l.solam. C.de testib.Hyppo.in singu.xix.tu scis clarum:Alex. in consi.lxxvj.visa.in fin.& in consi.cix.visis.col.pen.volu.
2 1. Quàmuis † in causis ciuilibus, crebriùs in contrariam pedibus manibusq; eatur sententiam: glo.mag.& Docto. in l.testium.C.de testib.

SVMMARIVM.

1 *Si delictum probetur,sed non qualitas proposita,reus videtur absoluendus.*
2 *Bart.lea super hac re,consuetudo.*

2 Tempo-

3 *Temporis ac loci diuersitas, negotij diuersitatem arguit: & num. 4.5.& 13.*
6 *Alio tamen in iudicio, prosecutio non denegatur.*
7 *Hodie quisquis ad formam probati, condemnatur.*
8 *Varij variè de hac re sentiunt.*
9 *Nonnulli detrahendam qualitatem volunt.*
10 *Detractioni aut libelli additioni, quando sit locus.*
11 *Clausula, Super quibus omnibus, &c. tollit omne dubium: & nu. 12. vbi ponitur regulæ limitatio: & nu. 14. vbi alia regula declaratio collocatur.*
14 *Quid in actu reiterabili.*

REGVLA LXXVI.

1 VBICVNQVE † delictum cùm aliqua qualitate illud grauius reddente, proponitur, cui pondus nõ addatur, de crimine constet licet, reus absoluendus creditur: communis Doctorum sententia in l.ij.C.de probationib.vbi Cast.& Bal.notab.doct.in l.denunciasse.§.quid tamen. ff. de adulter.vbi latè Bar.& consi.ciij.libr.ij.consi.vbi in fin.
2 † ita obseruari credidit, quàmuis in contrariam pellatur sententiam, eamque sibi videri consuetudinem, autumet, & asserat. Idem Bart.in l.is, qui reus.ff.de public.iudic.nu.
3 6.vbi † ex diei, temporis, ac loci diuersitate, diuersum vide
4 ri negotium opinatur, & nu. 10.vbi † cautelam, ad rei tuitionem & defensionem probandam, assignat: iuuat l.quid ergo. §.pœna grauior. ff.de his, qui notantur infamia. refert & sequitur Ro.in consil.ij.quæstion.& in l.Fulcinius. §.j.& ibi scitè Bar.quibus ex causis in possession.eatur.scitè & subtiliter Bar.hanc quæstionem per distinctiones eli mare, & veritatem expiscari cogitur, in l.denunciasse, pręallegata. Qui in hac delitescunt sententia, hoc pondere huic regulæ stimulum addunt, quòd nec sit, nec videatur
5 idem scelus: verùm † aliud deductum, aliud probatum, pręcipuè vbi temporis, diei, aut loci diuersitas emergeret, ena
6 taretque: quàmuis † alio in iudicio, delicti probati prosecutio, vt & mensis propositi diei, in eiusdem iudicij prosecutione,

cutione,declaratio non denegetur:videtur textus expres-
sus in l.libellorum,vers.ꝙ si libelli.ff.de accusatio.iuuat c.
examinata.extrà,de iudic.& ca.j.in fine.de exceptio.Teti
gi suprà, reg.vj.hac de re latè Bar.cæp.c.24.nu.8.9.& 10.ĩ
7 Tract.seruitu.vrban.præd.7.† qui in plus probatione gra-
uatũ,in probatis condẽnandum duxit(quo iure hodie vti
mur,vt id genus delicta,probatione tenus puniantur,si mo
8 dò delicti identitas elucescat,& adesse cõuincatur) † Varij
9 variè hac in re trahunt.† Nõnulli detrahi hãc qualitatẽ,iu
dicio in pẽdulo existẽte,& adhuc vegetãte,vt & delicti ꝓ-
bati condẽnatio subsequatur,arbitrãtur:ex l.in delictis. §.
si detracta.ff.de noxal.actio.vers.donec autẽ, &c. & in fin.
Bart.d.cõsil.ciij.in prin.quàmuis satis anxiè eò loci opine
tur:quandiu.n.lis vertitur,adhuc messis in herba esse cre-
10 ditur.† An autẽ,qñ,& quomodo detractioni aut additio-
ni,inquisitioni,& similibus sit locus,scitè aperit & enodat
Angel.in verb.qui dominus Iudex vt suprà,nu.j.cũ sequẽ.
(cuius scripta huc trãsferre,necesse nõ est,ne ex sparsis a-
liorũ velleribus,mihi videat politã vtcunq;,velle texere &
ordiri telam)vbi uariè varij opinãtur,alij de cõtestatione,
de respõsione cæteri, tertij de cõclusione cõtendentes:pro
huius reg.materia addat̃ hic Ang.eò loci trib.ver.seq.nu.
11 4.cum sequen.& nu.8.vbi † de clausula,Super quibus om
nibus,&c.cuius vi omnia dubia euerti & eneruari vident̃:
faciũt ꝓ huius reg.limitatione quæ ille ibi,nu.9.& 10.tra
didit.Degustaui suprà,reg.iij.Alij eò ducuntur, vt qualita
tem substantialẽ(vt & tempus, & locũ)negociũ mutare o-
pinantur:aliàs enim diei,aliàs noctis esse horas.Regulã ãt
12 nõ procedere Bal.credidit,& eò coarctat,† si accusator,o-
mnẽ legis authoritatẽ, & auxiliũ implorasset, oĩ iure me-
liori, super oĩbus & singulis ius iustitiamq; sibi ministra-
ri,expostulanda:tunc.n.libellũ sustineri,& probatum deli-
ctum puniri,ꝙ videatur actor disiunctim super singulis ac
cusasse.Et ita hodie vtimur: sed mira hæc forsitã nõ vide-
buntur,cùm ꝙ in criminalibus magis specificè & solẽniter
sit libellus concipiendus & proponendus: ex l.libellorũ.ff.
de accus.tum reorum fauore:tritis legib.Arrianus. absen

H tem.

tem.& similib. Etenim etsi diei & horæ specifica expresso
13 necessaria non videatur.d.l.libellorum.† expressa tñ., nec probata,vel alia probata,negotij diuersitatē arguit,vt veniat reus ea absoluēdus instātia, accusatori alio in iudicio prosequendi,iure saluo:& d.l.libellorū.versi. neq; aūt. & versi.ꝙ si libelli,&c.nisi in eum,quo suprà diximus,modū,conceperit libellum:iuuat c.nos si.§. item Daniel.ij.q. vij.& Daniel.xiij.ca.& can.nihilominus.iij.q.ix.& can.de
14 parētela.xxxv.q.vj.† Quod quibusdā ita demùm arridet, si de actu non reiterabili,vt homicidio,verba fiant: c.qualiter & quado.le ij.vbi Innocen.extrà,de accusatio. iuuat c.super eo.extrà,de eo,qui cogn.cōsang.vxo.suæ.& c.ij.extrà,de purgatorio.cano.Bart.in l.ob carmen.§.testes.ff.de testib.cum ibi additis.& c.testes.§.fin.iij.q.ix. de hac reg. scitè olfacit Hyppol.de Marsil.eius in Practi.§. quoniam. nu.52.& §.& quia.nu.2.

SVMMARIVM.

1 *Confessus crimen,cum qualitate cum exonerante, ea non probata,mitiùs ordinaria pœna plectitur.*
2 *Quinimò torturam euitat.*
3 *Condemnandus tamen venit: & nu.4.*
5 *Defensioni necessitas addenda.*
6 *Rei defensio,& non dolus,aliquando ex informationibus decerpitur,contrarijs doli coniecturis.*
7 *Deprehensi in fornicatione,allegando matrimonium, pęnam non euolant:nisi,&c.& nu.8.*
9 *Vim vi repellere licet,& quando,in perso.rea.propria,coniunctorumve defensione:& nu.13.in fi.*
10 *Qua reus in eius defensionibus,habeat articulanda.*
11 *Arma euaginata,quando homicidam excusent:& 12. & armorū delatio malum animum arguit.*
12 *Vindicta quando præsumatur.*
14 *Confeßio qualificata,qui sit acceptanda.*
15 *Reus vel confessus potest se defendere.*
16 *Reus debet probare suas defensiones.*

Confes-

REGVLA LXXVII.

1 VBICVNQVE † de delicto non aliter, quã propria rei qualificata cõfeſſione,ad delictũ alterandum,extenuãdumve,putà,ſi ad neceſſariam ſui defenſionem,quis ſcelus factum fateatur:nunquam id genus confeſſio,vera delicti pœna mulctanda eſt,non probata,putà,ea qualitate:ſing. dictum Angeli in conſi.xxvij.quidam.volu. iij.quod velis equiſq; inſequitur Abb.in c.auditis.colu.fin.de præſcript. Fely.in c.ſignificaſti.colu.pen.in fin.de homicid. Hyppol. in ſingu.clxxxj.confeſſio inquiſiti.Bal.in l.vnica.num.20. cum ſequenti.C.de confeſſ. vbi latè & doctè hunc articu-
2 lum examinat Thom.Ferra.cautel.v.† vt tunc demùm tor
turã euolet & euadat: in illa deliteſcit ſnĩa, Angel.in ſuo malef.Tract.in verb.comparent inquiſiti. nu.4.5.& 9.vbi quid iuris,ſi & quando,negata qualitate,crimen reus faſſus dicatur.& an,& qui is puniẽdus veniat,vel abſoluẽdus
3 & † ꝙ condẽnandus veniat reus, idẽ Angelus eodẽ Tract.
in verb.qui dñs Iudex.vt ſuprà, nu.10.credidit. Quidam.
4 † tñ diſtinctione rem fucare & palliare,verborũ probatio
ni pedẽ figentes,elaborant,vt ſi quidẽ reus, vnitate vocis reſponderit,ſe nempè, ad neceſſariã ſui defenſionẽ, occidiſſe,nõ veniat tunc reus condẽnandus:ſecùs ſi aduerſatiuè,putà,occidi,ſed ad neceſſariã mei defenſionẽ.Alij alia vtuntur phraſi,vt reus ſe occidiſſe neget,ꝙ ſi appareat,id iuſta de cauſa,aut non occidendi animo,factũ dicat: & ſic de cæteris.Sed iudex, quò omne dubiũ exterminet, omnemq; anxietatẽ extrudat, non connexa, ſed ſimplici reſpõſione,reũ rñdere cogat, vt defenſio vim exceptionis & locum obtineat,quam reus, ſi in ſe pœna irrepere nolit,

habeat probare necesse. Bal. insuper eò loci defensionē ꝓ-
5 poni, aut per testes probari, non sufficere, † sed necessitatē
6 in homicidiis addendā opinatur. Docet deniq; † hanc ex
ceptionē, Iudicē, præsumptionibus & cōiecturis dolo con
trarijs, ex informationibus exhaurire & eradicare aliquā-
do posse, vt præsumptionibus & coniecturis cōtra dolum,
probetᷣ nō dolus: Aug. apud Ang. eod. Tractat. in verb. & di
7 ctus Titius. nu. 14. Quòd † sola hæc qualificata confessio
non excuset, iuuat quod dici solet de deprehēsis in forni-
catione, etsi priùs initū matrimoniū aduehāt & adducāt,
vt à pœna nō eximantur: l. cōmissum. C. de adulter. Cæpol.
8 cautel. xxxv. nu. 1. † nisi iuramento id fulciāt. idē caute. xlij
9 & Bald. in l. vnica. nu. 17. C. de confess. † Vim autē vi repel
lere licere, cōuincit l. vim vi. ff. de iusti. & iur. vbi Bar. Soc.
suis in Fallē. reg. ccccxliij. Quod intelligas velim, de pro-
prio, nō de tertij facto: nisi cōiunctæ personæ ratione, aut
socij respectu. Socin. reg. ccccxliiij. loco præalleg. de defen
sionibus tā personæ, q̃ rerū, & tā suiipsius, quàm aliorum,
scitè & latè Angel. eius in malefi. Tracta. & ibi passim Aug.
in verb. & dictus Titius. à nu. 1. ad fin. vsq; illius verbi maxi
nu. 4. vers. primis. & Albert. de Gādin. eius in malefi. Tract.
titu. de defensio. nu. 1. & sequen. per totū. vbi scit addit Hip
pol. de Marsil. eius in Practic. §. diligenter. nu. 129. cū præ-
ceden. vim passum agentē, reū fugientem, ne illius iniuria
remaneat impunita, icere posse: putà, si læsus accusarit, &
10 reus aufugeret. † Articulandū autē reo in eius defensioni
bus, voluit, ꝙ eò vsq; erat reus coarctatus & deductus, vt sal
uo honore, & salute, insultum effugere, enatare, ac euitare
nequiret, quòdquo in vitæ discrimine erat reus positus, nec
aliter se tueri, aut euadere poterat, quàm vi inimicū & ho
11 stē repellendo, & similia. Ex eo autē solo, quod † terror cū
armis euaginatis, ab aggressore, in actu percutiendi existē
te, infertur, vitæ discrimen præsumitur (nā armorum dela-
tio, malum animū arguit: notat Angel. Perusin. post Bald.
in l. vnica. in fin. vt armorum vsus inscio Princip. interd. sit
12 lib. xj. C.) quod † intellige, siue antè, quàm reus iciatur, si
ue posteà ad euadēda alia vulnera: secùs enim esset vindi-

cta:

cta:hæc scitè Angel.in verb.& dictus Titius se defendendo
13 nu.9.cũ sequen.Quod autẽ † quis adsui exanimãs defensionẽ,indicijs fultis,& necessitate probata,excuset,videatur Bar.cõsil.xvj.lib.consil.ij.ex l.is,qui aggressorem.C.ad legẽ Cornel.de sycar.& l.siquis percussorẽ. cum l. sequen. eod.titu.scitè Bonifac.de Vitell.eius in malef.Tract.tit.qs aliũ possit offendere,& vindict.face. per tot. vbi regulã cũ limitationibus erigit:idẽ titu.de insultu percussio.defin.& qui excusa.Albertus de Gandin.eius in malef.Tracta.titu. de defensio.à reo facien.per tot.& maximè nu.1.2.& 3. cũ sequen.vbi de personarũ tuitione,& alijs numeris seq.vbi
14 de reorũ defensione. Eò autẽ ventũ est,vt † hæc qualificata confessio,cũ qualitate acceptãda veniat,nõ aliàs : text. gloss.Bar.& alij in l.si quidẽ.C.de exception. Alexãd.cõsi
15 xx.nu.22.vol.iiij.† Reis enim vel confessis,iustæ & legitimę defensiones,abnegari solitæ non sunt:l.si filius.§. exce
16 ptionibus.ff.de interrog.actio.vbi Bald. † Admissas autẽ reus,si earũ auxilio,sese munire & fulcire tentet , probare habet necesse:d.l.j.C.de sycar.l.si nõ conuitij. C. de iniur.
17 † Cõfessioni enim rei,vt alibi diximus statur:l.de ætate.
18 ff.de interrog.actio.† sed nõ qualitati ei annexæ ac cõtextæ:l.exẽplo.C.de prob.§.sed hæc quidẽ.in Auth.de iureiur.
19 à morient.præstãd,col.v.† hanc autẽ qualitatẽ & defensionẽ,probabit reus,si soluẽdo existat,suis sumptibus:sin minùs,partis ciuilis:quòd si neuter id præstare possit,solusve
20 adsit Fiscus,id ipsius fiet sũptibus,vt alibi diximus.† hac autẽ incedi solet methodo,vt ex processus corpore exhauriantur & extrahantur(vt Practici aiunt)breui charta , & testiũ reprobationes,& iustæ rei defensiones,ac ipsi proponantur,si eas probare intendat,& quibus modis,instrumẽtis aut testibus:si instrumentis,ea designet:sin testibus,eos ore ꝓprio nominet,cũ iuramẽto calũniæ:quo præstito,de probationum sumptibus,distãtiæ loci,ac testiũ nu. habita ratione,modo quo suprà diximus,agitur.Et hæc vera cre-
21 duntur , † si sine harum rerum veritate expiscanda & inquirenda,lis decidi definitiuè nequeat . De his defensionibus,est c.qualiter & quando.le ij.§.debet.extrà, de accusa

tio.& l.is,apud quē.cū ibi nota.C.de eden.in arg.in fi.iuncta ibi gl.hanc huius regulæ confessionem, mortem haud expauescere,mordicus tenuit Hypp.de Marsi. eius in Pra
22 cti.§.postquam.nu.22.in fi.cum num.seq. vbi † in reum, non defensionis causa,factum pręsumitur.

SVMMARIVM.

1 *Vera delicti pęna,incidenter facta confeßio non punitur.*
2 *Falsi crimine dempto,vbi verè punitur reus*
3 *Maximè confeßione facta,& notorium adest, & ad condemnationem itur.*

REGVLA LXXVIII.

1 EX † criminis confessione,non principaliter, sed incidēter facta,quis vera delicti pœna non punitur:Barto.in l.si confessus.in fi.ff.de custod.reor. Imol.in c.examinata. in fi.de iudic.Abb.in c.j.in fi.de exceptio. Ias.in l.si duo.§. siquis.num.12.& l.sed et si.§.si cùm de hæreditate.nu.7.de iureiur.Hyppol.in l.j.col.pen.versicu.& alia primùm. de
2 quęstionib.Cuius conclusionis secundā partem, † in falsi crimine non procedere,quidam arbitrantur: Hyppolitus consi. xlvj.vt ēt ex incidenti facta cōfeßione, quis de falso puniatur. Anchar.consil.clxxij.circa primum. Decius in cap.at si Clerici.colum.ij.versi.sed ista limitatio.de iu-
3 dic.Hyppolit.in singul.lviij.vt dixi. † Principaliter verò, confeßionem factam,& notorium inducere,& condemnationem adferre, Matth.de Afflict.decisio. clxxvj.mordicùs tenet.De incidentali (vt sic dicam) confeßione non puerili,Hyppo.de Marsi.eius in Pract.§.constanre.nu.49.

SVMMARIVM.

1 *Crimen in modum exceptionis obiectum etiam confessum, non punitur eadem instantia:& nu.2.*
3 *Excipiens se non inscribit:nisi,& nu.23.*

REGVLA LXXIX.

1 CRIMEN † in modum exceptionis obiectum, vel confessum,non nisi noua punitur instantia: vt in reproba
2 tionis testis confessione.Ea autem ratio redditur, † quòd tunc demùm de ea re non agatur:glo.Sybilina ordin.in c. hæc quippè.glo.j.iij.quæst.vj.Phœniceus text.in c.j.circa fi.Et ibi gl.in verb.cæterùm.cum seq.& vlt.extrà,de exce-
3 ptio.iuuat l.non omnis.ff.si certum. Et ea de causa, † excipiens, sese non inscribit:c.licet de symo.extra.distinctione rem depingit Ange.in eius malef.Tract.in verbo,cõparent dicti inquisiti.nu.26.post Bart.in l.si cui.num.3.ff.de accusatio.& tex.in c.super his.de accusationibus.extrà,vt hoc excipiendi modo, inscriptioni sit locus,si cùm ad repellendum,tùm ad puniendum crimen obijciatur,non a-
4 liàs:dicam adhuc infrà,eadem reg.in fin.† Infamiam in-

ſuper exceptus, non incurrit, vt nec punitur:l.Lucius. in fi.ff.de his,qui notan.infa.& ca.cum dilectus.§.fi.extrà,de ordi.cog.& ca.ſuper eo.extrà,de teſtib.c.j.extrà, de exce-
5 ptio.Ang.d.Tract.in verb.cōparent dicti.nu.30. Sed † exceptus à teſtimonio, vel accuſatione repellitur:dictis Iu-
6 rib.† Adde huic reg.modū,vt nō procedat,ſi crimen obiectū,negotiū principale inſpectet:tex.in d.c.j. in fi.de exceptio.ac ſi teſtis,falſi crimine accuſet̃,aut vacillationis morbo laboraret:gl.vlti .in d.c.j.de exceptio.tūc enim eodem modulo punietur & reus cōuictus,& teſtis,eademq; ſnīa, vel præcedenti,maximè in ciuilibus criminalizatis, vt aiunt(quū criminalis præiudicet,& ſic ſit priùs diſcutiēda) nedū hic à teſtimonio arcebitur:his addatur c.iudicet iij. q.vij.& c.nihil iniquius.xxxij.q.vj. & l. ſi vxor.§.Iudex.ff.
7 de adulter.& l.caſtitati.C.de adult. † Alia additur declaratio,ſi ciuiliter,nō ſi extraordinariè principale crimē agi tetur:vt tūc non pœna delicti ordinaria, ſed leuiori teſtis mulctetur:hoc innuit tex.in d.c.j.in fi. de exceptio.& d.c.
8 cū dilectus.in fi.extrà,de ordi.cog.† Exceptū deniq; crimē nō ſtabiliens, haud punitur, ꝙ cuiq; quauis via ſanguinē ſuum redimere liceat:l.j.ff.de bon.eor.qui mort.ſibi cōſc.
9 & l.ꝙ cum maior.ff.de bon.libert. Quinimò † iuramentū metu vitæ extortum,Eccleſia liberè condonat:c.verum.ex
10 trà,de iureiur. († In ciuilibus autē cauſis,cuilibet reprobationis capiti,propoſiti,nec probati, pœna vi ſtili,ar.43.
11 indita eſt hac in Sabaudia,vt & in Gallia) † Obiectiones aūt teſtium,reo probare licitū eſt:idq; in criminalibus,cū factorum iuſtificatiuorum probatione: Phœnicea gloſ. in c.j.extrà,de exceptio.in verb.per ſententiam, & in gloſ.in verb.opponi.& in verb.expreſsè.in ca. licet.extrà,de probat.& c.prudentia.§.ſexta. de offi.deleg.vbi gl.in verb. ex
12 confeſsione.† quibus Iuribus(qđ nec Scithæ iudicia tollit)in criminū cauſis,teſtes reprobati & conuicti, quàm-
13 uis nō condēnati,à teſtimonio extruduntur:† in ciuilibus aūt non niſi condēnatus,& infamis effectus,à teſtimonio arcetur:d.gl.in c.j.de exceptio.& l.Athletas.§. calumniator.& §.vltimo.ff.de his,qui not.infa.& l.furt.cod. notatur
in

14 in l.qm̃.super gl. in verb.participes.C.de probat. † Quod procedit iuris Ciuilis, non itẽ iuris Canonici inspectione:siue enim ciuilis,siue criminalis proponatur actio, testem de crimine hoc iure conuictũ esse sufficit:Lynceus & luce clarior tex.in c.super eo.& in c.testimoniũ.extrà, de
15 testib.† Reprobari aũt hac in Sabaudia, in criminalibus causis,testes possunt,in confrontatione, aiunt,& ẽt pòst, ad sententiã vsq;,exclusiuè,si noua superuenerit reprobationis causa,cũ iuramento nouæ notitiæ purgationis: idẽ in causis defensionis, seu factis iustificatiuis : stil.suprem. Sena.clxxxj.in ciuilibus verò ante enqueſtę publicationẽ, & post ipsius productionem,reprobationes admittuntur.
16 Quo facto,† testes ore proprio nuncupare, quibus quę dicta sunt,reus comprobet,habet necesse : idq; intra triduũ:
17 † in causa aũt appellationis,his videtur orbatus: ex verb. dicti stili,*exclusiuement iusques à la sentence*,&c. nisi forsitan Cancellariæ literis fultus:dicã infrà,reg. clxiiij.in fin. De huius regulæ pondere,dimicatur apud Alber.de Gand.in eius malef.Tract.tit.qũo cog.de malef.per tot.& Spec.tit. de criminib.in mod.except.propos.per tot.libr.xij. Quòd
18 aũt † id genus crimina puniãtur,est tex.in l.si ex falsis. C. de transact.& l.qm̃.C.de adulter.Lynceus text.in l.ij.§. si publico.ff.de adulte. vbi adulterij vxoris propositi, Iudex de viri lenocinio excepto,& cognoscit & iudicat: Ex quo
19 §.exhauriri vr̃ axioma hmõi,† Crimina criminibus nõ cõ
20 pensari,sed oĩa puniri:† qđ & hodie indies, & in falsis instrumẽtis,& in testibus,aut varijs, aut alia simili labe ac macula inquinatis,videre est:nihil em̃ horũ, siue ipsamet
21 instãtia,siue alia,viri fiscales velare aut palliare,† sed vnũquodque scelus,pęna donandũ cõdigna,insectari cõsueuerũt,ne crimina,vel excepta,viros probos diu noctuq; grassantia,& penè exanimãtia,impunita sopiãt & dormitẽt.Id aũt pręstant,& naturæ instinctu lactati,ac pulsi,& ꝗ eorũ muneri & officio Vlpian.in l.cõgruit.ff.de offi. Pręsid. inesse autumet & credat. A quibusdam res hac distinctione & colore depingitur,vt † si crimẽ exceptũ,accusationẽ
22 minuat,extenuetve,libellus seu inscriptio haud exposcat,

nec eo puniatur iudicio: sin minùs, requiratur, & puniatur id genus crimen.

SVMMARIVM.

1 *Vel fatua fultus causa, mitiùs punitur.*
2 *Doli absentia pœnam extenuat.*
3 *Superioris iussus, à dolo præsumpto excusat.*
4 *Quantumuis contra conscientiam.*

REGVLA LXXX.

1 QVAELIBET † causa quantumuis fatua, aut aliàs non iusta, ita à dolo reum eximit & excusat, vt pœnã ordinariam extenuet: tex. Phœniceus in l. igitur. §. j. vers. & generaliter. ff. de libe. caus. l. plagij. la ij. C. ad leg. Falcid. de plag. glos. j. in fin. in l. satisq; plane. ff. de in ius vocand. in l. non potest dolo. ff. de regu. Iur. Decius autem mordaci lotus aceto, ad limam vsq;, consil. clxx. viso tenore. colum. fi.
2 † Sufficit enim calliditatem & dolum abesse, quò mitiùs cum reo agatur: peritiss. Bart. in l. inter omnes. §. rectè. nu.
3 1. & 4. ff. de furt. † Hinc Superioris iussum à dolo p̃sumpto excusare itum est: Bart. cons. xvj. nu. 2. & 3. lib. ij. consi. idq;,
4 vel † si contra conscientiã Superioris iussum quis exequatur, vt vel à pœna excusari credatur: vt ibi notat Ang. in eius malefi. Tracta. in verb. Sempronium. nu. 11. cum seq.

SVMMARIVM.

1 *Fatua causa, & credulitas à dolo excusat.*
2 *Ea tamen in reo non præsumitur, sed euidentibus coniecturis & indicijs est probanda.*

REGVLA LXXXI.

1 LICET † quamlibet etiam fatuam, aliamve nõ iustam causam, & credulitatem, à dolo & doli pœna, reum ex

cusare

cusare dixerimus: secundùm glo. ordin. vltim. in l. plagij. la ij. C. ad leg. Falcid. de plagea. & sing. tex. in l. igitur. §. j. uer.
2 & generaliter. ff. de liberali causa. † Ea tamen causa, aut credulitas in delinquẽte nõ præsumitur, nisi vehemẽtibus præsumptionibus, & cõiecturis, cõprobetur: Bart. phenic. in l. inter oẽs. §. rectè ff. de furt. Ange. in l. sed etsi. §. scire. ff. de petition. hæred. Aret. consi. lxxx. sicut decet. col. j. vol. j.

SVMMARIVM.

1 *Pœna corporalis nunquàm imponitur, nisi dolo crimen commissum dicatur.*
2 *Lata culpa in pœnis corporalibus, dolo non æquiparatur.*
3 *Nec infamiam irrogat.*
4 *Baldi quoad culpæ punitionem, distinctio.*
5 *Non dolus, qui probetur, vt & non occidendi animus: & num. 8.*
6 *Indicia, animum non occidendi arguentia.*
7 *Indicia, animum occidendi arguentia.*
9 *Occidendi animus præsumitur in reo: nisi, &c.*
10 *Vix mors infertur, nisi dolus arguatur.*
11 *Qui dolus à culpa discrepet: & nu. 12.*
13 *Culpa duplex.*

REGVLA LXXXII.

1 VBICVNQVE † de pœna corporis afflictiua, digladiatur, commissum crimen dolo esse oportet, sine quo, id genus pœnam nunquàm imponi itum est: hinc elicitur,
2 † in huiusmodi criminibus, latam culpam, dolo non æquipollere, nec comparari: tex. in l. lege Cornelia. ff. ad legem Corn. de sycar. glos. in verb. non etiam. circa med. & Doct. in l. in actionibus. ff. de in litem iuran. gl. ij. in l. is. qui cum telo. C. de sycar. Azo in Summa, eo. tit. Bart. in l. quod ner. nume. 20. cum seq. ff. depo si. & in l. j. §. j. ff. si quis testamen. lib. esse ius. fuer. iuuat l. respiciendum. ff. de pœnis. Guid. Pap. decis. cccxlvj. nu. 2. Ang. in eius malef. Tract. in verbo
3 scienter & dolosè. nu. 1. cum seq. Et ita † hac in pœna, dolo

lo nõ æquiparatur, vt nec infamiã irrogat: d. gloſſ. in l. in a-
4 ctionibus. & Bar. in d. l. quod ner.† Bal. tñ in d. l. data ope-
ra. nu. 4. & 5. latam culpam, quæ in faciendo conſiſtat, cor-
porali pœna affligi & vexari videtur velle, mitiùs licet. Eã
5 verò quæ in omittendo ſit, non itẽ.† Qui non dolus, vt nec
occidendi animus, probetur, innuit gloſ. in l. j. C. ad legem
Corn. de ſyca. & alibi diximus: & econtrà, qui dolus, & occi
dendi animus, conuincatur, extat l. j. §. diuus. ff. de ſycar. &
ibi gl. & Bar. & l. j. & iij. C. eod. & glo. in c. ſignificaſti. de ho
micid. extrà. hís addatur l. j. C. vnde vi. & c. vt famæ. §. vlti.
6 de ſent. excõ. & c. nõ inferendæ. xxiij. q. iij.† Nõ occidendi
aĩum, arguit amicitia, affinitas, cõſanguinitas, & aliud ſi-
7 mile.† Animũ verò occidendi, locus vulneris, gladij genus,
8 ſpecies ictus, & ſimile.† De homicidio, culpa, aut negligen
tia ꝑpetrato, deguſtat Alber. de Gãd. eius in malef. Tract.
titu. de homic. & eorũ pœnis. nu. 19. cũ ſeq. vbi de doli, cul-
pæ, & ſimiliũ præſumptionibus, quíq; probentur, & nu, vlt.
9 vbi † in reum occidendi animus præſumitur, niſi in cõtra
rium edoceat, vt ille ait: ꝙ dolus præſumatur in omni actu
prohibito: Soc. in ſuis Fallen. reg. xciiij. Bar. conſ. xlij. lib. ij.
conſ. Hinc infertur, latam culpam, mortem abhorrere, nec
morte puniri: Bartol. in l. j. §. j. ſiquis teſta. lib. eſſe iuſſ. fuer.
10 † mors enim, vix abſq; dolo & calliditate infligitur. Nõ de
ſunt tñ qui eò rẽ deducãt, vt dolum à culpa diſcrepare cre
11 diderint, † ꝙ dolus cõmittendo, culpa omittendo irrepat:
& in eo murus aheneus ſunt: l. tutor qui repertorium. ff. de
12 admin. tuto. quo fit, vt † volũtatem actiuam dolus, paſſiuã
verò culpa arguat: l. Metiodorum. ff. de pœnis. l. Iulianus. in
prin. ff. de actio. empt. l. ſi ſterilis. §. cùm pervenditorem, eo.
13 cit. ſed ſuprà, hac eadem regula, num. 4. † duplicem, aliam
nempè quæ in faciendo, & quæ in omittendo alteràm, cul
pam latam, ex Bal. ſententia, diximus & depinximus.

SVMMARIVM.

1 *Lex aut ſtatutum, de pœna corporali verba faciens, de dolo intel-
ligitur.*

Culpa

2 *Culpa pœnam corporalem abhorret.*
3 *De homicidio, dolo, culpa, casu, & omni alio genere commisso.*

REGVLA LXXXIII.

1 OMNIS † lex, aut statutum, corporalem indens pœnã, de crimine, dolo, non culpa perpetrato, quantumuis causato, interpretationem suscipit: Bar. in l. j. §. j. versi. non autem. nu. 2. ff. si quis testa. lib. esse. Bald. in l. data opera. nu. 5. 6. & 7. C. de his, qui accusa. non possunt. Bald. & Sal. in l. ij. C. de noxalib. actio. l. in lege Cornelia. ff. de sycar. Cæpol. in consi. xxxiiij. si vnquàm. col. vj. in fin. versi. & ideo dixit. Decius in consil. ccccLxxxiiij. pro resolutione. columnn. pen. Hyppo. in consi. lxvij. versi. existentibus. Ratio ex præ
2 ceden. reg. dependet, quòd † culpa corporalem pœnam abhorreat, & abominetur, nec vnquàm eam hac pœna metiamur: de his scitè & quasi Babylonio campo, Angel. in eius
3 malef. Tract. in verbo scienter & dolosè. nu. 4. & 5. vbi † de delicto, lata, leui, leuissima culpa, aut casu, & impetu commisso, & q extraordinaria via id genus scelus mitiùs ac leuiùs mulctetur. de huius reg. fimbrijs tangit Bal. & Sali. in l. si seruus. de noxalib. Fely. in c. lator. de homicid. pulchrè & scitè Bar. Cæpo. caute. ij. nu. 12. 13. & 14.

SVMMARIVM.

1 *Parens liberos occidens, an & quando teneatur.*
2 *Pœna huius delicti, maior homicidio.*
3 *Huius occisi successio, ad proximiorem defertur, Fisco applicanda.*
4 *In contrarium quibusdam videtur.*

REGVLA LXXXIIII.

1 PATER † materve filiũ dolo, culpa, casu, aliave via, exanimans, qua pęna plectatur, scitè aperit & enodat glos. in ca. vltimo extrà, de his, qui filios occider. gloss. magr. in

verb.

verb.sine pœna. Lynceus text.in ca.consuluisti.ij.quæst.v.
2 † Etenim dolus hic, homicidio simplici maiorem meretur pœnam, & cruciatum: culpa verò, vt minor diligentia, quàm par sit, minorem, vt & casus: iuuat quod de parricidio scriptum legitur in §.alia deindè lex. Instit.de public.
3 iudi.cum alijs eiusdem generis & farinæ. † Quoad autem huius defuncti successionem, ea proximo, vel occisori deferri creditur, Fisco tandem addicenda & applicanda, occisoris loco: Bald.in l.eam, quam.nu. 10.C.de fideicommiss.
4 Cæpol.cautel.lxij.† Contraria quibusdam verior videtur opinio, vt ab occisore, proximiores admittantur. De correctionibus, & quibus liceāt, & quantę, reg.lxxiij.vtcunq; degustauimus: & de hac etiam reg.lxix.num.3.huius regulæ materia delibatur in l.diuus.ff.ad leg.Pōpe.de parricidijs.

SVMMARIVM.

1 *Poculum amoris, sterilitatis, abortionisve, dans, quando, & qua pęna teneatur.*
2 *Idq; siue mulier, siue venter hinc pereat.*
3 *Cantharidis, & alijs medicamentis ad conceptionem instigantibus, quis mori potest.*
4 *Punitur mulier uim abortiuam sibi medicamentis adferens, & qua pœna: & nu.5.& 6.*
6 *Anima ante quadragesimam conceptionis diem, non creditur instillata in masculis.*
7 *In muliere verò in octuagesimo.*
8 *Ideo citiùs mulier pubescit, quòd celeriùs intereat.*
9 *Hominis ætatis genera plura.*
10 *Venenum habens, & ad dandum tenens, quàmuis non dederit, qui teneatur, remissiuè.*

REGVLA LXXXV.

1 POCVLVM † sterilitatis, amoris, abortionisve, mulieri sciens, præbens, homicidij vt plurimùm, & maximè in partu viuificato, & anima decorato, secùs exilij nomine tenetur:

2 netur:quod † intellige, siue mulier ipsa, siue venter hinc pereat:quod,& quando procedat,extat Lynceus text.in c. si aliquis.& c.sicut.el ij.extrà, de homicid.cap.quod verò. & c.Moyses.xxxij.quæst.ij.& c.consuluisti.ij.quæst.v.gloss. in d.ca.sicut in uerb.viuificatus. hac prætacta phrasi iura concilians:Ciuilist.in l.siquis aliquid. §.qui abortionis. & l.Cicero.ff.de pœnis. & l.iij.§.adiectio.versic. sed & id,&c.
3 vbi † de cantharidis & similibus, & de medicamento ad conceptionem morti annexo & contexto,Bart.in l.diuus.
4 ff.de extraord.crimin.† Eodem animati, modulo,trutinari ac pensitari ea creditur, quæ abortionis ergò, vim sibi intulerit:l.si mulierem.ff.de sycar.& d.l.Cicero. ij.respon. & d.l.diuus.ff.de extraordin.crimin.vbi scitè Bart.& alij:l.
5 pen.C.de sycar.† Vt si pecuniæ nomine, vel inanimatum suffocarit,capitis supplitio plectatur:præalleg.Iurib.& ma
6 xi.d.l.Cicero.† Animam autem non instillatam,ante quadraginta dies à conceptione,crebriùs itum est:glos.in d.l. diuus.ubi Bar.quod nonnullis verum in masculis, non itē
7 in fœmina videtur,† in qua in octuagesimo à cōceptione, die instillari & immitti ea creditur: hæc scitè docet, & in eo multus est Petr.Iacob.in eius Pract.tit.de generatio.& Chassan.in consuetudo Burgund.in rub.*des iustices.* vers.*& droicts.*num.24.& tit.*des enfans de plusieurs licts.*§.iiij.versi.*en*
8 *aage suffisant.* nu.13.& 14.vbi † ideo fœminam citiùs pube
9 scere,quòd maturiùs senescat, & intereat,autumat. † De hominis ætatis generibus, continuè idem Chassan.d.vers. *en aage suffisant.*nu.15.ad finem vsq;. De huius regul.materia,guttulā cuiq; decerpere licet, & suos irrigare hortulos,ex Ang.in eius malef.Trac.inverb.& ex interuallo.ver. quid siquis.nu.10.cum seq.vbi Aug.Ariminē. & nu.16.vbi
10 † de veneno non dato,sed ad dandum tēto, & præparato.

SVMMARIVM.

1 *Consuetudo à pœna temporali reum eximit, sed non à gehēnali.*
2 *Iura vel canonica, consuetudines vel perniciosas non damnant.*
3 *Consuetudo in his,quæ sunt iuris positiui,sustinetur,non si natu-*

ra

ra fontibus repugnet.

4 *Consuetudo contra rationem, non est consuetudo.*

5 *Vi consuetudinis, homicida ab homicidij pœna excusatur.*

REGVLA LXXXVI.

1 CONSVETVDO † quantumuis exorbitans, & à ratione aliena, à pœna quidem temporali delinquentẽ, nõ à gehennali & Diuina eximit: tex. in fi. cum gl. in c. cùm venerabilis. & ibi Abb. de consuetu. tex. in vers. & ideo, & c. cũ glos. in verb. consuetudine. in fi. verbis. in c. denique. 4. dist. Ang. in l. his verbis. §. j. de hæredib. instit. Ias. in l. iij. §. iurari. col. pen. & fi. num. 16. de iureiur. Rom. in consi. 466. videtur prima fronte, Pet. Gerald. in singul. lxxxiij. tene menti. glo. pen. in c. ij. extrà, de tempo. ordin. & ibi tex. in fi. iuuat
2 tex. in ca. obijciuntur. xxxij. q. iiij. † quibus iuribus, etiam Canonicis, perniciosę & exterminandę cõsuetudines, hoc in seculo neminem puniunt. Alij ea iura, alio beant & do-
3 nant intellectu, putà, vt † in his, quæ in iuris positiui authoritate delitescunt, hæc sedem & locum habeant. In his verò quæ à iure naturæ fontibus, fluxerunt, non item. glo.
4 vlt. in fi. in d. c. ij. de tempo. ord. quasi † hi velint, non esse eã consuetudinem, tanto nomine dignam, quę naturam eneruare & euertere tentet, quum ea suapte natura iuris habeat vigorem: §. ex non scripto. Institut. de iure natur. Gẽt.
5 & Ciuil. l. de quibus. cum duabus sequenti. ff. de legib. † Excusari ab homicidij pęnam, homicidam consuetudinis vi & prætextu, pedibus manibusq; it August. apud Ang. eius in malef. Tract. in verb. & ex interuallo. nu. 8. alleg. Petr. de Anchar. in consi. cclxxxv. ita consuluisse, & iuuenem homicidam, qui alium in conflictu & ciuili exercitio (vt fit Auenioni, *à la Raffa*) liberasse, ob loci consuetudinem. Hanc eãdem sñiam tenuit Hyp. de Marsi. eius in Pract. §. qm̃. nu. 97.

SVMMARIVM.

1 *Statutum non ualet, pro homicidio pecuniariam vel aliam lenem*

uem indens pœnam.

2 *Homines pęnæ leuitate, ad delinquendam promptiores sunt.*

3 *Iure Diuino, omnis homicida morte moritur.*

4 *Ius Diuinum, Ciuili non mutatur.*

REGVLA LXXXVII.

1 NON † sustinetur statutũ, pro homicidio, aliove enormi crimine pecuniariam, aut aliam leuẽ, & tenuem indens ac imponens pœnã: hanc cõmunem refert Felyn. in Rubr. extrà, de homicid. huic regulæ pondus & robur ad-
2 ditur ab euentu, quòd † homines hac leuitate lactati, ad delictum promptiores & audaciores volitent & cursitent: hæc ratio aliam habet sororem annexam & contextã, ni-
3 mirum, quòd † legi Diuinæ, qua mors infligi solita est, re-
4 pugnet:† quam tamen legem nullo statuto mutari, vt nec abrogari posse, ignorat nemo: Genes. ix. & Exod. xxj. c. fin. ne Cleric. vel monach. Hostien. in c. fin. de consuetud. text. cum glos. ij. in dicto c. vlti. de consuetud. extrà.

SVMMARIVM.

1 *Quotiès ex iusta causa, à vera delicti pęna, deflectitur, nunquàm corporis afflictiua imponitur.*

2 *Pęna corporis afflictiua quæ sit.*

3 *Iusta causa facit, vt mitius cum reo agatur.*

REGVLA LXXXVIII.

1 QVOTIESCVNQVE † ex aliqua causa, à vera & delicti ordinaria pœna deflectitur, recediturq́;, nunquã
2 corporis afflictiua, id est, † quæ vel totum corpus extermi net, vel ipsius partem extirpet, pœna submittitur, subrogaturve: Phęniceus text. in l. si adulterium. §. Imperatores. versicu. sufficit igitur. ff. de adulter. & l. j. §. fin. ibi, Et humiliori. ff. de sycar. l. lex Iulia. §. vlt. ibi, Vel certè. ff. ad legem Iuliam repetund. Hyppoli. in l. j. colum. viij. C. de sycar. † id
3 enim iusta causa operatur, vt & mitius incedatur, & leuius crimen huiusmodi puniatur.

SVMMARIVM.

1 *In pęnalibus, à minori ad maius, negatiuè arguitur.*
2 *Minori pęna sublata, & maior creditur,*
3 *In Iure, & criminibus, iura Philosophis non postponenda.*

REGVLA LXXXIX.

1 IN pœnalibus † à minori ad maius, negatiuè arguere, lici
2 tum fertur: quo fit, vt † minori pœna condonata, maior extrudatur, nec infligi queat: Phœnicea l. capitalium. §. & vt generaliter. versic. est enim inconstans, &c. ff. de pœnis.
3 vbi est luce clarior text. † quicquid communis Philosopho rum opinio in contrarium statuat, quorũ regula, nullũ Ius subiugari, vt nec eam anteire, & maximè in criminum coercionibus, nemo nescit. Solent autẽ Philosophi argumẽtari, à maiori ad minus, negatiuè: Rex non potest, ergo nec Dux: & à minori ad maius, affirmatiuè: hoc Dux potest, ergo & Rex. Degustaui meo in legitimarum Tractatu, articu. xiiij. numero 21.

SVMMARIVM.

1 *In pęnalibus etiam ex maioritate rationis, extensio non fit.*
2 *Fauor reorum maximus.*

REGVLA XC.

1 REGVLARITER † in pœnalibus, vel ex maioritate rationis, extensio non fit: l. si præses. & l. interpretatione. ff. de pœnis: c. odia. vbi Ioan. And. de regu. Iur. in vj. gloss. in verb. Italiæ. in c. j. de tempo. ord. in vj. Bald. in l. j. C. de interd. Ias. in l. cũ quidã. nu. 24. cum præced. & seq. vbi cõmunem regulã asserit. ff. de liber. & posthum. Alexand. cons.
2 cxiij. viso. in fine. vol. ij. Idque † fauore, ni fallor, reorũ qui maximus est, vt alibi diximus: scitè Hyppol. de Marsil. eius in Practi. §. diligenter. nu. 130. & §. aggredior. nume. 59. & §. quoniam aggredior. nume. 65. & sequen.

Summarium

SVMMARIVM.

1 *Qui contra legem, ordinaria pęna destitutam, aliquid facit, extraordinaria plectitur pęna.*

REGVLA XCI.

1 FAciens † aliquid contra prohibitionem legis, certa pęna haud donatæ, extraordinaria pęna, Iudicis arbitrio plectitur: sing.gloss.in verb. distrahant. in fin.in l.nemo martyres.C.de sacrosanct.Eccles.

SVMMARIVM.

1 P*ęna extraordinaria corpus non attingit.*

REGVLA XCII.

1 EXtraordinaria † pœna, Iudicis arbitrio relicta, ad corpus nunquã extendit alas: scrib.in c.qualiter & qñ & c. inquisitionis.extrà, de accusa.Guid.Pap.sing.dccxciiij.

SVMMARIVM.

1 I*n pari delicto, mitius honestiores vilioribus puniuntur: quod an in corpore, pecunia vel quoad animam, intelligatur, nu.4.& 5.*
2 H*umana à* D*iuina iustitia differt: & num.3.*
5 V*iliores semper acrius puniuntur.*
6 H*onestior grauius delinquit, re, & exemplo: & 9.*
7 H*inc grauius honestior persona, venit punienda, & quomodo: & nume.8.*
9 *Quare honestiorum personarum grauius sit peccatum.*

REGVLA XCIII.

1 IN † pari delicto crebriùs honestiores personas, mitiùs, quàm viliores, puniri itum est: iuxta illud, Dat veniam

2 coruis,vexat censura colūbas:† quo humana hæc, à Diui
3 na dissidet discrepatque iustitia:† hæc enim personarū ac ceptionē,tùm abhorret,tùm execratur & exterminat:in l. j.§.fi.in fi.ibi,Et humiliori loco.ff.de sycar.l.sacrilegij.§.cęterùm.ibi,Aut si honestiore.ff.ad leg.Iul. pecu.l. siquis ali quid.ia ij.§.qui abortionis.ibi,Humiliores, & l. capitaliū. §.non oés.versic.honestiores verò.& §.famosos.ibi, Maiores,&c.ff.de pœnis.l.vlt.in fin.ibi,Si humiliore.ff.de incēd. rui.& §.item lex Cornelia de falsis.Instit.de public. iud .§. pœna autēversi.nam secundum gradū. Institut.de iniur.l.
4 aut facta.§.persona.ff.de pœnis.† hanc autē reg. quidā de corporali,nō item de pecuniaria aut spirituali pœna enu cleant:vt in his,honestiores personæ,grauiùs & duriùs ve xentur:videtur Phœniceus tex.cum Lyncea gloss.vlti.in c.
5 qui cōtra.xxiiij.quæst.j.Nō desunt,qui ideo † quintæ classis,& tenuioris fortunę homines,acriùs puniri semper opi nētur,quod in subsidium pœna corporalis indatur instillē turque: hoc recenset dicta gloss.vlt.in vltimis verbis. in d.
6 c.qui contra.† Grauiùs honestiorē delinquere,videtur pro bare text.cū gloss.mag.in c.homo Christianus.xl.distinc.
7 vnde † grauiore pœna hunc dignum,text.ait,in c.quia iux ta.versicu.Presbyteri. vj.quæst.vj. his addatur Phœniceus tex.in l.quædā delicta.ff.de pœnis.& in l.Presbyteri.C.de Episco.& Cler.Bal.distinctione(nec in lente vnguentum)
8 regulam hanc enucleat & decorat,vt † si dignitate crimen augeatur,ea non procedat:aliàs sic, maximè in corporali pœna,qua tenuioris fortunæ homines,ditiores verò pecuniaria maiori plectuntur: has depingit & adfert declarationes,in c.j.§.siquis verò temerario.nu.1.de pace iura.fir. in vsib.feud.pro hac adducatur text.in c.cum quidam. de iureiur.extrà.Barbat.latè in c.qualiter & quando. de pro-
9 batio.& ibi glo.mag.in fi.in verb.dignitate:† hi enim plus ferè exēplo peccant,quàm re,vt Ciceroni in libris de Legib.visum est:Et enim inter Christianos,hi & re & exemplo(qui omnium ferè subiiciuntur oculis, & aspectui, & quorum facta omnibus liquescunt,& innotescunt; quòd maioris sint ponderis,& rata quę pulchra)delinquunt: ꝙ
in

in quintę classis hominibus,& ęquo pauperioribus,à nemine circunspectis,haud accidit: hæc pondus & robur accipient ex l.quædam delicta.ff.de pœnis.

SVMMARIVM.

1 *Ex iusta causa potest pęna ordinaria,nedum extraordinaria mutari:& nume. 7.& 8.*
2 *Augetur duplici de causa.*
3 *Minuitur,ob senectam,iuuentā,debilitatem,dignitatem, & ignorantiam:& nume. 4.*
5 *Ob factionem inconsultam,mitiùs agitur.*
6 *Hodie an omnes pœnæ sint arbitrariæ.*
8 *Causa hæc rationabilis,debet in sententia exprimi.*
9 *Condemnati pęna in leuiorem,Reipub.causa,mutari potest.*
10 *De qualitatibus,& aggrauantibus,& extenuātibus,& quæ probatione egeant,quæve inesse præsumantur.*
11 *Iudex,sine iusta causa,aliam ab ordinaria,pœnā indens,punitur.*

REGVLA XCIIII.

1 EX † iusta causa,Iudex tùm augere,tùm minuere ordinariam delicti pœnā potest:Phœnicea decis. Guidon.
2 Pap.decis.xxvj.nu. 1.& 2.† Augeri autē bina de causa,fertur pœna,ob criminis,&,putà,atrocitatē,& frequentiam: l.quædā.ff.de pœnis.Cardin.in Clemen.j.§.quæ oia. & ibi
3 gloss.de pœnis.† Minui insuper pluribus creditur: vt ob psonæ delinquentis conditionem,quod iuuenis,senex, in dignitateve constitutus: l.auxilium.§.j.ff.de minoribus.l. ij. ff.de termi.mot.scitè Cæpo.caute.ij.nu. 15.cū ibi notat.&
4 adduc.l.aut facta.§.persona.ff.de pœnis. † Insuper minuit ob delinquentis ignorantiam:d.l.ij.ff.de termi. mot. & l.j.
5 §.j.ff.de sycar.& l.j.C.eodem. Additur,vt † ob factionem inconsultam,mitiùs agatur,velut si dolore repētino,in crimen quis præceps cadat,& irrepat:l.absentem.in fin.ff. de pœnis.& dicta l.j . in fin.C. de sycar.quibus illectus idem
6 Guid.Pap.Decis.præalleg.in eā iuit sententiā, vt † hodie

omnes pœnas arbitrarias crediderit: iuxta l.hodie .ff.de pœnis. Huius regulæ fons & origo, ex dicta l. aut facta per totũ .ff.de pœn.ortũ habuisse & fluxisse vr̄, quã hac in re videas oĩnò,quæso.De hac legalis pœnæ mutatione,& alteratione gustum senit Soc.in suis Fallen.reg.ccxciij.& do.Guid.in eius malef.Tract.tit.vtrum pœna possit auge
7 ri,vbi † ordinariã, nedum extraordinariã pœnã augmento ac diminutione mutari posse,credidit:de hac re, Ang. eius in malef.Trac.in verb.quas si nõ soluerit.ver.quid ãt. nu.10.& 11.& Aug.ibi.& nu.13.cum seq. vbi scitè & late:
7 idq; † ex causa rationabili, in sententia tamen exprimenda:idem Ang.in verb.& quia nobis constat. nu.12. cuius
9 omissio,sententiam non vitiat: vt ibi num.3.† Condemnati insuper,pœnam,in aliam, Reipublicæ vtilem (quòd bene perdatur plumbum, quũ illud vertitur in aurũ)publico fauore,mutari posse,mordicùs tenet do.de Ripa.in Tracta.de peste.in parte remed.pestis.fol.39.versi.sed subori-
10 tur.in secunda pagin.nu.114.tãgetur infrà,reg.137.† De qualitatibus cùm aggrauantibus,tùm delicti pœnã extenuãtibus,quæq; probationis põdere indigeant, & quæ inesse credantur, scitè aperit & enucleat Barto. consil.xlii.
11 libr.ij.consil.& Soc.in suis Fallent.reg.xciiij.† De pœna Iudicis,aliam à legali pœna,sine iusta causa,indentis, remissiuè,Dy.in c.odia.de reg.Iuris.de hac regula, tangam infrà,regula cxxxvij.& qui has, & id genus alias qualitates,haud proficere asserunt,Scithæ iudicia tollunt, bonũ & iniquum confundunt.de hac regula,Hyppol.de Marsil. eius in Practi.§.constante.nu.34.

SVMMARIVM.

1 *Quãdo via inquisitionis pceditur,mutationi pœnæ locus esse põt.*
2 *Secùs si accusationis via eatur.*

REGVLA XCV.

1 QVOTIESCVNQVE † Iudex ex officio, per inquisitionis viam,contra reum aliquem incedit,pœnam legalem

legalem & ordinariã, mutare, vel extenuare posse fertur. glo. pen. & ibi communiter Docto. in l. quid ergo. §. pœna. in verbo onerasset. ff. de his, qui notantur infamia. † Secus creditur, si accusationis via gradiatur & procedat Iudex: Hostien. in c. in Archiepiscopatu. de rapto. Decius in cap. at si Clerici. §. j. colum. j. de iudic. Hyppol. in singula. ccccxxiiij. inquisitio.

2 in verbo onerasset. ff. de his, qui notantur infamia. † Se-

SVMMARIVM.

1 *Proditorius actus, inter scelera, est crimen detestabilius.*
2 *Proditor, Ecclesiæ priuilegijs non gaudet.*
3 *Proditoriè bannitum vita eximens, punitur.*
4 *Vti proditione nihil scelestius, ita grauißimã ea pœnã meretur.*

REGVLA XCVI.

1 PRODITORIVS † actus, tum detestabilis inter cæteros, cum à cõmunibus regulis exemptus, legitur. Hinc
2 † aliquem proditoriè exanimans & occidens, Ecclesię priuilegio exuitur, eoq; gaudere non potest: c. j. de homicid. in vj. c. inter alia. de immunit. Eccle. can. siquis contumax. & can. difiniuit. xvij. q. iiij. Hinc etiam elicitur & exhauritur, quod † bannitum proditoriè vita exuens, quantumuis statuto hunc occidendi fas sit, pœna tñ homicidæ ordinaria, odio proditionis affligatur: Ang. in l. vlti. per illũ tex. de delatorib. lib. x. C. Cæpo. cõs. xxxiiij. si vnquàm est. & cons. xxxiij. plura sunt. col. ij. Hyppo. singu. xvj. proditores. vnde † grauissima pœna, proditor plectendus venit, quòd proditione nihil sit execrabilius & detestabilius: in quo omnis, murus aheneus est.

SVMMARIVM.

1 *In grauibus delictis, rei illicitæ dans operam etiam de subsecutis sceleribus & damnis, tenetur.*
2 *Idq; quodcunque crimen aut damnum subsequatur.*
3 *Author tumultus, de homicidio illic vel ab alio cõmisso, tenetur.*

REGVLA XCVII.

1 IN † grauibus delictis rei illicitæ dans operam de delicto subsecuto, nedum proposito, & deliberato, punitur: Phœniceus text. in l. quoniam multa. C. ad legem Iul. de vi public. l. si quis aliquid. §. abortionis. de pœnis. l. si seruus seruum. §. si quis insulam. ad legē Aquiliam. l. qui saccum. de furtis. c. si. de homicid. in vj. Bart. in l. diuus. col. vlti. vbi la-
2 tè & doctè de sycar. Aret. in consi. xxxiiij. viso. in fin. † tunc enim qui deliquit, nō solùm de eo, quod decreuerat & proposuerat facere, verum etiam de delictis & damnis inde subsecutis, tenetur: siue homicidium, siue aliud crimen sit
3 & damnum quod, subsequatur: dictis Iurib. hinc † authorem tumultus, homicidij alieni pœnas dare creditur: d. l. quoniam multa facinora. Tangetur reg. ciiij.

SVMMARIVM.

1 *In atrocioribus agentes, consentientes, auxiliumve præstantes, pari pœna plectuntur.*
2 *In leuioribus, mitiùs cum illis agitur.*
3 *Sola scientia, non æquè punitur nostra in regula: nisi, &c.*
4 *Ignorantia præsumitur: nisi, &c.*

REGVLA XCVIII.

1 IN † delictis atrocioribus agentes, consentientes, auxiliumve præstantes, eodem modulo trutinantur, parique supplitio mulctantur & puniuntur: tex. in l. iubemus. la ij. §. sanè. C. de sacrosan. Eccles. l. vtrum. iuncta notab. glo. pe. ff. ad l. Pompe. de parricid. l. j. iuncta singu. glo. j. de recept. l. diuus. de iure. Fisci. l. iij. de syca. l. j. C. de fals. moneta. c. j. de offic. deleg. ubi singul. glos. ij. c. sicut dignum. §. j. de homicid. §. alia deindè. ibi, Necnon is cuius dolo. Institut. de publ. iud. & §. item lex Iulia de vi. ibi, Tunc & peccatores,
2 eod. & c. Hypp. in sing. clxxxj. mandans. Quàmuis † in leuioribus

nioribus ſecus videatur, in quibus conſentientes leuiùs & mitius puniuntur : latè & Babylonio campo Hyppol.in l. is,qui cum telo.C.de ſycar.l.ſi in rixa.col.viij.ff.eod.Illud autem quod noſtra hac regula ſepitur, quidam enucleāt,
5 † in ſciente,procurante,& participante , ne ſola ſciētia tā crudeliter & inhumaniter puniatur:niſi id ad ipſius ſcientis & tacentis vindictam,fiat:gl.in d.l.vtrum ex gl.notabi. in c.pen.extrà,de homicid.vel glo.in c.vlti.de homicid.in vj.Ignorantia autem præſumitur,niſi ſit notorium: gloſſ. præalleg.in d.l.j.de recepta.ff.

SVMMARIVM.

1 *Opem ſimplicem,aut fauorem ei præſtans,qui ſine his crimen perpetraſſe,leuiùs punitur.*
2 *Huius reg.limitationes,& declarationes:& nu.5.*
3 *Quot modis opem delicto quis præſtet:& nu.4.*
4 *Opem quis duobus modis præſtat, per actum ſcilicet proximum, aut remotum.*

REGVLA XCIX.

1 SIMPLICEM † præbens opem, aut fauorem delinquēti,qui,vel his deficientibus,huiuſmodi ſcelus veriſimiliter perpetraſſet,non æquali lance, ac principalis,ſed leuiùs Iudicis arbitrio,menſurandus,ac penſitandus,ſeu cruciandus venit:Ang.in l.furti.§.ope.& in l.is,qui opem.vbi eſt Lynceus textus.& ibi latiſsimè Barto.& in l.in furti.§. ope.de furt.ff.Hyppol.in l.ſi in rixa. col.vj.de ſycar.ff.glo. in c.fœlicis.in verbo,ſimplici fauore.de pœnis.in vj. & gl. Phœnicea in Clem.j.in verbo defenſauerit. de pœnis.vbi & latè & ſcitè Ang.eius in malefi.Tract.in verb. dicto maleficio ſemper aſſitit.maximè à nu.10.& nu.16.& 17. vbi
2 † per declarationes & limitationes,aurem mordaci lotus, aceto,incedit,idque ſcitè:de hac re Alber.de Gandi. eius in malefic.Tractat.titul.de homicid. & eorum pœnis.numer.7.& 8.Idem Angel.in verbo; & Andræam.numer.5.

vbi

3 vbi † quot modis opem quis delicto præstet,& nu. sequentibus enodat.& in verbo,dicto maleficio.nu. 13.text. in l. in furti.§.ope.ff.de furt.idem Angel. in verb.& Sempronium.numer.44.& ibi August.vbi scitè de hac nostra regul.Alij eò rem deducunt,vt † opem prestari duobus mo
4 dis posse arbitrentur,per actum,putà,proximum,& remotum:de horum pœna idem Angel.in verbo præallegat.dicto maleficio.numer.10.vbi regulam cum Fallentijs hac de re,erigit, vt ex Bart. æquè puniatur, casibus demptis, vterque:vt ibi.

SVMMARIVM.

1 *In minoribus cõsulens iam facturo,leuius,sed in atrocioribus æquè punitur.*
2 *Si non erat perpetraturus,æquè punitur,& ordinaria pena.*
3 *Consilium delinquendi reuocari potest,& quod.*
4 *Modus reuocandi illud consilium.*

REGVLA C.

1 CONSVLENS † ei maleficiũ,qui vel sine eo consilio, idem scelus erat perpetraturus, non delicti ordinaria pœna,sed mitius punitur,nisi in delictis atrocioribus: vt læsæ Maiestat.vendic.proditionis,parricidij, & similibus.
2 † Secus,putà,si non erat illud scelus perpetraturus, æquè punitur: hanc refert communnem opinionem, Felynus in c.sicut dignum.in j.notabil.de homic.extrà.text.in §.alia deinde.vers.necnon is.Institut.de public.iudic. ita distinguit,& aliam contexit distinctionem Albert.de Gandin.eius in malefi.Tracta.titul.de penis rei.numer.36.Qd
3 † aũt consilium,reuocari possit,& quomodo,notat Ang. d.Tractatu in uerb.Sempronium,nume.45.& ibi August. † persuadendo,putà,contrarium consilij dati, ad certam
4 propositi & deliberationis mutationẽ vsq;:aliàs ei in cuius necẽ consului,notificando,vt caueat ne offendatur, & omnes vt ibi.

Summarium

SVMMARIVM.

1 *Quando de principali delinquente non constat, contra consent. consul. & similes non inceditur.*
2 *Incertitudo principalis, tollit accessorium.*
3 *Hodie indistinctè inquiritur.*

REGVLA CI.

1 QVOTIES † de principali delinquente nõ liquet, contra auxiliũ prestantes, & consiliũ dantes, aut consen-
2 tientes, inquiri vel procedi nequit: q; † incertitudo principalis obligati, in accessorio procedẽdi impotentiã, inferat: Bar. in l. si is, qui. la ij. §. si tu Titium. nu. 2. ff. de furt. in l. de nunciasse. § fi. de adulter. in l. nihil interest. de sycar. Anch. in cõsi. 286. nos. Bar. Hypp. in consi. lxxxj. salus omnium. facit Bar. in l. is, qui opem. ff. de furt. vbi. Sybilina & Palladina differit doctrina: tetigit & guttulam senit Hyp. de Mar. in eius Pract. §. constante. nu. 40. & nu. 77. Nã abnegato.
3 subiecto, qualitas haud subsistit. Verum † hodie indiscriminatim solet inquiri, & ita vnius notitia, alium detegit.

SVMMARIVM.

1 *Vniuersitas, vt vrbs & ciuitas, delinquere potest, & quomodo.*
2 *Quæ illicita congregatio dicatur.*
4 *Vniuersitas pluribus modis punitur.*
5 *Quomodo puniatur vniuersitas: & nu. 5.*
6 *Per æs & libram cottizantur ciues, vniuersitate condemnata in emenda pecuniaria: & nu. 7.*

REGVLA CII.

1 VT † vniuersitas ex deliberatione, cum sono campanæ, aut consilio habito, insectando Capitanei vexilla, vel alio potest delinquere modo: l. sub prætextu. vbi Bartol. ff. de

ff.de extraord.crimin.& l.cõuenticulã.C.de Episc.& Cler. Bal.in c.j.§.conuenticulas.de pace iurament.firm.in vsib.
2 feud.iuuat l.vnic.C.de monopolijs.(Illicita † autẽ dr̃ congregatio,non iure aliquo expressè cõcessa:tex.Phœniceus in l.iij.§.j.ibi, In summa autem. ff.de colleg.illicit.)tangit Alber.de Gandi.eius in malef.Tract.tit.de homicid.& eo
3 rum pœnis. nu. 14.† Ita diuersimodè pœnas dat, & luit, vt author quidem huiusce tumultus,exploratus, & qui in homicidio lætale vulnus intulit, vltimo plectatur supplitio.
4 † Sin dubia res sit, capite mitiùs & leuius cum vniuersis agatur,vt & illo casu,cũ cæteris:idq; vt plurimùm, Iudicis
5 arbitrio delegatum, creditur:† nonnunquàm.n.vrbs & castrum,solo adæquãtur, & circunducto euertuntur aratro, quò castri,aut vrbis facies denigretur & abstergatur. Aliquando priuilegijs,iuribus eligẽdi,& id genus alijs,ac bonis exuitur(dño temporali ac Principis his adiudicatis) vrbs, & in inauditã redigitur seruitutẽ:vt de mandamento Passiaci,vbi Castellanus loci fuisse occisus ferẽ,obuenit:& alijs pluribus vijs,in his vniuersitatũ delictis exterminãdis & extirpandis, inceditur,pro, scilicet, delicti atrocitate:in hãc descendisse arenã,legitur Albert.de Gand.eò loci.nu. 15.& 16.vbi & multus ille est,& latus est campus,ac ferè eius rei Babylonius.degustãt scribent.in l.ciuitas. ff.de reb. cred.l.metũ. §.animaduertendum de eo,qđ met.caus.Auth.itẽ nulla cõitas & Auth.quæcunq; cõitas.C.de Episc.& Cler.c.vbi periculum.§.ciuitas.de election.in vj.cap.si ciuitas.de sent.excom.eod.c.ad abolendum.§.ciuitas.de hæreti.extrà.glo.rub.C.quæ sit long.consuetu.Barto.in l.aut facta.§.fi.nu.9.ff.de pœnis. Panor.& Fely.in ca.dilectus.in ij. extrà,de sym.Petr.de Anchara.consi.cliij.& c.ita nos.xxv. quæst.ij.c.si audieris.xxiij.quæst.v.Bart.in l.hæreditatum. ad leg.Falci.Bar.in tit.qui sint rebell.in gl.fi.quæ est mag. in verb.rebellando. circa fi.in extrauag.& alij in l.non dubito.ff.de seruitutib.vbi latè de delictis,ac populi, aut ciuitatis,pœnis.Degustabo infrà, reg.107.per totam.Dubium
6 autem maius hinc manat:† qui hoc in casu, quo vrbs aut villa condemnatur,si in mulctæ eius quod inter est, aut ex

pensa-

pensarum condemnationem, itum dicatur, qui, inquam, id fiat,& quomodo,an per capita, an verò pro modo patri monij,& facultatum quantitate, collecta indatur impona
7 turq;,& in solutum eatur.Et † per æs & librã, ac patrimonij quantitatẽ, iri Bart.visum est, in l.ne quid.nu.4.& 5.ff. de incẽd.ruin.& naufrag.& locis ibi adductis, eo pellectus tex.in l.j.de munerib.& hono.lib.x.C.quẽ ibi velut legum Coryphęum,& in Iure Rosciũ vt ducẽ sequuntur plures,& Ang.eius in malef.Trac.in verb.quod fama publica.num. 70.de pręsumptione coniurationis,dicam ĩ.reg.cvij.circa med.nu.6.de cõgregatione ad delinquendũ, ĩ.reg.seq.nu. 8.in fi.& reg.cvij.nu.4.vbi vtcunq; sybilinè. de authore infrà,reg.ciiij.de hac regul.& quando corpus teneatur,scitè sanè Hyppo.de Mars.eius in Pract.§.constante.nu.47.

SVMMARIVM.

1 *Homicidij nomine in rixa perpetrati,lædens solus tenetur, si constet quis ictum dederit:& nu.3.*
2 *Cuiusque ictus,subtiliter inquirendus.*
3 *Si dubitetur cuius ictu,omnes tenentur:& nu.4.*
5 *Quando omnes tenentur,non corporalis pęna, sed pecuniaria imponitur:respondendo contrarijs.*
6 *Quando omnes tenentur,vnius pęna alios non liberat.*
7 *Fautores,sequaces,adhærentes, & participantes, qui & quando puniantur.*
8 *De omni homicidæ genere,tam particulari, quàm vniuersitatis.*

REGVLA CIII.

1 HOMICIDII † in rixa perpetrati, nomine & prætextu,non omnes teneri itũ est,sed ille solus,cuius lætali ictu cæsus occubuit, & è corporis vinculis euolauit, teneri creditur: alij autem, de solo vulnere vexantur, & obno-
2 xij leguntur.Quo fit,vt † cuiusque ictus gnauiter & diligẽti perquisitione,expiscandus veniat: tex.Lynceus in l.si in rixa.ff.de sycar.vbi Barto.Babylonio campo.glo.in l.item

Mela.

Mela.§.sed si seruum plures. ff.ad legem Aquiliã. Anchar. in consi.ccxvj.col.fi.Hyppo.in consi.lxxxj.salus. Quod ita
3 demùm procedere crebriùs creditur,† si cuius ictu occisus animam exalarit,Lynceis liqueat oculis, non si hæsitetur:
4 † tunc enim omnes teneri: Phœnicea gloss.vnic.in d.l.si in rixa.tex.ad liter.in l.itẽ Mela.§.sed si seruum.ver.quid si nõ apparet.ff.ad legem Aquiliam.Alber.de Gand.eius in malef.Tract.tit.de homicid.& eorum pœnis.nu.12(quod Augusti.apud Ang.Tract.malef.in verbo, & Andræas.nu.22.
5 intelligit,vt † pecunia tenùs, non capite omnes plectãtur, mitè & mellitè cum eis in anxijs agendo . Iura autem in contrarium facientia,quando ciuiliter agitur, palmam & lauream obtinere) nisi author rixæ appareat, vt ille solus in dubio teneatur:Hypp.de Marsi.eius in Pract.§.constan
6 te.nu.77.satum relinquemus,reg.seq.Et ita † omnes de occiso tenentur, vt vnius pœna , cæteros non exuat nec eximat:ibidem ver.& si cum vno agatur,&c.huius rei mica legitur in l.si plures. cum glo.j.ff.arbo.furt.cæsa.& l.ita vulneratus. ff.ad legem Aquiliam.& l.vulgaris.§.si duo . ff.de fur.& d.l.item Mela.§.sed si seruum. cum duobus versiculis sequent.videatur Bar.consi.24.libr.ij.consi.& consil.se-
7 quen.vbi † in illo de fautoribus,& de adhærentibus, sequa
8 cibus,participantibus,in isto.† De omni homicidæ genere,tam particulari,quàm vniuersitatis,de Gand.tit.præallega.de homicid.& eorum pęnis. gustum senit Bonifac.de Vitell.eius in malefic.Tractat.titul.de insultu , percussione,& defensione , & qui excusant à delict.de congregatione ad delinquendum, idem Bonif.tit.ad legem Iuliam.de vi priua.& tit.sequenti.

SVMMARIVM.

1 *Qui ex proposito, cum adiuncto, amicove, insultum fecit, etiam de occiso ab alio,tenetur.*

2 *Idem de omni alio delicto.*

REGVLA CIIII.

1 HOMICIDII † nomine is,qui ex proposito & deliberatione, etsi non ipse uulnus lætale in conflictu , intulit,

lit, sed ab eo conuocatus, exanimauit, de occiso tenetur: Phœnicea glo.unica in fi.verbis. in l.si in rixa. ff.de sycar. ex l.j.in prin.ff.eodem.& l.is, qui cum telo.ff.eodem.Bart. in l.ij.§.siquis non homines.ver.& melius esse dicetur.ff.vi
2 bonorum raptorum. † Idem de alio quolibet delicto: vt in dicto ver.& meliùs. Tetigi suprà, reg.xcvij.nu.3.& reg.cij. numer.3.concinnè Hyppo.de Marsil.eius in Practic.§.constante.nu.77.

SVMMARIVM.

1 *Qui uulneratum cædit, de homicidio tenetur.*
2 *Si incerta erat ex priori vulnere, mors.*
3 *Occidisse videtur, qui mortis causam præbuit.*
4 *Qui accelerauit, homicida est.*
5 *Fons regulæ nostræ.*
6 *Cautela pro priori vulnerante.*
7 *Si febris vulnus subsequatur.*
8 *Imperitia Medici, mortuus.*
9 *Vulneratus, ex vulnere mortuus esse præsumitur: nisi, &c.*
10 *Idem, si hinc morbus obrepat.*
11 *Idem, si breui post uulnus, decedat læsus: infrà, reg.seq.*
12 *Vulnerati culpa, vulnerantem excusat, & quando sit in culpa.*
13 *Vulnerans non lætali vulnere cæsum, si læsi culpa arguatur, vulnere tenùs tenetur.*
14 *Vulnerati negligentia, aut mala custodia, reo non officit.*
15 *Vulneratus alium occidens, ad quid teneatur.*
16 *Ex non vulnere mortuum læsum, probatio difficilis.*

REGVLA CV.

1 QVI † hominem lætaliter licet cæsum, alio insignierit ictu, & exanimarit, is secundò feriens, solus homicidij nomine tenetur: textus luce clarior in l.item Mela. §.j.versic.celsus.& l.huic scripturæ. §.si seruus.ff.ad legem Aquiliam. Roman.singula.cclvj.quidam fuit vulneratus. Felyn.in ca.significasti.colum.ij.de homicid.Quod ita demùm

2 mum quidam admittunt, † si ex priori vulnere, incerta mors sequebatur, non itē si certa: tex. in l. ita vulneratus. in prin. vbi glo. in verbo, teneri. in vlti. verb ff. ad legē Aquil. tunc aūt vtrunq; de occiso teneri: vt in d. l. ita vulneratus.
3 in prin. ibi, † Occidisse videtur vulgò, qui mortis causam quolibet modo præbuit, &c. iuuat d. l. huic scripturæ. d. §.
4 si seruus. in verbo maturius. vbi † qui mortem accelerauit & properauit, secundò letaliter cæsum icens, de occiso tenet: facit l. nō ideo minus. C. de accusation. & inscriptio. & l. nihil interest. ff. de sycar. sed vt leges hac in re, adinuicē purgare videntur, ita hic locus dubio procul lubricus est, indigeretq; & Delio natatore. & aure vaporata, folijs Sybilæ, putà, obscurior, quiq; ita Tyria maria cōcitasse fert, vt refert Bal. in d. §. si seruus, Odofredū quendā Florentinū Potestatē, qui priorē vulnerantē; exanimari fecerat, ante vulnerati mortē, ferè decapitatū, sed tandē veniam à Duce obtinuisse. De nostra hac materia, extat singu. c. si-
5 gnificasti. de homici. extrà. ꝙ † huius materiæ fons & ori-
6 go, & vnde decisio oīs scaturiat, manet, & oriatur, vī: † Pro priori vulnerante cautelā, vt quē (malū consiliū, & Christiano indignū) secundò vulnerantū, prior instiget, adfert Cæpol. caut. v. nu. 2. huius rei micā habet Bart. in Tract. de percussio. ex quib. mor. quis ex interuall. per tot. & consil. x. lib. ij. & in l. j. C. de emend. seru. videatur text. in l. item Mela. §. sed si seruū. ff. ad leg. Aquil. & Bart. d. Tract. nu. 6. & 8. vbi nō percussoribus, sed percussionibus legendū cre-
7 diderim. † De febri post vulnus illatū, superueniēte, Albe. de Gand. eius in malef. Tract. tit. de homici. & eorum pœ-
8 nis. nu. 23. & 24. vbi † de Medici imperitia, mortuo vulne-
9 rato: cum nu. 25. cum seq. & nu. 27. vbi † ex vulnere, mortuus læsus, præsumitur, nisi ex secundo vulnere mortuū cessum, aut notoriè constet, aut Medicorū relatione id ferat: iuuat gl. pen. in c. ij. extrà, de Cler. percuss. idem creditur
10 † si rōne vulneris, morbus irrepserit, vt in vulnerantē pre-
11 sumatur. † Breue insuper post vulnus illatum & acceptū, visitandi spacium, & tēpus, cōtra vulnerantē presumptionem adfert, vt ibi: in hac presumptione delitescit Bald. in

tit.

tit.quibus mod.feud.amitt.c.j.num.11.& Angel. in malef. Tract.in verb.& ex interuallo.versic.quæro.num.12. & 14.
12 † nisi læsi culpa arguatur,vel in non adhibendo Medicos vel in se non curando,aut in non parendo Medicis, vel quòd cum vxore cõcubuit,& quid vlteriùs egit,aut alia in eum culpa irrepsit,dein animam exalauit:hanc rem iuuare videtur text.in l.qui occidit.§. fin. & ibi Bal.ff. ad legem Aquil.vt non lætali vulnere cæso, (siquę eius culpa argui
13 possit) † vulnus inferens non de occiso, sed vulnere te-
14 nùs,obnoxius credatur:† negligentiam enim vel malam vulnerati custodiam,reo non officere itum est.de his, reg.
15 sequen.† de vulnerato alium occidente, & prosequente, Hyp.de Mar.eius in Pract.§.quoniam.nume.65.83.&§.&
16 quia.num.16.& nu.17.vbi † difficilem esse probationē, nō ex vulnere mortuum,autumat:& nu.18.19.20.& aliis seq.

SVMMARIVM.

1 *Ex vulnere breui decedens,mortuus præsumitur:& numer.8.*
2 *Idq; quouis modo credatur mors hinc manasse.*
3 *Idem si febris,hinc oriri à Medicis referatur.*
4 *Quid si Medici neglig.imperit.vel sua culpa decesserit.*
5 *De his constare Iudici oportet.*
6 *Interuallum medij temporis,quantum esse debeat.*
7 *Mitius cum non lætaliter vulnerante,agendum.*
8 *In dubio,ex vulnere occisus præsumitur:nisi &c.*
9 *Medicis ex vulnere potius,quàm testibus,aliundè mortuum referentibus,creditur.*
10 *Medicis varijs,vel dubitantibus,ex vulnere mors præsumitur.*
11 *Medici qui accipiantur.*
12 *In morbum mortiferum reincidens,qui conualuerat, ex vulnere mortuus præsumitur,& quando:& nume.14.*
13 *Par conditio,mox occidentis,vel occasionem præbentis.*

REGVLA CVI.

1 IS, † in quem mors,vulnere accepto, aliquo, putà, temporis interuallo intermedio, irrepserit, ex vulnere

crebriùs interceptus creditur:ca.Presbyterum.c.de cætero.ca.ad audientiam.de homicid.extrà Bar. latè Tracta. præced.regul.deducto.& consil.x.& consil.xxxvij. in prin-
2 cipio.libr.ij.quod verum videtur,† siue certū vulnus mortiferum,siue dubitetur,siue hinc mortis ac læti ansam,aut acceleratione cæsus acceperit:dicto ca.Presbyterū. & ibi gloss.vlti.& c.de cætero.& Bar.d.consil.xxxvij.si modò, ꝓ-
3 borum & expertorum iudicio,† hinc manare, vel febrim,
4 vel quid simile,vnde mors irrepserit,constet. Quòd † si Medici seu Chirurgi,aut negligentia,aut imperitia,vel sua ipsius vulnerati culpa,ant inordinata vita, ac malo regimine,Superis concessisse ab oris,cæsus conuincatur, in contrariam iuerim præsumptione:Bar.in dicto Tractatu. nu.
5 4.† Sed de his Iudici liquere operæpretiū est. † Hoc autē
6 interuallum quanto tēpore sępiatur,hæsitator, & varij variè in eo trahūtur.Iura.n.Canonica paruū tp̄s expostulāt: dictis capit.Ange.Aret.& ibi Augustinus Ariminien. in verbo,& ex interuallo.nu.2 ad quadragesimū diē, rem & coarctauit & dilatauit. Alij Iudicis arbitrio cū Medicorū peritia,& coniecturis,cōmendant,& deponunt:Gregorius Pontif.Roman.ad octanū vsq; mensem, interuallū dilatare,in c.ij.de Cler.percuss.extrà, non autē infrà,arctare & terminare creditur:Albert.de Gand. suos irrigando Bar. riuulis hortulos, in eius malefi.Tract.tit.de homicid.& eorū pœnis.nu.23.in vulnere nō mortifero,ad animi occiden
7 di vel nō,distinctionē,cōfugere,coactus,visus est, † aut saltē mitiùs,cū nō lætaliter vulnerante agendū putat:ibidem
8 nu.24.† In dubio autē hunc ex vulnere extinctū,nisi Medici imperitia,aut ipsius vulnerati culpa, negligentia, aut negligens custodia,& simile quid arguatur, præsumi opi-
9 natur.† Potiùs autem duobus aut tribus Medicis, ex vulnere mortuū referentibus, q̃ decē vel viginti testibus non Medicis, ex febri aliave causa mortuū,deponentibus,cre-
10 di putat.† Variis insuper Medicis existentibus, mortē ex vulnere præsumendam,vt & casu quo dubitarent, ex Bal. sententia, Augus.apud Ange.eò loci nu.3.in fin. autumat.
11 †.Medici autē hac in re,vtriusq; partis consensu accipiun

tur:

tur:sin discordent,Iudex suas partes interponit:ibidē nu. 4.nonnunquā à primis negotij cunabulis,læsus visitat ab Officiariis, cū Chirurgo vel ēt cadauer ipsū, vt alibi diximus:& inuēta vulnera literis ab eis consignant.Hic dubio ꝓcul locus,ita dumetis plenus videt,vt Delio natatore,vaporata aure,& delphineo gressu indigere, omnibus in vdo
12 sit.† Dubitabilior adhuc causa est in vulnerato,q postquā conualuisset,tandē in morbū,ex quo mors irrepserit, reinciderit,an,inquā, ex vulnere è corporis vinculis euolasse, videatur?quod glossa in dicto c.Presbyterum.vlti.gloss. o-
13 pinatur:quòd † pari passu,& eodē modulo, mox occidēs, & occisionem seu causam prębens,continentur.Sed mede
14 lam hanc adhiberem,† si modò expertorum saltem iudicio id,vtcunque feratur:potuit enim ipsi læso, aliundè læ tum irrepsisse:granum seui regu.præceden.

SVMMARIVM.

1 *Auxilium præstans, & qui adest, vt æque teneatur, tractatum præcessisse oportet.*
2 *Qui delicto casu & inconsultò adfuit, facto tenus tenetur: & nme.3.*
4 *De præparatione, & hominum coadunatione ad delinquendum.*
5 *Is etiam tenetur, in cuius domo coniuratio facta est.*
6 *Præsumitur delictum, deliberationem subsecutum, etiamsi testes de eò extremo nihil dicant: & nu.7.*
8 *Assistens armatus, & non percutiens, aut aliàs præsens, quando opem & fauorem præstare dicatur, & nume.9. & infrà, reg. seq nu 6. & 7.*
10 *Auxilium quot modis præstetur.*

REGVLA CVII.

1 QVI † delicto adfuit, vel auxilium præstitit, vt æquè ac principalis teneatur, ad scelus, præcedente tractatu, cō
2 gregatus vt fuerit, oportet: nam † si inconsultò, &, vt sic dicam, casualiter, aut quilibet suiipsius nomine, in rixa ad-

fuisse dicatur,tunc quilibet separatim,& prout quisq; deli
3 quit,puniendus venit.Idq; † siue ab initio, siue postea ad-
fuisse hi dicantur:l.ij.§.siquis non homines.vi bonor.rapt.
vbi Bar.l.si in rixa.ff.de sycar.Bal.in l.non ideo minus. nu.
26.C.de accusationib.inscript.& Hyppol.de Marsil. eius
in Practic.§.constante.nu.45.& seq.l.ij.§.dolo.vers.homi-
nes.ff.vi bonorũ rapto.Hyppol.in d.l.nihil.col.penul.ff.de
sycar.Anchar.in consi.ccxvj.circa fi. Alexand.in consil.ij.
4 colum.ij.vol.ij.† De pręparatione,& hominum coaduna
tione ad delinquẽdum,videtur text.in dicta l.ij.§. dolo au
tem. ff.vi bono.raptor. qui est singularis & Phœniceus in
toto Iure:vbi de consilio inito inter delinquere pręmedi-
tantes & decernentes:videatur etiam text.& Bart.in l.etsi
5 amicis.§.j.ibi,Sed & si in domum.ff.de adultę.vbi † is etiã
tenetur,in cuius domo,posteà delicto subsecuto delinquẽ
di colloquium sit habitum,quòd sine eo colloquio, ad id
genus præmeditatum & coniuratum scelus, itũ non fuis-
6 set:vt ibi in fin.text.ait.† Præsumitur autem in eius cõsilij
& deliberationis executionem & consequentiam, crimen
(velut effectus suam sequitur causam)perpetratum. Et.n.
id genus tractatus & deliberatio,rei effectui annexa & cõ
7 texta,coniurationis pręsumptionem adfert,† etsi testes de
eo extremo nihil dicant:putà,se nescire,an in tali cœtu &
hominum conuentu, eius rei verba habita sint, & de ea re
tractatum fuerit. Huius rei micam seuit & habet Bald. n
l.multum interest.num.3.col.ij.C.si quis alteri,vel sibi. de-
gustauit Barto.in l.si vt proponitur. nu.2. ff. de fideiussor.
& in l.qui in aliena.§.si is,qui.ff.de acquirenda hæredita-
te.num.1.iuuat quod nemo dixisse præsumitur, nisi quod
8 velit exequi:l.Labeo.ff.de suppellecti.lega.† De assistente
armato,vel non,& non percutiente,an is fauorem & auxi
lium præstare dicatur,scitè Angel.eius in malefic.Tractat.
in verb.dictus Andræas armatus.num.1.cum sequen. con-
grüit Hyppol.de Marsil.eius in Practic.§. constante. num.
9 56.& 57.vbi affirmat.cum sequen. † De præsente, & quòd
is opem præstare non dicatur,nisi assistat, vt ille habiliùs
delinquat,Angel in verbo,dicto maleficio.nu.24.Tangam
regu.

regu.sequen.nu.7.De ope, auxilio, ac mandato, & qui in his incedatur, latè Ange.in verb.& Andræam. per totum.
10 De assistente tangam infrà, regul.sequen.in fi. † quòd præsentis fauor dicatur & auxilium, si timidior reddatur læsus, tenuit d.Hyppol.nu.58.& 60.d.§.Dicam infrà, regu. sequen.& num.7.quot autem modis auxilium pręstetur, idē Hyppol.eò loci.num.71.

SVMMARIVM.

1 *Qui delicto adfuit, casu potiùs, quàm consultò adfuisse præsumitur: & numer.4.vbi ponitur limitatio.*
2 *In dubijs mellitior interpretatio facienda est.*
3 *Delicta non præsumuntur, quod insontes ferè nascamur.*
5 *Nocendi animo, quis adesse non præsumitur.*
6 *Associans aliquem ad aliquod scelus, nocendi animo adesse præsumitur, & quando: & nu.7.*
7 *Assistere quid sit.*

REGVLA CVIII.

1 QVI † delicta ab alia perpetrato, adfuisse legitur, casu potiùs, quàm studio & consulto adfuisse pręsumitur. Ratio exhauriatur à naturę primordijs & cunabulis, quòd
2 † in anxijs & dubijs, benignior & melle dulcior sit amplexanda præsumptio, & interpretatio: tritus est & singul.tex. in l.meritò.ff.pro socio.l.cùm creditor.ff.de furt.Felyn. in c.sicut dignum.in iij.notab.de homicid.Anchar.in consil. xxvj.Hypp.in l.si in rixa.col. v.de sycar.ff.d. Hyppol. de
3 Marsil.eius in Pract.§.cōstante.nu.61.Etenim † delicta nō præsumuntur: quia in meliorē & benigniorem partē, nos naturæ instinctus trahat & ducat.Quum.n.insontes (delicto originis dempto) nascamur, cur delicti pondus & atrocitatē, humanitati ingenitæ & innatæ, pręponderare, & præferre debeamus, haud video.Quo fit, vt † in anxijs & dubiis,
4 casum dolo pponamus, id est, potius casu hūc, q̃ dolosa cōspiratione & cōiuratione adfuisse opinemur: nisi aliò con-

5 iecturis ducamur,& pellamur. De hac re,& quòd † nocendi animo adesse nemo præsumatur, nisi al ud coniecturis & circunstantijs, in Iudicis opinionem repserit, scitè Ange. eius in malefi. Tracta. in verb. dictus Andræas. nume. 4.
6 cum alijs. & nume. 2. vbi † de associante ad aliquod perpetrandum scelus, vt is opem ferre, & præsumatur & dicatur, maximè si sit armatus, quàmuis nullum omnimodè præ-
7 stet actum. † Assistere autem est hic, opem ferre, quò audacior delinquens, & timidior vulneratus, hac assistentia, redd datur: idem Ang. eò loci, in verb. dicto malefi. nu. 1. Tetigi suprà, reg. præced. nu. 9.

SVMMARIVM.

1 *Qui aliquem percuti citra occidendi animum, mandat, culpa tenùs tenetur: & num. 5.*
2 *Aliud si occidendi animo.*
3 *Communis opinio.*
4 *Contraria opinio.*
5 *Omnis culpa punienda.*
6 *Quidam mandantem teneri, nisi debitè reuocauerit, & quomodo.*
7 *Coniecturarum magna vis.*
8 *Contra mandatarium præsumitur, cuius dicti parua vis.*
9 *Domini mandatum an excuset subditum: & nu. 10.*
10 *Iudicis, patris, & domini mandatum, an & quando excuset.*
11 *Superioris mandatum, à dolo excusat, & aliquando à pœna.*
12 *An mandatum conducentis excuset laborantem.*
13 *De reuocatione mandati, & consilij, ac suasionis.*
14 *Qui hæc reuocatio fiat.*

REGVLA CIX.

1 QVI † aliquem vulnerari, aut percuti, citra occidendi animum, in mandatis alicui dat, mandatario occidēte, ille non de occiso, sed de culpa, mitiùs scilicet, punien-
2 dus venit: † secùs si occidendi animo mandasset: l. j. C. ad legem Cornel. de sycar. Alber. de Gandin. in eius malefi.

Tracta.

Tract.tit.de homicid.& eorum pęnis.nu.6.9. 10.& 11.com
3 munem hanc esse † Doctorum opinionem refert Anton.
de Rosellis . in consil.xxxvj.in hac quæstione.Francisc.de
Capitelist.in consi.xxxvj.in casu.Angel.filius Pauli de Ca
str.in consil.xxxvij.visa. inter consilia Cæpolæ. Decius in
consi.483.pro resolutione. Hypp.in consi.lxxvij.veris exi-
4 stentibus, & in singul.clxxvj.uoluntas.Etsi † in cõtrariam
pedibus manibusq; ierit sententiam Cæpol.latiss.in con-
sil.xxxiiij.si vnquàm. Alexand.in consil.cxl.videtur.vol.ij.
August. Ariminen.apud Angel.in malefi.Tracta.in verb.
compensat.iuuat c.vlti.de homicid.in vj.Nam ex hoc solo
5 mãdato,in culpam incidit, † quã impunitã relinquere de
decorũ esset:ca.sicut dignum. de homicid.extrà.cũ similib.
6 sing.gl.in verb.mãdauerit. in c.j.de homicid.in vj.† Non-
nullì mandantẽ teneri(nisi debitę reuocarit, aut neglecto
mãdato,& motu proprio,mãdatarius id perpetrasse scelus
7 enucleet)autumant:Cæpol.caute.xxxix. †Coniecturarum
8 hic magna vis ẽst, & authoritas:interim tñ † contra mãda
tarium(cuius tẽstimonium,maximi fieri hac in re, non de
9 bet)præsumendum est. † De mandati sui domini, execu-
tione, Cępo.caute.xl.vbi mitiùs cum subdito agi credidit.
10 † Iudicis mandatũ excusare,& qñ, patris ẽt, & dñi,& qñ,
non excusare,nempè,si iniustè quid mãdetur, sed ꝙ leuiùs
puniaĩ,qui id genus mãdatũ exequitur,docet Soc. in eius
11 Fallen.reg.ccxx.† Superioris mandatũ, à dolo excusare,&
12 quandoq; à pœna,docet Bart.consi.xv.nu.2.lib.ij.vbi † de
mandato conducentis , laboranti facto, vt excusetur . De
mandatario,Ang.in verb.& Sempronium.nu.10.cum seq.
13 & præced.eius in malef.Tract.† De mandantis,consulen-
tis,aut delictum suadentis reuocatione,siue expressa, siue
14 tacita(inita † pace,aut parẽtela,putà,cũ inimico)& ꝙ ea
reuocatio,vel iniuriã passuro,vt sibi caueat,nedũ mãdata-
rio,sit intimãda,scitè sanè notat. apud Cæpol.caute.39.in
glos.& caut.cclviij.in tex.& glo.huius etiam rei guttulam
seuit Cæpo.cap.xxv.num.10.in Tract.seruit.vrban.præd.
scintillam degustare licet apud Bart.in l.si vt proponitur.
ff.de fideiuss.& apud Ange.in verb.& Sempronium.nu.45.

vbi Auguftin.eius in malefic. Tract.quòd autem in mandantem æquè ac in mandatarium,crimen irrepat,hinc pœna, extat aureus ac aurem mordaci lotus aceto, text.in l. non ideo minùs.C.de accufatio.

SVMMARIVM.

1 *Ex ratihabitione quis delicti nomine tenetur.*
2 *Ratihabitio facit delictum proprium.*

REGVLA CX.

1 EX † delicti ratihabitione,quis delicti, non ratificationis nomine,obnoxius creditur.Nam ratihabitio,nego
2 tium reddit proprium,† & facit eius delictum, cui geftum arridet,& laudat:tex.clariff.in l.fi pupilli.§.item quæritur. ff.de negotijs geft.Phœnicea Bar.legum Coryphæi doctrina,in l.fi vt proponitur.nu.3.ad fi.vfque.ff.de fideiuffo.vbi fatis mellitè rem hanc dealbat & depingit.

SVMMARIVM.

1 *Qui incogitatò mortis caufam præbuit,mitiùs punitur.*
2 *Alium occidens,quàm inimicum,mitiùs plectitur.*
3 *Qui qui vltra,aut præter cogitata,deliquit,plectatur.*
4 *Cafus leuiùs punitur.*

REGVLA CXI.

1 QVI. † incogitatò mortis caufam præbuit, non legis Corneliæ pœna ordinaria,fed leuius coërcetur:verbi
2 gratia,† Si volens vel gladio vel hafta,aduerfarium occidere,alium exanimarit:c.de cætero.extrà, de homici.Ange.eius in malefi.Tractatu,in verbo,& appenfatè in ciuitate Bononiæ.num.1.2.& 3.& ibi Auguft.diftinguit,ex Baldi
3 fententia . † De eo infuper., qui vltra aut præter cogitata deliquit,& qui puniatur,Angel.in verb.præallegato.nu.3.

vbi

4 vbi ſcitè (hæc enim omnia, caſum ferè redolent, vbi † mitiùs agitur) hinc igitur quiſquis, & ex ipſius riuulo guttulam exhauriat, quòd autem mordaci lotus aceto, rē ſcrutetur, & ad limam vſque diſcutiat & deducat.

SVMMARIVM.

1 *In omni actu iniurioſo & illicito, dolus adeſſe præſumitur: niſi cō iecturis, non iniuriandi animus probetur.*
2 *Qui non occidendi animus probetur.*
3 *Præſumitur non defenſionis cauſa, crimen commiſſum.*

REGVLA CXII.

1 QVI † hominem exanimaſſe, aut aliam intuliſſe iniuriam, conuincitur dolo munitus, & impulſus præſumitur: niſi in contrariam opinionem, probationibus & coniecturis impellatur & illectetur Iudex: l.j.C.ad legem Cornel.de ſycar.l.ſi non conuitij. C.de iniur.Albert.de Gandin.in eius malefic.Tractat.titu.de homicid.& eorum pœ-
2 nis.numer.vltim.† Animus autem non occidendi, coniecturis probabitur, putà, quòd erat amicus, affinis, filius, propinquus, vel quòd alium percutere volebat, vel quòd furore eum percuſſit, vel quia cum leuiter percuſſit, & purgationis rei iuramento: ſingula.gloſſa & Phœnicea in dicta l.j.in verb.non occidendi animo. & Gandi.loco præ-
3 allegato.Ex hac regula elicias, † non defenſionis cauſa, crimen commiſſum (vt diximus ſuprà, reg.lxxvij.numer.22.) præſumendum.

SVMMARIVM.

1 *Rei illicitæ dans operam, de homicidio vel caſuali, tenetur, & inquantùm.*
2 *In illicitis dolus præſumitur.*
3 *Non dolum allegans, eum habet probare neceſſe.*
4 *In ciuilibus vero non dolus præſumitur, niſi certis caſibus.*

Regula

REGVLA CXIII.

1 DANS operam † rei illicitæ de homicidio, vel fortuito & casuali, saltē culpa tenùs, obnoxius creditur: c. continebatur. & c. suscepimus. c. tua nos. de homicid. extrà. De non occidendi animi probatione, præced. reg. tactum est, quò ab homicidij pœna reus exuatur: his & illis addatur gl. sing. ij. in l. j. C. ad legem Cornel. de sycar. Aliàs autem
2 † in illicitis dolus præsumitur: d. l. j. vbi pro dolo præsumi
3 tur, quòd † non dolum adducens & allegans, illum habeat
4 probare necesse: † in ciuilibus verò, non item, nisi certis casibus exceptis: vt per Albert. de Gandi. eius in malef. Tracta. tit. de falsarijs. num. 29. vbi aurem mordaci lotus aceto, scitè rem expiscatur.

SVMMARIVM.

1 *Dans rei licita operam, de casu non tenetur, si præstanda adhibuerit.*

2 *Aliàs tenetur, & mitiùs punitur.*

3 *De correctionibus & emendationibus.*

4 *Casu quē exanimans, an & quando teneatur, & qui puniatur.*

REGVLA CXIIII.

1 REI † licitæ aduigilans, de homicidio casuali, & id genus delicto, non tenetur, si necessariā & adhibendā diligentiam applicuerit. Presbyterum. & ca. continebatur. c. lator. c. ad audientiam. c. dilectus. cum seq. & c. exhibita.
2 & c. Ioannes. & c. vlt. extrà, de homicid. † Quā si non præstiterit, tenetur, & mitiùs punitur ob solam culpam: dictis
3 Iurib. huc pertinet † quod dicitur de correctionibus, & emendationibus, si quibus correctio permissa legitur, le-
4 gis pomæria excedant: Tetigi suprà, reg. lxxiij. † Casu quē exanimans, an, & quando teneatur, quaque pœna crucietur, enucleat & expiscatur Albert. de Gand. eius in malef. Tract. tit. de homici. & eorū pœnis. nu. 21. vbi Babylonius

occurret campus. Anchar. conf. ccliiij. Castren. consi. 194. cum alijs. & Hypp. de Marsi. in eius Pract. §. constante. nu. 48. vbi impunitus fertur casu quem exanimans: quod accipe in licitis, non aliàs. Dixi. suprà regu. cxj. & regu. cxiij.

SVMMARIVM.

1 *Furiosus, infans, dormiens, aut inuasus, quem occidens, qua pœna puniatur.*
2 *Siue furor sit continuus, siue per interualla.*
3 *Quando furor præsumatur.*
4 *Quid de fatuo stulto, mente capto, & similibus.*
5 *Indicia hac, vel arguentia, vel tollentia.*
6 *Contra reg. nostram, quoad furiosum.*
7 *Doli capax minor, à reg. exceptus.*
8 *Iudex qui procedat erga furiosum, & qui hic custodiatur.*
9 *Quo tempore non furit delinquens, videtur plectendus.*
10 *Quidam furentem non teneri, crediderunt.*
11 *Dormiens an, quando, & qui puniatur.*
12 *Dormiens ferè furiosus.*

REGVLA CXV.

1 FVRIOSVS, † infans, dormiens, inuasus, mortem euadere non valens, quempiã exanimans, aut mutilãs, non teneri creditur: Phœniceus ciuilis tex. in l. infans. ff. de sycar. cum ibi traditis. tex. Canon. in Clem. vnic. de homic.
2 Idq; † siue hic furor sit continuus, siue per interualla obueniat, quo tempore, saltem dominium & palmam furor obtinet: gl. j. in verb furiosus. in dicta Clem. vnica. de ho-
3 micid. † Furor autem, maximè si coniunctam personã, vt fratrem, matrem, & id genus aliam exanimarit, præsumitur: nisi in contrarium probatio adsit: & quãdo, latè & scitè Ang. eius in malef. Tract. in verbo, scienter. nn. 6. 7. & sequen. vbi Aug. & ibi de mente capto. De his omnibus latissi. Bar. in Tract. testimoniorum. versi. opposita pruden-
4 tiæ. nu. 94. cum sequentibus. vbi † de furioso, mẽte capto, stulto,

5 stulto,fatuo,& de similibus:vbi † etiã præsumptiones hæc omnia,aut arguentes,aut tollentes expiscatur, quem vide re hac in re neminem pigeat,nec aliquid remoretur. Ratio autem d.l.infans.etiam in illis omnibus militat, quod aut satis ætas,aut fati infœlicitas excuset:iuxta illud.

Dum furor in cursu est,currenti cede furori.
Difficiles aditus,impetus omnis habet.

6 † In contrariũ tamen videtur l.aut facta.§.euentus quoq; iuncta glo.vbi vel à dementissimo facta puniuntur: tangit Alcia.dispunctio.lib.j.c.xvij.Quod de infante diximus,de
7 septenniũ quidẽ nato,& adepto,intellige, † nõ itẽ de doli capaci,& pubertati proximo:gl.inverb.infans.in dicta Clemen.vnic.Ang.& ibi Aug.in verb.scienter.nu.6.Nam non doli capax,occidendi animum habere non videtur : vnde hunc,& innocentia,& minor ętas excusat:d.l.infans.Quò huic reg.pondus addatur,his nectatur tex. in can.illud relatum.xv.quæst.j.& can.aliquos scimus.& c.illa cauenda. eadem q.notab.sanè & menti figendus tex.in l.diuus.ff.de
8 officio Præsid.vbi † q in perpetim & iugiter furiosum,aut per interualla , Iudex procedere debeat, & de eius custodia,parẽtibus,vicinis,aut amicis deleganda,aliàs carcere hũc donandũ:Phœniceus tex.in l.cõgruit.§.furiosi.ff.de of
9 ficio Pręsi.vbi est text.notabilis. † Quo autem tempore, furor non primas partes,vt nec palmam obtinet,per interualla furore agitatum , plectendum delinquentem , videtur velle text.in dicta l.diuus.versicul.Si verò,&c.ob scele
10 ris inhumanitatem. † Hunc furentem homicidam non teneri,Albert.de Gandin.eius in malefic.Tractat.titul.de
11 homicid.& eorum pœnis.numer.21.autumat. † Quoad autem dormientem,nonnulli in hanc pelluntur distinctionem , vt ille, cuius is est mos , quòd non præcauerit, teneatur quidem,sed non aliàs: Angel.eius in malefic. Tra-
12 ctat.in verb.comparent dicti inquisiti. numer.21.† Dormientem enim ferè furiosum,& sine mente esse itum est : capitul.maiores.extrà,de baptis.Scithæ autem iudicia tollunt,qui aliter sentiunt,quòd bonum ab iniquo,vix secernere noscantur.

Summa-

SVMMARIVM.

1 *Ebrius mitiùs homicidio plectitur.*
2 *Magna ebrietas excusat.*
3 *Parua ebrietas non excusat.*
4 *Contractus ebrij valere non creduntur.*
5 *Ebrietas à delinquente & proponenda & probanda.*
6 *Quid de ebrio innoxio.*

REGVLA CXVI.

1 EBRIVS † (quum pauci abstemij, aut Romuli hodie in ueniantur) quem occidens, non vltimo, sed mitiori sup plitio, Iudicis arbitrio coërcetur, ob culpam: quod incede
2 re creditur, † quando magna ebrietas adest, ob Bacchi igneam naturã, hoc colore ebrium depictum, inflammantem: tex. in l. omne delictum. §. per vinum. ff. de re militari. & gl. in l. j. in verbo, temulentia. C. si quis Imperatori male dixer. & c. luxuriosa. cum tota dist. xxv. distin. & ca. sanè. & c. inebriauerunt. xv. quæst. j. Bal. in d. l. data opera. nu. 6. C. de his, qui accusare non poss. latè Ang. eius in malef. Tra
3 cta. in verb. sciẽter. nu. 17. vbi Augu. † Sin exigua ebrietas legatur, haud minuetur pęna: Ang. loco præalleg. quia hic potiùs impetu, incõsideratè, & inconsultè cõmissum id genus crimen, quàm culpa, & fertur, & videtur: Bar. cũ tex. in l. respiciendũ. §. j. ver. delinquunt. ibi, Impetu. ff. de pœ. vbi
4 † contractus ebrij subsistere non creditur. † Ebrietas autẽ
5 hæc, à delinquente probanda, nedũ proponenda venit: vt notatur apud Bar. in d. §. delinquunt. Rom. in l. j. in prin. de
6 verb. oblig. & alij in l. dolũ. C. de dolo. † de ebrio innoxio, Albert. de Gandin. eius in malef. Tract. tit. de homicid. & eorum pœnis. num. 21.

SVMMARIVM.

1 *Ioco quempiam exanimans, mitiùs punitur.*

2 *Crimen ignorantia commissum, iuris aut facti, naturalis vel positiui, qui puniatur.*

3 *Errore commissum crimen, an & quando puniatur.*

REGVLA CXVII.

1 IOco † quempiam exanimãs, de homicidio, nõ tenetur, sed mitius, ratione culpæ, punitur: Angel. eius in malef. Tracta. in verb. scienter. nu. 17. † De crimen ignorantia cõ missο, iuris aut facti, iuris insuper naturalis vel positiui, iusta denique vel iniusta ignorantia, tex. cũ gloss. & Doctor. in l. ex maleficijs. §. j. ver. longè. in verb. ignorans. ff. de act. & oblig. idem Angel. in verb. & appensatè. num. 2. vbi August. & Albert. de Gandi. eod. Tract. tit. de homic. & eorũ poenis. nu. 22. vbi † de ignorantia & errore, homicidio perpetrato, Hyppol. de Marsil. eius in Pract. §. nunc videndũ. nume. 15. & §. aggredior. numero 33.

2

3

SVMMARIVM.

1 *Superbia, indignatione ve, quem exanimans extraordinariè plectitur.*

2 *Qui iracundiæ calorem allegat, probet.*

3 *Impetu quem occidens, qui puniatur.*

REGVLA CXVIII.

1 QVI † superbia lactatus, aut indignatione pellectus & pulsus, quẽ exanimarit, aut aliàs deliquerit, extraordinariè plectatur: notatur apud Bar. in l. respiciẽdũ. §. j. ver. delinquunt. ff. de poenis. Bal. alleg. in l. j. C. de fide instru. & Ióan. Andr. in c. accepimus. eod. titu. gloss. vlti. in l. j. C. ad legem Cornel. de sycar. Qui autem hoc velamento vtuntur, vt † se calore iracundiæ, crimen commisisse dicant, id probare habẽt necesse: notatur apud Bar. in d. §. delinquũt. ex c. significasti. de diuort. ad hoc alleg. † De eo, qui impetu in homicidij crimen irrepsit, tangit Albert. de Gandin.

2

3

din.eius in malef.Trac.in titu. de homic.& eorum pœnis. num.21.

SVMMARIVM.

1 *In delictis atrocioribus, solus affectus punitur: & nu.12.*
2 *Error typographi antiquus.*
3 *Affectus, non effectus inspicitur: & nu.14.*
4 *Alij iuxta attentata in minoribus & actus proximitatem puniri crediderunt: & id extraordinariè & nu.5.*
6 *Qui quis dicatur peruenire ad actum.*
7 *Iudex pro proximitate actus medelam adhibet.*
8 *Lex Cornelia de sycar. diuersimo dè punit.*
9 *Hodie quid, & quando solo affectu lex est contenta: & num.10.*
11 *Consuetudines hodie & statuta, effectum desiderant: & nu.14. & 15.*
13 *Qui, & quando pœnitentiæ sit locus.*

REGVLA CXIX.

1 ETSI † aliquando in maleficijs, de iure communi, solus affectus sine effectu (quasi cynica seueritate) puniatur, vt in delictis atrocioribus: l. siquis non dicam. C. de Epis. & Cleric. l. is, qui cum telo. C. de sycar. §. item lex Cornelia. Instit. de public. iudic. & §. seq. in glo. in verbo, præpa-
2 rauerit (vbi † properauerit, id est, accelerauerit, legendũ
3 censerem) & Bart. consi. x. nu. 2. lib. ij. vbi † potius affectũ, quàm exitum inspici opinatur. Attamẽ consi. xxxix. eod.
4 lib. † iuxta attentata, pœnam imponi credidit, maximè in minoribus delictis, si ad actum proximum sit deuentum: Rebuff. in procem. Constitut. regiar. gloss. v. num. 28. & 30.
5 † Quo casu, is extraordinariè plectẽdus creditur: Matth. de Afflict. decis. xxj, num. 19. Chassan. in Consuetud. Burgund. in rub. *des iustices.* versic. *& droicts.* num. 6. cum 4. seq. Soc. in eius Fallen. reg. xxxj. Lynceus ac mellitus tex. in l. j. in prin. respon. ff. de extraordinarijs criminib. quo casu ad corpus non deuenitur: vt reg. xc. sparsimus. de hac re

latè

latè Alber.de Gand.eius in malef.Tract.tit. de pœnis.nu. 4.& ſequentibus.his addatur tex.in l.j.§.diuus.ff.de ſycar.
6 & c.furtum.xiiij.q.vj.† Peruenitur autem ad actum, ſiue proximum,ſiue remotum, quotiès ad contumeliam conquerentis,tranſitur,licet finalis non ſubſequatur effectus.
7 Intellige,† vt Iudex ſuo poſsit rèm officio,pro proximitate actus,lenire,& medelã adhibere: l.ſi quis aliquid.§. qui nondum.ff.de pœnis.& l.aut facta.§.euentus.eodem.nam Iuriſconſul.in d.§.qui nondum. & præceden.alternatiua vtitur:nec officere creditur d.l.is,qui cum telo.cũ ſimilib.
8 † quia id crimen eadem quidem lege, ſed non pœna ple-
9 ctitur. † & ita hodie vtplurimùm vtimur. † Niſi forſitan
10 lex eſſet ſolo contenta affectu,vt quidam volunt:videatur
11 Guliel.de Cu.in d.l.ſiquis non dicam.† Attamen conſuetudines & ſtatuta pœnalia, perpetim de delictis re & effectu dotatis ac conſummatis,intelligi creduntur: Hyppol. in l.j.de ſycar.Ang.& Paul.in l.j.§.hæc autem.vbi eſt tex. quod quiſque iuris.Bart.in l.ſi fugitiui. C. de ſeruis fugitiuis. Imol.in l.j.de public. iudic. Felyn.& Imol.in capitul.j.column.ij.verſicul.fallit, octauo & vltim.de præſumption.iuuat Phœniceus tex.in l.j.§.qui puero.in fi.ff.de ex
12 traordin.crimi.vbi † criminis perfectio,& auſpicium,diuerſa plectuntur pœna:Bal.in l. ſiquis non dicam rapere.
13 C.de Epiſcopis & Clericis.de hac rè,& † quando pœnitere reus poſsit impunè,Phœnicea glo.vlti.in l.ea mente.ff.
14 de furt.vbi ſcitè diſtinguit.† Contra reg.nöſtræ prius mébrum,adferri poteſt Paul.de Caſt.loco prędeſig.qui ei iuri communi,conſuetudine totius mundi,generali derogatum opinatur,vt nũquàm affectus,æquè ac effectus,quencunque conatum contextum nactus ſit, puniatur. idque poſt Specul.in tit.de accuſatio.col.vj.nu.7.in fi. Idem ta-
15 men Paul.† crimen læſæ Maieſtat. & patriæ oppugnatæ, ab hac conſuetudine excipit: illã conſuetudinem refert & approbat Ang.eius in malef.Trac.in verb.in platea.nu.3.

SVMMARIVM.

1 *Tranſigere ſuper crimine capitali,licet,& quando.*

Adulte-

2 *Adulterium & stuprum, transactionem non admittunt.*
3 *Transactio quid operetur.*
4 *In criminalibus sanguinem non habentibus, non licet trãsigere.*
5 *Noui l. transigere. C. de transactionibus intellectus: & nume. 6.*
7 *Aliud pactum, aliud transactio videtur.*
8 *Ratio differentiæ capitalium, & minorum criminum.*
9 *Accusator an desistere ab accusatione possit: & de pęna colludentium, desistentium, & de abolitionibus. nu. 11.*
10 *Quinque modis pacisci licet.*
11 *Qui desistentes, & colludenes puniantur, & de abolitionibus.*
12 *Calumniosa transactio extrudenda.*

REGVLA CXX.

1 TRANSIGERE † vel pacisci super crimine capitali
2 (adulterio † & stupro exceptis) licere creditur: l. trãsigere. C. de trãsactionibus. Idq; citra falsi accusationẽ, & Turpilian. Senatuscõs. timorẽ: Bar. in l. ij. nu. 1. & 2. ff. ad Senatusc. Syllan.
3 † In præiudiciũ, putà, iuris trãsigentis, & ne vlterius in processu eatur: vt eò loci ille idẽ ait.
4 † Non item super minoribus criminibus, sãguinis pœnã annexã non habentibus, citra saltẽ falsi crimen: vt ibi in ij. respon. id est,
5 † quin accusator in falsi accusatoris crimen præceps cadat, & hæc videtur illius tex. syncera & germana lectura & enucleatio: vel aliter dic, citra falsi accusationẽ, id est, pter crimen falsi, seu falsi crimine excepto. Tertio enodari
6 potest citra falsi accusationẽ, id est, infrà: vt † in illis trãsigendi fas denegetur, in quibus minor falsi criminis pęna indita & imposita est: quorũ meorũ & nouorũ intellectuũ,
7 meliorẽ seliget optimus Lector. † Paciscendi tñ fas esse,
8 gloss. in d. l. trãsigere. in verb. nõ licet. autumat. † Differentiæ horũ criminũ rationẽ forsitã quis exhauriet ex l. j. ff. de bonis eorũ, qui mort. sibi consc. fauore, putà, sanguinis,
9 & vitæ redẽptionis, quibus nihil charius. † An desistere ab accusatione fas sit, videtur text. in l. si fœmina. C. ad Turpil. & l. Athleta s. ff. ad leg. Cornel. de fals. cũ ibi notat. de hac reg. Cæpol. caute. xij. & magis scitè, caut. clxxxviij. vbi

L quinque

10 † quinq; paciſcendi modos enucleat & enodat. † De his
11 de ſiſtentibus, colludentibus, deq; abolitionibus, videatur Bonifac. de Vitell. eius in maleficio Tractat. titul. de pœna deſiſtentis ab accuſatione. & tit. de colluſione. & tit. de abolitio. quæ oĩa, in vnicũ titu. coegit, & lato cãpo coarctauit: Albert. de Gand. eius in malef. Tracta. tit. de trãſactio.
12 & pact. in malef. per tot. † Calũnioſam tranſactionẽ, vtrinque exterminandam, mordicùs tenet Hyppol. de Marſil. eius in Pract. §. oportunè. nume. 87.

SVMMARIVM.

1 *In priuatis criminibus, licet tranſigere & paciſci.*
2 *Si ciuiliter agatur, ſcilicet.*
3 *Si crimen ſanguinis pęnam merebatur: & nu. 5.*
4 *Qui paciſcitur in minoribus, fateri videtur.*
6 *Paciſcens infamiam incurrit, & quando.*
7 *Qui paciſcens in ciuili vel in criminali cauſa infamiam euatet.*
8 *Qui paciſcens tacitam confeſsionem euadat.*
9 *Etiam in ciuilibus, infamia infertur.*
10 *Iurans, infamiam non incurrit.*

REGVLA CXXI.

1 IN † priuatis criminibus, & trãſigere, & paciſci licere, omnibus in vdo eſt, & crebriùs itum eſt: gloſſ. in verb. in alijs
2 antem publicis. in d. l. tranſigere. C. de tranſactio. † maxi-
3 mè ſi ciuiliter, & non criminaliter agatur: d. glo. in fin. † qđ accipiendũ crediderim, de crimine sãguinis poenã merente: arg. ſecund. reſponſ. d. l. trãſigere. quod nota, velut nouũ.
4 † Reus. n. in his paciſcens criminibus, & aliis ſanguinis effuſionẽ non inferentibus, fateri videtur: l. fin. ff. de præuaric. & ibi gloſſ. & l. ſerui. ff. ad legẽ Iul. de adulter. iuuat l. Athletas. §. fina. & l. ſequen. ff. de his, qui notan. infam. Tetigi ſuprà, reg. pręced. & reg. xvj. Albert. de Gandi. eius in malef.
5 Tract. tit. præallega. nu. 6. † In priuatis delictis licere autumat, ſed in malef. pœna ſanguinis exemptis, falſo dempto,

non

6 non licere credidit:nu.5.d.tit.† in illum tamen,pecunia data,infamiā ſerpere & irrepere,ex l.quoniā.cum ſequen. ff.
7 de his,qui not.infam.opinatur.† Qui quis in ciuili aut criminali cauſa tranſigens aut paciſcens,infamiæ labē enatet & euadat ſcitè aperit Cæpol.cautel.xij.& cautel.clxxx-
8 viij.vbi doctè,† & qui tacitam criminis confeſſionem effu
9 giat paciſcens:† etiam in ciuilibus nedum criminalibus negotiis,infamiam inferri,docet Imper.in §. ex quibuſdam.
10 de pœna temer.litig.Inſtit.† In reum autem iurantem, infamiam non irrepere,habetur reg.lxx.

SVMMARIVM.

1 *Compoſitiones de iure nonnunquàm licitæ,ſed hodie non: & nu. 4.5.& 6.*
2 *Rationes,quibus iure permittuntur:& nume.3.*
7 *Dux Sabaudiæ,neminem recognoſcit.*
8 *Dux Sabaudiæ,ab Imperatoribus ortum habet.*
9 *Ratio prohibitionis præſumpta.*

REGVLA CXXII.

1 COMPOSITIONES † in delictis antiquis(in quibus mitius agitur: l.ſi diutino. ff.de pœnis) & eorum, qui longo abſuerunt tēpore admitti, itum crebriùs eſt: Matth.
2 de Afflic.deciſ.cclxxxvij.† idq; ob exilium longæuū, pauperiem indè enatā,& actā pœnitentiā: vt ibi, nu.5. Eodem
3 res recidit,† ſi alia iuſta in apricum adferatur cauſa:hoc ta
4 men in ſuæ Altitudinis Regno & Ducatu,† omnes id genus criminum capitalium,& minorum,compoſitiones(ꝑter antiqua ſtatuta,in eo abrogata & exibilata)in Caſtellanorū curia, ꝑ ſtilū ſupre.Sabaud.Senatus,artic.cccxxix.
5 arcentur,ac ſolo adæquantur.† Quoad verò aliorum Iudicum authoritatem,ne mica quidē eò loci, ſed articu. 318.
6 pari paſſu inceditur:† omnium enim eò loci criminum, cōpoſitio ſopita eſt,& à Iudicum authoritate exempta, &
7 vetita. † Potuit etenim illuſtriſſ. & inuictiſſ.noſter Dux

& Princeps, iura communia eliminasse, expulisse, exanimasse, ac è suo regno, radicitùs extirpasse, & stirpitùs abrogasse, & noua ac recentia edidisse, qui, Dei gratia, solũ Deũ, non hominẽ quenquã (vt plures huiusce seculi Principes
8 faciunt) recognoscat, & meritò, † qui ab æuo, exinuincibi-
9 liũ Imperatorũ sanguine, originẽ ducat. † huiusmodi autem cõpositiones prohibitas, crediderim, quò delicta pœna donentur condigna, nec pecunia luantur, sed arceãtur, deterreanturque homines à delictis.

SVMMARIVM.

1 *In ciuilibus causis, Iudex potest partes ad pacem reducere, & adesse.*
2 *Secus in criminalibus, donec reus pœnam condignam tulerit.*
3 *In Iudicem in criminibus, an possit compromitti.*

REGVLA CXXIII.

1 ETSI: † in causarum ciuiliũ compromisso, quò finis ipsis partium pacto imponatur, Iudex adesse queat: l. j. §. & post operis. ff. de noui operis nunciatione. l. æquissimum
2 in principio. & ibi glossa iiij. ff. de vsufruct. Attamen † in criminalibus, ad pacem partes, tantisperdũ fuerit reus pęna condigna beatus & decoratus conuocare, & pactioni adesse nequit: gloss. iij. in l. transigere. ibi, Sed illud est, &c. C. de transactionib. vbi Bald. & Salicetus. Bald. in l. cùm affirmes. C. de liber. caus. Salicet. & Iason. nu. 7, & 8. in Au-
3 thenti. si verò contigerit. C. de Iudic. vbi † de compromisso in Iudicem: notat. apud Bartol. in l. si vsusfructus, §. vltim. ff. de vsufruct. & quemadmodum.

SVMMARIVM.

1 *Pęna non egreditur personam delinquentis.*
2 *Excipiuntur crimen læsæ Maiestatis, priuil. &c.*
3 *Hac regula procedit etiam in pęna pecuniaria non declarata.*

Regula

REGVLA CXXIIII.

1 POENA † delinquentis personã,non euolat,vt ne quidem in hæredem,ne dicã personã coniunctã, migret:l. si pœna.& l.crimen paternũ.ff.de pœnis.l.sancimus.C.eodem.§.penulti.Institut.de noxa. actio.l.j. in princip. ff.de priuat.delict.l.vnic.C.ex delict.defuncto.§.pœnales.Institu.de actionib.Guid.Pap.sing.dccccxiiij. in fin. Ezech. c. xviij.text.in l.rescriptum.ff.de his,quibus vt indig.tex. cũ glos.in c.si canonicè.§.fin.extrà,de officio ordina. & Clementi.j.vbi Cardin.de Iudæis.Soci.eius in Fallen. reg. 81.
2 gloss.tñ vnica in dicta l.crimen.† læsæ Maiestatis crimen, priuileg.& quosdã alios casus hãc regulã non sepire, nec ambire autumat: vt ibi per eã. Guid.Pap.sing.præallegato.§.vlt.Socin.in suis Fallentijs,reg.ccxcj. † Quod ꝓcedit
3 ẽt in pecuniaria pœna necdũ declarata, quia ea ad hæredes nõ migrat,præcipuè in hoc Sabaudiæ regno,vi statuti Sabaudiæ. tit.clviij.libr.ij.Bar.in l.defuncto.nume.2. ff.de public.iudic.Degustabo infrà,regu.cxxviij.nu.3.

SVMMARIVM.

1 *In delictis soluendo non existens,extraordinariè punitur.*
2 *Etiam in priuatis,nedum publicis criminibus.*
3 *Si via extraordinaria eatur.*
4 *Siue reus sciret se non soluendo.siue non.*
5 *Cautela pro condemnato,ne pauper in carcere moriatur.*
6 *Quando corporea pœna subrogetur,ad cuius requisitionem,an eadẽ sentẽtia,& intra quod tẽpus,reus soluere teneat̃,& similia.*
7 *Reo inuito,de ipsius bonis potest solui,vel ab extraneo : & nu.9.*
8 *Hi rei fideiussoribus non relaxantur.*
9 *Tertius vel extraneus,pro reo soluens,vel eo inuito,repetit.*

REGVLA CXXV.

1 OB † delicta ad mulctã condẽnatus,soluẽdo nõ existẽs coërtionem extraordinariam & corporalẽ patitur:l. j.§.generaliter.ff.de pœnis:gloss.in cap.si res.in verbo,cru-

2 ciatus.xiiij.quæſtion.vj.† Quod vel in priuatis, nedum in publicis locũ & ſedẽ habere, Vlpia. eò loci affirmat. Quod
3 ſic accipias velim, † ſi via extraordinaria & criminaliter (vt ita loquar) agatur: hoc vult Vlpia. in verbo, qui extra ordinẽ. & gl. in verb. vel priuatorũ. in d. §. generaliter. per textum Lynceũ in l. vlt. de priuat. delict. † Et hec ſiue ignorãs,
4 ſiue ſciens ſe debito pauperiorẽ, quintæ claſsis, & non ſoluendo, in crimen irrepat, & labatur: vtroq; enim caſu, pœnã pecuniariã reus deludit, qđ Vlpiano non arridet: gl. in
5 verb. deludũt. in d. §. generaliter. & ibi ſybilinè Bar. † Quòad mulctã pecuniariã, ex crimine condẽnatus, nõ pereat,
6 nec moriatur in carcere, extat Cæpo. Caut. iij. vbi † quando corporea pœna ſubrogetur, & ad cuius requiſitionẽ id fiat, & intra quod tẽpus, ſoluere debeat, edocet, & an eadẽ ſententia, & qñ ſoluere habeat reus neceſſe, quodq; monitio ac bonorũ perquiſitio, ſit facienda, Babylonio campo inſectať & venatur Ang. eius in malef. Tract. in verb. quas ſi non ſoluerit. ver. quid aũt. nu. 6. & ibi Aug. & in verb. qui dominus Iudex. nu. 42. cum ſequentib. Tangam infrà, reg.
7 clxvij. nu. 9. Et certè † reo inuito, etiã de ipſius bonis, põt vel per extraneum, ſolui, ob publicum iuris communis intereſſe: arg. l. non tantùm. ff. de appellat. Ang. in verb. quas ſi non ſoluerit. nu. 22. & 23. idem voluit Hyppol. de Marſi.
8 eius in Pract. §. vltima. nu. 24. Adde, q̃ † fideiuſſoribus hũc laxandũ non eſſe, crebriùs itum eſt: Ang. in verbo, quod fama publica. nu. 67. & ibi Aug. & locis præallega. quod hodie non crederem obſeruari, nec abs re: nã cautio idonea præſtatur, quæ aut reum ſiſtere & repræſentare in ſtatu, vt aiunt, aut eius nomine mulctam & impenſas perſoluere, habet neceſſe, iuxta eius cautionem. Dicam infrà, regul. clviij. hæc regu. ultra præc. pondus accipit ex l. j. §. fin. ff. de pœnis. & l. quicunq;. §. quòd ſi. C. de ſeruis fugit. & l. quòd ſi minor. §. ſi ſeruus. ff. de minorib. & l. ſi. ff. de in ius vocan.
9 † de ſolutione tertij, reo ĩuito, facta, & eius repetitione, ſcitè Paul. de Caſt. in l. non tantùm. in princip. ff. de appella. qui allegat not. in l. Stichus. ff. de pecul. leg. & Bald. in l. ſi. de neg. geſtis. huic reg. addatur reg. clxvij. à nu. 9.

Summa-

SVMMARIVM.

1 *Morte rei, crimen extinguitur, nisi: nu. 2.*
3 *In casibus memoria damnatur intra quinquennium, &c.*
4 *Hæres defuncti, innocentiã purgare potest: & regula lxx. nu. 6.*
5 *Defuncti cadauer an sepeliatur, vel furcis suspendatur, ad terrorem: & nu. 6. 8. & 10.*
7 *Quid de seipsum exanimante.*
8 *Quid de Sacramentis, sepultura, & annotomia.*
9 *Quando corpora damnatorum, parentibus petentibus, sepelienda tradantur: & nu. 10.*
11 *Quidam non esse suspendendos, sed iniuriarum actione Iudicem teneri autumant: & nu. 12.*
13 *An hæc reg. procedat in publ. & priu. crimin. & quando.*
14 *Quid de contumace mortuo, ante vel post sententiam interlocutoriam, vel definitiuam.*
15 *De inuento reo in carcere mortuo.*
16 *Pœna morte interit.*

REGVLA CXXVI.

1 MORTE † rei, cõiter interit omne crimen: l. publica. ff.
2 de public. iudic. & l. defuncto. eod. † quibusdam demptis: vt crimi. læsæ Maiest. l. vltima. ff. de crimi. læs. Maiest. in casu, putà, Perduell. vt ibi: idẽ in crimine hæresis, nota-
3 tur apud Bar. in d. l. vltima. Verùm † intra quinquennium his casibus, memoria rei defuncti dãnabitur, cũ bonorũ publicatione: vt ibi not. ex Bar. in l. ij. ff. de aposta. Phœnicea gl. in l. Manichæos. in verb. subiret. C. de hæretic. vide gl. vltima. in fi. ex testamento. C. de testa. manumiss. & glo. ij. C. si reus vel accusa. mort. fuer. vbi de hac nostra regula, & apud Guid. Pap. sing. ccccxxxv. & Aug. apud Ang. in malef. Tract. in verb. qui dñs Iudex videns. nu. 47. & nu. 48. vbi
4 de hac regu. & de rei defuncti cadauere. vbi † rei defuncti hæredem, ad ipsius innocentiam purgandam, processum
5 criminalem prosequi posse opinatur. † Creditur autem

in d.l.vltima, rei cadauer sub furcis & patibulo, sepeliri posse(& id Iudicis arbitrio relinquit Bal.in l.ij.C. qui testamē.facere poss.) arg.eorum,quæ notan.in can.mulier.
6 xv.q.j.& in l.j.C.ad legem Iul.repetun.† Idq; in exemplū, & ad delinquentium terrorem:iuuat tex.in l. siquis fortè. ver.siquos comitum.ibi,Vt exemplo deterriti.ff.de pœ.de hac re,& cadauere,videatur Rebuff.in procem.Constitut. regia.gl.v.nu.54.& Chassan.in Cōsuetud.Burgund.in rub.
7 *des iustices.*versi.*& droicts.*nu.62.vbi † de seipsum exanimāte,& titu.*des confiscations.*§.j.vers.*il confisque les biens.*à nu.5.
8 ad fi.vsq;.vbi † de Sacramentis, sepultura, & annotomia cadauerum condemnatorum,vt inconsulto Principe non sepeliantur quàmuis id haud in vsu legatur: vide ēt rub.&
9 tex.ff.de cadauer.punitor. per tot.vbi latè † quando damnatorum corpora,sepelienda parentibus concedantur, si petierunt:missus non fiat do.de Ripa,in Tract.de peste.in
10 parte remed.pestis.fol.40.ibi,An aūt.vbi latè & scitè † de horum corporum annotomia,& an Iudex ea Medicis tradere possit,& plura alia notab.Degustabo infrà, reg.clxv. vbi de appellationis tēpore,moriēte reo, & delibatur in l. obnoxius.C.de religiosis,& sumptib.funer.his addātur no
11 tat.apud Bar.in l.defuncto.ff. de pubil. iudi. vt † non de-
12 beant suspendi, † sed Iudices iniuriarū actione teneātur, qui talia cadauera suspendi mādant:nota.in l.ij. C.qui testa.facere poss.Imol.in d.l.defuncto.Tetigi reg. lxx.de huius reg.materia,Babylonio cāpo Ang.in eius malef.Trac. in verb.præsente dicto Caio.vers. quid si reus moriat̄.nu. 34.cum seq.& in verb.qui dn̄s Iudex videns.versi.& prædi
13 cta.nu.41.cum seq.vbi Aug.† qui regulam hanc in publicis,non in priuatis,si in his lis fuerit contestata, aut pro tali habita,procedere credidit:ibidem, nu.42.tex.cū glo. mag.in l.vnica.C.ex delict.defuncto inquant.hæred.con-
14 uen.vbi Bal.& l.j.vbi Bar.ff.de priuat.delict. † De contumace insuper,habetur eò loci,nu.45.vbi quid si mortuus fuerit ante vel post sn̄iam interlocutoriā, aut definitiuā.
15 † De inuento in carcere exanimato, tetigi reg.lxx.in fi.
16 † Quod de crimine diximus hac in regula, pœnā sepit & ambit,

ambit,ne ad hæredem migret:Lynceus text.in l.si pœna. ff.de pœnis.& quid de confiscatione,text.est in l.vlti.ff.de accusatio.Tangam reg.clxviij.

SVMMARIVM.

1 *Criminum accusationes,viginti annis tolluntur, quibusdam exceptis:& nu.2.*
3 *Quod,quoad indendã pęnam, non indita declarationem accipe.*
4 *Non procedit in pœnis spiritualibus.*
5 *Bonorum publicationis actio,quinquennio tollitur, & à quo tẽpore currat:& nu.6.*
7 *Defuncti hareditas,haredi non vlciscenti,aufertur, & Fisco applicatur.*
8 *Hares, à tempore scientia & potentia, tenetur vlcisci mortem occisi.*
9 *Litera* de surceance *ferè inusitata,in criminalibus.*

REGVLA CXXVII.

1 CRIMINVM † actiones,seu accusationes, viginti annorum lapsu,interimi,& exanimari,crebriùs itum est: Phœniceus & ad hoc natus tex.in l.querela.in fi. C.ad legem Cornel.de fals.glo.vlti.in l.incognita.ff. ad Senatusconsultum Syllan.Crebriùs ideo dictum est, † quod nonnulla crimina,vno(vt iniurię)intereant anno,alia quinq;, quædã & cõmuniter viginti, deniq; triginta extinguãtur, alia ad imum sint perpetua:gl.j.& ij.& ibi scribentes in d. l.querela,& Palladius ille Barto. degustat in d.l.querela.
3 † Hæc procedunt quoad pœnæ futuræ inditionẽ,non itẽ quoad impositæ declarationẽ:inducitur ad hoc tex.in c.si qui exigentibus.in fi.de præscriptionib.in vj.vbi Petr. de
4 Ancha.Guttulã sparsi.reg.cxxiiij.nu.3.Nec insuper † nostra hæc robur hr̃e credit regula,in pęnis spiritualibus imponẽdis,ut nec in earũ executionibus:notat̃ apud Bar. in d.l.querela.q̃ nulla tunc præscriptionis,uis,sedẽ habeat:
5 adducitur Bal.in l.fi.C.de sacrosan.Eccl. † Quoad autem

bonorum

bonorum publicationẽ, actio quinquẽnio perimi & extin gui creditur: Phœniceus fertur tex. in l. in cognitione. ff. ad Senatusc. Syllanianũ. & ibi not. Ant. Bart. in annotatio. ad
6 Bart. in annotatio. j. † qđ qui accipi oporteat, & à quo tẽpore quinquenniũ illud volitet, scitè enucleat Bart. in d. l. in cognitione. nu. 3. & l. j. C. vbi caus. fiscal. & l. j. C. de his,
7 quibus vt indig. vbi † de hæreditate, necẽ defuncti hæredi nõ vlciscẽti, vt ab indigno auferẽda, & Fisco applicãda, cũ
8 fructibus, & similibus: † vlcisci aũt hæres tenetur, sciens & valens: vt gl. in verb. reddere. in d. l. j. C. de his, quibus vt indig. in quo omnes scribentes, vt murus aheneus sunt, & fer
9 rei. † Quòad autem literas, quas vocant *de surceance*, in criminalibus incõditas ferè videmus per nõvsum, quò delicta puniant: nisi reus Principẽ insequeretur de ipsius mandato.

SVMMARIVM.

1 *Sententia criminalis qui feratur: & 2.*
3 *Condemnandus restringi solet.*
4 *Ante condemnationem, solet executor iustitiæ adesse.*
5 *An decem appellationis dies sint expectandi: & 7.*
6 *Damnatus, vlterius non auditur.*
8 *Mulier grauida non est statim exequenda, vt nec torquenda, sed hoc casu quadraginta dies expectantur: nu. 9.*
10 *Quid fiat etiam hodie, reo condemnato appellante, qui & quando ad Iudicem appella. dicatur: & nu. 11. & 12.*
11 *Grauamina appellans, ore proprio dicit.*
12 *Appellans à sententia pecuniaria, qui ducatur.*
13 *Appellare pro reo, quilibet potest: quod non vidi adhuc obseruari. nu. 14.*
15 *Hoc non videtur procedere in mulcta.*
16 *Sententia in criminalibus, non reuocari, sed declarari potest: & nu. 17.*

REGVLA CXXVIII.

1 SENTENTIA † criminalis, Iudice pro tribunali seden te, in loco maiorum pronuncianda venit, saltẽ per loci Scribam,

Scribam, Iudice mandante & sedente: l. cum sententiã: C.
2 de sententiis & interlocu. omniũ Iudicum.† Hodie solet Iu
dex sententiam in parua scriptura (quã dictum vocant)
Scribæ tradere, qui eã in formam authenticam, cum pro-
cessus partium visione, reducat tandẽ in iudicio, vt suprà,
pronuncianda: arti. lxij. cum sequen. stili supre. Senat. Idq;
die audientiæ, vt plurimùm, maximè in definitiuis, in Pro
curatorum partium præsentia. Ea autem in iterum in car
cere detẽto pronũciatur per solũ Scribã, vel ẽt Iudice præ
sente. Tangam infrà, regu. clv. Sed eò ventum est, quotiès
3 condẽnationi locus est,† vt à Procuratore Fiscali, restrin
gi, & cautiùs, quàm anteà custodiri, reus requiratur, ꝙ Iu-
dex viso saltẽ processu, priùs, quàm ad sententiæ pronun-
ciationẽ eatur, solo solet ẽt verbo, iubere, si de graui saltẽ
pęna agatur, & quò securior sit sententiæ executio, non il
4 lusoria.† Solet insuper viso processu, & prius, quàm ad sen
tentiæ pronunciationẽ deueniat, iustitiæ executor adesse,
quò, si reus nõ appellet, eadẽ die & mox, morti & aræ reus
dicetur: iuuat l. cõstitutiones. ff. de appellationibus. l. cũ reis
C. de pęnis. & l. fin. C. de custodia reorũ. faciunt quę tradit
Angel. eius in malefi. Tracta. in verb. & ibi caput à spatu-
5 lis amputet. nu. 25. vbi † quærit, vtrum expectãdi decẽ ap
pellationis dies veniãt, necne: & quàmuis de iure expecta-
ri ducat, aliter tñ Bar. ex consuetudine obseruari credidit:
6 vt hodie fit.† Quòd dãnatus vlteriùs non audiatur, iuuat
l. siquis fortè. ff. de pœnis. ne quidem si de Principis salute
7 quicquã polliceatur, vt dicã regu. seq.† An statim execu-
tioni mandetur sententia criminalis condẽnatoria, distin.
rẽ Albert. de Gand. eius in malefi. Tracta. tit. de pœnis reo
rũ. nu. 49. enucleat, vt ante decem dies, non, quàmuis ho-
die alia, ut diximus, ducamur via, sed posteà mox possit:
8 † nisi sit mulier grauida, tunc enim partus tẽpus expectã-
dum. Idem creditur in quæstione ei infligenda: text. cum
9 gloss. vlti. in l. prægnantis. ff. de pœnis. vbi Bar.† Et in quæ-
stione habenda, quadragesimus à partu, dies, debilitatio-
nis causa expectandus venit: Hypp. de Marsil. eius in prac.
§. nunc videndũ. nu. 47. & seq. Nec cogitur tunc mulier ve-
nire

nire ad ferendum testimoniũ: ibid.nu.40. Reos damnatos custodiri per aliquod tp̃s, Lynceus est text.in l.qui vlti.ff. de pęn.vt si ad alios detegendos, is torquendus veniat. Sin
10 † ad appellationem velut ad deos cõfugiant cõdẽnati, ea literis consignãda est, quò mox ad appellationis Iudicẽ, si vel de q̃õne, vel corporea pęna, verba fiãt per Officiarios
11 minores, ligati, & equites, † grauamina ore proprio dictu
12 ri deducant.† Quòd si sola pecuniaria pęna vertatur, cõsignãdo, aut aliàs idoneè cauẽdo, si Iudici appellationis videatur, iter ipsis pro carceribus cõstituet & dabit, quò ad Iudicẽ appellationũ, minori impẽsa, grauamen euomituri
13 migrẽt, & quasi volitẽt. † Audit ãt & admittit appellatio, nõ solũ ipso reo, sed & quouis tertio appellãte, vel reo resi
14 stẽte: l.nõ tm̃.ff.de appel.† Sed hoc meo tp̃e nõ euenit, nec obseruari audiui: humanitatẽ tñ habet, & æquo ac bono fultũ: de hac appellationis materia, j̃.suo loco reg.163.cũ
15 seq.† Sed rõ l.non tm̃.pecuniariam pęnam sepire non vr̃. De hac appellatione tangam adhuc j̃.reg.189.à num.14.
16 † Iudex autem, suam sententiam, non reuocare: l.diui fra
17 tres.ff.de pęnis.† sed declarare potest: l.si Præses.eod.titu.

SVMMARIVM.

1 *Morti dicatus, nec si de Principis salute quicquam se dicturum promittat, auditur.*
2 *Ratio huius regulæ.*
3 *Non est bonum, celare malum, quò caueatur.*
4 *An statim executio sit facienda, non expectato decem dierum lapsu.*
5 *Quòd sic, & ita vtimur: nu.6.*

REGVLA CXXIX.

1 MORTI † ac aræ dicatus, vlteriùs audiri, ne quidem si de Principis salute, quicquã se euomiturũ & instillaturũ polliceatur, nõ debet: l.si quis fortè. ff.de pęnis. ratione ibi adfert Vlpian. vt tũc demũ ne quidem differenda sit

executio,

2 executio,ne dicā remittendus ad Principem,putà,† ꝙ elu dendæ pęnæ ergò,id fiat,qui maiore dignus pęna videtur:
3 † ꝙ tandiu Principis ſalutem celauerit, ac abdiderit, nec eā in apricum & lucē eliminarit: iuuat text.in tit.de noua forma fidel.ver.etſi sciuero.& ibi glo.in verb.nunciabo.in
4 vſib.feud.quem tex.phęniceè adduco. † An condemnatus ſtatim trucidari debeat,appellationis decē dierum ſpacio
5 non expectato,dixi reg.pręced.† Quòd extemplò exequē da veniat ſententia, videtur velle text.in l.cum reis.C.de pęnis, vbi aliam Imperat.rationem, ne,putà, ſupplicandi anſa,reo conuicto,concedatur,cōtexit,& ita vtimur,ſi ap-
6 pellatum non dicatur. Adde † non differendam executio nem,deſperationis timore, benè.n.corporis plumbum per detur,ſi in animæ auream ſalutem,vertatur.

SVMMARIVM.

1 *Hæres,defuncti necem vindicans,excuſatur,& quis:& nu.2.*
3 *Defuncti aſſertio,extraneum hæredem non excuſat:glo.tamen in contrarium pellitur:nu,4.*
5 *Qui accuſare poßint,citra calumniam.*

REGVLA CXXX.

1 HAERES † defuncti necem vindicans, à calumnia, hinc & expenſis, excuſatur: l.ij, C,de calumniato.
2 † quod ita demùm procedere videtur,ſi legitimorum hæredum, & propinquorum numero, includatur, non ſi ex-
3 tranei hæredis nomine decoretur: dicta l.ij. † nec ſi de mortis ſuſpitione, defunctus cauerit: vt ibi in text.gloſſ. tamen j.& penultim.ſolam defuncti cautionem, id eſt,aſ-
4 ſertionem, hinc † & ſuſpitionem, extraneum hæredem
5 excuſare velle videtur: ſed vide illum text.& cogita.† Qui autem citra calumniam accuſare poſſint, recenſet gloſſ. j.in dicta l ij. De vi & neruis cautionis, ſeu aſſertionis læſi, guttulam ſeuimus regula xxxiij. cum duabus regu. ſequent.

Summa-

SVMMARIVM.

1 *Libidinem cum bellua exercens, moritur, & ea cum illo.*
2 *Animal, cur morti dicetur.*

REGVLA CXXXI.

1 LIBIDINEM † cum bellua exercens, morte moriatur, & bellua cum eo exterminetur: text. Phæni. in can. mu-
2 lier. xv. quæst. j. † Animal autem illud, non quòd in dolo aut culpa sit aliqua, sed ad tam tetri, nefandi, & execrabilis facti, abolendam & exterminandam memoriam, moritur, vt ibi diuus August. ait: pro hac reg. extat Lex Diuina, Leuit. xx. guttulam sparsit Rebuff. in procem. Constitu. regia. in glo. v. num. 46. Degustabo infrà, reg. seq. num. 4. & 5.

SVMMARIVM.

1 *Animal brutum delinquens, pro delicti qualitate, coërcetur.*
2 *Porcus pueros comedens, punitur.*
3 *Animalis dominus, illud tradere iustitiæ, tenetur.*
4 *Animal brutum, ratione & iudicio caret.*
5 *Ratio, cur puniatur.*

REGVLA CXXXII.

1 ANIMAL † brutum si in aliquod scelus præceps cadat, pro delicti qualitate, ad animalis rationalis effigiem & similitudinem, pœnas dat, luit, & subit: can. mulier. xv. quæstio. j. Exod. xxj. & xxxix. eod. & Leuit. xxj. refert &
2 sequitur Guid. Pap. decis. ccxxxviij. vbi † de porcis pueros
3 comedentibus, & iumento hominem exanimante. † Tunc autem, brutum illud à domino, iustitiæ, puniendum, & liberabitur & tradetur: vt ibi per Guidonem Pap. horum guttulam seuit Pet. Rebuff. in procem. Constitut. regia. glos. v. nu. 46. vbi plures eiusdem farinæ cumulat scribē. Sed hæc

exempli

4 exempli causa, & scandali ratione fiunt. Etenim †animalia bruta, & rationis expertia, executori ad coërcionem & exanimationem tradere, est quasi, quoad hoc, boui clitellas, & Feli vestimentum, salua correctione, quòd & iudicio & ratione careant, nec moriendi modum & genus,
5 secernant:† sed scandali, vt diximus, causa id fit, & ad terrorem, & ne seruetur vitrum, deperdita gemma. Micam habet præcedens regula circa finem, vbi abolendæ, ac exterminandæ sceleris memoriæ causa adfertur.

SVMMARIVM.

1 *Pœna extraordinaria, ordinariam non tollit, nec econtrà: & nu.2.*
3 *De condemnationibus assisiarum, & contumacialibus.*
4 *Iudicium ordinarium, extraordinario non officit, nec econtrà.*
5 *Vno iudicio terminato, aliud auspiciatur.*

REGVLA CXXXIII.

1 POENAM † extraordinariam, communi calculo ordi-
2 nariam accusationem non tollere itum est. † Hinc in mulcta pœnæ nomine condemnatum, delicti ordinariam non effugere creditur: argumen. tex. in l. licet. ff. nautę, caupones, stabul. Phœnicea glo. vlt. in fi. in l. nullum. C. de te-
3 stib. Guid. Pap. sing. dccxciiij. versic. prætereà. † Quod nota, pro condemnationibus assisiarum, & pęnarum contu-
4 macialium.† Iudicium insuper ordinarium, extraordinario non officere, nec econtrà, videtur velle tex. in l. indè Neratius. §. si dolo. ff. ad leg. Aquiliam. iuncta l. j. C. qn̄ ciuil.
5 actio. crimi. ꝑiud.† Vno. n. terminato, aliud auspicari prohibitū nō est. Guttula huius rei spargiť in reg. seq. cū alia.

SVMMARIVM.

1 *Quando ex vno facto duplex crimen manat, vno terminato, aliud puniri potest.*
2 *Cautiùs Iudex fecerit, si eodem modulo omnia trutinet.*

Regula

REGVLA CXXXIIII.

1 QVOTIES † ex eodem fonte seu facto, duplex scaturit & manat crimen, ut si cum sorore aut alia coniũcta persona adulterium (quæ malum) committatur, vno terminato, aliud impunitum non remanebit: l. vbi de cri-
2 mine. ij. respon. versic. si tamen. C. de accusationib. † cautiùs tamen & commodiùs fecerit Iudex, si eodem modulo, eademq; instantia & processũ, de vtroq; inquirat, & vtrunq; pœna exterminet & trutinet condigna: iuxta prudens & laudandum Imperat. consilium, in d. l. vbi. versi. Iudex autem, &c. ad finem vsq;. & qui aliter vtitur, Scithæ iudicia tollit, nec aurem mordaci lotus aceto, incedit quũ extenuandarum litium & instantiarum libido, omnibus innata, & in vdo esse credatur.

SVMMARIVM.

1 *Quando ciuiliter & criminaliter agi potest, an & quando vnũ iudicium praiudicet alteri: & nu. 2. & 3. Et quid protestatio prosit.*
4 *Hodie qui incedatur.*
5 *Ciuilis actio criminalem accusationem nonnunquam suspendit.*

REGVLA CXXXV.

1 QVOTIES † dupiici via, ciuiliter, putà, & criminaliter, agi potest, vna mota, an & quando alteri præiudicium paretur & inferatur, quidq; protestatio vtilitatis prę se ferat, degustat Imper. in l. vnic. C. quãdo ciuil. actio. crimi. præiud. vbi mellitè Bart. distinctione rem enucleãs & depingens, & Roma. Pontif. in c. qualiter & quando. el second. extrà, de accusationi. & Cæpol. cautel. xxx. & cau-
2 tel. xxxiij. Micam satam leges in regu. cxxxiij. in fi. † Et an vno iudicio terminato, ciuili putà, aut criminali, aliud exerceri queat, belliss. per plures plurium distinctiones & allega-

allegationes, Ang. eius in malef. Tracta. in verb. & ad querelam Titij. nu. 85. & sequen. & num. 89. vbi August. latè. & ibi degustat Hieronym. Chucalon, quos videre neminem pigeat: scribent. latiss. & Babylonio campo in l. j. C. quan-
3 do ciuil. actio. præalleg. Creditur autem † ciuiliter conuentus, criminalem pœnam expauescere: Specu. tit. quæ pœna per inquis. nu. 2. libr. ij. q. accusatorem tunc non habeat: l. rescripto. §. si quis accusatorē non habeat. ff. de muneribus
4 & honoribus. cum similib. Sed † vix hodie euaderet, quin id genus processus, postquàm est à partibus in causa cōclusum, Procuratori Fiscali, pro dñi iuribus expiscādis, soleāt tradi & cōicari, qui cum Aduocati Principis consilio, visis actis, pœnam delicto congruam, si probatum illud viderit, requirere solitus est, & interim vt reus recludatur, quò securior feratur sententia, id est, ipsius executio sit secura.
5 Tetigi reg. præced. & reg. cxxxiij. Aliquando etiam † processus criminalis, ciuilizat, vt aiunt: quo casu, ciuilis actio suspendit criminalem accusationem, & tandem simul & semel in vtroque concluditur.

SVMMARIVM.

1 *Cautela pro reo, quò mitiùs puniatur.*
2 *Semel, vel leuiùs æquo, damnatus, pro eodem crimine, nec ab alio Iudice vexatur.*
3 *Quando id locum habere possit.*
4 *Appellatur aliquando, à minima.*

REGVLA CXXXVI.

1 QVI † in crimen quoduis incidit, quò leuiùs & mitiùs puniatur, Iudicē mellitū, amicorum pulsu ad inquirē dū, & corā eo accusandū, illectare & instigare, habet neces-
2 se: Cæpo. caute. v. in princ. Quo casu, ea de causa, † alia puniri nequibit via, vt nec aliū extimescet aut formidabit Iu-
3 dicem: l. vbi de crimine. C. de accusatio. † Qđ hodie locū & sedē obtinere videtur, quotiès quis vnius sceleris rōne,

M plurium

pluriũm poteſtati Iudicum ſubiugaretur: iuxta Authen. qua in prouincia.C.vbi de crimi,agi oport.vt & in mixtis (vt vocant)criminibus;Dixi regu,7.tangã infrà,regu.clxj.
4 cui adde caſum,† quo Procurator Fiſci ſuperior appellaret,à die notitię,ab abſolutione,aut à minima,huius reg. & illius,mæniis,non cingi,nec ſepiri.

SVMMARIVM.

1 *Cautela ad liberandum amicum à morte.*
2 *Peritus & excellens in aliqua arte,& fortis,ſeruari debet, Reipubl.gratia.*
3 *Hodie nonnunquàm Reipubl.cauſa,pęna extenuatur.*

REGVLA CXXXVII.

1 QVI † quis amicum à morte liberet & eximat,ſiue cõdemnatum ſiue condemnandum, videantur cautelæ Cæpol.j. j & iij.& Thom.Ferrat.cautel,xxiij.& Cæpol. c.
2 iij,nu,18.in Tracta.de vſucap.pro empto.vbi † peritum in aliqua arte,aut fortem, cõdemnatum,ſeruandũ autumat. Tetigi ſuprà,regul,xciiij.his addatur tex. in l. ad beſtias. ff.de pœ.& in c.placuit,& c.de his verò.l.diſt.& c.placuit. de conſecrat. diſt.j. Idq;, Reipubl.cauſa, quæ iuſta cauſa cenſetur,& cuius prætextu,plura conceduntur:Hyppol.de Marſi.eius in Pract.§.aggredior.nu,61.cum aliis ſeq.& nu.
3 74.Sed † hodie vix id obſeruatur,quàmuis pœna nonnunquàm minuatur eius rei cauſa.

SVMMARIVM.

1 *Alienatio à reó facta,quando non valeat;& nu.2.*
2 *Germanus l.poſt contractum,intellectus.*
3 *Quando confiſcationi aut mulctæ locus ſit,*
4 *Sumptuum neceſſariorum nomine,licet,& quando ,& qui hodie id fiat.*
5 *Neceſſariæ alienationes conceduntur,ſed non voluntariæ.*

Idem

Idem de debitorum exactione: & num. eodem.
Quod intellige in præsente reo, non in contumace.
6 *Quid, si appellatio suspendat sententiam.*
7 *Contrariam regul. opinionem, communem ducunt quidam.*
8 *Studendum expiationi criminum.*
9 *Fiscus, quid iuris in bonis rei habeat, remißiue.*

REGVLA CXXXVIII.

1 ANTE, † in fraudem, vel post crimen capitale perpetratum, donationem, vel aliam quamuis alienationẽ, aut solã pignerationẽ, non valere, quibusdã visum est: l. vltima, circa medium. vers. adeò. ff. de accusat. & l. post contractũ. ff. de donatio. cum ibi notatis. Cæpol. cautel. clj. l. si aliqui ff. de mortis caus. donatio. l. in fraud. ff. de iure Fisci. & l. aufertur. §. Fiscus. eod. & l. fin. in fin. ff. de requiren. reis. Qđ sic
2 accipias velim, † si crimen condẽnatio secuta sit, id est, si tandem reus de crimine & cõuictus & cõdẽnatus fuerit: aliàs valere contractum, Martia. in d. l. post contractũ. affirmat.
3 Illud autem sustineri in delictis, ex quibus † cõfiscatio, aut mulcta pecuniaria subsequitur, in præiudicium, putà, horum, & similium, putarim: imperfecta enim condemnatione secuta, creditur id genus donatio: d. l. si aliquis. circa medium iuncta ibi gloss. in verb. imperfecta. quæ extremum confirmans, tunc demum deesse autumat, eaque
4 de causa non valere, sed remoueri † Sumptuum autem necessariorum nomine, reus criminis detentus, imitatus, quàmuis forsitan Castora, pro viaticis & litis expensis, quàmuis aliud in contumace credatur, alienandi Iudicis authoritate, causa cognita (ne caudæ pilos equinæ reus à Iudice contendat, vellere, seu filatim & furtim, oĩa callidè & cum quadam vafritie, corradere, vt hodie fieri solet, nec aliàs licet, quòd largitio fundum non habeat, & sera in fundo parsimonia sit (potestatem habet: l. reo criminis. iuncta ibi glo. ff. de solutio. & l. alienationis. ff. fami.
5 hercis. vbi † Iurisconsul. voluntarias prohibet alienationes, necessarias autem admittit, eius, scilicet, qui Iudici paruit,

& nõ contumacis,cuius bona sunt annotata & descripta, ac sequestro sub iustitiæ manu,reducta:gl.mag.in d.l.reo. iuncta d.l.vlt.de requir.reis. vbi reus contumax interim & lite pendẽte,nõ exigit debita,quàmuis in reo præsente,aliud credatur pro sumptu necessario:qđ Iudex arbitrabiť, vt suprà diximus: rõ aũt diuersitatis ex ijsdẽ textib.exhau
6 ritur.Quæ ẽt reg.procedit, † etsi appellatione pẽdente,donatio fuerit facta,vt interim donationis robur, sit in pẽdulo:l.chirographis.§.j.ff.de admin.tuto.quæ donatio,ab ap
7 pellationis sñia,modũ,formã,ac vim accipit: † magis cõmunem tñ quidã,contrariã regulæ sñiam arbitrantur, ꝙ
8 hæc nostra regula,Orbilio ferè plagosior videatur:sed † ea & Fisco vtilior,& criminibus arcendis,& fraudibus euitãdis,aptior vř,& ita vtimur:belliss.de hac re,Albert.de Gandi.eius in malef.Tract.tit.de bonis malefact.à num.5. vbi scitè de oĩ alienationis genere,deq; regula,cũ exceptionibus.Huic regulæ opem adfert reg.cxl.quã huic contexere
9 non erit alienũ:vbi † quid iuris Fiscus,rõne hypothecæ, & à quo tempore,in bonis rei,nanciscatur babylonicè.

SVMMARIVM.

1 *Non confiscantur bona rei,ante sententiam defuncti: & num.5.*
2 *Quot & quibus casibus ei sit locus,septuaginta,putà,tribus: & num.4.*
3 *Iudex potest aliquid adiudicare, pro reparatione sui tribunalis.*
6 *Cuius sint confiscationes.*
7 *Condemnatione & declaratione Iudicis,opus est.*
8 *Hodie raræ confiscationes.*
9 *Bonis publicatis,quæ veniant, & quæ non: & 10.& 11.vbi de dote,& ante nupt.donat.nu.12.vbi de paraphæo.*
13 *Idem creditur de emenda,quod de confiscatione.*
14 *Quid si reus moriatur,appellatione pendente.*
15 *Hæres,an et quãdo defuncti appellationẽ habeat ꝓsequi necesse.*
16 *Quid de bonis maternis,& dote.*

REGVLA CXXXIX.

1 CONFISCATIONI † vtplurimùm, ante condẽnationem reo vita functo,locũ nõ esse creditur:tex. cum

glo.

2 glo.in l.vlt.de iure Fisci.lib.x.C.† Quibus aũt casibus, & quot cõfiscationi bonorũ rei, fit locus,enucleat Bald.in l. vnica.C.ex delict.defunct.& scribentes in l.defunctis.C.si reus,vel accusa.d.Gand.eius in malef.Tract.titu.de bonis malefact.vbi scitè & latè Ang.eius in malef.Trac.in verb.
3 & eius bona publicamus.nu.8.(vbi † Iudex pro tribunalis sui reparatione & refectione, aliquid adiudicare põt) ex modernis est Chassan.in Cõsuetud.Burgund.tit. *des confi-*
4 *scations*.§.j.in prin.à nu.20.ad fi.vsq;.† septuaginta tres ca
5 sus enumerãs,cũ duobus §§.sequentib.vbi † de eo, qui in carcere,ante condẽnationẽ extinctus est,deq; deportato, bãnito,relegato,& exule,idẽ Chass.tit.*des iustices v.* ver.*s'il*
6 *n'a grace*.nu.134.cũ 4.sequentib.† Creduntur aũt esse, non Baronis,ẽt ipsius hominis rei condẽnati(nisi bona sit talliabilia)sed Principis:refert & sequitur idẽ Chass.d.tit.*des confiscations*.§.j.ver.pen.per totum.cum vers.vlt.& §.vltim. per totũ.quod vix hodie seruaretur,si reus sit Baronis,aut alterius vasalli iurisdiciabilis:efficerentur enim ipsius bona(alterius forsitan bonis talliabilibus demptis) saltẽ si ipse Baro corã suo Iudice,criminisvindictã insectatus dicat.
7 Crediderim insuper,† maximè hodie,ex l.amissione.§.qui deficiũt.ff.de capi.diminutio.Iudicis declaratione,in sñia cõdemnatoria,esse opus:idẽ Chass.d.titi.*des confiscations*.§. ver.*il confisque les biens*.aliàs proximiores admitti: l.defunctis.C.si reus vel accusa.mort.fuer.& Auth.bona damna-
8 torũ.C.de bonis proscripto.† Hodie per raras dari cõfiscationes,satũ nobis reliquit d. Gand.tit.quid sit agendũ reo absente.fultus tex.ibi alleg.in §.j.vt nulli Iudi.in no.vbi la
9 tè de annotationis materia.† Bonis sñia publicatis, quæ veniant,Ang.loco præalleg.nu.12.enucleat.& Chassan.d.
10 tit.*des confiscations*.§.ij.in prin.Quòd aũt † dos, & ante nuptias donatio,& quarta vxori condemnati debita sit exẽpta,& qñ,videtur tex.in l.quisquis.§. vxores.C.ad legẽ Iuliam Maiesta.& in Auth.vt nulli Iudic.§ fi.in fi.ibi, Si ve
11 rò.in no.vt † siquidem dotem habeat vxor,sit ea, cum ob nuptias donatione,illæsa,sin minùs, quartam habeat à iure definitam:nuuat Authentica, præterea. C. vnde vir &

12 vxor.† de dote reali,nec commẽtitia aut ficta,paraphæonalibus,& alijs id genus,est tex.in l.siquis posthàc.C.de bo
13 nis præscripto.† Quod de confiscatione dictũ est,ad pecuniariã emendam traxit Bal. in d.l.j. C.ex delict.defuncto.
14 †Quid si appellatione pendente reus moriatur, an vt crimen,ita cõfiscatio,aut pecuniaria mulcta, extincta videatur, extãt l.vnic.ff.si pendẽte appellatione mors interue.&
15 l.iij.C.eod.tit.in partem negatiuam declinantes. † An & qñ hæres defuncti rei, appellationem ipsius persequi habeat necesse,eò loci Iurisc.detegit. De confiscationis materia,Babylonius est cãpus apud Ang.in verb. & eius bona. per totũ. maximè nu.27.vbi de peculio filijfam. & nu.
16 28.& seq.vbi † de bonis maternis,& dote.De appellationis materia,regula clxiij.degustabitur.

SVMMARIVM.

1 *Fiscus mulctæ nomine, an habeat hypothecam, & an creditoribus,& quibus præferatur in bonis rei condemnati.*
2 *Cyni sententia affirmatiua.*
3 *Dyni sententia,vt habeat quidem,sed non præferatur.*
4 *Petr.Rebuffi sententia,vt pars ciuilis,in pœnæ exactione, Fisco præferatur.*
5 *Aequitas quid hac in re habeat,vt videtur.*

REGVLA CXL.

1 DELICTI † ac criminis prætextu,ante sententiã, rei bona non esse hypothecata,nec post sñiam,Fiscũ ceteris,non ex eo delicto,creditoribus pœnarum nomine,præferri,quàmuis de delicto creditoribus præponi credatˊ, crebriùs itum est:Phœniceus tex.in l.rescriptum.in prin.ver. Fiscum quoq;.iuncta gl.in verb.hypothecas.vers.itẽ quia. ff.de pactis.vbi Bar.in princ.nu.2. & l.j.in pœnis fiscalibus cred.præfer.lib.x.C.refert & sequitur Ang. eius in malef. Tract.in verb.dictum Sempronium.versi.quæro.nu.11.vbi
2 Augu.† Cyn.tamen in l.siquis posthàc. C. de bonis pro-

script.

ſcript.in contrariã iuit ſnĩam,putà, vt habeat Fiſcus pœnarũ nomine,hypothecã:adduco pro Cyno textum Lynceum in l.aufertur. verſic. Fiſcus aũt ſemper habet ius pi-
3 gnoris,&c.ff.de iure Fiſci.† quod & Dyno in aut ea l.quod placuit.ff.de iure Fiſci.artiſit:ſub hac tñ conditione, & cũ hoc cõdimento,vt ea hypotheca,creditoribus nõ officiat, nec eis præferatur:gl.in d.ver.Fiſcus.in verb.pignoris. vbi Bolon.& Bar.in dictis fiſcalibus iuribus, & in l.poſt contractum.ff.de dona.ſciuè & latè diſputat invtranq; partẽ, Bal.in l.j.num.14.de iure Fiſci.lib.x.C. Iuuant quæ dicta
4 ſunt reg.138.† Rebuffus in procem. Cõſtitut.reg.gl.v.nu. 119.In hanc pellitur ſnĩam, vt pars ciuilis in mulctæ exa-
5 ctione Fiſco præferatur, † quod æquitatem habere videtur in dãna proſequantur:dictis Iuribus ex verb.ſuus, &c.

SVMMARIVM.

1 *Reus criminis,nouos honores,non,ſed onera adipiſci poteſt.*
2 *Niſi accuſator deſtitiſſe dicatur,aut,&c.*
3 *Reus criminis Procurator eſſe nequit.*

REGVLA CXLI.

1 REVS † criminis,nec nouos honores adipiſci,nec teſtimoniũ ferre,nec militiæ nomen dare, vt ad munera & onera vocari poteſt:tex.cum gl.vlt.in l.vnica.de reis po-
2 ſtu.lib.x.C.† niſi accuſator deſtitiſſe dicatur,aut, ſine rei culpa,anno lapſo:vt ibi per glo.& l.reus.ff.de muneríb. & honoribus.l.eos.ff.de Decurio.& eorum filijs.iunctis vtro-
3 biq; glo.iuuat l.vnica.de infamib.libr.x.C.† An Procurator eſſe poſſit interim,dixi reg.lxvj.nu.13.in negatiua delitefcens ſententia.

SVMMARIVM.

1 *Carcerum effractores,& euaſores, qua pœna puniantur: & nu. 2.& 4.*

REGVLA CXLII.

1 CARCERVM † effractores, aut alia cõspiratione, reos, qui eruperint, & solũ verterint, capitali supplicio plectendos, Vlpia. in l. j. ff. de effractoribus carcerũ. autũmat: quod & Calistra. Iurisc. in l. in eo. ff. de custodia reor. arri-
2 det, vt † & in eam pœnã, quã crimen, cuius prætextu & nomine custodiebantur, & meretur, & dãnari solet, irrepant,
3 vt ibi gl. in verbo. puniendi: † euasoré hunc, confessum depingens Martianus ex Pauli sñia, Vlp. applaudit in l. milites. §. eius. ver. eũ tñ. ff. de re milit. quorum Iuriũ lectio, dictã l. in eos. enucleat, enodat, & aperit. Hęc aũt sic accipias
4 velim, † si nulla custodis culpa, expiscetur: † tunc enim mi-
5 tiùs cum reo ageretur, nec pro confesso haberetur: vt voluit Ang. eius in malef. Trac. in verb. qđ fama publica. ver.
6 tertiò quid. nu. 82. vbi Aug. † effractorem, & extra muros
7 exeuntẽ æquiparat, vt pari passu ambulét. † Quòd siqui cõspirationis huius cõscij, eã tépestiuè detexerint, Iurisc. in d. l. in eos. in fin. eos venia dignos, scribit: tunc enim horũ animi fimbrias, cõspirationis huius & cõscientię maculã, haud euolasse, vt nec scrinij pectoris mænia excesserũt: iuuat l. quisquis. §. vltimo. C. ad legẽ Iul. Maiesta. Interim
8 autem, † & tantisperdum ad pœnã condignã, deuentum

dicatur,

dicatur,cõsultores,& id genus cõspiratores,vel eius crimi nis,cuius causa & nomine vinciebãtur,insontes,arctiùs cu
9 stodiẽdos, † & tandẽ aliquãdo dictæ pœnæ iugo sufficien dos,iubet imperatq; Iurisc.in d.l.in eos.Ang. loco præal-
10 leg.num.82 .& 83.† De hac re,deq; distinctione,euaserit quis cũ fractura,vel nõ,diu noctuve,cõspiratione vel sine, insuper de reo carceres apertos inueniẽte,& exeunte,deniq; de reo euaso,citò redeunte, & similib.est tex.in l.j.& ij.ff.de effract.carc.multus est Bar.in d.l.in eos. & Gul.de Cug.in l.succurritur.ff.ex quibus caus.maior.& ibi Bal.& in l.admonendi.col.ix.ff.de iureiur. Ang.in l.verũ.la ij.ff. de furtis.& in d.l.j.ff.de effract.car.delibauit Bal.in l.j.col. vj.C.de seruis fugit.gustũ seuerunt Canon.in c.à nobis.ex trà,de aposta.de his tãgit Bonif.de Vitell. eius in malefi. Tract.tit.de cacerib.priuatis vel fractis & custodib.earum. nu.12.& Hyppol.de Marsi.eius in Pract.§.attingã. nu.36.
11 & sequentibus. vbi latè & scitè de his omnibus. † De eo, qui captum,aut carceratũ,è iustitiæ manibus, aut carcere exemerit, latè Ang.præalleg.loco.nu.55.in verb. quod fama.Hyppol.de Marsi.§.attinguam.nu.49.eius in Prac. & §.oportunè.num. 20.& Bal.in l.addictos.nu.1.& 4.C.de Episco.audi.facit l.iiij.ver.item qui.in fi.legis.ff.ad legem
12 Iul.Maiesta.† vt illo casu, sit ille velut ouium fideiussor,
13 hoc verò,vltimo plectatur supplicio.† In ciuilibus aũt vtroq; casu,vt æquè teneatur,atq; exẽptus: Ang.ibidẽ.nu. 57.facit tex.in l.vltima.§.j.ff.ne quis eũ.gl.in verb.vtilita-
14 tem.cum tex.in l.j.§.hæc verba.ff.ne vis fiat ei,qui. † Sed vix fieret hodie,quin hic eximens,pecuniaria saltem non mulctaretur pœna,ꝙ rebellionis,vt sic dicã,& iustitiæ vsur
15 pationis speciẽ hoc habeat. Nec crederẽ † tale facinus, Aduocatũ & Fisci Procuratorẽ,leui oculo pertransire: in hãc aũt condẽnationem,hunc irrepere crediderim:arg.d. l.iiij.§.item qui confessum.ff.ad leg.Iul.Maiest. mitiùs agendo:arg.l. quæ de tota.ff. de rei vend. pro rei grauitate scilicet. In eandem pœnam irrepere creditur qui instrumenta ferrea,aut similia, ad euasionem apta, carcerato tradiderit,quam rumpens,vel eximens incurrit.

Summ-

SVMMARIVM.

1 *Carcerum custos, euadentis pœnam sustinet.*
2 *Alij dolo aut culpa tenùs, hunc teneri crediderunt: & nu. 3.*
4 *Idem in substituto, seu Geolerio.*
5 *Custos substitutum in carceribus sistendo, non liberatur.*
6 *Custos inquantum creditori teneatur, si debitor euaserit.*
7 *Prælatus negligens, & remouendus est, & de anima deperditi subditi tenetur.*
8 *Iudex negligens, remouendus, & alius sufficiendus.*
9 *Mortuus in carcere inuentus, culpa custodis mortuus præsumitur, vel ipsius Officialis.*
10 *Iudex, an custos, de se occidente, suffocante, vulnerante ve teneatur.*
11 *Mitiùs quo ad carceris custodiam, cum sene, aut debili, quàm cum iuuene, aut robusto, agitur.*
12 *Quid de incarcerato sine iusta causa effugiẽte, & quis teneatur.*

REGVLA CXLIII.

1 CARCERVM † Commentariensis, seu custos, siquis detentorum eruperit, qua effugiẽs cõuictus, tenetur pœna: mellitiss. text. in l. ad Cõmentariensem. C. de custodia reor. ver. nã ipsum, &c. vbi Bar. glo. tamen magna, rem eò
2 coarctare, velis equisq; nititur, vt † pro culpæ & ignauiæ modulo, plectẽdus ille veniat, si sola, nec magna, arguatur
3 culpa. † Sin dolus, aut magna culpa, procedere regulã. & ita interpretatur l. milites. & l. vlt. ff. de custodia reorum.
4 † Idẽ de substituto & suffecto (qui *Geolier* cõiter nuncupatur) dicitur, in iusta & necessaria custodis absentia, vt prætacta crucietur pœna: d. l. ad Cõmentariẽsem. in fi. Nec cu-
5 stos eò sese vertat, † vt sistendo, & substitutũ offerendo, in vinculis se liberatũ iri credat: d. l. ad Cõmentariensem. ver.
6 nec putet, &c. † Hinc ad quid debitore euadente, creditori custos sit obnoxius, elici & exhauriri potest: glo. mag. in d. l. ad Commentariensem. in vltimis verbis adducit (nec in lente vnguentum, vt nec aureo piscatur hamo) hæc in

argumen-

7 argumentum,vt † Episcopus ignauus & negligens, remoueatur,nedũ apud Deũ de anima subditi, ipsius ignauia aut imperitia deperditi teneatur: Phœnicea & similis gl.
8 ij.in l.siquos.C.de offic.Præfect.prætor.vbi † de Iudice in criminibus coërcendis ignauo & negligẽte, extrudẽdo ac abijciendo,& in eius locũ,alio subrogãdo: quinimò is Iudex salaria restituere,teneri fertur in l.Iudices.de anno.& trib.lib.x.C.& ibi gl.vlt.cõgruit his gl.j.in fi.in c.dilecti filij.de renũciatio.facit c.intimasti.de appellationi.& ca.cũ ad monasteriũ.cũ gl.in verb.negligens.extrà,de statu monachorũ. vbi Prælatus negligens, à dignitate arcendus venit,& ea exuẽdus.Hæc irrigabitur regula,Bonif.de Vitell. riuulis eius in malef.Tract. titu.de carcerib.priua.vel fractis.& custod.earũ.vbi scitè à nu.4.& maximè nu.7.vbi de pluribus casibus,& quibus,ac inquãtùm teneatur.Quid si
9 † carcere intricatus,in eo exanimatus inuẽtus fuerit,& ꝙ culpa custodis vel Officialis,id factũ præsumatur, nisi Medicorũ adhibita legatur attestatio & cautela,enodat Hypo.de Marsi.eius in Pract.§.diligẽter.nu.93.& §.attinguã. nu.51.& videtur tex.in d.l.vltima.ff.de custodia reorũ.ibi, Sed si custodia.& Ang.in verb.qđ fama publica.ver.secundò quæro.nu.81.& ibi Aug.& in verb.qui Iudex.vers.quæ-
10 ro aliquis.nu.7.vbi † de detento, qui se exanimat,vulnus sibi infert,aut laqueo sese suffocat & suspendit, & quis teneatur,Iudex,an custos:facit §.Magistratus. in l.quemadmodũ.ff.ad legẽ Aquil.Tãgitur in reg.lxx.An verò præsumatur cõscientia,vel non, in suijpsius occisore,phœniceè quoad bonorũ publicationẽ distinguit Iurisc.in l.vltima. §.si quis.ver.sic aũt hoc.ff.de bonis eorũ, qui ante sentent.
11 mortẽ sibi consc.Hoc vnũ missum factũ nolim , † mitiùs quoad carceres & custodiã , cum sene,aut debili,quàm cũ iuuene & robusto,agendum:Ang.ibid.ver.quintò etiã.nu.
12 84.Quid † de incarcerato sine iusta causa effugiente,aperit Augu.apud Ange.in verb.qui Iudex edictum.versi.adde tamen.nu.6.degustat Hyppol.de Marsi.eius in Pract.§. attinguam.num.40. & §.diligenter.nu.56.de huius regul. medulis , latus est campus apud eundem, d.§.diligenter.

num.

nu.52.& locis præallega.& ſtatutum Sabaudiæ, cap.cxiij. lib.ij.cum ſeq.

SVMMARIVM.

1 *Singulis diebus Dominicis, Iudex debet viſitare carceratos, & de eorum regimine inquirere.*
2 *Idq; ne pereant fame, vel nimis lautè tractentur.*
3 *Carcer non eſt delitiarum, nec etiam tormentorum locus.*
4 *Arguitur Iudicum negligentia.*
5 *Hi Iudices duo vitia incurrunt.*
6 *Veritas odium parit.*

REGVLA CXLIIII.

1 SINGVLIS † diebus Dominicis, carcerum vinculis irretitos, & viſere, & de eorũ regimine & tractatu, diligenter ſcrutari, inquirere & expiſcari, Iudicis muneri & officio incumbit, ſub pęna viginti librarum auri: text. Phœni-
2 ceus in l. Iudices. C. de Epiſc. aud. maximè † ne ad Saguntinam famẽ, & nimiã Platonicã cœnã, Diogenicã, ac heremeticam vitam, anguſtentur, vt nec Pythagorica ac lauta donentur, ac beentur vita: ſed cuiuſque conditione inſpecta, alentur: ſunt enim nonnulli, lupi, vultures, & edaces, quibus Babylonio agro eſſet opus, alios cicadas dixeris,
3 quod tã exili cibo, vitã agãt: vt enim † carcer, nõ ad oĩmo dè Stoicã vitã degendã, ſic nec ad Epicurum agẽdũ, decernitur: nec.n. vita Cumeæ, vt nec beata, eò ſerpit aut repit. Quod vtinàm atq; vtinàm, hodie obſeruaretur: ſic.n. plu-
4 rium euaſionibus obuiam iretur, & hæ impedirentur. † In quo magnoperè damnãda, Iudicum noſtræ ætatis, & ſimiliũ, venit ignauia, cunctatio, ac ſegnities, quorum ſolertia, multa fœlicius & ſecũdiùs obuenirẽt: vt quotidie) niſi ſerò ſapiant Phryges) in carcerũ effractoribus, & euaſoribus, vi
5 dere licèt. † In tãta aũt lactatos ignauia, id genus Iudices, ſiniſtræ & nouercæ carceratorũ fortunæ, periculi ſuſpitio & metus ſerpit, nedum ęſtimationis & ignominiæ maculã incur-

incurrunt: l.j.in fi.C.de custod.reor.sed hoc est ferè micare digitis, vnde missum facio, quod in lente vnguentum, &
6 aureo, vt aiũt, hamo piscari videar: † hoc tñ æquo animo, ferat quisquis quæso, quod boué in lingua non habeã. De nostra hac regula, latus & quasi Babylonius cãpus, apud Hypp.de Mar.in eius Pract.§.attinguam.nu.72.

SVMMARIVM.

1 *Semel qui veniam habuit, aliam non obtinet.*
2 *Saltem sine prioris mentione.*
3 *Aliàs obreptionis & subreptionis morbo tabescit.*

REGVLA CXLV.

1 QVI † semel criminis alicuius, veniã à Principe obtinuit, & gratiã habuit, si in eum, aliud & secũdũ irrepse
2 rit scelus, iterùm & denuò, † saltem sine prioris gratiæ me
3 moria, veniam non adipiscitur : † aliàs enim obrepta & subrepta fertur: argumen. l.iij.C.de Episcop.aud.& contra hunc tunc demum extraordinariè inceditur, ad formã Iuris, stili, & statuti.

SVMMARIVM.

1 *Indulgentia solam pœnam, non infamiam, abollet.*
2 *Nec bona restituit.*
3 *Nisi hæc nominatim ea includantur: & infrà, reg.seq.nu.2.*

REGVLA CXLVI.

1 INDVLGENTIA † pęnam quidem, sed non infamiæ maculam, saltem facti, nisi rescriptũ ea (vt hodie solet) nominatim donetur, aut indulgẽtię restitutio annectatur, abstergere & expiare creditur : l.indulgẽtia.vbi Palladius ille Bar.C.de generali abolitio. Bart.in l.j.C.de sentẽ.pas. & restit.& in l.vlt.nu.1.cod.iuxta illud Ouidij,

Pęna

Pœna potest demi, culpa perennis erit.

2 notat gl.vlt.in d.l.indulgentia. † Idē de bonis proscriptis, creditur: tex.in l.ij.C.de sentent.pass.& restitut.in fi.Nam

3 Principis indulgentia, sola pęna, non item bona, † nisi minutim eorū meminerit Princeps, veniunt: his addatur gl. pen.in verb.quid sit in integrum.circa medium.C.de senten.pass.& restit.in l.j.& l.generalis. vbi Bal.& l.cum indulgentia.C.eodem.

SVMMARIVM.

1 *Restitutio omnia restituit: nisi. & nu.2.*

3 *Restitutio an ius tertio quæsitum, complectatur.*

4 *Indulgentia non omnia complectitur, sed in eo à restitutione differt: & nu.5.*

REGVLA CXLVII.

1 PRINCIPIS † criminali rescripto, & restitutione, honor, militia, fama, vt & bona, restituta creduntur: Lynceus tex.in l.j.in fi.C.de sent.pass.& restitu.vbi Bar.& in l. in qõne.in fi.princ.vbi Babylonio campo Bar.maximè nu.

2 1.(vbi distinct.rem hanc depingit & enucleat, † & quando indulgentia, quando insuper restitutio, omnia ambiat, & sepiat, ablata, & quando non: & nu.4.)& Bal.in d.l.j.& d.l.

3 in qõne. nu.4.& 5.vbi † an & quando restitutio, ius tertij

4 complectatur, & ambiat.† Quamuis in indulgentia, in di-

5 uersam partem, superiori reg.itum sit:† in quo indulgentia à restitutione, dissidere creditur: dictis Iurib.& glo.antepe.in verb.potestate.in d.l.in qõne.in prin.glo.in l.in insulam.glo.vlt.in fi.hanc erigens, inter indulgentiam & restitutionem, differentiam, de sent.pass.& restit.C.

SVMMARIVM.

1 *Abolitionem literas quando accusator obtineat, & quando non: & nu. 2. & 4.*

3 *Intra triginta dies à rei custodia, eas obtinere debet.*
4 *Partium consensus non sufficit aliquando in abolitione.*
5 *In criminalibus, Iudex reorum consensum non sequitur, sed in ciuilibus sic: & nu. 6. vbi nec partium pacem.*
7 *Abolitio triplex.*

REGVLA CXLVIII.

1 ABOLITIONVM † literas, à Principe accusator non obtinet, secundùm iuris communis dispositionem, si, vel calumnia ad accusationem prosiliisse, à reove corruptus dicatur, vt nec reo pœnam aliquam corpoream (nisi
2 eo applaudente) passo, & † hæc, nisi illo casu, suam, suorũve iniuriam, insectetur, vt & hoc, nisi reo consentiente:
3 Phœnicei tex. in l. ij. & iij. C. de abolitio. aliàs autem † intra triginta dierum, à rei custodia, spatium, non vlteriùs, vel inuito reo, causa cognita, eas obtinet: d. l. ij. & l. iij. præ allegat, ver. quãdo autem, &c. & ver. post hoc verò, &c. Quibusdam tamen criminibus, quæ pedetẽtim recenset Imperat, in d. l. ij. à ver. si autem, ibi, Vt in violata Maiestate, dẽ
4 ptis, &c. Creditur insuper † abolitioni, vel partibus arridẽtibus, si testium tormenta legantur, & adsint, locum non fore: d. l. iij. ver. quòd si ingenuorum, &c. Hinc elicit & ex-
5 haurit additio ad Bart. eò loci, † in criminalibus reorum (vt fit in ciuilibus) consensum, Iudicẽ sensim non insectari: in hanc pedibus manibusque iuit sententiam Bal. eò loci.
6 nu. 2. vt † Iudicẽ, vel partibus ad pacẽ & concordiã deductis, ex officio in criminalibus procedere posse opinet. De his nonnihil Spec. tit. de abolit. lib. iij. cuius fata huc transferre, & inserere, ex sparsis aliorũ velleribus, politã sibi ordiri & texere telã, videret.
7 † Ille ãt triplicis gñris depingit abolitionem: vnã, nempè, generalẽ, de qua, C. de generali abolit, specialem, & legalem, de quibus, tit. de abolitio.

SVMMARIVM.

1 *In criminibus pœna præter naturam; aut ex accidenti proueniens.*

niens, non consideratur.

REGVLA CXLIX.

1 IN delictis † augmentum pœnæ, præter naturam, & ex accidentali manans, fluens, ac prouenieus, haud considerationis esse itum est: scitè Bar. consi. xlj. lib. ij. consi.

SVMMARIVM.

1 *Reo liberato aut absoluto, pars ciuilis an, & quando in expensis, & eo, quod interest, condemnetur.*
2 *An & quando, Fisci Procurator.*
3 *Quis accusator, infamiam incurrat, & quis non.*
4 *De pœna calumniantium: & nu. 5.*
6 *Accusator conuersando cum reo, præsumitur calumniator.*
7 *Plures quoad expensarum condemnationem opiniones: & numer. 8. & 9.*
10 *Hodie quid.*

REGVLA CL.

1 REO † criminis liberato, aut absoluto, pars ciuilis, quando in expensarum condemnationem, & eius, quod rei
2 interest, irrepat, & labatur: † Procurator insuper generalis seu Fiscalis, nulla ciuili parte existente, & quando non, tetigi & nonnulla sata reliqui reg. xxxvij. à nu. 5. ad fi. vsq;, ad quæ recurras oportet: iuuat l. ex varia de delatorib. lib. x. C. vbi glo. iij; glo. j. in l. ex quibusdam. ff. de iure Fisci. vbi
3 † qñ, & in quem criminis delatorem, infamiæ labẽ, irrepere & serpere obueniat, & quis ex ea macula enatet emer-
4 gatque. † De calumniantium pœna, scitè Innocen. in c. vlt. extrà, de calumniato. vbi glos. antepen. quando de calumnia agi possit, sese torquet: sed videatur l. j. cum glo. magn.
5 C. de calumniato. † Pœnam autem calumniatoris, esse tallionis, nec pœna falsi hunc puniri tenet Albert. de Gandi. in eius malef. Tract. tit. de fallarijs. nu. 23. de hac reg. & de calumnia,

calumnia, Ang. eius in malef. Trac. in verb. & ad querelam
6 Titij. vers. an, & quando. nu. 71. cum seq. vbi † actor conuer-
7 sando cum reo, in calumniæ præsumptionē labitur. † Alij
eò rem deducunt, vt si iusta agēdi causa legatur, nulla ser-
psisse calumnia dicatur, aliàs sic: & hoc casu, in publicis cri-
minibus, ad supplicij paritatē & æqualitatē eatur: in pri-
uatis aūt, extraordinariè incedatur: l. fi. C. de calumniato.
8 l. & in priuatis. ff. eod. † Alij nullomodo probantē calūnia
9 notāt, nō aliàs. Ab † alijs deniq; eò ventū est, vt in calūnia-
ri solitū, serpat calūnia, non aliàs: hæc effingit & depingit
10 Spec. tit. accusari cōtuma. nu. vlt. lib. iij. Sed † vbi extraor
dinariè itur, accusator informationū notitiā nō habet: ad
de accusatoris probationes vel Hectoreas, Achileis facto
rum iustificatiuorū, aut reprobationū, probationibus, ener
uari. hinc nonnunquàm reus absoluitur ab instātia, sed si-
ne expensis, & eo, quod interest: nonnunquā expensas reus
obtinet, sed vlteriùs nihil: aliquando vtrunque cōsequitur:
quæ omnia à iusta agendi & insectandi causa emergunt.

SVMMARIVM.

1 *Cuius sumptibus, processus criminales texantur.*
2 *Hodie cuius expensis.*
3 *Iura noua, dissident aliquantulùm cùm antiquis.*
4 *Hodie quis sumptus præstat, saluo iure repetendi, &c.*
5 *Plures rei simul condemnati, insolidum tenentur.*
6 *Condemnati donec satisfecerint, non laxantur.*
7 *Hodie saltem sine cautione, non relaxantur.*
8 *Creditor tenetur alere suum debitorem, inopem, carceratum.*

REGVLA CLI.

1 CVIVS † sumptibus & expensis, processus, criminalis
contexatur, struatur, ac erigatur, guttulā seuit Bal. in l.
iij. C. ad legem Iuliam. de adulte. pluribus. & Ange. eius in
malef. Tract. in verb. & ad querelam. ver. quæro, an succum
2 bens. nu. 73. † Hodie cùm hac in Sabaudia, tū in Gallia, eò

ventum est,vt ferè tota in partis ciuilis onus prosecutio serpat,si velut Midæ, aut Crœsi diuitias nactus actor dicatur: reprobationum & iustificationũ casu dempto, si hoc casu,reus zonã non perdiderit, aut quintæ classis ambitu nõ sepiatur,& inops non sit.Sin pauperior Iob, dicatur,vt notoriè id præstare reus nequeat(quàmuis non facilè miluio,vt nec accipitri tendatur rete) pars ciuilis suppeditabit:vt reg.xij.nu.14.degustauimus.Quòd si vtriusq; partis humeris sit impar,ad Fiscum & ipsius ærarium,delphineo passu itur,& velut ad deos,& extremam anchorã,vt aiunt,
3 pedibus manibusq; confugitur,& recurritur.† Quæ Iura moderna, veteres auias è pulmone reuellentia, si non ex diametro pugnent, dissident tamen aliquantulùm cum iure communi in l.Circensium.de Decurio.lib.x.C.& l.lege Cornelia.§.vlt.vbi gl.ff.de iniur. vbi de reo soluendo existente.& l.cùm sæpè.iuncta ibi glo.in verbo,agnoscere.de erogatio.milita.anno.lib.xij.C.vbi de parte ciuili, reo,onere,& æquo pauperiore,ac soluendo nõ existente.& l.lex Cornelia.ff.ad Senatuscons.Syllania. vbi de Fisco in par-
4 tium subsidium,adito.† Hæc noua iuris forma,incedit,saluo iure repetendi in fine iudicij,si dictum in sententia fue-
5 rit.† Plures insuper rei,vna sententia condemnati, insolidum tenentur:l.item Mela.§.sed si seruum plures.ff.ad leg. Aquiliam.iuncta ibi gl.mag,quæ eius, quod partis inter-
6 est,meminit.† Condemnati autem,tantisperdum integrè satisfecerint,carcerum vinculis irretientur: can.pessimã. xxiij.quæst.vltim.& cap.ex parte iuncta glo. in verb. con-
7 tumacia.& c.sequen.de verbor.signific.† & ita vtimur,saltem non præstita idonea & sufficientissima cautione. His
8 nectatur, † creditorem carcerato pauperi debitori, alimenta præstare : Hyppolit.de Marsil. eius in Practica.§. attinguam.nume.74.

SVMMARIVM.

1 *In processus formatione,accusantis fauor præfertur.*
2 *In decisione,rei fauor primas tenet.*

REGVLA CLII.

1 IN † criminalibus ea,quæ ad iudicij erectionem, & ordi-
2 nationem spectant,in actoris, † quæ verò ipsius litis decisionem redolent,in rei fauorem interpretationem admittere,crebriùs itum est:hanc adfert distinctionem, & in eo multus est Bar.in l.de die.in princ.num.2.ff. qui satisdare cog.& ibi glo.mag.ex l.quicquid adstringendæ.de verborum oblig.& l.Arrianus.ff.de actio.& obliga.l.fauorabiliores.ff.de regu.Iuris.& Dynus in capitu.cùm sunt partium.de regul.Iur.in vj.Hic locus plures vel peritißimos, longè latèq; torxit,& Tyria inter eos maria concitauit:& dubio procul nodosus est,dumetisq; plenus, quasique folijs Sybilæ obscurior. Huic autem regulæ pondus addetur ex reg.de qua Decius in consi.ccccxlix.col.j. visis duobus cõsilijs.Docto.in dicta l.de die.

SVMMARIVM.

1 *Iudex nec durus,nec mitis esse debet.*
2 *Iudex nec seueritatem,nec clementiam affectabit.*
3 *Iudex in leuioribus tenuis erit.*
4 *In atrocioribus,atrox.*
5 *Pro delicti qualitate,omnia Iudex pensitabit.*
6 *Iudex mediocritatem insectabitur:& nu.12.*
7 *Seueritas & clementia in Iudice,vitio vertuntur:& nu.8.*
9 *In dubijs clementiores esse,melius est.*
10 *Quid clementia.*
11 *Quid seueritas.*
13 *Summum ius æquitati cedit.*
14 *Benignitas ab æquitate non aliena.*

REGVLA CLIII.

1 IN criminalibus † Iudicis muneri, officio, & honori incumbit,ne quid durius,vt nec æquo remißius,sed prout
2 quæque res expostulat,vt statuat:† seueritatis autem, aut

3 clementiæ gloria, affectanda non est. † In leuioribus et-
4 enim causis, mitiores esse oportet pœnas.† At in grauioribus legis seueritaté, cũ aliquo benignitatis temperãmẽto, & insectandam & amplexandã, pluribus Iurisc. ait in l. respiciendũ. in prin. ff. de pœnis. eò pertinet l. Pedius. circa
5 fi. ver. & omninò, &c. ff. de incend. rui. & naufrag. † Pro mẽsura, & delicti quãtitate ac grauitate, pœnas statuendas, Calistra. Iurisc. in l. diuus Pius. ff. ad legẽ Corn. de fals. au
6 tumat. hæc eò pertinent & tendunt, vt † mediocritaté Iudex, quantùm in se est, insectetur, nimiã autem exterminet seueritatẽ, remissior insuper ęquo, & delicti pondere non
7 sit.† Vtrunq; enim horũ, in Iudice, vitio vertitur: illa autẽ laudi & gloriæ ducitur. Etenim durũ, aut remissum esse, vitij labẽ habet: mediũ autẽ virtutis nomine septum, nemo nescit: hæc ex l. hodie. in fi. ff. de pœnis. Qua de causa, seueritaté clementia conditã, Isocrates ad Nicoclẽ, esse opor-
8 tere arbitratur.† Duorum autẽ alterũ alio scelestius, omnes norũt: durũ enim tyrannidẽ redolet: leue autem humanitatẽ sapit: Seneca degustat lib. ij. De clemẽtia. Quo fit,
9 vt † si mediocritatẽ quis difficilẽ, olfacere & attingere nequeat, in leuiorẽ & mellitiorẽ promptior partẽ deflectat, oportet: d. l. respiciendũ. in fi. princ. Nã ex dobus malis, mi
10 nus & leuius seligendũ, omnibus in vdo est. † Clementiã autem, hic accipias, velim, pro humanitate, & benignita-
11 te: vt hic Iurisc. enucleat & enodat. † Seueritaté autem, pro iuris summo rigore, vel temperata animi vlciscẽdi po
12 testate, nonnullis accipi visum est: sic † Iudex perpenso iudicio, ac causa cognita, decernet, & ita, vt stateram non transiliat: in quo summoperè circunstantiarum inspectio floret: iuxta illud,

Si bene facta notes consultus, Iura sequentur.
Factum præcedens, ordine Ius sequitur.

13 † Ius summum æquitati cedere, hancq; præponderare, & iudicij in æquo & bono præferendo, velut cerco naso, cir-
14 cunstantijs vtendum, pulchrè Aristot. v. Ethicor. † Benignitatis autem vocabulum, ab æquitate desciscere, aut deflectere non crediderim.

Summa-

SVMMARIVM.

1 *In ciuilibus causa in sententia necessariò exprimenda non est.*
2 *Sed in criminalibus sic.*
3 *Et ita obseruari creditur.*
4 *Idem creditur de sententijs Iudicis ad quem, infirmantibus, et quibusdam alijs.*
5 *Hodie quid.*

REGVLA CLIIII.

1 ETSI † in ciuilibus causæ, quæ eò Iudicē illectarit, expresſio, necessaria crebriùs nō credatur: notat. in c. con
2 suluit. de re iudica. & l. ij. §. fi. de infam. cū alijs. † In crimi nalibus tamen, quàmuis id digitorū percusſione non fiat,
3 exprimendā, & operæpretiū, & vtile fore itum est. † hanc pasſim seruari à Iudicibus criminalibus, sn̄iam, refert Au gu. apud Ang. eius in malef. Trac. in verb. & quia nobis. nu. 3. & 4, Bal. in c. sicut i nobis. nu. 3. extrà, de senten. & re iudic. vbi indistinctè in criminalibus exprimi causam opor
4 tere opinatur. † Idē credidit in causis appellationū infirmātibus, & pluribus alijs ibi ab eo enumeratis, quem videas: scribētes oēs in l. properandū. §. illo. ibi, Ipso videlicet Iudice, hoc ipsum in sua sententia manifestante, &c. & ibi
5 gl. in verb. sententia. C. de Iud. † & ita crebriùs vtimur.

SVMMARIVM.

1 *Qui feratur sententia in criminalibus, & vbi.*

REGVLA CLV.

1 OMNIS † ferè criminalis sententia, aut in audiētia, Iudicis viua voce, fertur: aut Iudex, suā sn̄iam vel ordinationē, dat Scribæ in scriptis signatā, tandē in audiētia Iudice p̄sente per Scribā pronūciandā, vbi partiū Procuratores adesse cōsueuerunt: quo facto, ea iterū solet reo detēto

pronunciari. Quod videtur procedere, in Iudicibus, sedendi locũ habentibus. Alij aũt ipsis Procuratoribus, aut partibus, per Scribã ipsis traditã sententiã pronunciant: & ita vt plurimùm vtimur. Diximus reg. cxxviij. nu. 1. 2. & 3.

SVMMARIVM.

1 *Ex vno delicto carceratus, potest pro alio, etiam ab alio Iudice recommendari & detineri.*
2 *Citra prioris causæ præiudicium.*
3 *An ob crimen detentus, pro ciuili debito possit recommendari.*

REGVLA CLVI.

1 EX † vna maleficij causa, carcerũ vinculis irretitus, pro alia, vel per alium Officialẽ & Iudicẽ, potest, vt sic di-
2 cam, recommendari: ita tamen, vt † prioris causæ executio, ea de causa, vt nec prioris processus erectio, non impediatur, sed imprimis & ante omnia, formetur: scitè Angelus in malef. Trac. in verb. quod fama publica. num. 63. &
3 ibi Aug. latiùs, & † an ratione criminis detentus, pro ciuili debito possit commendari: de hac materia, Babylonius Bar. cãpus in l. ij. §. vlt. nu. 4. & similib. ff. de custod. reo. vbi scitè per distinctionem, rem hanc expiscatur & enucleat, nec aurum in (honos sit auribus) stercore quærit: de hac recommendatione, latus est cãpus apud Hyppol. de Marsil. eius in Pract. §. attinguam. nu. 32. & seq.

SVMMARIVM.

1 *Ante sententiam Iudex, Medicorum consilio, de vulneris qualitate inquiret, & quando.*
2 *Medicorum iuratorum relationi statur.*
3 *Plures habendi, si adsint, nec tunc vni creditur.*
4 *Medicis discrepantibus, peritioribus statur.*
5 *Aequè peritis, verisimiliora dicentibus.*
6 *In dubijs, aut paribus, rei fauor inspicitur.*

REGVLA CLVII.

1 ANTE † sententiam Iudex Medicorũ consilio, de cicatricis & vulneris qualitate, inquiret, si hi haberi possint, nisi notoriè de ea re Iudici liqueat & appareat: iuuãt quæ seuit Bald. in l. vnic. C. vt quæ desunt Aduoc. maximè nu. 2. latè Ang. eius in malef. Trac. in verbo, cicatrix & si-
2 gnũ. nu. 3. & 4. & ibi Aug. † Creditur aũt Medicis, seu Chirurgis iuratis, vulneris lætalis vel non, cicatricis remanẽtis vel non, & alias qualitates referentibus: tex. aureus in l. semel. de re milita. lib. xij. C. Cæpol. cons. lxij. l. cõparationes. C. de fid. instrumentorũ. c. significasti. extrà, de homic.
3 † Et plures habendi veniunt, si adsint, & tũc vix vnius staretur relationi: vt in simili, in Auth. de nõ alienãd. §. qđ autem. ver. siue in hac regia. not. in l. j. in prin. nu. 2. ff. de ventre inspicien. apud Barto. & l. quid tamen. §. si arbiter. ff. de arbitr. Bar. in l. si in rixa. circa fi. nu. 13. ff. de sycar. Bald. in c. j. in prin. ver. sed quid est quòd. nu. 11. quibus modis feudum amittat. in vsibus feudorum. facit in argumẽ. aureus tex. in l. quotiès. de pond. aur. in fi. lib. x. C. congruit c. cùm
4 in cunctis. extrà. de electiõn. † Quid si discrepent eorũ in relatione, peritioribus stabitur: argum. glo. mag. circa me-
5 dium. in c. vt veterum. in ix. dist. † Sin æquè periti dicãtur, verisimiliora dicentibus. argum. aurei text. in l. ob carmẽ. §. fi. ff. de testib. tex. Lynceus cum gl. mag. argentea in c. in
6 nostra. extrà, de testib. Bal. in d. c. j. Sed si † in omnibus, Iudex hos æquè sonare perspexerit, rei fauor præferatur, oportet: argum. l. fauorabiliores. ff. de reg. Iuris. & c. ex literis. de probationib. & c. inter dilectos. in fi. de fide instru-
7 mentorum. † quatuor casibus ciuilibus tamen exceptis:

vt per dictam gl.in d.c.in nostra.de re iudic.extrà. latè de his omnibus,Ang.eius in malef.Tract.in verb. præallega. vbi August.& Alber.de Gand.simili Tract. tit.de homici. & eorum pœnis.nu.26.vbi scitè de diuersa Medicorum re
8 latione.† Medicus autem eo fungetur munere, in vulneribus & cicatricibus lætalibus,aut aliàs labem ac maculam instillantibus referendis,vt hæc omnia expiscetur & scru
9 tetur.Imprimis enim †ad vulnerati seu percusi debilitatē,animaduertet.An insuper læsus ꝑdat,vt aiunt,loquelā: is enim mortuum redolet:l.iubemus.ver.si enim.C.de te-
10 stam.vel si sensum seu intellectum amittat.† Ex eo enim grauiorem censeri morbum,itum est: l.ob quæ.ij.respon. ibi,Sed si vitium.ff.de ædili.edicto.& l.in aduersa. ff.de testamen. Olfaciet denique Medicus in relatione facienda, robur vulnerantis,qualitatem ac vulneris profunditatem, locū & magnitudinem vulneris, immoderatum sanguinis fluxum,& id genus alia delictum aggrauantia,non omittet:de his gustum satum nobis reliquit Ang. in verb.& ex interuallo.nu.13.cum seq.vbi Aug.his ferè congruunt ca. ij.de Cleric.percuss. & d.c.significasti.el ij.de homicid.extrà.his accedant quæ de testimonijs reg.lxviij:nu.9.& sequen.dicta leguntur.& quod Soc.in eius Fallen.regu.426. ij.fallentia,& iij.ait. De hac regu.gustum habes regu.ij.à
11 nu.6.& 7.vbi huius regulæ ratio redditur,quòd † videan-
12 tur coniudices,putà:hinc fit,vt † credulitatis ipsorum ratio suppetat.

SVMMARIVM.

1 *Reus non relaxatur fideiussorum colore,si vel ab initio,vel in subsidium,pœna corporalis veniat imponenda.*
2 *Ratio huius regulæ.*
3 *Qui veniant incarcerandi,aut laxandi.*
4 *Cautelæ ad relaxationem,in secundo regul.membro , & quando Fisci* Procurator *fideiussorem accipere non teneatur: & nu.5.*
6 *Hodie qui incedatur.*
7 *Fideiussores quid caueant,& ad quid sese obligent.*
8 *Alienatio non pertimescenda.*

Regula

REGVLA CLVIII.

1 OB † crimen, pœnā corporalem, vel ab initio vel ex pòst facto in subsidium, redolēs, carcerū vinculis irretitus, fideiussorum prætextu, non extricatur, nec carceribus re-
2 laxatur regulariter. † Ratio autem redditur, ne illusoriā Iudex ferat sententiam, in delinquentis personam, executione cassam & destitutam: hæc exhausta videtur ratio, ex l.j.§.& generaliter.in fi.ff.de pœnis.hanc rationem adfert Palladius ille Bartol.in l.ij.numer.3.ff. de public.iud. idem Babylonio campo in l.j.num.3.ff. de custod.reo.vbi
3 † qui incarcerandi vinciendi, & relaxandi veniant, minutim expiscatur.gustum seuit Ang.eius in malef.Tracta.in
4 verb.quod fama publica:nu.67.vbi † tradit cautelam & limitationem, vt huius regulæ secunda pars incedat, nisi deposita, cum dominij translatione in casum condemnationis, pecuniaria summa, vt tunc relaxetur reus: vel datis fideiussoribus idoneis, sufficientibus, & bona non de facili
5 peritura, possidentibus. Aliàs autem, † Fisci Procuratorē,
6 fideiussorem eo casu acceptare, cogi non posse. † Hodie eò ventum est, vt in priori reg.membro, vix quis fideiussorum colore & pallio, relaxetur (quàmuis certo destinato locó, vt in Magnatum reorum domicilio, hi sub fida aliquando detineantur custodia) In secundo verò membro, nonnunquàm, pro rei qualitate, delicti atrocitate, & cri-
7 minis probatione.† Solent enim horum fideiussores, bona pro bonis, & corpus pro corpore, in casum condemnationis, obligare, sufficere, & submittere, cum renunciationibus huic negotio congruis: & crebriùs per vrbem in ar-
8 restis, vt sic dicam, constituuntur. Nec † bonorum alienatio aut dilapidatio pertimescenda veniet, datis his quæ reg.cxxxviij.diximus: vt interim, neuter, in emendæ seu mulctę condemnatorię prę iudicium, quicquam distrahere queat. De huius regulę materia, degustaui reg.cxxv.nu. 8.& hæc ita vera sunt, vt murum aheneum scribentes duxerint. De fideiussore rei, Babylonio campo Hyppol. de Marsi.eius Pract.§.attinguam.per tot.

Summ-

SVMMARIVM.

1 *In criminalibus in foro conscientiæ, remißio, facta, in foro contentioso, non prodest reo.*
2 *De remißione in confeßione, vel testamento facta.*
3 *In foro conscientiæ, rancor quidem, sed nec iniuria, nec ipsius actio, vt nec id, quod iniuriati interest, remittitur.*
4 *In contrarium quidam ierunt.*
5 *Limitatio reg. si mera actionis remißio arguatur.*
9 *Confeßio, mensa Domini, & testamentum, neceßitatem in Christiano arguunt: & nu. 7.*
8 *An iuramentum: & nu. 9.*

REGVLA CLIX.

1 IN † criminalibus iniuriæ remissio in foro penitẽtiali fa
2 cta, in iudiciali ac contentioso nõ prodest: vt † in confes
sione coram Sacerdote facta, vel in testamento, qua oĩbus
3 parcit, sibiq; illatam quis iniuriã, remittere ait: † tunc. n.
rancorem & odium quidẽ, sed non iniuriã, seu ipsius actio
nẽ, & id, quod eius interest, cõdonare creditur: in hanc iuit
pedibus manibusq; sñiam Bar. in l. si tibi. §. j. ff. de pact. nu.
3. Ang. nu. 4. & glo. vlt. in §. vlti. Institut. de iniur. latè Ang.
eius in malefi. Tract. in verb. comparent dicti inquisiti. nu.
4 28. & nu. 29. vbi † Augu. in contrariam it sententiã. † Hæc
5 tamen non procedere crediderim, si alicundè mera possit
argui remissio, vt si actionem se condonare, aut liberè ple-
nã facere iniuriẹ remissionẽ, voce traxerit, eò nõ aliena ad
monitione illectus, & lactatus, aut mortis, seu dãnationis
6 periculo pulsus, sed proprio motu instigatus. Nã † in casu
confessionis, & testamenti, tp̃e morbi, factorum potiùs ne-
cessitas, quã libera volũtas arguitur: vnde remaneat actio
(si reconualescere eã nõ dixerimus, more donationis cau-
7 sa mortis) oportet. † De mensa Dñi, præcedenteq; confes-
sione, Christiano necessarias, idem dixerim quod de prẹ-
8 dictis. Quòd † si iuramẽtum annexum dicatur, nonnullis
remissionem eo iuuari, visum est: vt apud Ang. eius in ma-
lef.

9 lesi.Trac.præallc.loco.nu.29.sed † mihi æquè facile iuramentũ,atq; remissio, vt:vnde,aliũdè expiscandũ,firmitatis & cõiecturę robur consulerem.Nec.n.iuramentum iniquitatis vinculum creditur,maximè obtenta absolutione.

SVMMARIVM.

1 *Sacerdos,vel à Iudice comminatus, criminis confeßionem non deteget.*
2 *Nisi aliundè sciat,aut sociorum ratione, & quò coniuratio euitari poßit,& ratione scandali:& nu.3.*
4 *Punitur Sacerdos reuelans confeßionem:& nu.6.*
5 *Falcem quis in alienam messem,immitere non debet.*

REGVLA CLX.

1 SACERDOTIS † muneri & officio,crimẽ sibi in cõfessione detectũ & apertũ,vel si à Iudice cũ iureiurãdo exposcatur,non enucleare,nec reuelare incumbit:quod pro-
2 cedit, quodcunq; illud crimen sit: † nisi aut socij adessent, vel quò præcaueretur futuræ criminis destinationi, eiq; vt obuiam iretur,vel à Iudice,vel à minitato. Additur,vt tũc
3 demùm reg.non procedat,† si aliundè,quàm à confessione Sacerdos id sciat,vndè scandalum immineat:text.in c.om nis vtriusq; sexus.de pœnit.& remiss.versi.caueat autẽ,&c.
4 ad fi.vsque, cum ibi notat.vbi Anto.de Butr.& Imol.† punitur enim eò loci Sacerdos, confessionem reuelans:ideóque regulariter ei est prohibitum:scitè discurrit Ang.in eius malef.Tracta.in verb.*& hai tradito la tua patria.*nu.18.
5 vbi Augu,Sed hæc Theologis missa fient,† ne in alienam segetem,falcem immittere videamur:interim tamen missus non fiet aureus text.in capitul.dilectus . vbi Lyncea gloss.in verb.reuelare . extrà , de excessib.Prælator. vnde huius regulæ flumen manat , scaturit , & profluit : cui nectatur can.Sacerdos . de pœnit.distin.vj.vbi etiam de eius
6 pœna.† Deponitur enim,& perpetuò ad pœnitendum detruditur.

Summa-

SVMMARIVM.

1 *Reus semel, vel à sola iudicij obseruantia exutus, iterùm non vexabitur pro eodem scelere.*
2 *A quocunque: nisi.*
3 *Ignorantia qui probetur, & quòd præsumatur.*
4 *Scientia qui probetur.*
5 *Hodie vix regula obseruaretur, nouis indicijs superuenientibus.*
6 *Sententia absolutoria, in criminalibus, lata, nunquã trãsit in rẽ iudicatã aduersus Procuratorẽ Principis, probationibus enatis, emersis, & de nouo superuenientibus: sed cõtra partẽ ciuilẽ, sic.*

REGVLA CLXI.

1 REVS † semel, vel à sola iudicij obseruãtia exutus & laxatus, iterùm & denuò pro eodẽ crimine nõ insimulatᷣ: Lynceus tex. in c. de his criminibus. extrà, de accusation. & can. veniam: xxxv. q. ix. & l. si cui. §. ijsdem. ff. de accusa. Qđ
2 sic accipias velim, † siue ab eodem, siue ab alio, eo qui de prioris accusatoris præuaricatione edoceat, quive iniuriã propriã, aut suorum, prioris accusationis inscius, insectatur, dempto: vt in d. §. ijsdem: text. in l. siquis homicidij. C. de accusat gloss. vlti. in d. c. de his criminibus, gustum seuit Spec. tit. de abolitio. nu. 6. lib. iij. Bar. in d. l. si cui. § iisdem. nu. 1. de accusatio. aureus text. cum glo. mag. Lyncea, in l. qui de crimine priu. respon. C. de accusatio. sin ex eodem fonte, plura euolent crimina, vnius interim, alterius cunabula & accusationẽ haud impediri, idem tex. versi. tamen. [illegible]rdicùs tenet, quàmuis sapientiùs acturum Iudicem eodem modulo vtrunq; trutinãtem opinetur, idẽ ferè voluit
3 d. l. siquis homicidij. in fi. respõ. † Ignorantia autem, ex eo cõuincitur, quòd in cõtrarium, nulla floreat nec extet probatio, vnde ignorãtia præsumitur: vel ẽt probatur iuramẽto: Bar. scitè in d. §. ijsdem. nu. 2. cum Iuribus ibi contextis
4 & connexis. † Probabitur autem scientia, quòd sit vicinus, & proximus, vel quòd ea erat ibi publica fama, vbi conuer
5 sabatur: idem Bar. num. 3. Sed † vix hodie, nouis saltem superue-

peruenietibus probationibus & indicijs, obseruaretur hæc regula, si à sola iudicij obseruātia laxetur multò minùs, si à carcere quidē, aut arrestis exuatur, cū sese repræsentādi cautione, & submissione totiès quotiès, ꝑcipuè aliundè ex piscatis indicijs, aut probationibus: qua in re q̃ cautè incedere debeat Iudex videbit: huius rei micā seuit, nec aureo hamo piscatur, Petr. Rebuf. in procem. Cōstitut. reg. glo. v. nu. 118. vbi in fi. aureū dictū inserit nec in lēte vnguētum,
6 † nunq̄ putà, snīam absolutoriā, transire in rem iudicatā, quoad Principis Procuratorē, probationibus enatis, quoad partem ciuilem transeat licet, in criminalibus. De hac reg. suprà, eod. reg. xxxvij. à nu. 4. & reg. cxxxvj. nu. 2.

SVMMARIVM.

1 *Causa criminalis, biennio terminanda.*
2 *Biennio lapso, absolutioni locus est.*
3 *Hodie non seruatur: & nu. 4.*
5 *Fatalium lapsorum exceptio, in causis leuibus & quoad partem ciuilem adfertur.*

REGVLA CLXII.

1 CAVSAE † criminales, biēnio saltē terminādæ veniūt: l. vlti. C. vt intra certum tempus crimi. quæstio. termi.
2 † Quo lapso, absolutioni à iudicij obseruantia, locus esse creditur: d. l. vlt. circa med. & Iudex negligens, mulctæ sub
3 iugatur: eò loci. in fi. sed † hodie hæc vix obseruantur, † ma
4 ximè in Curijs supremis, vbi nulla hmōi præscriptio vi-
5 get, ob processuum & causarum multitudinem: alibi † exceptio fatalium lapsorū in leuibus à quibusdā adducitur.

SVMMARIVM.

1 *In criminalibus appellatio olim indistinctè non admittebatur.*
2 *Hodie omnis de facto, recipitur, siue ab interlocuto. siue à defini. nu. 3. & 7.*

Tertius

REGVLA CLXIII.

1 QVAMVIS de iure communi,† in criminalibus appellatio nõ indistinctè admittatur: text.cum gl.in l.siqua pœna.ff.de verb.& rer.signific.vbi Bartol.& alij.multus est Ang.eius in malef.Tracta.in verb.præsente dicto Caio &
2 appellante. per totũ. maximè nu.20.Attamen eò † hodie ventũ est, vt omnis regulariter indiscriminatim appellãs (nisi in Curijs appellationes non recipientibus, supremis,
3 vel alijs, incertis casibus priuilegiatis)audiat:idq;,† siue de interlocutoria, siue de definitiua, vocem traxerimus:& ita
4 vtimur.Nã † si tertius, pro cõdẽnato, appellãs, admittat: l.non tm̃. ff.de appel.quàmuis credatur exceptus casus spõtaneæ confessionis:Hyppo.de Mars.in eius Practic.§.postquàm. nu.32.cum præceden.si in ea reus perseuerarit, quãtò magis reus appellans, audietur?l.quantò magis.ff.de iureiur.Auth.multò magis.C.de Epis.& Cler.§.& vt pleniùs. l.vnica.C.de rei vxo.actio.Ang.eò loci.versicu.& ꝙ possit.
5 numer.32.vt † & ab incarceratione & detentione, intra decem

decem dies, à quolibet die detentionis, quod grauamen iugiter & perpetim duret, appellare liceat: Ange. in verb. qui Iudex dictum. versi. quæro aliquis. nu. 13. idem voluit Hyppo. de Mar. eius in Pract. §. expedita. nu. 73. & §. ordine. nu.
6 6. vt vel † à sententiæ declaratione, nedum à sententia, appellandi reo fas esse credatur: l. ab executore. ij. respon. ff. de
7 appellatio. † Hæc indistincta appellandi facultas, pondus & robur accipit à l. addictos. in fi. C. de Episco. audien. & l. & in maioribus. & ibi gloss. j. C. de appellatio. & l. addictos. & l. si quis. in fin. iuncta glo. pen. & vlt. C. de appellationib. vbi in criminalibus, vel capitalibus, nedum ciuilibus cau-
8 sis appellatur. † Appellans autem reus, si quidem de corporali, aut simili agatur pœna, ad Iudicem appellationis,
9 actoris expensis, vinctus deducitur, † quò corã eo ore proprio grauamina ipsemet, sine Procuratoris aut Aduocati ministerio, euomat & declaret: nec tunc communiter relaxatur: Ange. in verb. præsente. ver. quæro, an appellatione.
10 nu. 16. vbi † de appellante à captura, an retineri necne, de
11 beat, digladiatur: † hæc autem grauamina, mox Fisci Procuratori deferuntur, quò illis respondeat. horum insuper grauaminum, copia parti ciuili, concedi solita est, quò il-
12 lis etiam respondeat. † Sin de mulcta pecuniaria, verba fiant, appellans reus, pecuniariam summam Fisco adiudicatam, consignans, & pro ciuili ac expensis cauẽs, crebriùs relaxatur, cum submissione, sese coram appellationis Iudice, suo tempore & loco in statu sistendi & repræsentandi,
13 ac iudicatum soluendi. † Appellare insuper potest, à minima, pars ciuilis, nedum Fisci Procurator: vt si quidem de sola agatur emendæ nomine pecuniariæ summa, tunc demùm vtroque, vehementia solo Fisci Procuratore appellã
14 te, non relaxetur reus, † aliàs sic, eo tamen quo suprà dictum est, modo, putà, & submittendo, & iudicatum, ad verisimilem vsque summam, soluendi, cauendo. Quòd si de alterius farinæ, pœna infligenda, quæritur, eo quo suprà dictum est modo, incedatur oportet, vt nempè vinctus dedu-
15 catur. Et † quemadmodum in prima instantia, qui semel carcerum vinculis relaxatus extitit, si Iudex in processus

visione,

visione, pœnæ, vel pecuniariæ, ne dicam corporali, locum fore agnouerit, ita in appellationis causa, quibus reũ casibus vinculis solui diximus, hunc extemplò & priùs, quàm sententiæ vim olfaciat, nedum ipsi pronuncietur, retru-
16 dendum & restringendum statuet: † tùm quò illusoria nõ reddatur sẽtẽtia, cùm quò ipsi in persona, ea proferatur, mox, si non appelletur, sua donanda executione. Quibus addatur, quòd securior sit personæ reorum, retentio, & faciliùs sententiæ executionem, vel pecuniariam, victor obtinear: student enim rei, non tertij Catones, Octauij sapientes, aut stultiores Corębo, ac velis equisq;, è carcerum vinculis euolare nituntur, & aduigilant. Nec mirum, quum
17 † hominis causa, omnia Deus erexerit, scitè & prudenter acturus, qui suarum facultatum, auxilium adsciscat & aduocet: iuxta illud,

Et mihi res, non me rebus, submittere conor.

& illud:

Quo mihi fortuna, si non conceditur vti.

18 † Sin de rei absolutione, & partis ciuilis in expensarum, & eo, quod rei interest condemnatione, eiusdemq; solius appellatione dimicetur, reus, quum de iudicato soluendo si dicatur, & sese repræsentandi totiès quotiès promissione
19 cauerit, vinculis laxabitur, ac libertate donabitur. † In cõtrariam iuerim sententiam, si vel solius Fisci Procuratoris, ab ea absolutionis sententia, legatur appellatio: tunc enim reum retinendum opinaret, præcipuè si de aliquo graui dimicetur crimine. De materia appellationis rei, gustum seu i reg. cxxviij. à nu. 10. ad finem vsque, & regu. 139.
20 à nu. 14. his addatur, † vt vnius partis appellatione pars al
21 tera se iuuare possit, quod *employer l'appel*, dr. Adde, vt † licet in ciuilibus, à futuro grauamine non appelletur: tamẽ in criminalibus, pręiudicium irreparabile inferentibus, liceat appellare: vt in tortura videre est: Hyppol. de Marsil. eius in Practic. in §. expedita. nume. 69. traditur in c. vt debitus de appellat. & l. siquis prouocatione. C. eod. maximè à comminato.

Summa-

SVMMARIVM.

1 *Verus cōtumax nō auditur appellās, nec aliquis eius nomine: nu. 2.*
3 *L. non tantùm. non habet locum in vero contumace.*
4 *Quis dicatur verus contumax.*
5 *Quis manifestus.*
6 *Contumax verus nec rescripto admittitur, secundum aliquos: nisi, & nu. 7. & 8.*
8 *Contumax plura obtinet restitutionum genera: & nu. 9. 10. 11. & 12.*
13 *Quid si hæsitetur, an sit verus contumax: & nu. 14.*
15 *Ad defensionum probationes, ore proprio testes reus nominabit: & nu. 16.*
17 *Intellectus art. stili suprem. Senat. Sabaudiæ.*
18 *In causa appellationis, videtur omnis defensio prohibita, maximè in contumace: quod qui intelligatur.*

REGVLA CLXIIII.

1 SVPEREST, vt † de contumacis appellatione videamus, & an appellās audiatur necne: & in negatiuā partē in vero cōtumace itū est: putà, vt de vera cōtumacia cōuictus, nō audiatur, idq; *par fins de non receuoir, & de non valoir*, vt Practici aiunt: in Iure Lynceus text. in l. ex consensu. §. vlti. ff. de appellat. ca. fi. §. sunt etiam quorum. ij. q. vj. glo. vlt. & Docto. in Clemen. vnica. de dolo. in Clement. tex. in l. j. & ibi glo. pen. in fin. C. quorum appella. non recip. l. pro
2 perandum. §. sin autem, ver. cùm autem. C. de Iudic. Et † ita arceri creditur, vt nemo eius nomine appellare queat,
3 † nec d. l. non tantùm. ff. de appell. ad eum extendere alas, suasq́ue protendere vires, itum est: scitè Angel. in Tracta. malef. in verb. presente. ver. sin autem absens. Idq; odio cōtumaciæ fit: maximè vt super principali, quis contumacis nomine nō audiatur, vbi rei persona necessariò expostula
4 tur. † Verus aūt contumax vr̃ inuentus, non cōparens, ne-
5 dum se non venturū asserēs & respōdens, † qui manifestus contumax, à quibusdā nūcupatur: huic opinioni hæsit gl. pen. in fi. in d. §. vlt. in l. ex consensu. ff. de appellationib. in

O tellige

6 tellige,& dico,† hunc verum contumacē, ad appellandū non admitti,ne quidē si rescripto muniatur:arg.à contrario sensu,in l.diuus.ff.de restitutione in integrū. hoc creditur velle Innocentius in c. cùm olim.col.ij.in verb.cita-
7 tus.de dolo.† nisi fuerit minor,aut iusta causa fultus, de qua edoceat,cur nō obtēperarit. Aliud enim est nolle, aliud nō posse:dictis Iuribus.& gl.& l.vlt.in fi.ff.de restit.in
8 integrū.Et hoc casu,† in integrū restitutione,& Principis diplomate,opus esse creditur:putà,vt Cācellariæ literis,appellationū Iudici,si de ea causa appareat, ad appellandū, & defensionis causas inducēdas reū admittat, nō obstantibus corā Iudice agitatis,illisq; ad nihilū reductis (*mettant tout au neant,& la sentence*)& quò de nouo lis formet, man
9 detur:quo casu,† appellationis Iudex,velut noua esset instantia & causa,hūc reū super principali,nedū grauaminibus,audiet,& cū reo præsente oīa faciet, quæ Iudicē prioris instātiæ,ꝓstare (si reus corā eo cōparuisset)oportebat.
10 Aliqñ † ad appellationē recipiendā, rescripta duntaxat cōceduntur,non autē,quò quis in principali audiatur:quo casu, super solis grauaminibus appellans auditur: veluti non interposita intra decē dies appellatione, vel ea nō releuata, intra mensem,in his partibus, & in Gallia intra tres mēses:& hoc casu, de solis grauaminibus,agitur, nec formatur nouus processus, saltē ante appellationis malè iudicati,& ꝓcessus reformādi sñiam.Nōnulli in eā iuerūt
11 sñiam,vt † is ēt sine appellatione,via rescripti, vel contra arrestum,oībus expensis refusis,admittatur:interim tamē arrestum executioni demandari quodq; partis ciuilis iudicatū,præstita per eam cautione,regia seu fiscali mulcta ac corporali pœna,supercedente & sopita seu dormiēte: sed
12 hæc vr̄ hodierna supplicandi ferè via.Verū † quo casu reū contumacē via appellationis rescriptæ,admittendū diximus,id expensarū mulcta fieri,credimus,ob obreptiones, subreptiones,&literarū inciuilitatē:iuxta l.sancimus.C.de Iud.tunc enim,nō super principali negotio,sed super literarū inciuiliū tenore, ac interinatione aut depulsione dimicatur,quæ vix hodie illi interinabuntur, nisi refusis expensis præiudicialibus seu cōtumacialibus:quo ꝓstito, super

per

per principali re,audiet,& velut res recēs tractabit. Quòd
13 si † an hic sit verus cōtumax,in dubiū vertatur, & appel-
lās legitimā ac peremptoriā defensionis & innocētiæ cau
sam,quā mox,saltē breui & summariè,aut testiū,aut instru
mentorū vi fulcire queat,alleget, vnica ei ad hoc præfixa
14 delatione,id fiet.† Eo tñ cōdimento adhibito, vt pars ad
uersa,in contrarium , & proponere & probare,appellātis
sumptibus,possit,odio cōtumaciæ:d.l.sancimus.C.de Iud.
& l.hi,qui.in fi.in ver.ostēde. C.de appel.& ita Galli regia
15 Ordinatione,vtunt.† Tenebitur aūt reus appellās, horū
testium nomina,& viua voce & ore proprio,aperire & enu
cleare:idq; Iudicis ordinatione,ipsi forsitan soli prolata,
16 subornationis timore. Etenim † quoad noua iustificatio-
nis,& reprobationū testium,facta, cum purgationis & no
uæ notitiç iuramēto,posteà admitti,vi stili supremi Sena
17 tus Sabaud.art.clxxxj.credatur, licet:non tñ † ad præce-
dentis factorū,& reprobationum,probationē,alij iteratò
testes eo textu admitti videntur:vt lectura docet,quod &
humanitatē habet,& leuitatē redolet. Attamen ex eo art.
ver.*& iusques à la sentence exclusiuement*,&c.muro quasi a-
heneo,in causa appellationis,præcipuè in cōtumace, hæc
vr via præclusa:nisi quis art.illum de præsentē solo enoda
rit & acceperit:quod & illius verba, confrontationē & no
minationē,exposcentia,innuere videntur,quū hæc à solo
præsente præstentur.Crederē tamen vel præsentē,noua fa
cta proponere posse cum iuramēto purgationis,ne innoris
pereat:imò,& nouos pro antiquis facts , nominare testes
posse:iuxta l.vnius.§.vl.inverb.quocunq; tpe,&c.ff.de quç
stio.quo iure vtimur. Quibus peractis , ius super appella-
tionis articulo,dicat Iudex oportet: iuxta d.l.hi,qui. De
tempore defensionum & extremo ad quod , gustum seui
regul.xxiij.nume.5.6.& 7.& reg.lxxix.nu.17.& alijs.

SVMMARIVM.

1 *In causa appellationis,vel intra decem dies reo defuncto , omnia extincta creduntur,*

2 *Excipitur expressæ confiscationis casus:& nu.5.*

3 *Hæredi datur consilium.*
4 *De cadauere,& ipsius sepultura.*

REGVLA CLXV.

1 CRIMINALI † appellatione interposita,vel intra decē appellādi dies, reo è corporis vinculis euolato, & extincto,oĩa perēpta credũtur:l.ij.& l.iij.C.si pēden.appel
2 lat.mors interue.† quidã tñ confiscationis bonorũ expressæ,casum exĩmũt:quibus l.iij.C.tit.præalleg.turris firmissimã esse poterit.de his pulchrè & Babylonio cãpo Angeleius in malef.Trac.inverb.vlt.ver.pen.incip.qd si reus,&c. Guttulã quis exhauriet ex traditis in reg.cxxvj. Sapiēter
3 † aũt hæredē factũrũ,si vel appellet,vel appellationē à defuncto emissam & interiectã,insectetur,si confiscationem exterminare aduigilet,opinatur ibi, & in verb.qui dominus Iudex videns.ver.& prædicta.à nu.41.cũ seq.& nu.44.
4 vbi Aug.latè & ibi † de rei cadauere, de quo sepeliri necnē possit,diximus reg.cxxvj.& tangitur tit.de cadauerib. punitorũ.l.j.ij.& iij.ff.vnde aurũ quis,non in(honos sit au
5 ribus)stercore quæret.† De cõfiscatione, an morte rei ea euanescat,& à quo tempore ei sic locus, Phœniceus text. in l.vltima.ff.de accusatio.vbi distinctione res depingitur.

SVMMARIVM.

1 *In criminali appellationis causa,an Procurator pro reo admittatur:& nu.2.*
3 *Ratio regulæ.*
4 *Hodie non admittitur,nisi vt in prima instantia.*
5 *Maximè si extraordinariè incedatur:& 6.7.& 8.*
9 *In pecuniaria causa,quid.*
10 *De præsente.*
11 *De contumace.*

REGVLA CLXVI.

1 IN † criminalibus,siue publico,siue priuato dimicetur iudicio,à relegatione suprà,ad appellandũ pro alio,& pro
2 sequendum, † Procurator vel alius quiuis non auditur, quàmuis

quàmuis infrà credatur:l.j.& ibi gl.in verb. ignominia.ff. an per aliũ causæ appella.agi poss.vbi Palladius Bar. relatiuè ad §.ad crimen.nu.1.& 11.cum alijs:l.pen.ff.de publi. iudic.vbi latè Ang.eius in malef.Tract. in verb.præsente.
3 ver.sinautem absens.nu.13.cum seq.† Ratio redditur à Iurisconf.in d.l.j.ver.sin autem.ibi, Sed ipsum adesse auditorio debere,sciendum est,&c.quòd præsens adesse reus, & appellare,si grauetur, & grauamina ore proprio propone-
4 re,vt diximus,debeat.† Hodie eò ventum est,vt Procuratoris munus regulariter in principali, & citra media causæ,pro præsente exterminetur, extrudaturq;, vt & quiuis alius hac in re repellitur,qđ reorũ persona exposcatur: ex
5 Lynceo tex.in d.ver.sed ipsum adesse,&c.idq; † quotiescũ
6 que extraordinariè inceditur: † vnde veriorẽ eius l.j.intellectum(cõtra gl.in verb.relegationẽ)vsus ferè admisit: vt etsi de pœna,ad relegationẽ vsq;,nedum capitali,dimicetur,& digladiet̃,Procurator in appellationis causa,abij-
7 ciatur:quàmuis † in pecuniaria, vel si ignominiã annexã
8 & sociã habeat,secùs: & † hic videt̃ germanus & syncerus
9 eius l.j.intellectus.Etenim hodie † si pecuniaria instillanda veniat pœna,solet ad ciuilẽ causam lis reduci, qđ Prácttici dicũt,*ciuilizer & mettreles parties en proces ordinaire:* idque,vi stili supremi Senatus Sabaudiæ,art.clxxxij. qua & Galli via vtũtur: Franc.art.cl.*mis aux Ordonnances Royaulx.*
10 tit.*des procez criminels*.art.xij.† Hoc de præsente reo,quo-
11 ad appellationis prosecutionẽ,†& de absente cùm quoad appellationẽ emittendã,tùm prosequendã, ob contumaciam:quàmuis Paulus de Castro in contrariam iuerit sententiam,in l.non tãtum. in fi.ff.de appel.De Procuratore primæ instantiæ,diximus suprà, reg.xvij.& de Aduoca.in eius appendice.

SVMMARIVM.

1 *Appellationi sanguinis pœnam redolenti,reus non renunciat.*
2 *Ratio huius regulæ: & nu.5.*
3 *Siue reus,siue alius appellauerit.*
4 *Saltem expressè non renunciatur.*
6 *Casus notorij creditur excipi, quòd ille notoriè conuictus, perire non dicatur:nu.7.*

8 *Hodie forsitan audiretur in appellatione.*
9 *In pœna subrogandá, plura obseruanda sunt.*
10 *In criminalibus, Iudex non sequitur rei, vt nec partium consensum: sed bene in ciuilibus.*
11 *Quid si tacitè videatur renunciare, nulla dicendo, & cottando, vt aiunt, grauamina.*

REGVLA CLXVII.

1 APPELLATIONI † in criminalibus, maximè san-
2 guinis effusionẽ redolẽtibus, renũciari nequit, † ꝙ nõ audiat̃ perire festinans : l. non tm̃. ff. de appellat. vbi Paul. de Cast. nu. 4. siue reus appellarit, siue alius quilibet. Et-
3 enim † nemo dñs membrorum suorũ, fertur: quod proce-
4 dit, vt vel † reo inuito, appellatio cuislibet admittat̃, † cui saltẽ expreſsè renũciare nequit: vt ibi. vbi obtertij appellationẽ, supplicium defertur, vel reo resistente: forsitan ea de causa, ꝙ appellatio, sñiam dubiam. & anxiam reddat, cer-
4 titudine (ob rei periculũ) donandã † Excipi ab huius regulæ mænijs, & ambitu, casus notorij creditur: notatur apud Bar. in d. l. non tantùm. Ang. eius in malef. Tracta. in verb. præsente dicto Caio. num. 11. adduco & induco tex. in d. l.
7 non tantùm. in verb. perire festinans, &c. Etenim † notoriè & manifestè conuictus, supplicium patiens, non perit, sed pœna beatur condigna: perire enim dicimus, malè ordinatum & applicatum: hic verò suppliciũ homicidij me-
8 rebatur, ergo acquiescendo, perire non festinat. † Sed vix hodie ad executionem, hoc in casu, ante appellationis sententiã, iretur ob reuerentiã appellationis: & ꝙ hominum iudicia sint diuersa. Alij aliũ flagrãtis, putà, criminis casum, à regulæ sepimento eximũt: Hyppo. de Marsi. in eius Pract. in verbo, examinanda. nu. 5. 6. & seq. verùm idem vi-
9 detur quod in præcedenti. † Quod nota pro cõdemnatis ad pœnã corporis, si mulctã pecuniariã non soluerint, vt Iudex non facilè eos an hoc, tãtisperdum de insufficientia expiscetur, admittat: notatur scitè apud Bar. loco præalle. vbi quid si quid deesset de ea mulcta, in cuius subsidiũ & defectũ, corporalis pœna indicta legitur. Alia addetur rõ

quæ

quæ ex regu.xxij.exhauritur:pulchrè Ang.in verb.quas si nō soluerit.ver.quid aūt.nu.6.cū seq.vbi Aug.Tetigi, reg.
10 cxxv.nu.5. & seq. Huic regulæ addatur q † in criminalibus,Iudex reorū consensum,vt nec partiū,sequi teneatur. Diximus suprà,reg.cxlviij.nu.8.quāuis id fiat in ciuilibus:
11 vt ibi.& nu.6.† Casum forsitā quis ab hac regula eximet, tacitę,putà,renūciationis, nō declārādo aliqđ grauamen: iuxta ea quæ tradidi in reg.xxiij.nu.4.& 5.qđ euenit tam in nō dicente ore proprio appellāte,grauamen, quàm in appellationi expressè renunciante: debet enim audiri per Iudicē appellationis.Sed bene & sanctè fecerit appellationis Iudex,si iustè nę iudicatū sit,viderit,ne perire festinās, insons lędatur.Etenim si eo inuito,appellet tertius,tacita renūciatio nō admittetur:quia tacitū, nō est potētius expresso.De hac renūciatione guttulā seuimus reg.22.nu.5.

HAec,quæ hactenùs dicta sunt, bono accipiantur zelo: quòd si forsitan aliqua legantur, quæ in animo alicuius Tyria concitent maria,æqui boniq; consulat ille, quæso, quum ne Iupiter quidem siue pluuius siue serenus,omnibus placeat, ei autem galea Plutonis,Gygis annullo, ac Asteropęo Homerico,seu vtrinque debellatore,sit opus,qui omnibus rem gratam edere tentaret.Hæc autem conscripsi, quòd meo in legitimarum Tractatu, si illum arridere cernerem, alia pollicerer: sed & ad alia migrabo, Deo Duce,si non inuita Minerua,nec irato Genio hæc procedere nouero.Omnes autem, qui hoc criminalium causarum Compendium legerint,vel (vtinam vt candidatus Cæsaris petam) obuijs vlnis rem hanc excipiant,& indè flores,si qui sint,legant, & expiscentur:cætera(nec enim quinquennium Neronis,hoc Opusculum,puto,vt illud suis absolutum numeris,iudicem)non vitio vertant, si virtuti non ducant,vt nec Bionæo sermone,aç Theonino dente corrodant.sed missa faciant,iterùm atque iterùm rogo. Nam ea omnia,quò Cimmeriæ tenebræ extrudantur,& lux addatur, dicta, & scripta sunt, & qui in contrarium ierint,in dumeta fortè correpent,quòd neminem sale nigro denigrare, præcipuè absentem, debeamus:vnde hi ipso iure, cicadam ala corriperent, & in quos ex cuderetur faba:Scribant, quæso, & respondendi adhuc meßis in herba(vt spero)erit Anneßiaci Idib.Mart.1566.

FINIS.

O 4

INDEX MATERIARVM HVIVSCE COMPENDII, DITISSIMVS.

Confeſ-

Con-

Culpa,

reg.

Exouiator

Hominis

N

Proba-

Quæstio

R

Reſtitu-

Tacens

Iura-

Q

Restitu-

Tacens

T

Vniuersitas

FINIS.

REGISTRVM.

A B C D E F G H I K L M N O P.

Omnes sunt Quaterniones.